PLAVA PTICA

LARSON-TERSTON

SVEMIRSKI BROD GALAKTIKA

„PLAVA PTICA”
Knj. 61

Glen Larson i Robert Terston
„SVEMIRSKI BROD GALAKTIKA”

U beskrajnim svemirskim prostranstvima, sa maglovitim, mitskim sećanjima na svoju prapostojbinu, Zemlju, ljudska rasa već hiljadama godina živi rasprostrta na desetak udruženih planeta, vodeći hiljadugodišnji rat sa tuđom, okrutnom kosmičkom civilizacijom. I u trenutku slavlja, kada se već čini da je žuđeni, sveopšti mir na domaku ruku, dolazi do izdajničkog udarca neprijatelja: sav život na ljudskim planetama zatrt je, vojna moć čovekove rase gotovo je uništena, i samo jedan mali odred predvođen bojnim brodom *Galaktika,* nastoji da nađe novo pribežište negde u svemiru. Ali, gde da potraži to pribežište? Jedina mogućnost, čini se, ostaje Zemlja; niko nije siguran da planeta s tim imenom uopšte postoji, da nije ona samo alem-kamen u središtu sačuvanih, ali dosta neodređenih legendi koje su preživele milenijume. Izbora, međutim, nema, i hrabra posada *Galaktike* upušta se u svoj najveći poduhvat. Moćni neprijatelj, stekavši preimućstvo prvog udarca, i u želji da dokrajči ljudski soj i zavlada čitavom galaksijom, neprestano im je na tragu, nagoneći poslednje izdanke sjajne civilizacije da pokažu junaštvo i dovitljivost ravne najvećim primerima davne, mitske prošlosti.

Po romanu „Svemirski brod *Galaktika”* snimljen je i film, koji je, znatno nadmašio i slavne „Zvezdane ratove”.

PLAVA PTICA

KNjIGA ZA MLADE I STARE
Knj. 61

GLEN LARSEN
I ROBERT TERSTON

SVEMIRSKI BROD „GALAKTIKA”

EPOPEJA O BORBI
LjUDSKE RASE ZA OPSTANAK

Naslov originala
BATTLESTAR GALACTICA

Preveo
PREDRAG UROŠEVIĆ

Ilustracije
JEVREM MILANOVIĆ
MIH. S. PETROV

„Prosveta” BEOGRAD,
1980

SADRŽAJ

IZ ADAMINOG DNEVNIKA: 1
I MIROVNA PONUDA 3
IZ ADAMINOG DNEVNIKA: 38
II VEROLOMNI NAPAD 39
IZ ADAMINOG DNEVNIKA: 62
III NA KAPRIKI 65
IZ ADAMINOG DNEVNIKA: 86
IV JEDINI IZBOR 87
IZ ADAMINOG DNEVNIKA: 97
V SVEMIRSKI BRODOLOMNICI 98
IZ ADAMINOG DNEVNIKA: 135
VI KARILON 138
IZ ADAMINOG DNEVNIKA: 170
VII OVIJANSKI RAJ 171
IZ ADAMINOG DNEVNIKA: 181
VIII PRVE SUMNjE 182
IZ ADAMINOG DNEVNIKA: 200
IX SVEČANOST 201
IZ ADAMINOG DNEVNIKA: 225
X ISPLAĆEN DUG 227

IZ ADAMINOG DNEVNIKA:

Pre više od hiljadu godina rat sa Silonjanima počeo je iznenada — bez opomene, čak i bez zvanične objave rata. Kao pirati, ne pokazujući nikakve preteće namere i krijući se iza lažnih zastava, Silonjani su otvorili vatru na naše trgovačke brodove, a da pre toga nisu ispalili čak ni jedan upozoravajući hitac iz laserskog topa. Pojavili su se da uništavaju i uništili su na hiljade naših brodova. Flota njihovih ratnih brodova — nazivali su ih ponekad „bazama" — krenula je prema naših dvanaest svetova. Po prirodi nadmeni, Silonjani nisu ni posumnjali da ćemo biti spremni za njihov dolazak. Ali, mi jesmo bili spremni, i tokom sledećih hiljadu godina naša ratna pripravnost nije jenjavala.

Ali hiljadu godina je dug period, čak i kad se vreme zgušnjava, kao kod svemirskih letova, i mi zaboravismo razmere Silonjanskog podlaštva. Umesto toga, postasmo robovi vlastitih mitova. Nismo mogli biti pokoreni, jer smo narod koji voli slobodu i ne plaši se opasnosti. Ali kad Silonjani ponudiše mir, isto onako neočekivano kao što behu otpočeli sa neprijateljstvima, mi smo već bili zaboravili da im se ne sme verovati. Prihvatismo se, dakle, misije mira s nadom, s očekivanjem da će deset vekova ratovanja biti okončano. Miroljubivo smo ispitivali hiljade različitih svetova Vaseljene; miroljubivo smo zasnovali sistem dvanaest svetova koji su postali naše glavne kolonije; u miru ćemo, činilo se sada, ponovo živeti. Radost je rasla u našim srcima. Ali, oni među nama čiji životi behu potpuno posvećeni ratu morali su sagledati istinu; morali su primetiti da ta radost u našim srcima ima strateško značenje. Što smo se više udaljavali od načina života koji smo vodili, to smo sve više ličili na političare koji su nam

bili na vlasti, ljude i žene čije je misli vlast bila toliko zamaglila rečima, da su propustili da sagledaju šta stoji iza reči moćnika koji su, smešeći se, ponudili mir. I dalje tvrdim da smo mi morali znati šta je istina. To je i osnovni nedostatak demokratskih motiva. Ja *sam morao znati šta je istina. Pronicanje u tajne tuđinskih svesti, koje su drugima bile teško razumljive, oduvek je bila moja specijalnost. I po prvi put te moje sposobnosti me izneveriše. Kasnije sam se zaklinjao da mi se to više nikada neće desiti.*

I

MIROVNA PONUDA

Kontaktni senzor ugrađen u Zakov letački kombinezon posla talase golicavih impulsa gore i dole duž njegove kičme. Senzorski sistem beše otkrio neku nepravilnost u ovom sektoru svemira; impulsi koje je slao duž njegove kičme, nalagali su Zaku da proveri šta bi to moglo biti. Uzbudljive slutnje pridružiše se veštački izazvanim žmarcima, dok je uključivao automatskog tragača i počinjao da posmatra podatke koji u brojkama i dijagramima stadoše da se pojavljuju na ekranu ispred njega. Kada se prvi put vratio na svemirski brod *Galaktiku,* kao žutokljuni poručnik korvete pun samopouzdanja posle završenih studija na akademiji, Zaka je otac, komandant Adama, posavetovao da se ne oduševljava premnogo ratnim uzbuđenjima ili ma čim što je bilo u vezi s tim. Tačno je da je rat trajao već deset vekova, rekao je Adama, ali to nije bio razlog da mu se čovek raduje kao najboljem prijatelju. I pored toga, Zak nikada nije bio u stanju da se oslobodi zadovoljstva koje mu je donosilo strelovito proletanje svemirom u vlastitom igličastom lovcu i raznošenje silonjanskih letelica u paramparčad. Pa i sada, iako je prošlo mnogo vremena, Zak je osećao isto ono radosno uzbuđenje pred borbu kao i onda kada je prvi put uzleteo s poletno-sletne palube *Galaktike*.

Njegov ekran na kraju pokaza u čemu se sastoji „nepravilnost" na koju je ukazao senzorski sistem upozorenja. Dva neidentifikovana leteća objekta visila su u prostoru blizu starog meseca, zabeleženog u zvezdanim kartama kao Simtar; mesec se nalazio u orbiti usamljene planete ovog zabačenog i nikad nastanjenog sunčevog sistema. Izvrsno mesto za postavljanje

zasede Planetarnoj floti. Pošto se nalazio u izviđačkoj patroli, a time i u misiji obezbeđenja flote, Zakova dužnost bila je da ispita ovu čudnu, tajanstvenu opasnost.

— Nešto... začu se Apolov glas. Apolov šapat bio je tako razumljiv, a reči koje je izgovorio tako jasne, da bi Zak bio spreman da se zakune kako se njegov brat nalazio zajedno s njim ovde u kabini, a nikako u svom lovcu nešto malo dalje u prostoru.

— Aha, reče Zak. Vidim ih. Šta ti misliš?

— Mislićemo o tome kasnije, kada ih budemo proverili. Mogla bi biti silonjanska patrola.

— Možda. U svakom slučaju, veoma su daleko od kuće. Gde li im je matična letelica?

— Možda je i nemaju. Dugoprugaške izviđačke letelice, tankeri za prenos tovara tilijuma, Čudno...

— Šta, Apolo?

Jedna od stvari koju je Zak naučio još kada je leteo u dublu bila je da obrati pažnju na sve sumnje koje bi izrazio njegov brat Apolo.

— Ne mogu da uhvatim ništa izuzev svemirskih smetnji iza one dve letelice, Zak.

Apolo je bio u pravu. Zak pogleda na svoj ekran na kome su se videle samo dve misteriozne mrlje i iza njih čudno, statičko polje svemirskih smetnji. Ove svemirske smetnje trebalo bi da označavaju oluju, ali nikakve oluje u ovom sektoru ne behu registrovane na njihovim kartama.

— Shvatam šta hoćeš da kažeš, reče Zak. Mislio sam da nešto nije u redu s mojim ekranom.

— Mogla bi biti i oluja, ali to nema...

Apolov glas polako zamre, ostavljajući za sobom nedoumicu i brigu kojima je bio obojen. Trenutak kasnije, Apolo reče:

— Ukoliko to *jeste* oluja, flota, znači, leti pravo u nju. Bolje da to izbliza pogledamo. Uključi turbomotore.

— Ali, Apolo, naređenje za štednju goriva izričito zabranjuje upotrebu turbomotora, izuzev u slučaju borbe ili skoka natrag do baze.

Zak je lako mogao predvideti bratovljev razdraženi odgovor.

— Mali, nemoj dozvoliti da te ona mirovna konferencija tamo pozadi ma i za trenutak zbuni. Sve dok ne dobijemo zvanično obaveštenje o zaključenju mira, svašta se može dogoditi. Ovo su i dalje prve borbene linije.

U svojim slušalicama Zak začu grmljavinu motora Apolove letelice kao konačno podvlačenje očitane lekcije. U redu, pomisli, hajde da krenemo. Predborbena napetost zateže mu čitavo telo. Bio je to divan osećaj. Zak, jedno za drugim, pritisnu tri dugmeta za aktiviranje turbomotora i pritisnu nogom pedalu. Potisak ga gotovo prikova za naslon sedišta.

Dok su jurili prema starom mesecu, Apolo je osećao sve veću nelagodnost zbog aktivnosti na koju su naišli u ovom nenastanjenom Lijanus sektoru. To se jednostavno nije slagalo s prethodnim proverama. Posebna naređenja koja je njegov otac izdao nalagala su svim brodovima, bilo ratnim ili trgovačkim, da u svako doba moraju emitovati svoj položaj. Nije bilo nikakvih razloga, ni strateških ni trgovačkih, koji bi ikog mogli navesti da zaboravi na ta naređenja. Kada se isključe sve poznate letelice dvanaest planeta, uključujući tu i neke piratske, samo se po sebi nametalo samo jedno rešenje. Silonjani! A to nije bilo rešenje koje bi se svidelo Apolu.

Zakov glas stiže kroz slušalice.

— Hej, braco?

— Šta se dogodilo, mali?

— Ja znam zašto sam ovde. Tig me je prešao — ne, zaboravi ovu primedbu — Tig me kažnjava za onaj mali nestašluk za vreme odmora i oporavka s Pejovom glavnom sestrom u bolnici. Ali, kako si ti zaradio patrolu?

Zak je uvek morao sve da zna. Pokatkad bi njegova mladalačka radoznalost naprosto izluđivala Apola.

— Oh! reče Apolo. Pretpostavljam da će sve nas borce, kad primirje jednom bude potpisano, poslati na neku od onih planeta na kojima je život tako organizovan da ti ostaje jedino da poludiš od dosade. I tako, rešio sam da pre toga okusim još jednom, makar poslednji put, malo prave akcije.

— Aha, promrmlja Zak... Reci, ipak, da to nije slučajno zato da bi mogao da povedeš računa o svom nedozrelom mlađem bratu? Mislim, da me nadzireš tokom trajanja ovog...

— Prekini s tim, Zak. Ja te ne nadzirem. Nimalo. Kao što rekoh...

— Jesi li siguran, *veliki* brate?

Apolo je mrzeo sarkastični naglasak kod reči *veliki*. Njegov mlađi brat je po neki put stvarno umeo da bude zakeralo.

— Ne budi lud, Zak. Tvoj dosije je pun pohvala

— da i ne spominjem onu dosadnu staru stvar o tome kako si školovanje završio sa najvišom prosečnom ocenom u istoriji vojne akademije. Stvarno ne moram...

— Zaboravi to, Apolo.

U slušalicama se neko vreme čulo samo pucketanje, a onda Zak ponovo progovori.

— Slušaj, reci mi šta ćeš raditi kada mir stvarno bude zaključen? Hoćeš li stvarno otići na neku od onih planeta koje si spomenuo?

Apolo se nasmeši. Bio je siguran da Zak, koji je uvek tražio nekoga s kim bi mogao da priča i od koga bi mogao nešto da čuje, neće shvatiti ono što je nameravao da kaže.

— Kada se rat bude i zvanično završio, ne verujem da ću se smiriti na nekoj određenoj planeti. Zaustavljaću se na njima taman toliko da uzmem gorivo i ponovo uzletim.

Iz slušalica se ponovo neko vreme čulo samo pucketanje, pre no što se Zak ponovo javi.

— E pa, šta onda stvarno planiraš da radiš u posleratnom periodu?

— Ne bih mogao da ti baš tačno kažem. Ali, postoji još veliki deo svemira koji nije ispitan. I to je stvarno pravi izazov, Zak - istraživanje udaljenih zvezda. Ko zna šta se sve može naći iza naših dvanaest planeta?

— Samo da tamo nema još Silonjana. Jeza me hvata od njih. Misliš li da ćemo stvarno biti u stanju da s njima sklopimo mir? Mislim, *stvarno?*

— Ukoliko me pitaš da li verujem u mir sa

Silonjanima, a posebno u neki koji bi trajao duže od sušenja mastila kojim bi jedan takav ugovor bio potpisan, moj odgovor je da ne znam. Ali, ono što sigurno znam jeste da o ovim stvarima ne bismo smeli razgovarati preko radija. Ukoliko nas prate svojim uređajima, bojim se da bi ova diskusija dovela u malu nepriliku one na *Galaktici*.

— Daa... E pa, šta misliš o ovome, *Galaktiko?* Jeste l' pozeleneli, pukovniče Tig?

— Prekini s tim, Zak. Posveti se izviđanju. Simtar je upravo pred nama. Hajde da se lepo provozamo oko njega i dobro zagledamo šta to tamo ima.

— Dobro, dobro, stari pobro.

U sledećem trenutku već su lebdeli iznad svog cilja, svemirske letelice koja je bila velika i teška i koja je naizgled bila napuštena. Činilo se da besciljno plovi svemirskim prostranstvom, plutajući kao udica bez mamca u svom vlastitom nepreglednom moru. Iznad nje se nalazio stari mesec, a ispod kovitlac purpurnih oblaka koji se Apolu nikako nisu slagali sa uobičajenim pratiocem jedne gole i nenastanjene planete.

— Šta je to? prošapta Apolo.

— Odmah ću ti reći, odgovori Zak.

Zak u računar ubaci kombinaciju brojeva koji je trebalo da identifikuju letelicu koja se nalazila na njegovom ekranu. Intenzitet slike na ekranu menjao se dok su različiti oblici svemirskih letelica projektovani da bi se uporedili sa onom koju su Zak i Apolo posmatrali. Odgovarajući oblik je uskoro pronađen i identitet letelice bi ispisan ispod slike.

— Silonjanski tanker, objavi Zak. Skener kaže da je prazan.

Apolov glas posta uzrujan.

— Prazan tanker? Šta, za ime dvanaest svetova, jedan prazan tanker radi ovde?

— A gde je druga lađa, ona koja je uzela gorivo?

— Tanker je zaklanja od naših pogleda, verovatno. Koliko ja mogu da zaključim, neka prljava rabota je u pitanju! Čudno... Pitam se samo šta bi ovde imali da sakrivaju.

— Pojma nemam, ali sve je to isuviše blizu onim oblacima.

Zaka zahvati nestrpljenje. Nije bio spreman da sedi i čeka naređenja svog brata. Ali, tek pošto bude postao kapetan, kao Apolo, i on će moći da izdaje naređenja. Nevolja je, naravno, bila u tome što će Apolo dotle verovatno dogurati do admirala, pa će Zak i dalje morati da sluša njegove zapovesti. Iako se od detinjstva divio svom hrabrom bratu, pa je čak i svoj ugled, stečen tokom školovanja na akademiji, pred drugovima opasno krnjio pričama o Apolu, Zak je ipak bio željan nekih samostalnih akcija, sličnih onim da-sedneš-od-čuda letačkim podvizima koji su Apola proslavili na svim ratnim brodovima.

Ali, zašto baš sada misli o tome? Eno njegovog oca i ostalih velikih vođa dvanaest svetova gde na *Atlantiji* vredno rade na ugovoru o miru, a njemu đavo i dalje ne da mira i još se nada da će postati ratni heroj. Ima nečeg lošeg u tom njegovom razmišljanju; moraće da s Apolom porazgovara o tome kasnije, kada se budu vratili na svoj matični brod.

— E pa, mali začu u slušalicama Apolov šapat, došli smo da pogledamo. Da se malo primaknemo!

— Samo oprezno, Apolo, reče Zak i smesta se iznenadi vlastitoj neuobičajenoj brizi. Imam neko čudno predosećanje.

— Čudno predosećanje, a? Apolov glas sada je bio topliji, pun bratskog razumevanja. Uvek sam govorio ocu da se ponašaš kao rođeni Skorpijanac, da se čini kao da ne pripadaš Kaprici.

— Ipak, i dalje imam to čudno predosećanje...

— Još nisi dovoljno mator da bi smeo da imaš čudne predosećaje, pilotu!

Zak potvrdno klimnu glavom, iako Apolo nije bio u stanju da ga vidi. Uostalom, za njega nije bilo nimalo neobično da ima takve fizičke reakcije, posle prekora koje mu je uputio stariji brat.

— U svakom slučaju, nastavi Apolo, dok smo mi ovde u izviđanju, Starbak je sigurno uvukao u partiju karata nekoliko od

onih Gemona, i ja bih da se vratim pre no što ih on oguli do gole kože.

Gledajući kroz prozor koji mu se nalazio sa strane, Zak ugleda kako se letelica njegovog brata izvija spremajući se da obleti oko prastarog tegljača. Osećajući se više no ikada kao mlađi brat, Zak krenu za njim besno stiskajući dugmad za upravljanje.

Uglaste jagodice komandanta Adame kao da su bile delo veoma veštog sekača dijamanata, no njegove hladne, prodorne oči teško da bi mogao oblikovati i najveštiji među umetnicima. Članovi njegove posade plašili su ga se gotovo isto onoliko koliko su ga voleli. Na *Galaktici* je kružila priča da se njegove oči, kada se naljuti, povlače u glavu i da se umesto njih pojavljuju zraci koji ga toliko izobliče da likom gotovo podseća na boga iz neke od nepoznatih mitologija. Iako visok i snažan, Adama prilikom kretanja nije pokazivao nimalo od one uobičajene nespretnosti karakteristične za mišićave ljude. Pokreti su mu bili meki, a u njegovom ponašanju bilo je smirenosti koja je čak i njegove neprijatelje navodila da se osećaju ugodno u njegovom prisustvu — to jest, sve donde dok bi njemu bilo ugodno s njima.

Stajao je izdvojen od ostalih, njegovih kolega iz Kvoruma Dvanaestorice. Njihove zdravice novostečenom miru lažno su odzvanjale u njegovim ušima. Ispred njega, kao udešeno da to samo on vidi, treptali su na *Atlantijinoj* zvezdanoj karti milioni zvezda, podsećajući ga, kao i sve misaone ljude, na vlastitu beznačajnost u odnosu na Vaseljenu. I, čak i više od toga, na beznačajnost svih istorijskih zbivanja koja su se dogodila pre njega. Ljudi su ratovali, proslavljali zaključenja mirovnih ugovora i onda hitro pokušavali da što pre otpočnu sa nekim novim ratom, kako se mir ne bi ubuđao.

Ovaj mir pred kojim su sada stajali bio je za Adamu posebno uznemirujući. Bilo je isuviše prenaglašenog ushićenja, isuviše uprošćenosti u pregovorima. Nije mu se sviđala činjenica što su odsutni Silonjani, kao u lutkarskom pozorištu, kontrolisali čitav događaj služeći se jednim čovekom kao svojim emisarom i određujući mesto sastanka za potpisivanje ugovora po svom vlastitom izboru.

Predsednik Adar, u svakom pogledu prava slika i prilika mudraca sa sedom bradom i lepršavim ogrtačem, okrstio je ovaj sastanak kao najznačajniji događaj u ljudskoj istoriji. Svetlost sveća sa stola postavljenog za svečanu večeru padala je na krvavocrvene dragulje predsednikovog srebrnog putira i zvaničnoj atmosferi večere dodavala religiozne tonove. Ali, Baltarov ljigavi odgovor na predsednikovu zdravicu ostavio je bljutav ukus u Adaminim ustima. Zašto su se Silonjani poslužili Baltarom kao svojim emisarom u ovim pregovorima? Iako je sebe ogrnuo titulom grofa, Baltar nije bio ništa više od običnog trgovca. Bogat je bio, to da, pa čak i prebogat, ali to nije moralo značiti da predstavlja odgovarajuću vezu između ljudi i Silonjana, da je najpoželjniji prenosilac svečanih izjava o izmirenju. Zašto su izabrali korpulentnog trgovca čija je nezdrava koža nalagala da se novčić dobijen od njega dobro obriše, kada su im za tu svrhu na raspolaganju stajali brojni diplomati uvek željni moći?

Ko je ikada tačno mogao da kaže šta se zbiva u tuđinskom mozgu? Mora da su Silonjani imali neki dobar razlog kada su se odlučili da se posluže debelim trgovcem ljigavog ponašanja. Uprkos tome, ko je bio Adama da procenjuje pun značaj mira. Nikada ga nije doživeo; vaspitan je i čitav svoj život je posvetio borbi i ratu. O miru, praktično ili teorijski, nije znao ništa.

Adama sada pokloni svu svoju pažnju proslavi koja je ulazila u svoju završnu fazu. Adar je grlio Baltara. Trgovčeva kitnjasta, šarolika odeća, posebno dugački, lepršavi, baršunasti ogrtač, činili su predsednikovo jednostavno odelo neuglednim. Dva čoveka, s obzirom na ono što su nosili, povezivale su jedino čizme — mada ni to nije bila neka veza. Iako je boja čizama koje je Adar nosio oštro odudarala od beline njegovog svilenog ogrtača, ipak je obuća koju je nosio trgovac, zajedno sa ukrasima na njoj, izgledala raskošnija. Bilo je smešno: predsednik Kvoruma Dvanaestorice s puno topline se obraća trgovcu-glasniku. A onda Adarov glas odjeknu trpezarijom *Atlantije:*

— Učinili ste značajnu stvar, Baltare. Vaš neumorni rad omogućio je da ovaj mirovni sastanak postane stvarnost. Obezbedili ste sebi mesto u istorijskim knjigama.

Mesto u istorijskim knjigama, nije valjda! pomisli Adama. Pa taj čovek čak ne zaslužuje ni da mu se čitulja nađe u nekoj fusnoti.

Adamu je uvek nerviralo kada bi njegov prijatelj Adar govorio tako zvanično i to rečnikom koji je bio karakterističan za političare. U akademiju su krenuli zajedno, Adama i Adar. Alfabetska bliskost njihova dva imena neprestano ih je zajedno gurala iz razreda u razred, valjan primer — uvek su tvrdili — kako sudbina može da cementira poštovanja vredna prijateljstva. Njihovo prijateljstvo još više je bilo učvršćeno kasnije kada su, po završetku akademije, obojica bili priključeni istoj svemirskoj floti kao piloti-lovci. Čak ni kasnije, kada je izabran za predsednika Kvoruma Dvanaestorice, Adar nikada nije prestao da se oslanja na Adamine savete. Sve do ovog trenutka.

Ulizički skroman izraz koji se pojavi na Baltarovom licu natera Adamu da se ponovo okrene zvezdanoj karti. Mišići na njegovim ramenima zategoše se kad začu odgovor koji Baltar uputi Adaru:

— To što su Silonjani odlučili da ja budem ta veza između njih i Kvoruma Dvanaestorice bio je akt samog proviđenja, a nikako moje veštine.

Žamor, uobičajen na takvim proslavama, spreči Adamu da čuje sledeće reči koje Adar uputi Baltaru. Dobro, dosta mu je bilo tih političkih besmislica. A danas ih se zaista naslušao.

— Izgledaš zabrinut, stari prijatelju, reče Adar.

Adama je osetio predsednikovo prisustvo i pre no što ga je ovaj oslovio, ali je hotimice nastavio da posmatra zvezdanu kartu dozvoljavajući sebi ovu sitnu neposlušnost s pravom čoveka koji je u izuzetnoj milosti. Osećajući njegovo nemo protivljenje, Adar poče da govori s visoka, kako je obično činio kada bi osetio da mu se neko suprotstavlja.

— E pa, vidim da sva moja deca nisu zadovoljna ovom proslavom, reče on ljutito gladeći svoju sedu bradu kao da se predomišlja treba li smesta da je obrije.

Iako beše pomalo ustreptao zbog načina na koji mu se Adar obratio, Adama reši da ne odgovori onako kako bi se predsedniku svidelo.

— Brine me ono što se nalazi pred nama, reče on pokazujući glavom na zvezdanu kartu pred sobom.

Adar se nasmeši svojim najboljim snishodljivim osmehom.

— Pa, reče on, ne sumnjaš valjda i dalje u Silonjane? Oni su bili ti koji su tražili ovo primirje. Oni su ti koji žele mir. Što se mene tiče, jedva čekam taj susret s predstavnicima Silonjana.

Adama je proučavao predsednikovo blago, samopouzdano lice, razmišljajući da li bi vredelo kada bi mu se obratio jednostavnim vojničkim jezikom kojim su se obojica služili dok su leteli zajedno. Ne, Adar je već dugo bio odsutan sa vojnih dužnosti i sigurno ga ne bi mogao razumeti, zaključi on i reši da se u obraćanju predsedniku drži diplomatske frazeologije.

— Izvinite, gospodine Predsedniče, ali... ali Silonjani mrze ljudski rod svakom žilicom svoga bića. Po tome kako volimo svoju slobodu, nezavisnost, po tome što imamo potrebu da osećamo, da pitamo, da se potvrđujemo, da se odupiremo pritiscima — po svemu tome mi se razlikujemo od njih. Za njih smo *mi* došljaci iz svemira i nikada se oni neće pomiriti i prihvatiti način na koji mi gledamo na stvari, naše ideje, našu...

— Ali, oni to već *jesu* prihvatili. Preko Baltara, molili su za mir.

U Adarovom glasu zazvoni oštrina, pritajeno naređenje da se okonča ovakav razgovor. Adama pažljivo pogleda bradatog čoveka koji je, iako su bili vršnjaci, izgledao mnogo stariji. Znao je da dalje suprotstavljanje, pogotovo u ovakvom trenutku opšteg slavlja, ne vodi ničemu. Morao je da se povuče.

— Da, reče Adama, naravno, vi ste u pravu.

I, naravno, Adar mu je i prišao s namerom da ga na to povlačenje prinudi. Zadovoljan, predsednik prestade da onako nervozno gladi svoju bradu i prebaci svom starom prijatelju ruku oko ramena. Iz njega je zračilo samopouzdanje. Adama oseti da bi voleo da može da bude tako siguran, ali, umesto toga, njegova uznemirenost se poveća kad primeti jedan pažljivi, ispitivački pogled koji Mu dobaci Baltar.

Ostavljajući Adamu samog, Adar se priključi grupici daleko veselijih članova Kvoruma. Neraspoložen, Adama nastavi da se

šetka duž zvezdane karte koja je zauzimala gotovo polovinu prostorije. Zatim se zaustavi na mestu sa koga je mogao da posmatra svoju vlastitu letilicu, svemirski brod *Galaktiku*.

Ponosio se njime isto onoliko koliko i nezvaničnim mišljenjem da je to najveći ratni brod Planetarne flote, čija je efikasnost ne jednom upoređivana s njegovom veličinom. Izgrađena gotovo dva veka pre njegovog rođenja, *Galaktika* je i za vreme Adaminog oca, pod čijom je komandom bila pre no što je Adama stasao, a i pre i posle njega, prošla kroz hiljadu surovih okršaja sa neprijateljem — što nije mala stvar ako se na umu imaju silonjanska tehnika i odlučnost. Posle uništenja *Atlantijine* sestre bliznakinje, svemirskog broda *Pacifika,* Adamina letilica postade najveći ratni brod u floti. A otkako je on preuzeo komandu nad njim, ime tog ratnog broda ovenča se još većom slavom. Herojski podvizi, dobro obavljeni, gotovo nemogući zadaci, najveći broj zabeleženih pobeda nad Silonjanima, sve je to sada ulazilo u vitešku istoriju ovog broda. Ukoliko ovaj mir stvarno bude potrajao, *Galaktika* će sigurno biti proglašena za spomenik ljudskim dostignućima.

Mada se činilo da u njenom letu nema ničeg neobičnog, *Galaktika* je u stvari „mirovala" negde ispod brzine svetlosti. Ova sporost bila je posledica dužnosti koja joj beše dodeljena, a to je da bude čuvar komandnom ratnom brodu, Atlantiji, pa je morala svoju brzinu da prilagođava brzini broda koga je čuvala. I dok je *Atlantija* bila prava košnica nezgrapno oblikovanih delova, *Galaktika* je bila vitka, višepalubna letilica kojoj su njeni funkcionalni delovi omogućavali premošćivanje problema koje je nosio retko dostižni spoj veličine i brzine. U prilikama koje su to zahtevale, mogla je da prevaljuje razdaljine brzinom istovetnom onoj koju su razvijale borbene i lake male letilice koje su uzletale s njenih paluba. Njene lansirne rampe, koje su kao dugački produžeci virile iz trupa broda, mogle su biti stavljene u pogon za minut, a sistem navođenja delovao je tako savršeno da su piloti lovaca mogli da slete i uzlete a da pri tom ne nanesu štetu čak ni boji koja je pokrivala oklop broda. Gorivo koje je pokretalo letilicu bilo je mešavina tilijuma i nekih materija slabije energetske moći.

Adama je bio ponosan i na odnose koji su vladali unutar broda. Jedan komandant nije mogao poželeti složniju posadu od one koju je on imao — što je zaista začuđujuće kada se imaju na umu hiljade i hiljade ljudi koji su obezbeđivali normalan let *Galaktike*. Njegova ćerka, Atina, uvek je govorila da posada radi dobro zato što zna da je njen komandant čovek pravedan i pun razumevanja. I mada je zadirkivao ćerku zbog sentimentalnosti kojom je bila obojena njena primedba, ipak mu je bilo drago što su svi ljudi na *Galaktici* radili onako kako su radili, u potpunosti ispunjavajući svaku njegovu zapovest i želju. (Adamin otac prorekao je, onoga dana kada je odlazio u penziju, da će njegov sin imati još blistaviju karijeru no što je i sam imao, i proročanstvo je sve do sada bilo tačno). Da, bila je to sjajna lađa, sa još boljom posadom. Čak su i njegova impulsivna deca — Apolo, Zak i Atina — umela da se obuzdaju kada bi to zahtevale potrebe broda i njegov komandant.

A, više od svega, čak više i od funkcionalnosti kojom se odlikovala, *Galaktika* je plenila pažnju svojim izgledom. Toliko su nežne bile njene linije, toliko blistave njene plavosive površine, da posmatrač sa strane nikada ne bi poverovao da je brod zaista ogroman. Adama se priseti kako je njegov otac jednom rekao da je *Galaktika* velika kao omanja planeta i da bi slučajni putnik čitav svoj vek mogao da utroši u šetnji njenim hodnicima a da pri tom nijednom ne prođe dvaput istim putem. Kasnije je uvideo da je starčevo kazivanje pomalo preterano, mada je bilo tačno da bi svaki stranac, ostavljen samom sebi negde na *Galaktici,* bez ikoga da mu pokaže put, bio na teškim iskušenjima.

I dok je posmatrao brod ovako sa strane, iznenada ga za trenutak zahvati osećaj neverice da je sve to pod njegovom komandom, da je sve to njegov svet. Samo jednom ranije imao je isti takav osećaj i to onda kada je pre dve decenije primao komandu nad *Galaktikom*. Adama istog časa oseti nestrpljenje da se što pre vrati na svoj brod i oslobodi se galame koju su pravili članovi Kvoruma slaveći pobedu.

Starbak nije morao ni da pogleda preko ramena da bi znao da se čitava galerija kibicera već beše poređala iza njega. Kad bi naleteo,

kao ovo sada, na par naivčina, to bi se veoma brzo raščulo među posadom i ljudi bi trčeći stizali da ne propuste predstavu. Prisustvovanje predstavi bilo je kao neka vrsta privilegije. Starbakova kartaška veština bila je toliko čuvena na G*alaktici* da je njegovo ime već postalo poslovično među pilotima. Biti „starbakovan" značilo je dozvoliti sebi da budeš uvučen u situaciju u kojoj ti je poraz neminovan. Reč se nalazila kako u ratnom rečniku tako i u rečniku kojim su se ljudi služili oko kartaških stolova.

Kao kakav glumac, mladi poručnik je znao kako treba da se ponaša pred posmatračima. On prekri svoje lice, koje je bilo isuviše pravilnih crta za tako prepredenog mangupa, maskom naivnosti baš kao da je tek maločas, posle školovanja na akademiji, stupio na palubu *Galaktike*. Nezgrapnost zameni uobičajenu gracioznost njegovih pokreta i on se nasloni na sto kao čovek koji se pre svega pita kako je samo mogao sebi dozvoliti da se nađe u celoj ovoj gužvi. Sve je to bio deo klopke. Kibiceri su, razume se, to dobro znali, kao što su znali da je Starbak bio spreman da se na svoja dva glupava protivnika obori isto onako hitro kao što to čini silonjanska patrola iz zasede iza kakvih oblaka.

Njegove žrtve bile su ovog puta par Gemona sa planete Gemini. Beše očigledno da ih je Starbakovo ponašanje zavaralo, jer su svoje okrugle karte držali u rukama sa sigurnošću koja je odavala da ni najmanje ne sumnjaju da će pobediti. Kao i svi Gemoni, ličili su jedan na drugoga iako na sasvim različit način. Ali nešto u njihovom ponašanju, povučenost koja ih je vodila u neuglednost, činilo je da svi Gemoni liče jedni na druge. Bili su ubrajani među najinteligentnije članove posade, ali kada bi došlo do kartanja od njih nije bilo većih ovčica.

Starbak je sad bio spreman. Mogao je da oseti pobedu na glatkoj poleđini svojih karata, kao da su se znaci o njenom prisustvu nalazili tamo utisnuti samo zato da bi ih njegove ruke otkrile. Vodeći računa o tome da mu glas ostane miran, on objavi:

— Samo zato da igra ne bi posustala, a i zato što ste vas dvojica novi u njoj, podižem iznos za... oh, recimo ovoliko.

On hladno gurnu na sto polovinu svog novca, jednu relativno visoku gomilu četvrtastih zlatnih kubita. Njegove tamnoplave oči

nisu otkrivale ni delić poruge koju je u sebi gajio za svoje protivnike. Dva čoveka, preko puta Starbaka, nađoše se zatečeni. To je najbolje ilustrovalo podizanje obrva u duplikatu. Kao što su činili i tokom cele igre, oni izmenjaše svoje karte, dogovarajući se šapatom o svom sledećem potezu. Poneki osmeh i blagi kikot među kibicerima. Svi su oni imali svoje akcije u svakom od Starbakovih strateških poteza. Kako je ko od njih stizao, Starbakov drugar Bumer mu je uzimao gotovinu koja je povećavala Starbakovu gomilu zlatnih kubita. Sada su već mogli da namirišu zaradu i za sebe.

— I pored bezvrednosti ovih karata, reče Gemon koji je, od dvojice, na sebe preuzeo da vodi igru, a u slavu naše domovine, moramo vam odgovoriti na izazov.

— U čast. Odgovaramo. Gemini, dodade drugi Gemon. Ma koji od njih da je govorio, drugi bi kao eho ponavljao glavne reči izjave.

Gemon koji je vodio glavnu reč gurnu napred gomilu kubita ravnu Starbakovoj. Među kibicerima zavlada napetost. Starbak taman zausti da progovori, da kaže kako je vreme da se pokažu karte, kad Gemon ponovo tiho progovori:

— A u *slavu* Geminija, dodajemo još toliko.

— U slavu. Toliko. Isto, reče njegov ortak koji, rešivši da i sam preuzme inicijativu, gurnu prema sredini stola gomilu kubita, čime se pot udvostruči. Osećajući nervozu koja je zahvatila kibicere iza njega, Starbak je znao da mora nastaviti da i dalje glumi bezbrižnost.

— E, pa, reče on gladeći čuperke svoje kose boje slame, i u ime *naše* planete, Kaprike, i za njenu večnu slavu, odgovaram na vašu ponudu i još je udvostručujem.

Da nisu bili tako zbijeni jedni uz druge, neki od kibicera bi se sad verovatno našli na podu. Starbak gurnu na sredinu stola sve svoje preostale kubite i samopouzdano se zavali na naslon svoje stolice. Osetivši dodir na ramenu diže pogled, i vide iznad sebe napeto, crno lice svoga drugara.

Poručnik Bumer. Ko drugi do poručnik Bumer — preoprezni, nikad-ne-igra-dok-nije-sigurno, intelektualac Bumer.

— Gde je ostali deo tvog novca? upita Gemon koji je tokom cele partije vodio glavnu reč.

— Novac. Još.

— Samo trenutak, reče Starbak. Haj'te, momci. Dodajte još pomalo.

Kibiceri kao da kolektivno načiniše korak unazad. Bumer se javi kao njihov zajednički govornik.

— Možemo li da s tobom porazgovaramo za trenutak? U četiri oka?

Okrećući se Gemonima, on dodade:

— Neće trajati ni trenutak, drugari.

Preterano učtivo, Bumer zatim odvede Starbaka od stola. Izvan domašaja pogleda i sluha Gemona, a iza zida koji su činili usplahireni kibiceri, njima se priključiše poručnik Joli i redov Grimbin, Abot i Kostelo[1] pilotskog dela posade *Galaktike,* čiji je fizički izgled smesta objašnjavao razloge zbog kojih su dobili tako slikovita imena. Joli je bio malog rasta, snažan ali pomalo debeo mladić, dok je Grimbin, razume se, bio visok i mršav. Razgovor između njih četvorice beše vođen žustrim šapatom.

— Jesi li poludeo, reče Bumer. On, koji se retko znojio, sada je otirao kapljice znoja sa obrve.

— Zar nisi slušao? uzvrati Starbak. Ovo je u slavu Kaprike.

— U slavu, Kaprika, reče Joli.

— Da nisi i ti Gemon? upita Starbak smešeći se. Čujte, momci, jesam li vas ikad ostavio na cedilu?

Na licima trojice Starbakovih prijatelja jasno se dalo videti da se to događalo, i to ne jednom.

— U redu, reče Starbak. Jednom il' dva puta. Al' ovi su oni pravi; mogu da ih očistim. Shvatate li da smo na putu da udvostručimo naš novac. Oni pokušavaju da razbiju banku.

— Ti nam reče da se ne razumeju u igru, reče Joli.

[1] Abot i Kostelo, imena dvojice popularnih komičara američkog filma iz četrdesetih godina. (Prim. ur.)

— Ukoliko je to tačno, onda su šampioni u brzom kapiranju, zareža Bumer, ali uz primetan uzdah. On je uvek bio praktičan, kako u kartama, tako i u borbi. Mnogo je čitao i to ga je učinilo promišljenim analitičarem svake situacije, a što se ove sada tiče, shvatio je da prekid partije ništa ne bi doneo. Mnogo je već uloženo.

— Moramo učiniti ono što Starbak traži, inače gubimo sve što je do sada uloženo u igru.

Bumer se ponovo pomeša među kibicere i natera ih da isporuče celu sumu koju je Starbak onako nepromišljeno založio. Gomilicu zlatnih kubita on zatim dade Starbaku, rekavši mu da ih uloži. Starbak gurnu novac ka sredini stola i okrenu svoje karte.

— Tucite ovo, zareža on.

Gemon se nasmeši i okrenu svoje karte. Kibiceri zanemeše od pogleda na tragediju koju su im te karte donosile, a onda se pripremiše da prisustvuju činu kupljenja novca od strane Gemona.

Samo za tren, Apolu pođe za rukom da dobro osmotri tanker koji je na Zakovom i njegovom radaru bio zaklonjen svojim pratiocem, a onda ovaj iščeznu u oblaku. Nije mogao da se zakune da li je izvedeni manevar bio strateški ili je prazna lađa jednostavno uletela u oblak koji joj se nalazio na putu.

— Ostala nam je ona druga lađa na čistini, dobaci on Zaku. Da vidimo sad šta predstavlja i šta ovde radi.

Obuzdavao je u sebi želju da se zaleti za onom koja beše nestala u oblaku. Još nije bio spreman da krene u poteru za, verovatno, avetinjskom letelicom, i uleti u verovatnu opasnost. Ne, bar dok ne izvrši sve moguće provere. No, čim je pokušao da podesi radarski program na misteriozni oblak, na njegovom se ekranu pojavi zbrka simbola, kao da nešto unutar oblaka ne dozvoljava da bude otkriveno, mameći ga time da se zaleti unutra. Pošto je iscrpio sve moguće načine provere kojih se mogao setiti, on javi Zaku o neuspehu svog radarskog sistema.

— Isto se desilo i s mojim, odgovori Zak, kada sam pokušao da identifikujem onaj tanker iza nas. Ma šta da sam pokušao, dobijao sam samo zbrku na ekranu.

— Neko nam pravi smetnje.

— Ne znam. Knjige kažu da su oba broda teretnjaci.

— Jesu, đavola. Ukoliko nam oni prave smetnje, onda nešto kriju. Nemamo izbora. Idem unutra.

— Ali oblak...

— Nemamo izbora.

— U redu, ali mi se nimalo ne sviđa ideja da letimo naslepo.

— Ne letimo *mi*. Idem sam.

— Ne mogu te...

— Ukoliko mi budete potrebni, pozvaću vas za sobom, *poručniče*.

Apolo se zalete sa svojim lovcem pravo u oblak. U slušalicama je mogao čuti Zakov glas kako govori:

— Ove smetnje će mi načisto uništiti radar.

Unutar oblaka, Apolo ponovo pokuša da uključi svoj radar, ali ponovo bez rezultata.

— Ništa, opasno za sada, reče on. Oblak nije težak, a nije ni gust kako je izgledalo. Ne razumem samo šta će im sva ta elektronska...

Izlećući iz oblaka s druge strane i bacivši pogled ispod sebe, on vide razlog. Tu se nalazilo, po prostranstvu ogromno, zborište silonjanske flote. Uleteo je pravo među njih.

— Apolo, šta se dešava? uzviknu Zak.

Sve dokle mu je pogled dopirao, Apolo je mogao da vidi silonjanske ratne brodove, sa njihovim čudnim Oblicima i ličnim rubovima. U jednom od brodova mogao je da vidi uobičajenu trojku ratnog broda. Dvojica pilota sa šlemovima sedela su jedan uz drugog. Njihovi cilindrični šlemovi pokrivali su — Apolo je to znao, pošto je imao prilike da izbliza vidi leševe poginulih Silonjana — stvorenje sa mnogo očiju i glavom koja je mogla da po volji menja svoj oblik. U sredini šlema nalazio se dugačak ali uzan otvor, iz koga je izbijalo pet usmerenih svetlosnih zrakova. Ni jednom čoveku nikada nije pošlo za rukom da otkrije jesu ili zraci proizvod samih Silonjana ili su nastajali kao rezultat nekog složenog tehnološkog procesa u samom šlemu. Upravo tada, dok je posmatrao baš taj

određeni trio Silonjana, Apolo se prenerazi kad vide kako se jedan od svetlosnih zrakova, koji je izbijao iz njihovih šlemova okreće naviše prema njemu. Istoga časa munu druga do sebe, skrećući mu pažnju da pogleda u Apolovom pravcu.

Apolo smesta okrete svoju letelicu naviše, kako bi se okrenuo i izgubio kroz oblak kroz koji je proleteo maločas. Istovremeno, on javi Zaku:

— Gubimo se odavde!

— Zašto?

U tom času, dok je izletao iz oblaka, on ugleda siluetu Zakove letilice.

— Objasniću ti kasnije.

Zakov lovac se smesta okrete i zauze položaj iza bratove letilice.

— Apolo, reče Zak, s obzirom da se radi o nekoliko bezopasnih teretnjaka, čini mi se da podižeš užasno mnogo nepotrebne...

Zakov glas izgubi se u prasku nekoliko eksplozija.

— Šta je to, Zak?

— Brodovi. Silonjanski brodovi. Eto ih, idu na mene. Pucaju! Čekʻ samo malo, sad ću i ja...

Pogledavši na ekran radara, Apolo vide da lovca njegovog brata progone četiri silonjanske letelice. On pokuša odmah da direktnom vezom dobije *Galaktiku,* ali veze ostadoše neme.

— Ometaju nam veze sa *Galaktikom,* mali brate. Moramo što pre stići do flote i opomenuti je. Ovo je klopka, zaseda. Sakupili su tu toliku snagu da su u stanju da raznesu čitavu našu flotu.

— Ali, Apolo, pa ovo je mirovna misija, tu je ceo Kvorum Dvanaestorice... Ne mogu, valjda...

U Apolovim slušalicama odjeknu ekspolozija.

— Šta se desilo, Zak? Jesi li dobro?

Zakov glas malo je podrhtavao.

— Pogodili su mi repni motor, Apolo.

— Samo polako. Nećemo valjda dozvoliti da nas gledaju samo u leđa. Vidim na radaru svega četiri broda. Vidiš li ti još neki?

— Ne. Isto. Svega četiri.

— Prokleti Silonjani. Poslali su svega četiri broda za nama. To je uvredljivo.

— Možda je i tako, Apolo, ali mi se čini da se i oni veoma dobro snalaze.

— Samo zato što su iza nas. U redu. Kad izbrojim do tri prebaci komande na vožnju unazad i istovremeno izbaci flapove [2] za kočenje. Iznenadićemo ih. Važi?

— Važi.

— Jedan... dva... tri!

I dok mu je zvuk vlastite mašine naglo prebačene na vožnju unazad zaglušivao uši, Apolo je bio svestan gotovo nečujnog proletanja silonjanskih lovaca kraj njega. Bili su zatečeni neočekivanošću tog manevra da nisu stigli da zakoče, i sada su, verovatno, Apolo je mogao da ih zamisli, grozničavo i na sve strane okretali svoje, pipcima slične, svetlosne zrake ne bi li što pre otkrili neprijatelje za kojima su dotad jurili i kojih odjednom više nije bilo pred njima.

Stiskajući oči, Apolo stavi prst na dugme za okidanje svog prednjeg topa. Jedan od silonjanskih brodova ulete u domet.

— Baš kako treba, prošapta on. Ljigavče!

On pritisnu okidač. Silonjanski brod se raspade, pretvorivši se smesta u zvezdanu prašinu.

Zakov lovac ulete mu u vidokrug. Video ga je kako progoni jednog silonjanskog lovca. Poznavajući veoma dobro Zakove pokrete, Apolo je mogao da ga zamisli kako nišani i okida. I druga silonjanska letelica se raspade. Preostala dva neprijateljska lovca se razdvojiše i pođoše svaki na svoju stranu. Element iznenađenja doneo je Apolu i Zaku dva direktna pogotka.

— Nije loše, mali brate, reče Apolo. U redu, ti kreni za momcima koji odoše desno...

Apolo usmeri svog lovca za Silonjanima koji behu skrenuli levo. Pre no što su ovi uspeli da se okrenu i postave u položaj za napad,

[2] Flap — zakrilce. (Prim. prev.)

on stiže da nanišani, okine i rasturi im letelicu na sve strane svemira. U trenutku dok je pravio zaokret, ponovo ugleda Zakovu letilicu i to baš u času kad ovaj otvori vatru i promaši poslednjeg od silonjanskih napadača. Do đavola, pomisli Apolo, mali je uvek isuviše žustar baš kada ne treba. Zakova lovina ode ustranu, a onda napravi podmukli zaokret koji Apolo odmah oceni kao prvorazrednu veštinu, za koju su bili sposobni samo najsposobniji među Silonjanskim pilotima. I pre no što Zak bi u stanju da se snađe, njegov neprijatelj mu se nađe iza leđa.

— Apolo... reče Zak.

— Vidim. Drži im pažnju još samo malo. Odmah stižem.

— Da im držim pažnju? Pa, šta misliš, zašto su mi se zabili u rep ako ih ne zanimam?

I dok je Zak pokušavao da izmakne goniocima, njegova letelica dobi još jedan pogodak.

— Eto, ode jedan motor, reče on.

Apolov lovac ulete u gužvu, nalećući postrance na Silonjane.

— Samo mirno, šaputao je, samo mirno. Nemojte gledati u ovom pravcu, momci.

Učini mu se da je video jednog od silonjanskih pilota gde pogleda u njegovom pravcu trenutak pre no što im se letelica raspade u paramparčad.

Uz uzdah, okrećući svoj lovac prema Zaku, Apolo reče:

— Nikad nisu bili u stanju da nas dobiju, osim ukoliko ih nije deset na jednog našeg.

— Apolo, promrmlja Zak. Bolje pogledaj na svoj radar.

Bacivši pogled na ekran, Apolo vide kako iz zastora oblaka izlazi veća grupa neprijateljskih letelica. Čitav talas silonjanskih drednota[3] leteo je sad prema njima.

— Deset na jednog, to se da podneti, reče on. Ali, hiljadu na jednog, to već nije fer.

— Šta ti to znači, Apolo?

[3] Drednot — tip bojnog broda. (Prim prev.)

Apolo se mračno nasmeja.

— To znači, mali brate, da od mira nema ništa. Mirovna misija je od samog početka bila vešto smišljena klopka. Moramo natrag, da upozorimo flotu.

— Ti to učini, Apolo. Ja sam kratak za jedan motor, kao što znaš, i neću moći da držim korak s tobom.

Apola dirnu hrabrost s kojom Zak to izgovori. Nema sumnje, bio je pravi član porodice. Ali ta pripadnost porodici imala je i mnoga druga obeležja, osim ove Zakove prinudne hrabrosti.

— Ne mogu te ostaviti, Zak. Zajedno ćemo ...

— Ne, ne zajedno. Moraš poći. Sa mnom će biti sve u redu. Držaću se ispred njih, ništa ne brini. Pritisnuću moj turbo i stići do flote sigurno pre njih. Samo ti idi. Moraš upozoriti flotu. Nema drugog izbora.

— U redu, drugar. Potraži me u odmaralištu. Čekaće te topla kafa.

— Pa, ovog časa baš nisam neki veliki poklonik toplote. Ovi što su se nadali za mnom prosto gore od želje da me dobro ugreju.

— Srećno, mali.

Pre no što turbomotori njegove letelice uhvatiše zamah, Apolo baci poslednji pogled na letelicu svog brata. Onda turbomotori zagrmeše i Zakov lovac smesta nestade negde pozadi na mračnom i nekako iznenada sumornom nebu.

Što ga je dalje njegov šatl[4] nosio od *Atlantije* i gomile neprijatno veselih političara na njoj, to se Adama bolje osećao. Sem toga, uvek se dobro osećao pri povratku na svoj brod. Čeznuo je da malo obiđe posadu, što se nije događalo tako često, a kada bi se i dogodilo, o tome su pričane priče. Čeznuo je i za tim da dođe do koje krigle neke vrste piva koja je teško nalazila put do oficirske menze, a čeznuo je i za malo prijateljskog ćaskanja sa posadom.

— Sada te upravo more baš one misli o kojima nikad nećeš da sa mnom razgovaraš, reče mu Atina okrećući svoje pilotsko sedište ka njemu.

[4] Šatl — letelica za saobraćaj na kratkim rastojanjima.(Prim. prev.)

— Vodi računa o svom poslu, mlada damo, a starca ostavi da na miru brine svoje brige.

No njegova izveštačena strogost nije uspela da je zavara. Ona se nasmeja, ali ipak ponovo okrenu sedište prema komandama. Za trenutak, Adama pažljivo osmotri profil svoje ćerke. Znao je, naročito po komentarima Starbaka i drugih mladih oficira koji su se borili za njenu naklonost, da je smatraju izuzetno lepom. I pored toga, mada je bio pun očinske ljubavi prema njoj, Adama se teško mogao složiti s tim da je Atina bila lepa. Kao prvo, isuviše je nalikovala na njega, a preveć malo na svoju majku. Atinino lice bilo je, kao i očevo, uglasto, iako je sveukupni utisak bio daleko blaži, manje granitan. Njen nos pokazivao je sklonost ka izvijanju karakterističnom za njegov, a njena usta bila su isto onako tanka i prava kao i njegova. Iako je sve te crte lica kod sebe cenio, jer su svetu davale do znanja da je pred njima odlučan čovek, one se kod Atine nekako nisu dobro slagale sa bogatom plavom kosom i sa onom jedinom valjanom stvari koju je nasledila od majke, sa njenim očima. Kad god bi pogledao u te oči setio bi se svoje žene, Ile. Morao bi tada da skrene pogled u stranu kako bi izbegao talas čežnje koja je bila žestok sadrug svih uspomena koje je nosio u sebi o svojoj ženi.

Tokom njihovog braka, on i Ila proveli su više vremena razdvojeni no zajedno — ovoga puta prošlo je već dve godine otkako je poslednji put bio na Kapriki — i ta prisilna rastavljenost bila je jedina osobina vojničkog života koju nije podnosio. Da nije bilo rata, mogli su provoditi uravnotežen, srećan život u braku, mada je, kako je Ila uvek tvrdila, njihovu ljubav, u onim kratkim trenucima koje su provodili zajedno, njegovo dugo odsustvovanje samo pojačavalo. Da nije toga, govorila bi Ila, ona i Adama bi mogli postati dosadan, umoran bračni par, svako gotovo nesvesno postojanja onog drugog. Adama bi tada pitao da li to ona želi da kaže kako ta odsustva čine srca osetljivijima, na šta bi ona odgovarala da upravo to misli, ali da tu ima i nečeg više.

Dok je sada gledao svoju ćerku, zanetu poslom koji je obavljala, on u njoj vide žensku verziju samog sebe. Čak i njeno telo, koje su odlikovale privlačne i izuzetno čulne obline, čini se, više je odavalo

praktičnu čvrstinu nego beskorisnu ženstvenost — ili je sve to ipak bilo očinsko preterivanje. Voleo je, uvek će je i voleti, ali mu nikad, pa ni za volju dvanaest svetova, nije moglo biti jasno kako Atina može biti predmet pažnje galantnih udvarača.

Lampica na komunikatoru iznenada se upali i Atina hitro stavi slušalice na glavu. Čelo joj se namršti dok je slušala.

— Nešto nije u redu, reče ona.

— Šta to?

— Ne znam, ali upravo objavljuju stanje pripravnosti na *Galaktici*.

— Pripravnost? Zašto...

— Polako, tatice, ubrzo ćemo i to saznati, čim stignemo tamo. Samo da ovu krntiju bezbedno spustim na palubu za sletanje.

Ona proveri opremu koja je, pritiskom na dugme, elektronskim putem izvlačila palubu iz omotača *Galaktike*. Sve je radilo kako valja. Paluba se izvuče iz svog ležišta i, čini se, kao da se malo ugnu da prihvati letelicu koja je sletala. Niz velikih svetiljki pokazivao je pravac koji je trebalo slediti prema unutrašnjosti broda. Atina vešto navede malu letelicu sve do krajnje tačke zaustavljanja, koju je označavala crvena svetiljka. Kad šatl konačno stade, i otac i ćerka se u trenu nađoše izvan njega i odmah potrčaše.

Na komandnom mostu Adama nađe svog pomoćnika, pukovnika Tiga, nagnutog i napetog nad ekranima radara. Tig, mali, žilav čovek, koji je uz Adamu prošao kroz mnoge bitke, nije nikada bio od onih koji se lako predaju panici, ali u ovom trenutku njegovoj mirnoći nije bilo ni traga.

— Šta se događa? upita Adama.

— Patrola je uletela u gužvu, odgovori Tig. Hvatamo njihove signale, ali su skroz nerazumljivi.

— Koja vrsta gužve?

— Još nisam u stanju da kažem. Mogli bi biti pirati. Krijumčari, ili ...

Tigov stvarni zaključak Adama je mogao da mu pročita u očima. Silonjani. Nema sumnje da su to Silonjani. Dok je pogledom pratio mirno kretanje komandnog broda na zvezdanoj karti, Adama

naredi radistima da ga smesta povežu sa predsednikom Adarom. Kada se Adar javi, Adama u njegovom glasu otkri tragove proslave koju beše napustio da bi mu se javio. Adama ga već svojim prvim rečima preseče.

— Jedna od naših patrola je napadnuta, gospodine. Nismo samo sigurni u to ko je napadač.

Adarovo lice na ekranu hitro izmeni izraz, i to takvom brzinom da se Adama za trenutak zapita nisu li možda u pitanju smetnje u vezi. Zdepasta prilika Baltara, čije je interesovanje Adami izgledalo izveštačeno, utrpa se u sliku.

— Kao meru predostrožnosti, nastavi Adama, želeo bih da uputim presretače.

Želeo? pomisli on. Ovo je bila vrsta rečnika koju je Adar mogao da očekuje od daleko ulizivački raspoloženijih članova Kvoruma! U starim danima Adama bi jednostavno rekao da je *odlučio* da pošalje presretače. Stomak mu se okrete kad vide kako se Baltar naginje i nešto šapuće predsedniku u uvo. Adar klimnu glavom.

— Sasvim tačno, Baltare, reče on. Komandante...

Gde li je samo Adar tako brzo naučio da svog najstarijeg prijatelja oslovljava tako zvanično? Zašto li se samo time služi upravo pred tim ništavnim Baltarom?

— Komandante, kada su u pitanju mere predostrožnosti, insistiram na uzdržljivosti.

— Uzdržljivosti? Ali...

— Komandante, ukoliko bi od svega ovoga ispala samo neka beznačajna čarka sa otpadnicima od zakona, to bi moglo ugroziti celokupnu mirovnu misiju. Ne smemo isturiti naše lovce toliko blizu mesta sastanka.

Adami je mesto koje su Silonjani izabrali za sastanak sada izgledalo sumnjivije no ikada.

— Gospodine predsedniče, na dva lovca iz moje patrole otvorena je vatra.

— Od strane *nepoznatih* snaga. Moramo dobiti tačne podatke. Ne smete ništa preduzimati dok se situacija ne raščisti.

— Gospodine, mogu li vas bar zamoliti da flotu stavite u stanje pripravnosti?

Adamino grlo se steže. Nije voleo da moli.

— Razmisliću o tome. Hvala vam, komandante.

Ekran naprasno potamne.

— On će da *razmisli,* progunđa Tig ljutito. Tig nikada nije bio u stanju da obuzda svoja osećanja. Ta njegova osobina koštala ga je komande nad bar jednim svemirskim brodom. Da ga nije ostavila pamet?

— Pukovniče...

Tig pogleda oko sebe. Bilo je jasno da je tek sada postao svestan tišine koja je posle njegovih reči zavladala među oficirima koji su se nalazili na komandnom mostu.

— Žao mi je, komandante, reče Tig. To je samo ... eh, pa...

— Da, šta?

— Mislim na patrolu. Pa, eto, ona je pod komandom kapetana Apola.

— No, ako se ne mogu pouzdati u rođenog sina, onda u koga...

— Zak je s njim. Jedan od pilota se razboleo i, eto, Zak se nekako našao na mostu baš tada, a tu je bila i ona sitnica oko disciplinskog postupka, bolničarka, znate, i ja, pa...

— Dovoljno, pukovniče. Razumljiva mi je vaša briga No, Zak je u stanju da se sam stara o sebi baš kao i njegov stariji brat.

Adama se naglo okrete od svog pomoćnika, plašeći se da će Tig biti u stanju da mu u očima pročita kako ni sam ne veruje ni u jednu jedinu reč od svega što je rekao.

Zak je imao dobre instinkte i dobro se držao u svakoj akciji, ali je bio isuviše poletan — oduvek je bio takav, još od detinjstva kada je krao sve letilice, od šatla do teretnjaka, koje bi mu se našle pod rukom samo da bi malo leteo. Činjenica da se Zak sada našao u patroli bila je samo još jedna u nizu stvari koje su Adamu mučile od početka ovog putovanja.

Sledećih nekoliko trenutaka posada komandnog mosta je radila ćutke, svesna eksplozivne napetosti koja se kao minsko polje širila

oko njihovog komandanta. Adama i Tig progovorili bi samo kad bi izdavali neko naređenje. Pošto je iscrpeo sve moguće potrebne komande, Adama se obrati svom pomoćniku.

— Ima li šta?

— Još ništa od lovaca, gospodine. U jednu stvar sam jedino siguran, a to je da su smetnje u vezama koje imaju s nama rezultat namerno smišljene akcije. Ukoliko uskoro ne pošaljemo presretače...

— Ne možemo ih poslati, pošto je to izričito zabranjeno, reče Adama, pažljivo birajući reči.

Dok ih je izgovarao, mogao je osetiti na sebi oči celokupne posade komandnog mosta.

— Ali, ovo bi, rekao bih mogla biti prava prilika da isprobamo borbenu pripravnost naših jedinica.

Tig se nasmeši, a posada komandnog mosta, čini se, odahnu kao jedan čovek.

— Dajte znak za uzbunu, pukovniče! viknu Adama.

Istovetan izraz samozadovoljstva na licima oba Gemona toliko razbesne Starbaka da bi u tom času dao i sam svoj život samo za priliku da im ga izbriše.

Sedeći za stolom sa ostacima kibicerske gotovine u velikim rukama, on svojim protivnicima uputi najbolji od svojih provincijskih osmeha, gurajući istovremeno ka sredini stola gomilu zlatnih kubita. Sve što je bilo ostalo.

— U redu, momci, reče on. Još jedna ruka[5] za rastanak. U redu? Sve ili ništa.

Gemoni se trgoše u duetu i šapatom izmeniše nekoliko reči. Iako mu njihov dijalekt nije bio poznat, ipak je razumeo da se prepiru oko posledica. Izgleda da su se ipak složili, jer klimnuše istovremeno glavama i gurnuše, svaki od svog dela, podjednak deo kubita u pot.

— Sve ili ništa, pilote, reče jedan od njih.

[5] Ruka — u kockarskom žargonu jedno deljenje karata za vreme partije. (Prim. prev.)

— Ništa. Pilot, javi se drugi.

Smešeći se prepredeno, Starbak poče da meša karte. Kad su karte bile podeljene, jedan od Gemona smesta pokupi njihove, dok se drugi preko njegovog ramena naže da vidi šta su izvukli. Starbak sačeka trenutak pre no što pokupi svoje karte. Znao je da takvo nehajno ponašanje može da iznervira već napete Gemone, kao i da utiče na njihovu dalju igru.

Dok je posmatrao svoje karte, on uz olakšanje shvati da mu cela ta prethodna predstava nije bila potrebna. Imao je boju i to sve karte istog znaka, najjača karta — piramida! Oseti kako se gomila iza njega iznenada naelektrisa, a onda poče da ređa karte po stolu da bi ih Gemoni videli i dobili priliku da zakukaju.

— Možda čitavog života nećete imati priliku da vidite ovako nešto, momci, reče on likujući. Savršena piramida.

Usta obojice Gemona zaprepašćeno se otvoriše, uz savršenu istovetnost pokreta. Onaj što je držao karte spremi se da ih baci.

Zvono za uzbunu glasno odjeknu u prostoriji zahtevajući pripravnost svakoga od njih, a nekolicinu članova posade potera smesta na posao.

Žena koja je čitala neki časopis na ležaju u uglu, sada ga, skočivši sa ležaja, baci i smesta potrča. Jedan spavač skoči iz stolice blizu kartaškog stola i, budeći se trenutak posle svog instinktivnog ustajanja, uvi se ustranu kako ga ne bi zakačila žena koja je trčala. U tom izvijanju njegovo telo zakači sto. Karte, uključujući i one koje su činile Starbakovu savršenu piramidu, kliznuše sa stola i rasuše se u svim pravcima, a neke padoše čak na pod. Tek kada se one gotovo tu zaustaviše, Starbak načini beskoristan pokušaj da ih pokupi. Gemoni, koji su posmatrali rasturanje karata, pogledaše se i nasmešiše.

— Nesreća, reče jedan od njih. Moraćemo da ponovimo ovo deljenje nekom drugom zgodom.

— Čekajte malo, vi... zakuka Starbak.

— Dužnost, odazva se drugi dok je sa poda dizao svoj ratni šlem i uklanjao sa njega nekoliko okruglih karata koje se posle razletanja behu na njemu zaustavile. On zatim polovinom svog dobitka sa

stola napuni šlem a onda oba Gemona, tela napetih borbenom groznicom, izleteše iz sobe.

— Vraćajte se ovamo, vi mali... povika Starbak. Hej, neka ih neko zaustavi!

No, bilo je kasno za zaustavljanje. Posle trenutka iznenađenja, čak i kibiceri poleteše ka izlazu, kupeći šlemove i letačku opremu.

Starbak slegnu ramenima, pa svoju polovinu pota gurnu u cep beležeći pri tom u svesti kome sve treba da vrati gotovinu (razume se, samo ako budu tražili) i požuri na svoj ratni položaj.

Dok je trčao duž osvetljene, dugačke prostorije koja je služila kao lansirna rampa, ogromna providna bezvazdušna cev omogući mu pogled na pravilne redove lovačkih letelica *Galaktike* koje su bok uz bok stajale u svojim moćnim kućištima. I dok letelice behu iz svojih ležišta u providnom hangaru prebacivane na lansirnu rampu, njihovi piloti izbijali su iz otvora duž palube. Svaki od pilota pritrčavao je svojoj letelici, koje su posade pripremale za start. Sve letelice bile su vitke i imale delta krila.

Starbak pritrča svojoj letelici čim je ugleda gde stoji pripremljena. Pošto joj najpre skoči na krilo, on izvede svoj čuveni skoči-u-sedlo skok pravo na sedište. Džeki, njegov mehaničar, prikopča mu pojaseve. Njeno tamnoputo privlačno lice pokazivalo je veliku zabrinutost dok je, krajnje pažljivo, navlačila preko njegove glave krov kabine.

— Šta se to događa? povika ona.

— Ništa strašno, uzvrati on. Verovatno samo neka vrsta, šta-ti-ga-znam svemirskog pozdrava za predsednika dok se potpisuje mir ili dok se ljubi sa Silonjanima.

Džeki uzdrhta.

— To je odvratno! uzviknu ona.

— Odvratno? Šta je odvratno?

— Pa to... Ljubakanje sa Silonjanima! Od toga mi se prevrće utroba.

— Ne pričaj o onome što ne znaš, mala.

— Da nećeš možda ti da me učiš, momak?

Džeki okrenu glavni prekidač i Starbak oseti poznato zabacivanje unazad koje je uvek pratilo stavljanje letelice u pogon. On prihvati komande i odrula do svoje poletne tačke, gde se njegova letelica priključi moru letelica koje su bile glavnina borbenih snaga *Galaktike*. Tamo se, napet, zaustavi da sa svima ostalima sačeka naređenja za poletanje ili za povratak.

Iako je Adama neprestano morao da vodi računa o svim podacima koji su stizali preko zidnih ekrana pred njim, njegove oči stalno su se vraćale na ekran koji je pokazivao približavanje Apolove letelice svemirskom brodu.

— Brodska sletna paluba spremna za prijem usamljenog lovca, komandante, reče Tig.

— Gospodine, javi se jedan od dežurnih na komandnom mostu. Daljinski radari daju signale o približavanju velikog broja letelica pod punom brzinom.

Adama i Tig značajno izmenjaše poglede, a onda poleteše prema ekranu na kojem je dežurni osmotrio približavanje nepoznatih letelica.

— Dovedite tog pilota ovamo čim bude sleteo, naredi Adama, prateći Apolov prilaz sletnoj palubi. I smesta me povežite sa predsednikom na šifrovanom kanalu.

On pokuša da izvuče neki zaključak, posmatrajući ekran koji je otkrivao talas letilica što su se kretale u njihovom pravcu. Nadao se da će dobiti bar neki dokaz pretnje za koju je bio siguran da su je te letelice nosile sa sobom.

Predsednikovo lice, nešto manje vedro nego maločas, ukaza se na ekranu za direktnu vezu.

— Da, komandante? upita Adar hladno.

— Gospodine predsedniče, talas neidentifikovanih letelica približava se floti.

Baltarovo punačko lice pojavi se u uglu ekrana, ljigavo se smešeći.

— Verovatno silonjanski odbor za doček, nagovesti trgovac.

— Smem li *bar* da predložim, reče Adama, da im i mi pošaljemo vlastiti *odbor za doček?*

— Gospodine predsedniče, između naših boraca ostalo je još mnogo neprijateljskih osećanja. Vrlo je verovatno da bi moglo doći do nekog nesrećnog incidenta ukoliko se svi ti piloti istovremeno nađu tamo gore...

— Ovo vam je baš dobro, Baltare, reče Adar. Jeste li čuli ovo, komandante?

Adama je jedva obuzdavao svoju ljutinu, ali kada ponovo progovori glas mu ni za dlaku ne beše promenio ton.

— Ne, gospodine predsedniče. Možda nisam dobro razumeo. Predlaže li Baltar da se ne mičemo s mesta i ostanemo potpuno bez odbrane, da ...

— Komandante!

Adarov glas bio je neuobičajeno oštar.

— Mi smo u mirovnoj misiji. Mi smo prvi mirotvorci za poslednjih hiljadu godina.

— Gospodine predsedniče...

Tig dodirnu Adamino rame, pokazujući mu obaveštenje koje je držao u ruci.

— Ispred onog talasa letelica nalazi se usamljeni lovac koji je pod njihovom žestokom vatrom, reče Tig.

Dok se činilo da njegov lovac guta prostor, Zak je na ekranu mogao da vidi kako silonjanske letelice u stvari stalno smanjuju razdaljinu koja ih je delila. Podatak koji je mogao da pročita na donjem delu ekrana, obavesti ga da nema gotovo nikakve šanse da na *Galaktiku* stigne pre svojih progonilaca, a nije postojala nikakva mogućnost da iz svoje oštećene letelice iscedi neku dodatnu brzinu.

— Treba da se okrenem i da se borim, reče on naglas. Malo ga uznemiri to što je Apolo već bio izvan radio dometa, i što nije bio u mogućnosti da ga pohvali za hrabru nameru. Iako je često cvilio zbog čvrste uzde na kojoj ga je stariji brat držao, Zak ipak požele da je Apolo sada tu negde, da bi mu kazao šta treba da radi.

Silonjanske letelice otvoriše vatru i Zakov lovac se zatetura — još jedan direktan pogodak. Ekran njegovog radara zatrepta, a onda se ugasi. Čudan, nepoznat zvuk ispuni kabinu i lovac još više uspori svoj let. Zak pritisnu komande pokušavajući da letelici da veću brzinu.

— Hajde, bebice. Nismo više daleko, reče on. Pruži mi sve što možeš!

Letelica zadrhta od još jednog pogotka. Zak oseti kako mu krv vetri iz lica, a srce počinje ubrzano da lupa.

Izvan sebe od gneva, Adama istrže izveštaj iz Tigovih ruku i mahnu njime ispred ekrana na kome se sada videlo Adarovo ponešto zbunjeno lice.

— Jeste li vi čuli *ovo,* predsedniče? povika on, osećajući da je sada zagospodario situacijom, sada kad je njegov bes prema zvaničnim političarima konačno uzeo maha. Vaš *odbor za doček* otvorio je vatru na našu patrolu.

Adar ustuknu i ekran je sada pokazivao celo njegovo telo, koje kao da se zgrčilo u togi koja ga je pokrivala.

— Pucaju, reče on. Ali… pucaju… na našu patrolu… to ne može… Kako biste ovo objasnili, Baltare?

On pogledom grozničavo potraži Baltara koji, međutim, više nije stajao kraj njega.

— Baltare! Baltare!

Njegovo lice ponovo se okrenu ekranu.

— Adama… pa on je… on je napustio komandni most. Adama…

— Smesta izdajem naređenje za poletanje naših snaga, reče Adama. Izgubljeni čovek na ekranu samo slomljeno klimnu glavom.

— Razume se, reče on. Da. Smesta. Odmah.

I pre no što Adar progovori, posada komandnog mosta *Galaktike,* povinujući se Adaminom zapovedničkom pokretu, stupi u akciju.

Adama se, nemoćan da ma šta preduzme, postavi ispred ekrana na kome se videla Zakova letelica pod žestokom vatrom silonjanskih lovaca. Mogao je predvideti šta će se dogoditi i grlo mu se stegnu. Zak se sada nalazio u dometu radio-veza flote i smetnje koje su Silonjani činili na radio talasima nestajale su. Zakov glas iznenada jasno ispuni komandni most *Galaktike*.

— ... oni su... mislim da neću moći, čekaj malo, pa ja te vidim, *Galaktiko!* Radar mi je ponovo proradio. Sve je u redu sada. Uspeo sam!

U trenutku dok ga je preplavljivao talas veselja koje mu je i sin osećao, Adama vide tri silonjanska lovca gde kreću u napad.

— Ne! Čuvaj se Zak! povika on u ekran. Tigov povik isprati ga kao eho.

Beše očigledno da Zak ne prima signale sa *Galaktike,* jer on nastavi svoj monolog ovog puta zvaničnim tonom:

— Plavi let, dvojka. Oštećen sam. Tražim prvenstvo sleta...

Silonjanski lovci istovremeno otvoriše vatru.

Zakova letelica se raspade, načas se pretvori u blesak svetlosti, a onda nestade.

Svuda oko Adame nasta tišina. Mogli su se čuti jedino zvuci uređaja. Na drugom ekranu, odmah do onoga na kome se trenutak pre toga mogao videti Zakov kraj, sve dokle je oko kamere moglo da stigne, u borbenom poretku, spremni za uzletanje, stajali su bezbrojni lovci Planetarne flote.

— Šta to bi? razbi tišinu Adarov glas.

Za trenutak Adama nije mogao da shvati šta to predsednik pita. Kako, šta bi? Zakovo nasmešeno lice pod letačkom kacigom i njegovi pokreti koji su odavali želju mladića da sebi stvori herojsko ime, izbiše pred Adamine oči. On se onda okrenu prema ekranu na kome je stajala predsednikova slika. Glas mu beše tih, gorak i razjeden obuzdavanim besom kad progovori:

— Bio je to moj sin, gospodine predsedniče.

Tig jednim pokretom natera posadu u akciju, u času kad silonjanska flota ulete u vidokrug i otvori vatru.

Adama se okrenu od malih ekrana i pogledom obuhvati gigantski ekran zvezdane karte. Stotine silonjanskih lovaca proletale su njime i otvarale vatru, salvu za salvom svojih laserskih torpeda. Zvezdana karta — ispresecana putanjama smrtonosnih projektila i bleskom eksplozija — iznenada se pretvori u more plamena. Dve krstarice iz Flote eksplodiraše istovremeno. Tig nestrpljivo pogleda Adamu, očekujući njegovu komandu.

— Smesta lansirajte lovce! povika Adama. Sve baterije *Galaktike* — pali! Ponavljam — pali!

I dok zvuci uzbune ispuniše *Galaktiku* započinjući buku protivnapada, Adamina stisnuta pesnica besno proseče vazduh.

IZ ADAMINOG DNEVNIKA:

Često smo vodili razgovore o razlici između smrti pojedinaca i smrti velikog broja ljudi. Ljudi kažu da se sa daleko više tuge oplakuje smrt voljene osobe, nego smrt, tragičan kraj i uništenje stotina i hiljada, pa i miliona nama sasvim nepoznatih ljudi. Ja sam bio u prilici da prisustvujem i smrti svoga sina, a i kraju mnogih ljudi čija je smrt takođe bila deo tog našeg istorijskog trenutka.

Meni se čini da je svaka smrt, ma kog od tih ljudi, imala pun udeo u mojoj žalosti na način koji ne bih umeo da objasnim. Po meni, ne postoji razlika između žalosti za žrtvama nekog masovnog uništenja, od one koju čovek oseća za pojedinca koji je imao tu nesreću da završi sam, jer i jednu i drugu žalost odlikuje ista jačina, isti osećaj gubitka i ista praznina koja ostaje iza toga.

II

VEROLOMNI NAPAD

I dok je Adama rukovodio protivnapadom u koji su krenule letelice sa *Galaktike* uz viku i divlje pokrete, njegov direktni protivnik u rukovođenju operacijom s druge strane bio je u stanju pune meditativne opuštenosti, dok je privodio kraju ostvarenje svoje pedantno smišljene ratne varke. Nalazio se tačno u centru silonjanske verzije svemirskog broda tipa *Galaktike*. kružne letelice koja se ka donjem kraju sužavala gotovo u šiljak i tako neodoljivo podsećala na čigru. Pokretačka snaga broda kretala se naviše od ove najdonje tačke, jer se baš na tom mestu visokoprocentni tilijum mešao sa neutralizatorima; ta je smeša onda bila ubacivana u glavni potisni sistem delovanjem uređaja sličnih pokretnim vatrenim točkovima kakvi se upotrebljavaju kod vatrometa. Bilo je i ljudi koji su imali prilike da izbliza bace pogled na silonjanske brodove: opisivali su ih kao strahotne naprave.

Silonjanski komandant, čije bi ime prevedeno na Adamin jezik glasilo „Jedini koji zapoveda", sedeo je iznad svojih oficira na masivnom pijedestalu čije su strane bile načičkane stotinama šiljaka i bodlji na kojima se tu i tamo prelamalo ono malo svetlosti što ga je bilo u ogromnoj prostoriji. Na njegovoj kvrgavoj glavi sa mnogo očiju, boje koja se sastojala od različitih varijanti sive, tako da je opšti utisak bio da mu je glava prekrivena senkama bez porekla, nalazio se šlem koji je bio silonjanska verzija masivne table za prijem obaveštenja na *Galaktici* zauzimali gotovo čitavu jednu stranu komandnog mosta, u svom minijaturnom izdanju imali su svoje mesto u ovom šlemu. S njim na glavi, „Jedini koji zapoveda" mogao je da istovremeno prati sve faze bitke i da prima sve podatke

o njoj. Istovremeno, uređaji u šlemu snabdevali su ga i svim drugim, trenutno sporednim podacima, na osnovu kojih je mogao da donese odluke o eventualnim izmenama svoje osnovne strateške zamisli za bitku. Svi ovi podaci stizali su mu od određenog broja oficira koji su stajali u krugu oko pijedestala i koji su podatke za koje su bili zaduženi nevidljivim zracima slali pravo u šlem svoga vođe. Silonjanski oficiri takođe su pomoću uređaja u šlemovima bili povezani i jedan s drugim, tako da su podaci mogli biti očišćeni od nevažnih detalja; oni koji su stizali do njihovog vođe bili su samo oni koji su nosili bitna značenja za tok bitke. Da su ti nevidljivi zraci bili slučajno vidljivi, posmatraču sa strane cela prostorija „Jedinog koji zapoveda" ličila bi sigurno na jednu nezamislivu paukovu mrežu.

I pored sve aktivnosti vođene u smislu prijema i odašiljanja podataka, polumračna prostorija, sa svojim nepomičnim stanovnicima koji kao da su bili zacementirani u sedećem ili stojećem položaju, pre je ličila na neki gospodski klub čiji članovi u tišini vare svoj ručak nego na komandni most ratnog broda.

U svom trećem mozgu, onom koji je uobličavao dejstvo ostala dva, „Jedini koji zapoveda" oseti poplavu zadovoljstva. Čitav njegov život bio je usmeren ka jednom ovakvom trenutku, trenutku potpunog i sveobuhvatnog uništenja neprijateljske kuge koja je inficirala jedinstveno savršenstvo univerzuma. On je bio rođen u vreme kada je rat već bio u toku — mereno ljudskim merilima, pre sedam stotina godina. Njegov prvi mozak, zamena za onaj koji je od rođenja imao i koji je služio samo za obuku i podučavanje u ranom detinjstvu, bio mu je podaren prilikom svečanosti koja je označavala prelazak iz dečaštva u zrelost. Prvi mozak bio je kod Silonjana osnovni obrazovni sistem i za građane i za vojnike. U njega su bile ugrađene sposobnosti za obavljanje jedinstvenih radnji, pošto je on i inače služio za opažanje i prikupljanje dostupnih podataka i efikasno obavljanje svih zadataka koje bi Silonjanin dobio prilikom ulaska u zrelost.

U slučaju „Jedinog koji zapoveda", njegove osobine, još iz detinjstva, naročito fizičke, predodredile su ga za obavljanje poslova u rangu ratnika. Vrlo brzo je, zatim, postao pilot-lovac, gde je stekao

ime (veoma slobodan prevod na Adamin jezik) „As asova". Kao rezultat uspeha postignutih u bitkama podaren mu je i drugi mozak, i to mnogo ranije no što je to bilo uobičajeno. Drugi mozak doneo mu je sposobnosti koje su bile neophodne jednom silonjanskom oficiru, a od kojih je najznačajnija bila sposobnost analiziranja i tumačenja podataka. Čim bi došlo do usklađenja delatnosti drugog sa prvim mozgom, pojedinac bi dobijao čin načelnika štaba. „As Asova" je postao najmlađi načelnik štaba u istoriji svoje rase. Znao je da bi ga sada, kada bi podigao svoj šlem i velikim brojem svojih očiju pogledao oficire koji su okruživali pijedestal, ophrvala oštra sećanja na sebe kako stoji dole među, onda, sebi sličnim i prečišćava dobijene podatke za „Jedinog koji zapoveda" koji je tada sedeo na pijedestalu iznad njega.

Svaki „Jedini koji zapoveda" bi pri kraju svoje vladavine (svaki vođa je držao vlast otprilike tri četvrtine normalnog ljudskog veka, mada se Silonjani ne služe ovim načinom za merenje vremena) donosio odluku o tome ko će ga naslediti. Ma kakva bila njegova odluka, među ostalim načelnicima štabova nije bilo gunđanja, jer nije bilo željnih vlasti.

Silonjani veruju da je svaka odluka njihovih pretpostavljenih delić glavnog plana poznatog u potpunosti samo „Jedinom koji zapoveda". Za njih je to bilo sasvim logično, pošto što su od svih Silonjana samo „Jedini koji zapoveda" imali tri mozga, i, prema tome, raspolagali svim podacima nedostupnim ostalima.

Iako svoja osećanja nije izrazio ni jednom od svojih kolega na poslu, sadašnji „Jedini koji zapoveda" bio je veoma iznenađen kada se njegov prethodnik u svom izboru odlučio za njega. Vođstvo je obično bilo prepuštano nekom od starijih oficira. On je služio dugo i valjano, ali se nije nadao svom izboru, bar ne do sledećeg odabiranja. No, sa istim mirom sa kojim bi se i u borbi prepustio smrti, on se prihvatio i svoje nove dužnosti, sa kojom je dobio i treći mozak. Čim je dobio treći mozak, shvatio je zbog čega se njegov prethodnik, koji je sada telepatski opštio s njim, odlučio za njega kao svog naslednika. Pored toga što je postao sastavni deo telepatske mreže ono malo vlasnika trećeg mozga koji se još nisu

odlučili za čas svoje smrti, on je sada posedovao, po silonjanskom verovanju, bezgraničnu mudrost.

Dok mu je drugi mozak omogućavao da shvati ono što se događa, zašto se to događa i kako se to događa, treći mozak omogućavao mu je da se izdigne iznad ograničenosti prosečnog razmišljanja, misli i ideja. Treći mozak je omogućavao povezivanje podataka koje je primao prvi mozak i tumačenje tih podataka od strane drugog sa nepresušnim znanjem sakupljanim čak od prapočetaka silonjanske civilizacije. Novi „Jedini koji zapoveda" je ubrzo otkrio da svi Silonjani ne bi prihvatili da im se usadi treći mozak, i zbog toga se izbor za „Jedinog koji zapoveda" vršio uz krajnje mere opreza. Testovi kod usađivanja prvog mozga obično su davali podatke o tome koji bi Silonjani mogli biti budući posednici trećeg mozga, a činjenica je bila da je takvih bilo veoma malo. Oni čiji su testovi ukazivali na postojanje takve mogućnosti, držani su tokom sledećih godina pod strogim nadzorom. Neki od njih bili su odbacivani zbog izvesnih negativnih osobina koje su se razvijale i protiv njihove volje, drugi su jednostavno ginuli u ratu — takvih je bilo najviše, zato što su oni, uglavnom, bili najžešći borci među Silonjanima.

U vreme kada je sadašnji „Jedini koji zapoveda" stigao do načelničkog položaja, bio je jedan od svega šest preživelih kandidata za usađivanje trećeg mozga. Konačna odluka doneta je od strane Silonjanina koji je tada bio „Jedini koji zapoveda", a njemu su u izboru savetima pomagali i svi ostali živi pređašnji zapovednici, uz dodatak iskustava koja su stekli, kao i mozgovi svih njihovih mrtvih prethodnika čije su misli, iskustva i ideje pažljivo čuvani u istorijskim arhivima.

Sve ovo bilo je dostupno i sadašnjem „Jedinom koji zapoveda", i kad bi mu zatrebalo.

Dok je sada razmišljao o tačkama ostvarenja svoje do tančina pripremljene ratne varke kojom se poslužio u svojoj borbi protiv ljudi i njihove Flote i o glavnom planu čije je ostvarenje upravo trebalo da počne, on oseti da ljudi ovog puta ne mogu izbeći uništenju. Njegova pobeda nad ljudima sigurno će mu obezbediti mesto u silonjanskoj istoriji. Mogao je da očekuje da će svom

nasledniku u dalekoj budućnosti predati komandu uz osećaj velikog zadovoljstva, znajući da nikada stvarno neće biti povučen iz aktivne službe i da će ostati uticajni Vođa čak i kad više ne bude na matičnim brodovima.

Njegov matični brod upravo se približavao najvažnijem od dvanaest ciljeva ka kojima je usmerio glavninu svojih snaga. Želeo je da lično nadgleda uništenje planete Kaprike. Njegova špijunska mreža obavestila ga je da je ta planeta domovina njegovog direktnog protivnika među ljudima, komandanta Adame, i stoga je želeo da oseti zadovoljstvo gledajući njeno uništenje.

Bilo je čudno kako je posle toliko godina nadmudrivanja sa neprijateljem na kraju gotovo počeo da misli kao on. Njegov prethodnik upozorio ga je da će biti potrebno da iskoristi sve mogućnosti trećeg mozga da bi savladao način razmišljanja ljudi, kako bi mogao da predvidi njegove poteze u borbi. Nije mogao poreći da je sposobnost podražavanja načina razmišljanja ljudi, kojom je uspeo da ovlada, bila od neocenjive koristi u borbi protiv te tvrdoglave, iracionalne rase; ali, nikada nije uživao kada bi svoj mozak prebacio na taj način razmišljanja, koji se zasnivao na neumerenosti kao okosnici ljudske filosofije.

Čak i sada, kada mu je sa više strana već stizala projekcija Kaprike, nije se mogao osloboditi toga da o predstojećem uništenju misli na način na koji su to činili ljudi. Dobro i zlo — bile su suprotnosti sa kojima je baratao onaj jedini ljudski mozak. Da je i jedan od ljudi imao njegove sposobnosti, a time i mogućnost da dosegne beskrajno znanje silonjanska tri mozga, verovatno bi bio zapanjen činjenicom da takve stvari kao što su dobro i zlo za Silonjane jednostavno ne postoje. Štaviše, ono što je za Silonjane bila svetinja, očuvanje prirodnog poretka, za ljude nije predstavljalo ništa, i zato su morali biti uništeni. Njihov avanturistički duh i istraživanja koja su vršili na mestima gde je i samo njihovo prisustvo predstavljalo pretnju poretku univerzuma, neumitno su ih osudili na uništenje od strane silonjanske ruke. „Jedini koji zapoveda" čvrsto je verovao da mir mora biti vraćen univerzumu. Nesrećna ljudska sklonost ka nezavisnom načinu razmišljanja i

delanja morala je biti zauvek uklonjena, kako više ne bi uznemiravala stanovnike svetova koje su bez poziva posećivali.

Dobro i zlo! Skoro da mu je bio odvratan vlastiti mozak koji ga je naveo da razmišlja o takvim stvarima. Stvorio je pred svojim očima viziju smrti koju će izazvati, gradova koje će razoriti, planeta koje će pretvoriti u kamičke — i onda, gledajući sve te krajnje *neophodne* stvari sa ljudskog stanovišta, shvatio da su one zle! Silonjani su bili zli. On sam je bio zao.

Gnušao se i same pomisli na zlo u ljudskom smislu, isto onoliko koliko je prezirao i njihovu predstavu o dobru. Dobro i zlo nisu bili suprotnosti, pa čak nisu obavezno ni isključivali jedno drugo. Čak je i većina ljudi bila svesna toga. Čak su i Silonjani, sa svojim prvim mozgom, instinktivno prihvatili rat kao neminovnost i nisu oplakivali svoje mrtve ni likovali nad svojim pobedama. I pored svega toga, „Jedini koji zapoveda" ipak reši da iz svog trećeg mozga isključi sposobnost ljudskog načina razmišljanja, pre no što priđe uništenju Kaprike, kako bi sve svoje ostale sposobnosti mogao usredsrediti na posao koji je stajao pred njim.

Dva štapska načelnika pristupiše pijedestalu na kome je sedeo i emitovaše mu formalni zahtev za izdavanje dozvole za bombardovanje Kaprike, držeći se rituala koji je bio isti valjda od samih početaka silonjanske istorije.

— Po vašoj zapovesti, reče jedan od oficira.

— Govori, reče „Jedini koji zapoveda".

— Svi matični brodovi sada su u dometu za napad na kolonije, reče drugi oficir.

I, kao što je ritual zahtevao, „Jedini koji zapoveda" skide svoj šlem i svojim mnogim očima punim ushićenja pogleda dvojicu potčinjenih.

— Da, reče on. Konačno uništenje neprijateljske rase, oblika života poznatog kao čovek. Neka napad počne.

Dvojica potčinjenih pokloniše se po propisu, a onda se pridružiše ostalim svojim kolegama u izmeni naređenja zracima koji se stopiše u opštu nevidljivu paukovu mrežu obaveštenja, naređenja i podataka.

Ali, čak i pre no što oni zauzeše svoja mesta, pa čak i pre no što „Jedini koji zapoveda" vrati svoj šlem na glavu, veliki otvori pojaviše se na osnovnom prstenu svih silonjanskih matičnih brodova. Silonjanski lovci pokušaše iz svakog od ovih otvora i odleteše do pozicije za napad. Na tom mestu bi formiran zid debljine dvanaest letelica koji, kada je njegovo oblikovanje konačno dovršeno, polete u talasima od kojih je svaki za cilj imao po jedan ljudski svet.

Nijedan drugi matični brod Planetarne flote nije bio u stanju da u borbu baci sve svoje snage izuzev *Galaktike*. Silonjanski lovci uzimali su ih, onako bespomoćne, na nišan kao na strelištu. Adama s tugom i besom shvati da teret cele bitke sada leži isključivo na lovcima *Galaktike,* prema kojima su stajale nebrojene napadačke snage. Izgubljeni u moru neprijateljskih letelica, lovci *Galaktike* vodili su očajničku borbu. Laserski topovi svaki čas su otvarali vatru, a tanke, bleštave niti koje su oni slali, pojedinačno ili u unakrsnoj vatri, pretvarale su se u žutocrvene, zaslepljujuće tačke istog časa kada bi pronašle svoj cilj. Kao i obično, borci Flote borili su se sa daleko više veštine i odvažnosti, ali su otežavajuće okolnosti bitke — izdajnička zaseda — čini se, radile protiv njih, i Adama bi svakog časa, kada bi neka silonjanska letelica pogodila svoj cilj, osetio oštar bol u stomaku. Flota će danas ostati bez mnogo pilota, a možda i bez svih. Već su ostali bez Zaka. Adama naredi sebi da prestane da razmišlja o smrti svoga sina. *Morao* je prestati da misli o tome. Dovoljno je strašno bilo i to što je njegovoj smrti lično prisustvovao, posmatrajući svaki trenutak tog događaja bespomoćno stojeći ispred ekrana na kome se sve moglo videti. Kasnije će se bol vratiti, ali sada, kao i mnogi komandanti pre njega koji su u ratu izgubili svoju decu, on je morao zaboraviti na taj gubitak i posvetiti se svojim dužnostima.

Apolo utrča na komandni most i Adama požuri do njega. Mladić je bio gotovo bez daha i jedva je izgovarao reči.

— Silonjani... zaseda... uleteli smo u njihovu zasedu ... morao da ostavim Zaka... nije bilo drugog izbora... morao sam da ga ostavim... nisam to želeo, ali morao sam... letelica mu je praktično onesposobljena ... otići ću natrag i dovesti ga ovamo ...

— Bojim se da to neće biti moguće, reče Adama. Misli su letele u pokušaju da nađe način kako da Apolu saopšti da je Zak poginuo. Braća su bila veoma vezana jedan za drugoga i čini se da nije postojao neki blagi način na koji bi to moglo biti rečeno.

— Oče, uzviknu Apolo s očajanjem u glasu, ja sam ga ostavio... da visi tamo gore... letelice teško oštećene... nisam znao šta bih drugo. Sada sam upozorio Flotu... ukoliko se ne vratim...

Iznenada, zagledavši se pažljivo u očeve oči, on u njima kao da nasluti tužnu poruku.

— Zak? reče on slabim glasom. Tig im se priključi i progovori:

— Kapetane Apolo, Zakova letilica uništena je na domaku Flote.

— Ali... ali... ja sam ga ostavio.

— Nisi imao drugog izbora, reče Adama blago.

Apolo se okrenu ustranu, bleda lica. Adama se jedva seti trenutka iz Apolovog detinjstva u kojem je ovaj pokazao tako veliki bol. On požele da mladića uzme u svoje naručje, kao što je nekada činio sa uplakanim dečkićem. Ali, znao je, Apolo bi sada jednostavno grubo odbio ma kakav gest sažaljenja, i Adami ni na kraj pameti nije padalo da tako nešto učini. On samo ponovi Apolu da nije imao drugog izbora i hitro se vrati dužnostima, zahtevajući od Tiga da primi izveštaj.

— Kapetane, obrati se ovaj Apolu, moramo znati sa koliko matičnih brodova se sukobljavamo.

— Nema nijednog matičnog broda među njima, odgovori Apolo dok mu se u glas vraćala snaga kao rezultat ponovnog posvećivanja dužnostima. Samo lovačke jedinice. Na hiljade. Video sam ih dok sam ih nadletao...

— Mora biti da grešite, kapetane, reče Tig. Hoću da kažem, silonjanski lovci ne bi mogli da dejstvuju ovako daleko od svojih ratnih baza bez matičnih brodova. Ne mogu poneti toliko goriva i ...

— Nema matičnih brodova, kad vam kažem! uzviknu Apolo ljutito. Samo lovci! Lovci poređani odavde do pakla. Video sam ih. Možda hiljadu, možda i više, možda ...

— Kako to objašnjavaš, Apolo? reče Adama, trudeći se da svom glasu da što više zvaničniji ton kako bi smirio razljućenog Apola.

— Ne znam, odgovori Apolo mirnijim glasom. Naši radari su zakačili neki prazan tanker. Moja pretpostavka je da im je on poslužio kao sredstvo za obnavljanje goriva pred napad. Mislim da ih on sačekao na tom mestu, odakle god Da su doleteli i ma gde da su njihovi matični brodovi u ovom času.

Adamino čelo se namršti dok je razmišljao o značenju reči koje je njegov sin upravo izgovorio. One mu donesoše onaj poslednji zaključak koji je nedostajao da bi stvorio potpunu sliku i o ovoj zasedi i o lažnoj mirovnoj konferenciji. Misao koja ga je mučila još od časa kada je zazvonilo zvono za uzbunu sada se konačno uobliči. U tom času Tig je govorio:

— Zašto bi se borili toliko daleko od matičnih brodova, kad...

— Tu ima smisla, prekide ga Adama. Daleko je važnije to što su njihovi matični brodovi sada na drugom mestu. Povežite me s predsednikom.

Predsednikovo lice, bez kapi krvi, zasja na specijalnom ekranu i pre no što se završi Adamin povik. Iza Adara se mogla primetiti vatra koja je proždirala komandni most *Atlantije*. Adar je bio uplašen — nije zapazio takav izraz na njegovom licu još od dana kada su zajedno okončavali poslednje ispite na Akademiji.

— Gospodine predsedniče, reče Adama, upinjući se svim silama da kontroliše svoj glas, tražim dopuštenje da napustim Flotu.

— Da napustite Flotu! vrisnu histerično Adar. To je kukavički...

— Adare! Imam razloga da sumnjam da će naše rodne planete uskoro doživeti opšti napad.

Predsednik se, očiju na koje se navlačila magla očajanja, za trenutak ukloni iz vidnog polja. Kamere sa *Atlantije* potražiše ga, izoštriše se i poslaše sliku slomljenog čoveka koji se oslanja o zid.

— Ne, mrmljao je Adar. Mora biti da grešite. To ne... nije moguće... Nisam mogao toliko pogrešiti... Ne toliko...

— Adare, nije vreme za diskusiju o...

— Zaveži, Adama! Zar ti ne... Zar ne možeš... Ja sam poveo ljudsku rasu, *sveukupnu* ljudsku rasu poveo sam u uništenje, u...

— Prestani već jednom da razmišljaš o svome mestu u istoriji. Moramo da delimo, čoveče! Moramo...

— Ja ne mogu... Ne mogu da delam... Ne mogu čak ispravno ni da mislim... Ne mogu...

— Gledaj, Adare, to nije tvoja greška. Nisi nas ti odveo u propast, ali smo bili *odvedeni*.

— Odvedeni? Ali št... Baltar?

— Razume se, Baltar!

— Ne, komandante. To ne može biti istina. Ne verujem u to. Ne želim...

Zaglušujuća eksplozija preseče nastavak Adarove rečenice. Kamera, izbijena iz svog ležišta, za trenutak uhvati deo komandnog mosta koji se raspada, pretvarajući se u plamen što se u ogromnom talasu pomeri napred, a onda se na ekranu izgubi slika. Adama prenese svoju pažnju na zvezdanu kartu na kojoj je mogao da vidi komandni brod kako se kreće u daljini. Iznenada, uz zaslepljujući blesak, brod se raspade, dezintegrišući se u hiljade komadića. Trenutak potom, na mestu na kome se nalazila *Atlantija* ostade samo praznina.

Na komandnom mostu *Galaktike* prestade svaka aktivnost, dok je posada u mrtvoj tišini zurila u ekran zvezdane karte. No, kako su se silonjanske letelice upravo primicale njihovom brodu, nije bilo mnogo vremena, pa čak ni za minut ćutanja. Tig se postavi uz Adamu sa neizbežnim otkucanim izveštajem u ruci.

— Pogledajte, gospodine, naši daljinski radari otkrili su silonjanske matične brodove ovde, ovde i ovde. To su mesta u dometu — vatrenom dometu — za napad na planete Virgon, Sagitara i...

Nije mogao da izgovori sledeće, pa Adama umesto njega dovrši rečenicu:

— Znam. Kaprika.

Atina, koja je pomagala da se odredi položaj *Galaktike* u odnosu na neprijateljske matične brodove na velikoj prozirnoj mapi zvezda i sazvežđa, naglo se okrenu na očeve reči:

— Kaprika, prošapta ona.

— Helme, reče Adama ne gledajući je, okrenite brod. Povlačimo se, pukovniče, idemo kući. Izračunajte pravilan kurs.

— Oče, prekide ga Atina prilazeći mu, šta to činiš?

— Gospodine, umeša se i Apolo s druge strane, naše letelice...

— Ovo je neophodno, reče Adama. Ostavićemo naše letelice da štite Flotu.

— Ali, one neće moći da nam se vrate, reče Atina.

— Ipak, ostaje im mogućnost da nam se vrate. U tu svrhu, mogu im poslužiti stanice za dopunu goriva.

— Ukoliko i one, takođe, nisu uništene, reče Apolo gorko.

— E pa, reče Adama, oni koji budu imali dovoljno goriva, odnosno oni koji do njega budu uspeli da dođu, moraće da se snađu i da kako znaju i umeju stignu do nas.

— Gospodine, moram se usprotiviti, zausti Apolo.

— Kasnije, molim, uzvrati Adama.

— Morali bi im reći, preneti im naše namere...

— Ne. Ukoliko nam je ostala ma kakva prednost, ma kakva, ponavljam, onda je to iznenađenje.

Adama na tren oseti ljutnju na svoje dvoje dece dok su se polako vraćali do svojih mesta na komandnom mostu, a onda izbrisa sve emocije i poče da izdaje naređenja koja je *Galaktiku* trebalo da izvuku iz bitke i povedu na put ka kući. Pokušavao je da ne obraća pažnju na činjenicu da su gotovo sve najmoćnije letelice Flote bile u plamenu.

Kad se izvukoše izvan prostora na kome se vodila bitka, jedan oficir objavi da su sve elektronske smetnje nestale.

— Raščistili su prostor kako bi mogao da deluje elektronski sistem navođenja, reče Apolo.

— To znači da je napad već počeo, umeša se

Tig.

— Ne, gospodine, reče oficir. Primamo sada i daljinske video-satelitske signale. Kod kuće sve izgleda u savršenom redu.

Sveukupna pažnja prenese se na ekrane koji su donosili slike sa Kaprike. Adamina pažnja usredsredi se na jedan prizor iz ptičje perspektive koji je pokazivao Kaprikinu divnu, piramidalnu arhitekturu. Sličan vidik mogao je imati i sa prozora svoje kuće, koja se nije nalazila mnogo daleko od prozora koji se video na ekranu. Ila bi zajedno s njim... Ali, sada nije smeo da misli na nju.

U glavnom gradu Kaprike, očigledno, bio je veoma lep dan. Donjogradski deo grada bio je prepun šetača, dok su piramide zgrada za stanovanje delovale napušteno i prazno. Sve je izgledalo tako miroljubivo, tačno nalik na prizor koji su svi željno očekivali da vide po povratku iz mirovne misije i tako obično da Adama na čas pomisli da je ta scena dokaz da je bitka koju su napustili laž, ružan san, i da upravo lete ka divnoj stvarnosti.

— Komandante, reče Tig tiho, možda... možda ipak nećemo zakasniti. Ili je, možda, silonjanski napad na našu Flotu samo delo neke opozicione grupice boraca protiv mira, koja je time htela da spreči sklapanje ugovora.

— Ne bih rekao, Tig, reče Adama. Ne bih rekao.

Talas silonjanskih ratnih brodova iznenada se pojavi na ekranu, odmah do onog koji je prikazivao prizore sa rodne planete.

Sirinine oči zasuziše od neumornog bleštavog svetla reflektora. Usred izdavanja zapovesti svojim tehničarima o tome gde treba da postave televizijske uređaje, ona u mikrofon koji je nosila sa sobom šapatom naloži šminkeru da dođe i pokuša da zaustavi bujicu suza koja joj je tekla iz očiju. Nedugo zatim, uz šminkerovu pomoć, ona se oslobodi napasti.

Kad prionu na posao, gomila radoznalaca se odmah okupi da bi je gledala — bila je to cena slave, cena kojom se plaćalo to što je bila televizijska zvezda poznata širom Kaprike. Što se nje tiče, postala je umorna od vlastitog lica, koje je bilo toliko poznato milionima. Nije bilo sumnje da je ono lepo — sa svom tom kestenjastom kosom koja ga je uokviravala, zelenim očima i punim, čulnim usnama, da se i ne spominje vitka figura puna oblina koja je postala kaprikanski idol lepote — ali kad sve to svakoga dana, svakoga sata gotovo, morate da proveravate kako biste bili sigurni da će kada se pojavite pred kamerama sve biti u redu, onda vam se cela ta rabota, ranije ili kasnije, mora smučiti.

Njen minijaturni prijemnik obavesti je da je do početka emisije ostalo još trideset sekundi, i ona požuri da zauzme svoje mesto pred kamerama. I dok je brojač odbrojavao do nule, ona poslednji put baci pogled unaokolo da proveri scenu iza sebe. Zadovolji je izgled

aranžiranog cveća, a posebno onaj njegov deo gde su jarski cvetovi bili postavljeni tako da oblikuju reč MIR. Iznad cveća nalazile su se zastave dvanaest planeta. *Baš je impresivno,* pomisli ona, *i kakva će to samo pozadina biti za slavlje koje će početi onoga časa kad mir bude zvanično objavljen*. Brojač odbroja i nulu, crveno svetlo se upali i Sirina poče da govori.

— Sirina se javlja odavde, iz Prezidijuma Kaprike, gde su u toku poslednje pripreme za proslavu koja će početi kad bude objavljena dugo očekivana vest o potpisivanju mira. Iako je tek rano jutro, velika masa sveta okupila se oko kompleksa Prezidijuma. Kaprikanci su nestrpljivi da konačno zakorače u novu eru, eru mira.

Sve do ovog trenutka, detalji mirovnog sastanka još nisu stigli do nas, kao što smo se nadali, zbog neuobičajenih električnih smetnji koje blokiraju međuzvezdane veze. Nismo čak dobili ni zvaničnu potvrdu da je došlo do sastanka sa silonjanskim emisarima. Bilo kako bilo, čim nam budu stigle vesti, vi ćete biti prvi koji će videti sliku onoga što je opisano kao najznačajniji događaj još od...

Zvuk udaljene, potmule eksplozije propratiše mnogo bliži zaglušujući zvuci razbijanja stakla, jer se svi prozori i staklena vrata svuda oko Prezidijuma istovremeno razbiše, tako da se komadići stakla razleteše na sve strane. Kamerman pokaza nekud iza Sirine, s njene leve strane. Ona se okrete da pogleda u tom pravcu. Ljudi oko nje prekinuše posao. Većina njih zagleda se u pravcu odakle je stigao zvuk eksplozije.

Nekolicina potrča kraj nje, žureći ka izlazu. Negde u daljini začu se neka nerazumljiva vika.

Sirina, obraćajući se i dalje kameri, dade znak svom kamermanu i tonskom operateru.

— Izvinjavam se. Nešto se dogodilo. Hajde Morele, Prina, hajde da pogledamo šta je to. Izvinite me gospodine, gospođo, da li biste nam dozvolili da prođemo? Ne znam šta to bi, ali meni je to ličilo na eksploziju. Možda neka diverzija disidenata[6], ukoliko takvih uopšte ima na Kapriki.

[6] Disident (lat. dissidens), otpadnik, onaj koji se izdvaja u mišljenju, u novije vreme: protivnik političkog režima svoje zemlje. (Prim. prev.)

TV

Čujte samo kako škripi ovo rasuto staklo pod nogama. Hvataš li taj zvuk, Prina? Da? Fino! Stvarno ne znam šta — čekajte, evo nekoga. Gospođo, možete li mi reći — mislim da ona nikom ništa nije u stanju da kaže. Izgleda mi veoma uplašeno. Možda ste i sami primetili. Samo malo, da vidimo možemo li se probiti — oprostite!

Krčeći put laktovima kroz masu sveta koja se uzmuvala levo-desno i proveravajući da li je njena ekipa sledi, Sirina se probi do jednog praznog prostora u gužvi odakle je bilo moguće baciti pogled u daljinu. Njen kamerman, Morel, hitro namesti kameru i klimnu joj brzo glavom da može da počne.

— I dalje mi nije jasno šta... Oh, ne! Morale, uhvati ono kamerom, brzo!

Morel upravi kameru u pravcu u kojem mu ona pokaza, ka horizontu iza grada gde se dizala ogromna, bleštava vatrena lopta kao izlazeće ali veoma drhtavo sunce. Sledila je još jedna, isto toliko ogromna i isto toliko bleštava lopta.

— Eksplozija ogromnih razmera, reče Sirina bacajući pogled ka svom tonskom operateru da vidi da li je njena saradnica uspela da uhvati zvuk. Kada se potmuli zvuk eksplozije konačno izgubi, ona nastavi svoj komentar.

— Dve eksplozije. Videli ste ih na svojim ekranima. Ljudi počinju da beže u svim pravcima. Ovo je zastrašujuće, užasno.

Ona se ponada da je glas neće izdati i otkriti vlastita skrivena osećanja, jer je sve ovo istovremeno bilo i veoma uzbudljivo.

— Čini se da niko ne zna...

Njenu rečenicu prekide silonjanski ratni brod, koji prošišta preko neba sipajući vatru iz svog laserskog oružja svuda po masi sveta. Oko nje ljudi počeše da padaju. Oh, gospode, pomisli Sirina, pa ovo je ozbiljno! To je rat! To nije...

Piramida s njene leve strane eksplodira uz gromoglasnu buku, malo dalje jedna monolitna zgrada poče polako da pada na zemlju naginjući se napred i pucajući kod samih temelja, a njeni delovi poškropiše gomilu koja je bezglavo jurila pokraj nje. Cela ulica uzdrhta toliko da Sirina izgubi ravnotežu i pade na jedan žbun,

nimalo ženstveno. Ona diže pogled; Morel ni za tren nije prestajao da je hvata kamerom.

— Ne mene, Morele! Hvataj eksplozije, vatru. Ovo je užas. Dame i gospodo, ovo je užasno, neko bombarduje Kaprika Siti. Čini se da su Silonjani.

Ona ponovo zavuče glavu u žbunje pri nailasku lovca koji je sada leteo veoma nisko nad gradom. Letelica otvori vatru u njenom pravcu. Neka mlada žena, koja je upravo trčala kraj mesta na kome se nalazila Sirina, složi se na zemlju. Dižući se, Sirina krenu da joj pomogne, a onda shvati da je mrtva.

— Ona je mrtva. Ona je... Morele, Prina, biće bolje da potražimo zaklon, biće bolje...

Grupica ljudi, bežeći zamalo je ponovo ne obori na zemlju. Onda nove eksplozije, vrisci, nove letelice koje su sipale vatru. Morel je nastavljao da je i dalje hvata kamerom.

— Ovo je beznadežno, reče ona.

— Ljudi umiru svuda oko mene. Uopšte mi nije jasno kako smo mi preživeli. Vidim jedno dete, tamo preko, kako spasava svoju... Čuvaj se! Pazi...

Još jedan lovac u brišućem letu otvori lasersku vatru. Plamen zahvati i Morela i njegovu kameru. Bujica varnica razli se iz kamere koja se raspadala, dok je Morel padao na zemlju. Prima krenu da beži, ostavljajući svoju opremu. Sirina odbaci mikrofon i zalete se za dečakom koga je maločas videla kako pokušava da spase svoju životinjicu — ljubimca, verovatno. Nova letelica zalete se u brišućem letu pravo na njih, dok su joj topovi sipali vatru. Sirina se vinu u vazduh i odgurnu dete sa putanje zrna, pre no što ova stigoše do njih. Zatim, držeći drhtavo dete u svom naručju, nastavi da posmatra divlji pir čitavog talasa letelica, čije je oružje sejalo uništenje. Komad betona raspade se na nekoliko koraka od nje. Pokušavala je da ne obraća pažnju na bolne krike koji su se dizali unaokolo. Nešto pade preko nje i iznenada joj ponesta vazduha.

Jedna joj ruka ipak ostade slobodna, i ona grozničavo poče da kopa kako bi izašla na površinu, odupirući se nagonu da otvori usta i uzme vazduh. Ruka joj izbi na površinu. Ona nastavi da širi otvor,

sve dok nije bio dovoljno širok da i sebe i dete izvuče na vazduh. Kad se nađoše napolju, ona najpre duboko udahnu vazduh, a onda hitro pregleda dete da vidi da li je ozleđeno. Bio je to mali dečak, ni šest godina star.

— Pokušaj da se za trenutak ne mičeš, reče mu ona.

Dečak se rasplaka i Sirina ga privuče sebi da ga uteši.

— Sve će biti u redu, poče ga tešiti.

— Mafit, plakao je dečko. Gde je Mafit?

— Ko?

— Moj dagit. Moj dagša. Gde je…

— Tvoj dagit? Oh, sigurna sam da je tu negde i da mu je dobro.

Dagite, životinje kojima je postojbina bila Kaprika, prvi kolonisti planete lako su pripitomili i oni su ubrzo postali glavni ljubimci najmlađih. I pored njihovih nestašluka, i sami roditelji su voleli te četvoronožne kratkodlake mangupe, jer su odano štitili decu. Sirina se nasmeši. Deca su je uvek iznenađivala zbog načina na koji su rasuđivala o stvarima i događajima. Ovaj dečak, nesvestan značenja silonjanske invazije, bio je daleko zabrinutiji zbog nestanka svog ljubimca, nego zbog pustošenja, rušenja i uništenja svega oko njega. Verovatno je mislio da će se sve samo od sebe srediti čim nađe svog dagita.

Iako silonjanski lovci više nisu leteli nebom, prašina se još uvek, kao kakva lelujava posetnica nezvanog gosta, slegala svuda oko Sirine i dečaka.

— Mafite! Mafite! povika dečak.

— Sigurna sam da mu je dobro, dušo, reče Sirina trudeći se da joj glas zvuči istinito, baš kao da i sama veruje u svaku svoju reč.

Neki visoki čovek, čija je leva ruka, krvava i mlitava, čudno ljuljala oko njegovog tela dok je trčao, priđe im vičući:

— Mičite se! vikao je. Mičite se! Evakuišite centar.

— Moj dagit, ponovo se rasplaka dečak. Gde je…

— Nije sad vreme da se misli o… poče čovek, ali mu Sirina dade znak da ućuti.

— Dođi, reče ona blago. Moramo da pođemo. Sigurna sam da je tvom dagitu dobro.

— Molim vas, gospođice, vrisnu čovek gotovo očajno, ona zgrada tamo samo što se nije srušila.

Sirina pogleda u pravcu u kome je pokazivala čovekova zdrava ruka. No, pre no što uoči tu samo-što-se-ne-sruši zgradu, oči joj ispod jedne gromade zakačiše nešto što je ličilo na udove dagita. Zaklanjajući telom pogled dečaku, ona se primače malo bliže. Nije bilo sumnje da je to dagit. Ležao je tu smrskan betonom, dok mu je izvijena njuška bila zarivena u prljavštinu i prašinu. Postavljajući se tako da dečak ni u kom slučaju ne dođe u priliku da vidi mrtvog dagita, ona pokaza u suprotnom pravcu i reče:

— Tamo je negde, mora biti, tamo je otrčao. Hajde da pogledamo.

— Hoću Mafita. Je li mu dobro?

Ona podiže dečaka i čvrsto ga stisnu.

— Svakako da mu je dobro. Sve je u redu. Sve će biti u redu. Baš tako. Kako se zoveš.

— Boksi.

Ona obrisa nešto prašine što se beše nahvatala po dečakovom licu. Dečko je imao nežno lice, ogromne smeđe oči, a ćuba guste, kovrdžave kose padala mu je na čelo. Mora da mu stalno pada na oči, pomisli ona pri pogledu na pramenove kose.

— Milo mi je, Boksi, reče ona.

Onda preko njega baci pogled prema ostacima grada. Nije baš bilo mnogo ostalo. Zgrade koje su još stajale bile su iskrivljene od eksplozija i oprljene vatrom. Ranjeni čovek je gurnu svojom zdravom rukom i ona potrča, sa Boksijem u naručju.

Dok su trčali kraj mesta odakle je pre tako malo vremena počela sa svojom reportažom, ispred cvetnih slova reči MIR, ona primeti da cveće beše nestalo pod prašinom a da su zastave dvanaest planeta bile u plamenu.

Za sve vreme dok su bespomoćno posmatrali uništenje i masakr na više ekrana u odaji za veze na *Galaktici,* Atina je kradimice

bacala poglede na oca da vidi kakva će biti njegova reakcija. Većina ljudi bi rekla da je bezosećajan, da nije ni trepnuo za vreme svih tih užasa, ali Atina ga je bolje poznavala. Stajao je ukočeno i lakim klimanjem glave davao do znanja svojim oficirima da prima njihove izveštaje; ali, Atina je znala da je u mislima uz njenu majku, koja je živela na periferiji spaljenog i razrušenog Kaprika Sitija. U njegovim očima otkrila je skriveni bol. Zaželela je tada da bar za trenutak mogu da ostave na stranu svoje dužnosti, da za trenutak opet postanu samo otac i kći i izgube se u nekoj od tihih soba i ostanu tamo sami sa svojim bolom. Ali, to sada nije bilo moguće. Majka mora biti dobro, mislila je, ne sme biti drukčije.

Tig se primače svom komandantu sa najnovijim izveštajima u ruci.

— Gospodine, reče on, daljinski radari uhvatili su silonjanske matične brodove. Svaki od njih nalazi se u području za napad na pojedine naše planete.

Čuvši ovo, Atina požele da pesnicom udari po tabli sa instrumentima ispred sebe. Razgovor koji je samo pre nekoliko dana vodila sa Zakom i Apolom sada joj se jasno javi u svesti.

Prepirala se s njima oko predstojeće mirovne misije, govoreći da se Silonjanima može verovati.

Najzad, nisu li Silonjani bili inteligentna rasa? Apolo je tada rekao da Silonjani nesumnjivo pružaju dokaze da su tehnološki veoma razvijeni, ali je izrazio sumnju u to da se reč *inteligentan* može primeniti na njih, bar ne u smislu u kome ljudi upotrebljavaju tu reč. Bila je to stara prepirka, vođena do sada bezbroj puta, još od dana kada je Atina stupila u aktivnu službu. Silonjani su možda bili inteligentni, ali je sigurno da su bili nemilosrdni; oni, u stvari, teško da su uopšte imali osećanja. Apolo je, kao i većina drugih, verovao da je posedovanje osećanja neophodno za inteligenciju. Atina je, sa svoje strane, verovala da Silonjani moraju imati osećanja, samo što su ova teško mogla biti opisana ljudskim jezikom. S obzirom na to da je njihov kulturni sistem toliko različit od našeg, iznosila je ona svoje mišljenje, moramo pretpostaviti da razlike postoje i stoga se moralo poći u otkrivanje svega onoga što nas je delilo.

Taj njihov razgovor od pre nekoliko dana dospeo je, kao i obično u žučljivu fazu, iako su i ona i Apolo znali da je tema prastara, a način na koji se vodio razgovor skoro ritualan. Zak je doneo kraj razgovoru iznenada prasnuvši u smeh i govoreći kako bi svi trebalo dobro da se napiju, jer će samo to i ništa drugo u celu stvar uneti nekog smisla. Onda su svi počeli da se smeju. Njihov otac, naišavši na zacenjeni trio, prekorio ih je zbog neozbiljnosti na dužnosti, tobož ozbiljno. Bio je to lep trenutak, trenutak za pamćenje, trenutak u kome su poslednji put svi zajedno osetili porodičnu toplinu i bliskost. Zak je sada bio mrtav — a Atina je nekako izbegavala da ozbiljno porazmisli o toj činjenici.

Ona pokuša da odagna turobne misli time što se potrudi oko podataka koji su stizali sa instrumenata za čije je nadgledanje bila zadužena, ali oči su joj i protiv volje bežale ka ekranima. Na planetama su stvari postajale sve gore. Vatre su plamtele svuda. Zgrade su i dalje padale. Leševi, ispozaglavljivani u vratima i prozorima, delovali su kao izloženi na uvid. Preživeli su, besciljno lutali u kolektivnom stanju šoka. Atina je znala da i sama izgleda isto tako jadno. Osećala se kao u dubokom snu; košmar je morao prestati, ona se mora probuditi. Nečija ruka steže je za rame. Ona okrenu glavu i pogled joj pade na mrko Apolovo lice. Otrže se da izbegne njegov dodir, ispunjena besmislenom ljutinom što je izazva bol koji je mogla pročitati na njegovom licu, besna na slomljeni izgled svoga oca. Njena osećanja provališe svom silinom.

— Najpre Zak, a sada ovo! Oni dole imali su bezgraničnu veru u nas kao svoje zaštitnike!

Ali istog trenutka oseti očev potreseni pogled na sebi.

— Kako .smo mogli dozvoliti da se ovo dogodi? Zašto smo štitili gomilu pokvarenih političara, umesto naših domova? Mi smo jedini krivci za ovo, mi smo dozvolili da do ovoga dođe!

Bacivši pogled u Adaminom pravcu, vide ponovo bol na njegovom licu i smesta zažali zbog svojih reči. On je bio komandant. Kad je rekla: Kako smo mi mogli dozvoliti da se ovo dogodi, znala je da je on to shvatio kao: Kako si ti mogao dozvoliti da se ovo dogodi. Nije smela dozvoliti da do toga dođe. To jeste bilo *tačno,* ali nije smela dozvoliti da on to od nje čuje.

Sledećih nekoliko minuta, i dalje kao u dubokom snu, ona se posveti svojim dužnostima. Ali ni sva usredsređenost koju je mogla da izvuče iz sebe nije bila dovoljna da iz njene svesti izbriše stravične slike uništenja. Da je samo Starbak ovde, on bi već našao načina da je makar i na čas razvedri — ali nije čak znala ni gde je *on*. Ostavili su ga negde za sobom, kao i sve ostale koje su — koje su napustili. On se morao vratiti. *Bar on.* Bio joj je veoma potreban, naročito sada.

Tig pozva sve prisutne da obrate pažnju na najveći ekran. Položaj silonjanskih matičnih brodova sada je bio tačno utvrđen. Jedan od njih nalazio se u prvom planu, a još dva su se mogla videti u pozadini. Iz njih su neprestano izletali lovci. Jedan od oficira uključi odmah zatim i slike sa ostalih dvanaest svetova. Svaka slika pokazivala je prizor gotovo istovetan onome na koji je Tig skrenuo pažnju. Silonjanski lovci u punom rušilačkom napadu!

— Kakvi su izveštaji sa dvanaest svetova, pukovniče, upita muklo Adama.

— Nema nade, komandante.

— Uvek je ima... Šta je sa Sagitarom? Oni imaju najefikasniji odbrambeni sistem u svih dvanaest svetova. Možda još imamo vremena da...

— Žao mi je, komandante. Planeta je u plamenu.

Atina nikad ne vide oca tako bledog, tako blizu nesvesti kao sada. I nehotice, ona zakorači prema njemu. On vide njen pokret i mahnu joj da mu ne prilazi. Onda se okrenu Tigu.

— Pripremite mi šatl, reče on. Tig se zbuni gotovo kao i svako ko ču komandantov zahtev.

— Šatl...? upita Tig.

— Hoću da se spustim na površinu Kaprike,

Tig.

— To ne dolazi u obzir, komandante. Ne možete.

— Pripremite...

— Gospodine, ako vas silonjanski radari uhvate kad izletite iz našeg zaštitnog kamuflažnog polja...

— Idem s tobom, reče Apolo.

— Da, reče Atina. Ja takođe.

Adama je dodirnu nežno po ramenu i reče:

— Ti ostani ovde. Nama se neće ništa dogoditi.

— Ali, ja želim…

— Potrebna si ovde.

Ona popusti pred zapovedničkim tonom kojim otac izgovori poslednje reči. Apolovo pravo, uostalom, bilo je da, kao stariji brat, izvede ovaj let, mada je bilo uobičajeno da ona upravlja šatlom kojim se vozio otac.

— Ići ćemo mojim lovcem, oče, reče Apolo. Ti si poslednji preživeli član Kvoruma. Ukoliko naletimo na neku silonjansku ratnu letelicu, bar ćeš imati neke izglede…

— Kapetan je u pravu, reče Tig. A pošto sam ja onaj koji treba da uskoči na vaše mesto ukoliko se ma šta dogodi, zahtevam da se taj let izvede lovcem, komandante.

Adama pokretom glave dade znak da se slaže sa Tigom.

— Vi nastavite s pokušajima da stupite u kontakt s preživelima iz Flote. Učinite sve neophodne pripreme. Morate nastaviti kao da se ja više neću vratiti.

— Kao da se nećete vratiti? reče Tig. Vratićete se vi, komandante.

Tig pruži ruku i dva čoveka, stari prijatelji isto onoliko koliko i sadruzi u vojničkom poslu na kome su proveli više od tri decenije, stegoše jedan drugom zglavke iznad šaka rukujući se.

IZ ADAMINOG DNEVNIKA:

Niko ne voli da ga nazivaju kukavicom. Ni na kraj pameti mi nisu pale izvesne posledice mojih naređenja o povlačenju Galaktike posle silonjanske zasede.

Postoji legenda toliko stara da joj niko ne pamti poreklo. U sunčevom sistemu u kome se nalazila prakolevka ljudskog roda, Zemlja, postojali su mesečevi rudari koji su radili na prirodnim satelitima raznih planeta. Rudari su bili ljudi ne kao drugi; bili su smeli u ispitivanju zabačenih oblasti, od kojih je svaki drugi čovek u strahu zazirao, samo zato da se dokopaju materijala od životne važnosti za ljudski progres. Mesečevi rudari su, ako je verovati legendi, vodili najneustrašiviji život i bili slavljeni više od svih drugih heroja iz svemirskog bratstva. Na proslavi na nekom od perifernih svetova sistema, grupa rudara proslavljala je neki praznik, u slavu žetve ili nekog istorijskog događaja, kad njihovo veselje iznenada prekide urlik nekog ružnog glasa. Čudan, nakazan čovek, obučen u čudnu verziju uobičajene zelene rudarske uniforme ušeta u samo središte kruga učesnika zabave. Niko ga nikada ranije nije video, niti je znao odakle stiže. On smesta poče da izaziva rudare, prebacujući im kukavičluk i nudeći im priliku da svoju hrabrost stave na probu. Tražio je da između sebe izaberu najhrabrijeg, koji će oružjem izabranim po slobodnoj volji moći da se ogleda sa izazivačem. Naš heroj, u većini verzija legende poznat kao Gaven, iskoči napred i odabra svoje oružje. U većini verzija, takođe, to i nije bilo pravo oružje, već naprava zvana buldožer, opremljena kašikama za površinski kop zemlje. Gaven se ustremi buldožerom na mrskog izazivača

i to punom brzinom. On kašikama zahvati drznika i odbaci ga toliko visoko da je valjda stigao do donjih slojeva orbite. Ali ovaj se vrati dole, doskoči na noge i reče Gavenu da će se sresti prilikom neke narodne proslave, kada će na Gavena doći red da primi udarac. Ali, gde ću ja tebe naći? upita Gaven. Tvoj će zadatak biti da to sam otkriješ, ukoliko budeš smeo, odgovori mu nasilnik. Među mesečevim rudarima sumnjičenje zbog kukavičluka nije bilo mala stvar, i tako Gaven sledeću godinu provede u traženju izazivača po svim svetovima do kojih je mogao stići. Ali, posle mnogo avantura, pa i onih romantičnih, ispade da niko koga je Gaven sreo, čini se, pojma nije imao o prebivalištu onoga za kojim je tragao.

Konačno, po legendi, on stigne na pravi mesec, onaj jedinstveni, koji kruži oko Zemlje. Nikada ranije nije bio na njemu, nikad upoznao njegova magična svojstva, nikada gledao s njega na prizor koji pruža slika prakolevke ljudske rase. Ukoliko pronađe nasilnika i preživi susret s njim, beše naumio da ode na Zemlju i starost tamo provede.

Na Mesecu se nastavljaju njegove avanture, ali ga zahvata i očajanje zbog sumnje hoće li ikad stići do svog cilja i primiti udarac koji ga je očekivao. No, na dan sudbinom određen za njihov susret, on srete jednu ružnu, staru ženu koja je obitavala u lopatama jednog napuštenog buldožerdž blizu jednog kratera ljudskom rukom stvorenog i ona ga uputi šta treba da radi i gde treba da traži. Nasilnik boravi u jednom orbitalnom zamku, na nebu iznad meseca, i Gaven mora skočiti do tamo. Zašto skočiti? upitao je on. Zašto ne bih uzeo neki šatl ili seo na neki od teretnjaka koji prolaze kraj zamka? Ona mu odgovori da je nasilnik rekao da će, ukoliko se bude poslužio ma kakvim bezbednim i uobičajenim prevoznim sredstvom, to biti pravi dokaz da je kukavica.

Gaven se onda ispe na pokretnu traku, dugačku, pojasu sličnu napravu koja je služila za izbacivanje tereta na nepomičnu prijemnu napravu zvanu kašikar-hvatač,

odakle je teret prebacivan na orbitalnu svemirsku stanicu. On uključi mehanizam i traka ga ponese. U početku je išla polako, a onda krenu sve brže i brže. I dok se brzina povećavala on se postepeno izdiže, najpre svega nekoliko stopa iznad površine trake, a onda još nekoliko stopa. Poletanje su mu još uvek onemogućavale specijalno konstruisane ploče koje su služile da ne dolazi do rastura tereta pre kompjuterski određenog trenutka izbacivanja. Uz veliko ubrzanje on uzlete uz poslednji nagib trake, ploče koje su mu dotad onemogućavale poletanje razmakoše se i on bi izbačen u mračno nebo iznad meseca. Brzina kojom se kretao poveća se na devet stotina kilometara na čas. Ispred njega, kao iznikao niotkud, pojavi se, lebdeći u praznini, zeleni svemirski zamak nasilnika. U poslednjem trenutku, iz zamka izlete mehanički hvatač i prekide rudarev let.

Razume se da bi se tom prilikom naš heroj razbio u paramparčad, baš kao i pravi teret poslat s meseca u takvim okolnostima — ali ovo je legenda i tako se naš junak probudi u spavaćoj sobi svoga domaćina. Nasilnik sad pruži ruku u znak pomirenja i reče da je dug plaćen. Gaven je dokazao svoju hrabrost, on nije kukavica. I, ko zna? — u pričama u kojima se nasilnici pretvaraju u ljubazne domaćine, možda je Gaven i ostvario svoj san o silasku na Zemlju.

Bilo je trenutaka kada bi me vlastiti kukavičluk terao na nepromišljene korake, koji bi me svakako odveli do mesta na kome bih, kao i rudar, mogao biti raznesen u paramparčad, mada ja nikako nisam mogao očekivati da ću se probuditi u krevetu u spavaćoj sobi svoga protivnika.

III

NA KAPRIKI

Kada se *Galaktika* povuče iz borbe, Starbak od ljutine gotovo ispade iz kabine svoga lovca.

— Šta se to događa? upita on radiom Bumera.

— Zbog čega mene pitaš? Komandant vuče karte.

Bumerov glas vrcao je od sarkazma, u skladu s ponašanjem teškim iskušenjima šibanog pilota-veterana koji vrlo dobro zna da se na ovom svetu nikom ne sme verovati.

— Pa, ne može nas ostaviti da visimo ovde kao...

— Hej, momci, umeša se Grinbinov glas u vezu. Šta se to dešava? *Galaktika* se izvlači!

— Ma, zar i ti da primetiš! odbrusi Starbak. Ja ne... mora da... mora da postoji neki dobar razlog za to.

— Svakako da postoji, reče Bumer. Opasno je unaokolo. Može da se zaradi... nos gore, Grinbine, dvojica su ti u repu!

— Izvlači se i sam, Bumeru, javi se Džolijev glas. I ti si na nečijem nišanu. Pokušaću da ti ih skinem s vrata.

I dok se uključivao u zajedničko proganjanje lovaca koji su jurili Bumera, Starbak promrmlja više za sebe no za druge koji bi mogli da slušaju:

— Mora da postoji neki dobar razlog.

Dalja Starbakova nagađanja o misterioznom udaljavanju njegovog matičnog broda iz borbe na najneučtiviji način prekidoše rojevi silonjanskih letelica. Iako su Silonjani bili vešti piloti i imali svoju vešto razrađenu taktiku napada na letelice sa ljudskom

posadom, ipak je Starbaku polazilo za rukom da izigra njihove varke i da u toj smrtonosnoj igri zada po neki udarac i da uništi mnogo njihovih letelica.

Vreme i činjenica da su Silonjani brojno nadmašivali ljude, udariše konačan pečat sudaru. Starbak ubrzo primeti da su kazaljke instrumenata koji su pokazivali stanje punjenja njegovog naoružanja opasno blizu donje linije rezervi. S obzirom da u blizini više nije bilo *Galaktike,* da se do nje trkne i popuni zaliha, moglo se desiti da uskoro postane glineni golub čak i za najžutokljunastijeg od svih žutokljunih silonjanskih pilota. On prelete pogledom preko neba, pokušavajući da otkrije neki drugi matični brod Flote na koji bi u nevolji mogao da sleti i izvrši dopunu goriva i municije. Ugledao je *Solariju*, ali je ona trpela teške udarce od jednog silonjanskog ratnog broda. Kroz otvore za uzlet lovaca, Starbak vide na stotine požara koji su goreli u njenoj unutrašnjosti. On ipak upravi svoju letelicu u pravcu opkoljenog matičnog broda.

— I ja sam s tobom, odjeknu nečiji glas u njegovim ušima. Bumerov. Leteo je odmah iznad njega. Obojica se ustremiše, još uvek neprimećeni od strane silonjanskih pilota, prema napadaču.

— Uzimam levu stranu, reče Bumer.

— Ja desnu, reče Starbak.

Obojica istovremeno lansiraše svoja laserska torpeda. Trenutak kasnije, silonjanski brod eksplodira, ostavljajući samo gomilu metalnih otpadaka koji lenjo zaploviše prostorom. Jedan drugi silonjanski ratni brod izbi iza udaljenog kraja *Solarije*, uze je na nišan po sredini i ispali. Starbak lepo vide kako se *Solarija* cepa na dva dela dok se silonjanski brod povlačio. Besomučno proklinjući, on se obori na neprijatelja i, prepuštajući se gorkoslatkom osvetničkom zanosu, uništi ga, čini se, poslednjim punjenjem svoga oružja.

— Veličanstven hitac, izjavi Bumer.

— Da, ali je odocnio, zareža Starbak posmatrajući poslednje faze raspadanja *Solarije*.

Onda u daljini primeti jednu silonjansku letelicu i gnev ga gotovo navede da krene na nju. No, zdrav razum nadvlada bes.

Probajući dugme okidača, on ču slab, zavijajući zvuk, koji mu stavi do znanja da su punjenja u oružjima sada ispod granice delotvornosti. On smesta okrete udesno, kako bi izbegao svaki mogući napad koji bi silonjanska letelica eventualno naumila da izvede. U tom času, na njegovo zaprepašćenje, ono nekoliko silonjanskih brodova koji su mu bili u vidnom polju, izvede istovetan, lučni manevar, koji ih odvede u pravcu suprotnom od ljudskih snaga.

— Šta to bi? uzviknu Starbak.

— Potpuni poraz, eto šta bi, dobaci Bumer. *Solarija* je bila naš poslednji matični brod. Ako se izuzme *Galaktika,* razume se, koja je, čini se, otkrila da je vojnički sasvim opravdano da podvije rep i zaždi iz petnih žila...

— Prekini s tim, Bumeru. Još ne znamo šta se dogodilo.

— U redu, u redu. Šta bilo da bilo, ovi ljigavci su uništili Flotu i nema svrhe da se i dalje vrtimo ovuda.

Džolijev glas ubaci se u vezu.

— Okreću leđa. Da ih malo poteramo!

— Ne, odbi Starbak. Jedva da nam je još uopšte ostalo goriva za let.

— Za šta? uzviknu Bumer. Da letuckamo u ovom sektoru? Gde misliš da se spustimo, *poručniče* Starbak? Nije ostalo ništa za...

— Ostala je *Galaktika*, pa predlažem da pokušamo da je nađemo, reče Starbak.

— Tačno, reče Džoli. A kad je nađemo ...

— Otvorićemo vatru na nju, jetko će Bumer.

— Batali to, Bumeru, reče Starbak. Treba da čujemo i njihovu priču. Mora da su imali dobar razlog za povlačenje, kad su se na tako nešto odlučili.

— Da, reče Džoli. Kukavice su, to im je razlog.

U znak podrške Džolijevoj optužbi, začu se

Bumerov podrugljivi smeh.

— A kako misliš da stignemo do *Galaktike*, dečko? upita malo posle Bumer. Uhvatićeš nas sve za ručice i lepo nas sprovesti do kuće?

— Naći ćemo je, ne boj se. Najpre moramo da stignemo do neke od svemirskih stanica za dopunu goriva ili nam nema spasa iz ovog lonca.

— Šta te navodi na pomisao da Silonjani nisu uništili i sve svemirske stanice sa gorivom? upita Bumer. Ovo te ozbiljno pitam, razume se, nebeski jahaču.

— Pa, moraćemo sami da proverimo, zar ne, Bumeru?

— Kad ti kažeš.

Bumerov lovac se nagnu u stranu i trenutak kasnije izgubi se s mesta na kome je dotad bio.

Džoli krenu za njim. Posle trenutka oklevanja, Starbak takođe krenu za Bumerom.

Na sreću, stanice za dopunu goriva, koje su od silonjanskih očiju bile skrivene kamuflažnim poljima, nisu bile uništene, i piloti su bili u stanju da uzmu gorivo. Pošto više nije bilo radarskih smetnji u prostoru, bili su u stanju da odrede položaj na kome se *Galaktika* nalazila, i to veoma brzo. Starbaka iznenadi činjenica da se svemirski brod nalazi u regionu njihove rodne planete. Taj položaj je samo još više učvrstio Bumera i Džolija u uverenju da je Adama *Galaktiku* uklonio iz borbe zbog kukavičluka. Tokom dugog putovanja do njihovog matičnog broda, za koje vreme su još dva puta morali da vrše skretanje do stanica sa gorivom da bi popunili svoje rezervoare, Starbak je uspeo da ubedi Bumera, Džolija i druge preživele pilote da ne donose zaključke prebrzo i da se strpe — ne samo zato da bi saznali šta se stvarno dogodilo, već i zato da, žureći da to saznaju, ne upropaste svoje letelice i sebe sa njima. I pored toga, osećao je u sebi pritajeno ključanje vlastitog besa.

Kad se približiše *Galaktici*, Starbak naredi da se uključe automatski piloti za direktno spuštanje na sletnu palubu matičnog broda. No, kad pritisnu dugme koje je uključivalo uređaj njegovog automatskog pilota, instrument tabla se zadimi i varnice se razleteše svud po kabini oko njega. U istom trenutku jedan deo

instrument-table iskoči iz svog ležišta i poče se klatiti na svojim žicama. Letelica stade da vrluda, odstupajući od predviđenog kursa leta. Pokušavajući da letelicu održi na kursu upravljačem, Starbak se pozabavi samim mestom na kome je izbio kratki spoj. Dok mu je svest govorila da radi polako i pažljivo, on prisili svoje prste da žice drže rastavljene, dok ne ustanovi u čemu je pravi problem.

— Imamo vas, Crveni vođo jedan, javi se glas iz njegovog radija. Odavde nam se čini da nešto s vašom letelicom nije u redu.

— Prokleto ste u pravu da nešto nije u redu. U nevolji, u nevolji, reče Starbak služeći se i zvanično ugovorenim rečima za slučaj kvara pri sletanju.

Tigov glas ubaci se u vezu.

— Imamo vas, Crveni vođo. Kako vam možemo pomoći?

Starbak proveri svoj repni stabilizatorski raketni sistem. U normalnim uslovima, njegov rad mogao se kontrolisati uz pomoć ručice na instrument-tabli. Ali sada, kad se Starbak dohvati ručice, on otkri da je sistem van kontrole.

— Oštećenje iz borbe, javi se Starbak. Stabilizatorski sistem ne daje pravilan potisak. Povežite me sa stručnjakom za sisteme.

— Na liniji, javi se smesta jedan glas. Starbak poznade Atinu. On hitro pogleda u pravcu njene male okrugle slike koju je prilepio iznad radarske table, a i u svesti mu se javi njena slika kako, u ovom času, pažljivo prati rad instrumenata sistema za navođenje na *Galaktici*.

— U kakvom si stanju, Starbak?

— Ovo nije vreme za obuku, Atina. Stvarno sam u nevolji.

— I ostaćeš u nevolji ukoliko nastaviš da pričaš! Ja sam najbolje što možeš dobiti, pa se potrudi da se pristojno ponašaš. Rezerve goriva?

On pogleda na instrument merača goriva.

— Male.

— U redu. Ja čitam, ti ponavljaš i izvodiš radnje. Alfa kolo isključeno i prebačeno na levo servo kolo...

Naginjući se prema osvetljenoj tabli s prekidačima koja se nalazila ispod komandne table, on isključi prekidač kola.

— Alfa kolo isključeno i prebačeno na levo servo kolo, reče on.

Međutim, i pored pomerene ručice, stabilizator nije reagovao.

— Nema dejstva.

— Omega C kolo, reče Atina. Njen glas bio je odmeren i hladan, kao da odgovara na neke njegove sumnjive predloge u odaji za odmor *Galaktike*.

— Isključeno i prebačeno na servo kolo.

— Prebačeno na servo pomoćno kolo.

Starbak oseti kako mu znoj curi preko obrva.

Stabilizator i dalje nije radio.

— Bez promene.

Mali kašljucavi zvuk — motori su počeli da otkazuju.

— Gorivo nestaje, reče on.

Tigov glas se ponovo javi, obraćajući se Atini.

— Navedi ga da sleti uz najmanju moguću brzinu, imao stabilizatore ili ne. Nema drugog izbora.

— Čekajte, reče ona. Poslednja provera. Da li ti desni stabilizator radi?

— Desni stabilizator radi.

— Prebaci ga na levi servo.

— Prebacujem desni servo na levi.

Radeći što je pažljivije mogao, Starbak izvrši prebacivanje na tabli. Bacivši pogled iza sebe, vide da stabilizator i dalje mlitavo visi.

— Nemamo sreće, reče on. Ne mogu da ga pokrenem. Uklonite sve živo s puta. Stižem kao kometa.

Nasta mala pauza, a onda mu stiže Atinin odgovor.

— U redu, možeš doći.

Mogao je da oseti zebnju u njenom glasu.

— Uletećeš kao projektil, reče ona. Paluba je raščišćena.

— Hvala za utešne reči.

— Nema na čemu. Videćemo se na palubi.

— Dogovoreno.

Bumerov glas se ubaci u vezu.

— Čujte samo ovog pametnjakovića! Ostao je bez jednog običnog stabilizatora i već hoće da ga sve dame posmatraju kako briše palubu. Kad bi dame samo...

Začu se i Džolijev glas.

— Srećno, Starbak.

— Hvala, Džoli. Crveni vođa palubi. Slećem, bili vi spremni ili ne. Nadam se da vi momci ne računate s tim da će to biti nežno.

Znojio se više no ranije. Paluba za sletanje izvuče se iz *Galaktike* pre no što je bio spreman. Znao je da su zemaljske posade spremne za slučaj udesa, spremne čak i za takve sitnice kao što je brisanje mrlja njegove krvi sa palube samo ako to bude potrebno.

Ovog puta, mogao je stvarno zaglaviti. E pa, i čuvenoj Starbakovoj sreći morao je kad-tad doći kraj. On uključi sve mehanizme kojima je još mogao da se služi, i njegova letelica nagnu se prema palubi. Osetio je da je na ivici nesvesti dok je izvodio manevar za prilaz, pa protrese glavu da je razbistri. Upravo pre sletanja, pođe mu za rukom da lovac dovede u koliko-toliko pravilan ugao prema pisti. Nekoliko elektronskih svetiljki puče kad njegova letilica odskoči po palubi. Varnice se razleteše na sve strane. U času kad njegova letelica stiže po palubi do ulaznog otvora na trupu *Galaktike i* udari u zaštitno polje, on se stvarno onesvesti.

Kad dođe sebi, posle svega nekoliko trenutaka tame, on vide mala protivpožarna vozila kako iz svojih džepova u zidovima hitaju prema njegovoj skršenoj letelici.

Sve je bilo u redu. Osećao je užasan bol, ali je sve ipak bilo u redu. Starbakova sreća bila je i dalje bez mrlja kao suvo zlato. Izvuče se iz letilice i krenu ka izlazu sa palube.

— Starbak, jesi li dobro? vikala je Atina, trčeći k njemu i zaleću ći mu se u naručje.

On je načas zagrli, a onda je naglo pusti iz zagrljaja i uputi se ka liftovima.

— Za momka koji je upravo prisustvovao uništenju cele Flote, izuzetno dobro, reče on. A za to treba da zahvalimo tvome ocu.

Atina potrča za njim.

— Šta ti to govoriš o mom ocu? upita ona. Da li i uopšte shvataš kroz šta smo mi sve prošli?

— Je li? Onda je trebalo da vidiš kako smo se mi proveli. Ludovali, malo ludovali. Skidali vam Silonjane sa vrata, dok ste vi krenuli na prijatno malo krstarenje, što dalje od...

Atina ga zaustavi baš ispred lifta.

— Starbak, reče ona, znaš li ti uopšte šta se desilo?

On je pomalo grubo ugura u lift.

— Možeš se kladiti u život da znam šta se desilo, malecka. Možeš zamisliti kako je ova lepotica izgledala, gledana iz daljine, kada je tiho i nečujno klisnula iz bitke. Veličanstven prizor, veličanstven — za nekog, recimo, kome ona nije matični brod koji kreće svojim putem i ostavlja ga da se koprca sam kako zna i ume...

— Prestani! Slušaj! Naše planete su uništene, Starbak. Sve! Silonjani su ih uništili...

— Čekaj, o čemu to govoriš? Uništene? Kako je to...

Vrata lifta se otvoriše i dobro poznati žamor komandnog mosta izbrisa preostala Starbakova pitanja. Ljutit, on kao oluja upade u odaju. Niko ga, međutim, ni ne primeti. Glas jednog od oficira komandnog mosta diže se iznad buke.

— Lovci sleću na obe palube, gospodine.

Tig se primače oficiru i upita:

— Dajte mi detaljan izveštaj. Koliko ih je?

Tig? pomisli Starbak. Otkud on da izdaje naređenja na komandnom mostu? Gde je Adama? Ne može biti da se Adami nešto desilo! Oseti da gubi pouzdanje, jer nije mogao da veruje u neki drugi svet u kome Adame više neće biti, a, istovremeno sumnje u komandantov kukavičluk zbog povlačenja *Galaktike* iz bitke nekako se pretvoriše u veru u njegov heroizam.

— Šezdeset sedam lovaca, gospodine, sve skupa dvadeset pet naših.

— Koliko matičnih brodova?

Oficir je malo oklevao pre no što odgovori.

— Ni jedan.

— Šta!?

— Mi smo jedini preostali matični brod.

— Moj bože!

Tig je izgledao slomljen. Glas mu je takođe bio slomljen kad malo kasnije progovori.

— Učinite sve da i piloti sa drugih brodova osete da su dobrodošli ovde...

Starbak mu priđe i prekide ga bez imalo poštovanja.

— Malo je kasno za to, pukovniče.

On ču kako mu Atina, koja je išla ukorak s njim, šapće:

— Ne, Starbak, nemoj...

Mogao je da na sebi oseti poglede svih oficira na komandnom mostu u času kad se Tig okrete prema njemu.

— Šta znači ova nedisciplina, poručniče? besno upita Tig.

— Što se tiče nekih od ovih momaka, kojima vi želite da poželite dobrodošlicu, reče Starbak, želim da vam kažem da im je bilo svejedno hoće li sleteti ovamo ili vas razneti torpedima. Možda ih je neko i odgovorio od toga, a možda im ništa drugo nije preostalo, ali...

— On ne shvata šta se dogodilo, umeša se Atina. Pokušala sam da mu objasnim, ali izgleda da mu nije stiglo do svesti. Mislim da nijedan od njih ne zna ništa o svemu.

Zbunjen, Starbak pogleda oko sebe. Onda primeti Bumera i Džolija gde, isto onako besni i ljutiti kao što je i on bio, upravo izlaze iz jednog od liftova.

— Šta to ja ne shvatam? upita Starbak. Da je naš komandant podvio rep i zaždio, ostavljajući sve nas u položaju da ostanemo bez goriva, da je učinio...

Tigov ljutiti pokret natera Starbaka da zastane usred rečenice. Pukovnik dade znak jednom od oficira.

— Stavite na ekrane trake materijala koji nam je emitovan da bi naši mladi, ovde prisutni patrioti, mogli da ih vide.

Starbak zausti da se još buni, ali slike, koje se pojaviše istovremeno na četiri ekrana, učiniše da zanemi. Bol koji se javljao od posmatranja uništenja na jednom ekranu, učetvorostručen, dostizao je nepodnošljivu jačinu. Starbakove pesnice stegoše se u očajanju kad shvati da ne postoji čak ni mogućnost da se popne u svoju letelicu da bi kaznio Silonjane, jer su oni svoj prljavi posao, koji je sad gledao na ekranima obavili satima ranije.

— Žao mi je, promrmlja on, žao mi je.

Iza sebe je mogao da čuje Bumera i Džolija kako mu se, svojim tihim izvinjenjima, pridružuju u pokajanju.

Adama je stajao na starom porodičnom brdu i posmatrao liniju novog, nepoznatog ratnog ožiljka koji je u vidu duboke raspukline išao preko njegove zemlje. Ta linija, činilo se, protezala se do u večnost, ili bar do požara koji je još besnio u predgrađu udaljenog, srušenog grada. Svaka zgrada tamo sada mora da je bila u plamenu.

On krenu nizbrdo, nesvestan Apolovog prisustva. Udaljena buka mnogih glasova naglo se približavala. Bacajući pogled preko ramena, on primeti nekoliko prilika oko Apolove letelice. Gomila izbeglica. Pa, moći će da izađe na kraj s njima. Ukoliko nemaju nekog fanatičnog vođu zakrvavljenih očiju, Adama nije sumnjao da će biti u stanju da umiri gomilu.

On nastavi da korača niz stazu, delo njegovih ruku iz prvih godina braka sa Ilom, koju je pravio slažući kamen po kamen. Široki, duboki ratni ožiljak presecao je i nju i išao sve do njegove kuće. Nije dizao oči ka kući sve dok je to bilo moguće, ali na kraju ipak bi prisiljen da pogleda. Nekada tako privlačan sklop stambenih jedinica

— čiju je unutrašnjost uređivao sam isto onako pažljivo kao što je polagao kamenje na stazu — sada je po polovini bio rascepljen raspuklinom od bombardovanja. Jedna strana je još uvek nekako stajala, ali druga, ona u kojoj se nalazila Ilina soba za odmor, predstavljala je gomilu krhotina. Sve divlje nade da je Ila možda

preživela ugasiše se od pogleda na taj prizor. Bilo je malo verovatno da je Ila nekud odlutala. Znala je da bi njegov prvi korak, posle ovako nečeg, bio da poleti ka njoj i čekala bi ga. Da je bila ovde, sada bi mu već trčala u zagrljaj. Šta je ono imala običaj da radi u doba dana kada je napad počeo. Kasno popodne... Bilo je to vreme kada je obično dremuckala. Mora da je spavala, ili se upravo budila od zvuka silonjanskih letelica u brišućem letu. Nije želeo da misli o strahu koji mora da je zahvatio. No, bilo je malo verovatno da se uopšte budila. U poslednje vreme Ila je postala malo tvrda na ušima, mada to ni za živu glavu nije priznavala. Ipak, mogla je da spava čak i da topovi pucaju napolju, a da se ne probudi. Najverovatnije je da se uopšte nije ni budila.

Prestani s ovim analiziranjem! pomisli on. *Mrtva je i prihvati to. Mora biti mrtva. Ovo nije mogla preživeti.*

Adama oseti kako mu se oči pune suzama. Ulazeći u kuću, nije morao da se zaustavlja ispred identifikatora, naprave na principu radara koja je sprečavala ulaz svakom nepoželjnom, koji je sada kao bezoblična hrpa metala visio na svojim razlabavljenim žicama. Ulazna vrata jadno su se držala na samo jednoj šarci. On ode pravo u dnevnu sobu, u kojoj se nalazio niz holografskih fotografija ugrađenih u zidove pre mnogo godina. U sobi se nalazio jedan jedini izvor svetlosti, pravougaoni svećnjak na kome je gorelo svih dvanaest plamenova. Svaki plamen predstavljao je jedan od dvanaest svetova i Adama namah oseti talas starog zadovoljstva kad vide da još gore, kao da mu njihov plamen govori da planete moraju, i hoće, da prežive.

Seti se Ilinog zadovoljstva kad je taj svećnjak otkrila i kupila na gradskoj pijaci. Volela je da trguje i prelazila bi velika rastojanja, tobož da nešto jeftinije kupi, mada je trošak samog putovanja bio daleko iznad cene kupljene robe. Treptava svetlost svećnjaka bacala je čudne senke i davala čudan izgled fotografijama koje je ona svojeručno odabrala i priredila za složen laserski postupak kojim su bile utisnute u zid. Tu se nalazile fotografije cele porodice. Njega i Ile, Atine, Apola i Zaka. Zak. Nije imao snage da pogleda njegov osmeh, niti seriju fotografija koje su bile svedočanstvo svakog njegovog koraka od prvih dana do zamomčenja.

Adama se priseti jednog razgovora sa svojim mlađim sinom, poslednjeg koji su njih dvojica vodili. Zak, pomalo pripit od čaše neobično jakog libranskog vina, koje je bilo prijatnog ukusa ali od koga su dobijane teške glavobolje, otkri ocu svoju nameru da nadmaši Apola. Kleo se da mu je čitav život bio usmeren na to da ostvari veće podvige od svog starijeg brata. Kad je Adama pokušao da mu da pametan, očinski savet, Zak ga je prekinuo govoreći mu da jednostavno ne shvata.

„Oče, za sve vreme dok sam rastao, slušao sam kako je Apolo učinio ovo ili ono, a gotovo svakog časa i na svakom koraku mogao sam čuti o nekom Apolovom herojskom delu. E pa, u redu, nemoj me samo pogrešno shvatiti, ali ja sam isto onoliko ponosit koliko i on, ti ili mama, koliko Atina, ali zar ne vidiš da svi mi imamo nekoga koga želimo da dostignemo i nadmašimo? Za nekoga je to samo idealizovani model, za drugog opet neka postojeća ličnost. Kod mene je to Apolo."

Adama je pokušao da ga ubedi da u životu ima i drugih stvari, osim potrebe za dokazivanjem, ali dečak nije hteo da ga sluša. Razišao se sa sinom te večeri ispunjen gorčinom neuspeha. Nije li zadojio svoje dete preteranom potrebom za uspehom? Ili je možda rat bio taj koji je raspalio njegove herojske ambicije? Možda je Adama, posvećujući najveći deo svog života ratu i jedva se obaziruć na vlastita dostignuća u njemu, propustio da svom nasledniku ukaže na prave vrednosti u životu? Možda je zbog toga i od Zaka i od Apola, pa čak i od Atine, stvorio samo blede kopije sebe samog. Svi su oni bili spremni na herojske poduhvate, na donošenje važnih odluka da se prihvate komandovanja, shvatajući to kao sasvim prirodnu stvar. Pre mnogo godina i Adama se na isti način prihvatio odgovornosti, jer je smatrao da su one prirodna posledica toga što je bio sin svoga oca. Ali, da li je moguće da su pukotine u životu gotovo isključivo posvećenom ratu, počele da se javljaju u trećoj generaciji? Ne — isuviše je oštar prema samom sebi! Zak je možda bio isuviše ambiciozan, ali je bio i mlad. Adama je sumnjao da su baš njegove godine, dvadeset tri, bile glavni uzrok želje za naglim uspehom. Sem toga, njegova ostala deca, Apolo i Atina, nisu pokazivala nikakve znake nekih psihičkih poremećaja. Apolo, spoj

hrabrosti i inteligencije, bio je odličan pilot-lovac, jedan od najboljih a Atina nadprosečna sposobnost da ujedini skup informacija radi hitrog donošenja ispravne odluke, čini se, predodredila je za posao na komandnom mostu.

Kad skrenu konačno pogled sa slika svoje dece, on shvati da iz prevelike tuge preteruje u svojim razmišljanjima o Zaku. Zak je samo pokazivao prirodnu, mladalačku želju da se odlepi od gnezda. Ali, čak i dok je uveravao sebe da Zakove namere nisu bile njegova krivica kao roditelja, nije se mogao osloboditi sumnje da je ipak on krivac.

Za trenutak zažali što su sve ove slike tako čvrsto utisnute u zid, zažele da može da ih okrene licem prema zidu, kao što su ljutiti preci, o kojima je čitao iz knjiga za vreme časova odmora, uvek činili.

Na kraju, pogleda Iline slike.

Na nekoliko slika bilo je obuhvaćeno razdoblje od sedamnaeste do pedesete godine njenog života. Najsvežija fotografija pokazivala je kako se široko osmehuje prilikom proslave pedesetog rođendana. To je bilo prošle godine. U pozadini su stajali on i deca, slabo osvetljeni, u senci, možda, od ponosa koji je izbijao iz nje. On pruži ruku da je dotakne, ali ga u tome spreči staklo koje je štitilo trodimenzionalne figure.

On i Ila su, oboje, popili malo više vina prilikom proslave tog rođendana i onda se predali glupavim pričama o tome šta će raditi u dalekoj budućnosti — onog dana kad Adama stigne do kraja svoje službe u Planetarnoj floti i povuče se da penziju provede u svojoj kući na Kaprici. Još dok su govorili o tome, oboje su shvatali koliko je besmisleno to maštanje. Sve dok se rat bude nastavljao, Adama će odbijati da se povuče i ode u penziju, a čak i kada postane slab za komandovanje, neće prestati sa aktivnom službom i radiće kao savetnik. U Ilinom poslednjem pismu, koje je stiglo pred sam polazak u mirovnu misiju, ona je pisala da, ako se mir ostvari, njihove lude nade više i neće biti tako daleko od ostvarenja. Uživao je jedan trenutak nadajući se — ali samo trenutak. To beše sve što su Silonjani dozvolili jedan trenutak.

On pogleda najmlađu Ilu, najstariju fotografiju snimljenu upravo pre njihovog venčanja. Preplaviše ga sećanja iz tog doba. Kad su se sreli, Ila beše odlučna, ambiciozna mlada devojka sa čvrstom željom da postane član Kvoruma Dvanaestorice. U svojoj sedamnaestoj godini, ona je istakla svoju kandidaturu i pobedila na izborima za lokalno veće. Njene radikalne ideje već su skretale pažnju na nju, naročito ona ideja kojom je želela da smanji učešće svoga grada u sveukupnom kaprikanskom vojnom budžetu. Zato što je za sobom imala i delimičnu podršku stanovništva, koje je već bilo umorno od hiljadugodišnjeg rata, određeni vojni i politički krugovi predlagali su da se njen slučaj ispita. Adama, tada mlad poručnik, bio je određen da ispita taj slučaj. Po kaprikanskom zakonu, razume se, njoj nije mogla biti uskraćena sloboda govora, ali u knjigama nigde nije stajalo da mladi i zgodni poručnik ne bi smeo da pokuša da utiče na lepu i mladu agitatorku. Zadnje namere vojnih vrhova o ovom slučaju potpuno se ostvariše. Ne samo da je Ila podlegla pozitivnom uticaju mladog poručnika, nego se i on do ušiju zaljubio u nju i to od prvog trena kada je ugledao kako drži jedan od svojih vatrenih govora. Uvek su mu se sviđale žene koje su imale jaku volju, a ispalo je da je Ila u tom smislu bila jača od svih koje je do tada sreo. Njena čvrstina i istrajnost tokom njihovog zajedničkog života bili su mu uvek pravi oslonac kad mu je to najviše trebalo, a naročito u trenucima kada je, kad bi postajao sklon nekom budalastom naumu, moralo da mu se sasvim otvoreno kaže: Ne.

I svaka nova Ilina osobina koje se sećao dok je posmatrao sliku pokretala je novi talas uspomena. Sećao se njene lepote, ljubavi koja je među njima rasla s godinama što su prolazile. Iznenada, nešto se u njemu slomi i on poče da plače.

— Žao mi je, Ila, jecao je. Nikada nisam bio tu kad je trebalo. Nikada kad...

I, razume se, kao što to obično biva, pade mu na pamet šta su sve još mogli zajedno da dožive, šta su propustili da učine u mladosti i tokom zajedničkog života. Bol posta nepodnošljiv. On primora sebe da prestane sa suzama, da se okrene od zida sa fotografijama; ali kad diže pogled primeti Apola koji je očigledno

odavno stajao iza njega. Adama beše zaboravio da je i Apolo s njim. Vrhovima prstiju on izbrisa ostatke suza iz očiju i sa obraza i potrudi se da ovlada glasom kad se obrati sinu.

— Nisam... nisam te čuo da si ušao.

— Oprosti, oče, reče Apolo. Trebalo je da se sklonim, da te ostavim...

— Ne, ne, u redu je. Ja sam... samo sam malo preturao po uspomenama.

Ispod slika na zidu nalazilo se nekoliko neholografskih slika razbacanih po stočiću koji je tu stajao. On podiže jednu od njih i ponudi je Apolu.

— Hoćeš li da poneseš ovu, na kojoj si sa Zakom?

Apolo ustuknu. Kad progovori, u glasu mu je jasno provejavala gorčina.

— Ne, reče on. Slušaj, dolazi gomila sveta. Verovatno su videli kad smo sleteli.

— Ne brinu me oni. Zadržaću se samo još nekoliko minuta ovde...

Beše jasno da se ta njegova odluka kosi sa

Apolovim procenjivanjem situacije, ali on samo klimnu glavom i ukočeno se okrenu da ode. U sledećem trenutku ponovo se okrete ka ocu govoreći:

— Možda nije bila ovde, možda...

— Bila je ovde, reče Adama kao da stavlja tačku na sve. Bila je ovde.

— Da shvatam, promrmlja Apolo i ode.

Stojeći kraj svog broda, Apolo je posmatrao dolazak gnevne mase sveta. Kretali su se u gomili, neorganizovano i uz puno ljutitog mahanja rukama. Njihovi glasovi, visoki i kreštavi, činili su njihovo neprijateljstvo savršeno vidljivim. Apolo se zapita da li je njegov otac pravilno postupio što je nastavio da se zadržava ovde. Gomila kao što je ova lako ih je obojicu mogla ubiti i kakvo bi to dobro onda

donelo? Možda je trebalo da sa više odlučnosti natera starog čoveka da se vrati u letelicu i da onda zajedno uzlete pre no gomila stigne do njih.

Adama je, posle svega, mogao biti isuviše slomljen za donošenje pravilnih odluka. U svakom slučaju, Apolu se nije činilo da tugovanka starog čoveka pred fotografijama ima neko veliko značenje. Apolo nije voleo fotografije. One su bile samo ledene sklupture koje će nestati istog časa kada prestanete da gledate u njih, a poslednja stvar koju bi Apolo sada učinio bila je da gleda u slike majke i Zaka. Odbio je da prihvati sliku koju mu je otac ponudio, podigavši je sa stočića — a ta mu je slika nekada bila najdraža — jer nije mogao da podnese makar i jedan pogled na nju, da vidi Zakovo nasmešeno lice i njihove ruke kojima su jedan drugog zagrlili oko ramena. Ukoliko bi zadržao sliku, ona bi ga zauvek podsećala na njihovu poslednju zajedničku bitku, zauvek ga terala da razmišlja o tome je li ispravno postupio kada ga je ostavio samog. Dečak još nije bio spreman da bude ostavljen nasamo i, uprkos činjenici koju je nalagalo sve vojničko iskustvo — da se Apolo što pre vrati do Flote sa obaveštenjima — uvek bi se pitao da li je ili nije trebalo da se okrene i vrati do Zaka i malom pruži pomoć kada mu je bila najpotrebnija. Uz sadašnje, više nego užasne ratne uslove, teško da je mogao podneti još i sećanje na to.

Gomila se zaustavi na oko pedesetak metara od letelice. Neki od ljudi ljutito su pokazivali prema njoj. Apolo krenu napred, pokušavajući da proceni meru njihovog neprijateljstva. Neki od ljudi, koji su pokazivali prema letelici, sad se okrenuše da pokažu na njega. Postepeno, cela gomila posta svesna Apolovog prilaska. Jedan čovek pođe napred preteći pesnicom i uz viku.

— Gde su oni, ostali vaši luckasti piloti?

Neki drugi čovek povika dok prvi govornik još i ne dovrši svoju rečenicu.

— Gde ste bili vi, mladiću, kad ovi sve pobiše? Šta ste radili?

I drugi ljudi i žene izdvojiše se iz gomile i primakoše se Apolu. Bili su puni gneva i ponašali se kao da nameravaju da ga raskidaju na komadiće i razbacaju ih odavde sve do spaljenog grada.

— Čekajte, povika neka žena koja se probijala prema čelu gomile. Prednji redovi se razdvojiše i ona stupi napred, vodeći malenog dečaka za ruku.

— Dozvolite mu da govori.

Ona se okrenu Apolu i priđe mu malo bliže. Apola iznenadi njena lepota, koju nisu mogli da sakriju ni prljavi tragovi na njenom licu, ni prljava kosa i pocepana odeća.

— Pre nego što vam skoče za vrat, volela bih da znam nekoliko stvari. Gde ste vi bili? A kad smo kod toga, gde su bili svi, celokupne vojne snage? Gde ste svi vi bili? Čak i kada je razaranje počelo, molili smo se za neko olakšanje, ali vi niste stizali.

Njene reči bile su izgovorene sa savršeno pravilnim naglascima, uz lak pozorišni izgovor. Ova lepa žena mogla bi postati stvarna opasnost, pomisli Apolo. Sa gomilom je mogao da se nosi uz primenu taktike naučene na obuci, ali jedna inteligentna osoba lako je mogla proniknuti u njegove namere. Da bi sebi pribavio trenutak za razmišljanje, on spusti pogled na dečaka pokraj nje. Crte dečakovog lica jedva su se mogle videti ispod sve one prljavštine koja ih je pokrivala, ali su njegove nevine oči bile jasne i gledale su gore u njega.

— Mnogi od nas su mrtvi, reče Apolo trudeći se da se drži činjenica što je više moguće.

Gomila se utiša.

— Upali smo u zasedu. Flota više ne postoji.

Gomilu najpre potrese opšte grcanje, kao kod naglog kretanja vazduha, a onda se javiše pojedinačne reakcije u vidu plača i ljutitog očajanja. Žena pogleda unaokolo po pokislim ljudima dok joj se na licu videla zbunjenost.

— Ali, reče ona, ali zašto... mislim, vi ste ovde. Otkuda ste vi stigli?

— Sa svemirskog broda *Galaktika*.

— Preživeli...

— Da ...

— A šta je sa predsednikom, šta je sa Kvorumom Dvanaestorice? I sa drugim planetama. Mi sigurno možemo uzvratiti udarac. Naše ujedinjene snage ne mogu biti poražene, pa to smo učili, o tome svi znamo.

Adama, koji je dotle stajao iza krila Apolove letelice, stupi sada napred i progovori.

— Naše jedinstvo, naša snaga izgleda da su se kasno javili.

Žena očigledno smesta poznade Adamu, jer ga automatski pozdravi lakim naklonom glave.

— Komandant Adama! uzviknu ona.

Gomila se zatalasa pri pomenu njegovog imena.

— Sirina! reče Adama u znak da je i on nju prepoznao.

I tek njegova pojava, čini se, učini da Sirina i ostali iz gomile konačno shvate istinu.

— Onda je to istina. Potukli su nas. Uništeni smo.

Adamin izraz lica se zaoštri. Apolo skrenu pogled na dečaka koji se začudo smeškao i posmatrao Apola s divljenjem.

— Mogu li da se malo provozam vašim brodom, gospodine? upita dečak.

Apolo se prignu i podiže dečaka. Dete je bilo lakše no što se činilo. Dok mu je odgovarao, seti se Zaka i bi primoran da baci pogled na oca.

— Lovački aparati nisu mesto za dečake.

Adama mora da je shvatio pozadinu Apolovog pogleda, jer okrete oči ustranu.

— Moraće da postanu, reče Sirina, ukoliko naša rasa namerava da preživi.

Adama polako ode uzbrdo i svu svoju pažnju posveti gradu koji je goreo. Sirina pođe za njim. Apolo im se pridruži, noseći dečaka u naručju.

— Komandante, poče Sirina. Mi ćemo uzvratiti udarac. Ne možemo... ne možemo jednostavno dići ruke.

Nasta dugo ćutanje. I Sirina i Apolo su netremice posmatrali komandanta, trudeći se da uoče znake odluke. Kad Adama konačno pogleda ka njima, činilo se kao da gleda kroz njih.

— Da, prošapta on. Uzvratićemo udarac.

Oni i gomila koji su mogli da čuju njegovu izjavu prenesoše je onima do sebe. Reč se brzo rašču. Kad se prenese svuda, dođe do različitih reakcija, od plača, uzvika zadovoljstva, do razočaranja i nezadovoljstva.

Adama se malo primače Apolu, pre no što ponovo progovori. Kad se obrati sinu, učini to kao da gomila uopšte ne postoji. Način na koji je to učinio bio je mešavina načina na koji se otac obraća sinu i komandant kapetanu.

— Ali, ne možemo uzvratiti udarac ovde i sada. Čak ne na drugim planetama, niti u ovom sunčevom sistemu. Moramo sakupiti sve preživele, sa svakog od dvanaest svetova, svakog čoveka, ženu i dete koji su preživeli ovu pošast. Moramo ih obavestiti da uzlete odmah, svakom letelicom koja je još u stanju da ih ponese, bez obzira na njen izgled.

— Oče, reče Apolo, nemamo vremena, dovoljno vremena za sakupljanje zaliha hrane. Siguran sam da Silonjani već šalju svoje trupe za uništenje preživelih. A šta mi možemo učiniti? Kad bi smo mogli da pošaljemo naše preostale letilice...

— Ne! Njih je previše, nas premalo. Biće vremena za borbu, ali ne sada. Moramo se povući sada, da bi bili u stanju da se borimo jednoga dana. To je samo...

— Ali... ali, nema načina da se celokupno stanovništvo ukrca na *Galaktiku*, a nemamo više ni transportera. Letelice koji si spomenuo, kojima bi se stanovništvo otisnulo u svemir, biće nam samo balast. Njihova mogućnost otiskivanja u hipersvemir pod velikim je znakom pitanja.

— Ti, tačno je, logično razmišljaš, ali ovo nije vreme za logično razmišljanje. Služićemo se onim što imamo. Sve međuplanetarne transportere i linijaše ćemo uzeti, teretnjake, tankere, čak i međugradske letelice sa pojedinih planeta, vazdušne taksije, sve što će našem stanovništvu pomoći da se otisne među zvezde.

— A kad se budu okupili na određenom mestu u svemiru? upita meko Sirina.

— Mi ćemo ih povesti. I štititi ih dok ponovo ne ojačaju.

Adamine oči blistale su tako moćnom verom u ono što je govorio da, za trenutak, Apolo nije bio siguran gleda li u oči ludaka ili spasioca. Po zbunjenom Sirininom izgledu lica, a i po nekim čudnim pogledima koje je hvatao u gomili, zaključio je da ni oni baš nisu sigurni.

Apolo pokuša da zamisli sliku onoga što je njegov otac predočio. Sve vrste brodova dižu se sa planeta u plamenu kao kakva, s brda s dola, sklepana flota. Preživeli sa svih planeta Erijanci sa Erijane, Gemoni sa Geminija, Virgosi sa Virgona, Skorpiosi, Leosi, Pikoni, Sagitarijanci. To jednostavno nije bilo moguće. Ali, sudeći po odlučnosti na Adaminom licu, Apolo shvati da ne bi bilo zgodno kada bi sada pokušao da iznese svoje prigovore.

Umesto toga on klimnu i reče da to vredi pokušati. Sirina se složi. Uskoro se i raspoloženje gomile promeni i samopouzdanje zameni zbunjenost dok su kličući izvikivali ime svoga vođe.

IZ ADAMINOG DNEVNIKA:

Okupljanje preživelih. Kakvo je to samo čudo bilo! Glas je krenuo preko svih tajnih kanala. I nekako su ljudi na svih dvanaest svetova čuli za to. Rečeno mi je da su glasnici krenuli na sve strane onoga časa kada bi poruka dodirnula gornje slojeve atmosfera svih svetova. Ljudi su onda tražili sve moguće letelice u koje se moglo pouzdati da će stići do mesta sastanka, a zatim je sledilo šunjanje oko, iznad i ispod silonjanskih patrola koje su krstarile oko dvanaest planeta.

Nije svaki begunac imao sreće da stigne do našeg tajnog mesta sastanka. Mi, u stvari, nismo ni mogli znati koliko ih je nestalo u tom pokušaju. Posle potpunog uništenja, kakav je bio silonjanski masakr, vremena za prave pogrebne svečanosti nije bilo, niti je prah mogao biti rasturan po svemiru. Neki su uspeli da se spasu, a neki ne. Oni kojima je to pošlo za rukom stizali su do mesta našeg sastanka oko kojeg je Apolo improvizovao zaštitno kamuflažno polje koje nas je činilo nevidljivim za mnoge silonjanske tragačke patrole što su prolazile kraj nas. Kako se dogodilo da baš ni jedna od tih letelica ne dovuče za sobom ni jednu silonjansku patrolu, samo je još jedno od čuda koja će u okviru svih ovih zbivanja ući u istoriju. Mnogima se činilo da je samo božansko proviđenje moglo dovesti, preko fantastičnog lanca događaja, hiljade preživelih letelica do nas. I mada je to tumačeno dvojako, na svetovan ili mističan način, čudo se ipak dogodilo.

IV

JEDINI IZBOR

Silonjanski „Jedini koji zapoveda" beše odavno naučio da savlađuje svoju odvratnost pri pogledu na ljudska bića. U retkim prilikama, kada je po neugodnoj dužnosti stvarno morao da se suoči sa zarobljenim neprijateljem, osećao bi mučninu dugo vremena posle ispitivanja. Oni su veoma uznemiravali njegov osećaj jedinstvenosti. Nikada nije mogao da tačno kaže zbog čega, ali je uvek upijao male doze njihove iracionalnosti. kad god bi se našao u blizini ma koga od njih. Međutim, sada, samodisciplina i određena svojstva trećeg mozga omogućavali su mu susret sa ljudskim bićima bez kasnijih mučnih posledica. I pored toga, ljudsko biće koje je u ovom trenutku stajalo pred njim ozbiljno je pretilo da ga dovede u stare, davno prevaziđene mučne faze ispitivanja. I dok je pokušavao da zaključi one delove svoje svesti na koje bi značajno moglo da utiče i obično ljudsko prisustvo.

Odgovor na njegovo pojačano osećanje odvratnosti bio je jednostavan i očigledan. Čovek, grof Baltar, bio je izdajnik. Izdajnici su s predumišljajem izneveravali postojeća stanja stvari zbog lične koristi. Oni su bili najprljaviji deo cele prljave rase. A Baltar je bio svakako najveći izdajnik od svih, s obzirom da je njegovo izdajstvo omogućilo uništenje ljudske rase. I dok je vođa žarko želeo da ovog izdajnika počasti onim što jedino zaslužuje, pravila silonjanskog lepog ponašanja nalagala su mu da bude bar učtiv.

— Dobro došao, Baltare, reče on, služeći se svojim šlemom da bi svoje misli pretočio u ljudske reči i to tako da one ne izazovu nikakve sumnje u njegova prava osećanja. Dobro si obavio posao.

Baltar, koji je za sve vreme, pre nego što je izveden pred pijedestal „Jedinog koji zapoveda" skrivao svoja prava osećanja, iznenada progovori ljutito, unoseći u svoj glas i one čudne tonove koje su ljudi nazivali sarkazmom.

— Dobro sam obavio posao, je li? A šta ste vi učinili? Šta je sa našom pogodbom? Moja planeta je trebalo da bude pošteđena.

Još jedna neočekivana i nerazumljiva provala osećanja od strane čoveka. „Jedini koji zapoveda" morao je biti, znao je to, pripremljen na tako nešto, ali mu nije uvek polazilo za rukom da pravilno proceni neuračunljivu upotrebu osećanja koja je činila ljude tako neukusno nepredvidljivim.

— Pogodba je izmenjena, reče vođa, služeći se trećim mozgom da mu se u glasu pojavi pravi ljudski oblik sarkazma. Sarkazam je bio približno jednak Baltarovom, i to mu donese neočekivano zadovoljstvo.

— Ko je još čuo za jednostrano menjanje ugovora? uzviknu Baltar. Sasvim je odgovaralo predstavi o ljudima to što se ovaj, ljudskim izrazima izrečeno, monstrum služio sitnom logikom da bi očuvao svoje lične interese. Nikada im ne bi pošlo za rukom da smisle pametan plan, sem ukoliko nisu bili navedeni na to. Čak i tada njihove svesti, činilo se, ne bi bile sposobne da prime takav plan u svoj njegovoj celovitosti. Ljudi su, čini se, bili u stanju da sagledaju samo delove, ali nikad celine. Nije bilo onda čudno što nisu bili u stanju da upravljaju ni malim delićem univerzuma. I dok je odgovarao Baltaru, „Jedini koji zapoveda" nastavi da svom glasu daje ljudski prizvuk kako ne bi uzbunio glupavog, izdajničkog čoveka.

— Grofe Baltare, postoji samo jedna strana. Vi ste jednostavno pogrešno procenili svrhu rata.

— Ne razumem šta hoćete da kažete, reče Baltar. Njegov glas iznenada se promeni, postavši kreštav.

— Ono što hoću da kažem jeste da ne može postojati nikakva prevlast nad vrstama, sve dok i čovek poseduje neku snagu u Univerzumu. Kad je to u pitanju, tu nema dvoumljenja. Čovek ili sveukupno postojanje, odgovor je očigledan. Kompromisi nisu prihvatljivi.

Kada je progovorio, Baltarov glas je bio na ivici sloma.

— Ali, sada imate ono što želite. Pretnja je nestala, više ne *postoji*. Ja sam svoj deo pogodbe ispunio. U mom svetu ugled je svetinja — ma šta da grof Baltar obeća, on će to i ispuniti; to će s njegove strane biti i izvedeno, i tačka. Ja sam učinio ono što smo se dogovorili! Moj protektorat je morao biti pošteđen, vi ste rekli da će biti...

— Protektorat? Može postojati samo jedan protektorat, jedna snaga, jedna vlast. Bez izuzetaka.

— Ko ste vi, mislite da ste neka vrsta boga?

— Bogovi su jedna od intelektualnih beznačajnosti vaše rase.

— U redu, zaboravite što rekoh. Ali, verujte mi nemam nikakvih namera protiv vas.

„Jedini koji zapoveda" dozvoli sebi da se sarkastično nasmeje.

— Postaješ sve manji dok stojiš tu, Baltare. Zar misliš da sam toliko lud da poverujem čoveku koji je u stanju da vlastitu rasu dovede do uništenja?

— Ne *uništenja:* pokornosti. Sa mnom kao vođom...

— Ne sme biti preživelih. Sveukupno jedinstvo ugroženo je postojanjem čak i jednog jedinog čoveka, makar na samo jednoj od planeta.

— Svakako, svakako. E pa, ne uključujete valj-da tu i mene?

Hitne poruke stadoše mu pristizati od svih njegovih pomoćnika iz odaje. Već je i odviše vremena proveo sa ovim, sažaljenja dostojnim predstavnikom ljudske rase. A taj je čak sebe smatrao izuzetnim!

— Zahvaljujemo ti na pomoći, Baltare. Tvoje vreme primaklo se kraju.

Dva silonjanska centuriona iskrsnuše iz senki u koje ih beše postavio njihov vođa. Svaki od njih dohvati po jednu Baltarovu mesnatu ruku, pa ga izdigoše od poda.

— Ne! povika Baltar. Ne možete mi to učiniti! Još sam vam potreban!

— Potreban? Nama? Ne bih rekao.

— Ja imam… imam obaveštenje. Molim vas. Moj život za moje obaveštenje.

Uvek spreman na pogađanje, pomisli „Jedini koji zapoveda”. Ovaj čovek nikad neće prestati da očajnički nudi trgovinu.

— Koje je to obaveštenje?

Baltar se otrže od centuriona i priđe pijedestalu. U njegovom pristupu bilo je iznenađujuće arogancije.

— Moj život? upita on.

— Tvoj život, reče „Jedini koji zapoveda”. Lako obećanje. Lako, jer nije nameravao da ga održi.

Baltar se osvrte na sve strane, kao da je sumnjao da ga neko može čuti. Ko?

— Na svemirskom uzletištu na Kapriki… kada su vaši centurioni skupljali i uništavali preživele, jedan od njih ponudio mi je obaveštenje.

— O! A šta je tražio za uzvrat?

— Da mu spasem život.

— Jesi li to učinio?

— Razume se da nisam. Sam sam mu odrubio glavu.

— Oh! Zanimljivo. Nastavi. Šta ti je rekao?

— Da je mnogo ljudi umaklo.

— Ali, kako je to moguće?

— Umakli su letelicama raznih vrsta. Svim do kojih su mogli doći i koje su bile u stanju da lete. Šačica preživelih. A vi niste uspeli ni da ih primetite.

— Možda si u pravu. Ali, oni su i bez hrane i bez goriva da bi mogli preživeti duže putovanje.

— Onaj čovek mi je rekao da su otišli da se sastanu sa jedinim preostalim matičnim brodom.

— Matičnim brodom?

— Da. On reče da je to *Galaktika*.

— To ne može biti. Neću to dozvoliti.

— Ne znam samo šta vi tu sad možete!

— Uništiću sve te letelice, a i njihovu slavnu *Galaktiku*. Isto onako lako kao što ću i tebe sada uništiti.

— Ali, moje obaveštenje... vi ste obećali... rekli ste...

— Oslobodite me njegovog prisustva.

Centurioni dograbiše Baltara i počeše da ga vuku iz odaje.

— Ne možete mi ovo učiniti! vikao je Baltar.

— Podsetio bih te da je to tačno ovo što si ti učinio čoveku koji je tebi dao obaveštenje.

I dok je čekao da se njegovi centurioni vrate i izveste ga da je Baltarova glava odvojena od njegovog tela, „Jedini koji zapoveda" zabavi se mislima o gnusnosti tog stvora. Po ljudskim merilima, trgovac je bio zao čovek. Za ljude, zlo je imalo relativno jednostavno značenje. Preterana pakost, dva tri zlonamerna dela i po neka negativna misao koja se ne uklapa u opšta shvatanja koja će se kod ljudi i inače promeniti posle kraćeg ili dužeg vremena, i čovek bi bio okarakterisan kao zao. Vrsta onih sitnih osećanja koja su vodila Baltara

— izdaja, slabost i sebičnost — veoma lako se uklapala u predstavu ljudi o zlu.

Jedan od centuriona se vrati i javi da je onaj koji je izdao ljude pogubljen i da je njegovo telo uklonjeno — izbačeno u prostor kroz ispusni otvor kojim je inače odlazilo đubre.

„Jedini koji zapoveda" onda naredi svojim potčinjenima da preduzmu sve da bi uništili preživele ljude, a naročito svemirski brod G*alaktiku*. I u času kada njegovi centurioni počeše da šalju naređenja jedinicama, „Jedini koji zapoveda" dozvoli sebi trenutak opuštanja i slavlja. Bio je blizu svog konačnog cilja. Uništenjem ljudi, univerzumom će ponovo zavladati red, a on je bio taj koji je to omogućio. I, iako ni sebi ne bi priznao da mu osećanja naginju Baltarovim, ljudskom načinu razmišljanja, ipak nije mogao a da ne oseti zadovoljstvo zbog toga što je, znao je, uništenjem ljudi sebi obezbedio večno mesto u silonjanskoj istoriji.

Adama je zahvaljivao nebu što njegove nade nisu bile nerazumne, dok je posmatrao okupljanje flote izbegličkih brodova

na zakazanom mestu. Mnoge od prisutnih letelica bile su jadna, isluženа hrpa gvožđa, ali je bila neosporna činjenica da ih je kroz silonjansku blokadu kliznulo više no što se on nadao. Izveštaji su govorili da je skoro dvadeset dve hiljade brodova, predstavnika svih dvanaest svetova, bilo spaseno kao rezultat radio-veza i fizičke potrage koju su sprovodili njegovi ljudi. Te letelice, iskreno govoreći, nisu bile građene za borbu, ali su odgovarale svojoj svrsi: da lete i da prevoze ljude. One su ljudskoj rasi, jadnim ostacima civilizacije koja je cvetala na dvanaest svetova, pružale još jednu šansu. Šansu da preživi, šansu da — jednog dana — porazi neprijatelja.

I dok je posmatrao izveštaje koji su svakog časa stizali preko svih ekrana na komandnom mostu *Galaktike,* pomalo ga zbuniše svi oni natpisi koje je mogao da vidi na bokovima letelica. *Međuzvezdani svemirski servis, Geminijansko transportno, Tauronske autobuske linije*. Nova flota sastojala se od letelica svih vrsta, veličina i oblika. Nije ličila na bog-zna-šta, ali bila je sve čime je u ovom trenutku mogao raspolagati.

— Izgledaš kao katlet koji samo što je progutao pećinsku pticu, reče Atina citirajući poznatu kaprikansku dečju priču. Smešila se umiljato. Koliko li je dugo stajala tu, posmatrajući ga?

— A ti si potčinjeni koji svoje pravo na nepristojnost zasniva samo na činjenici da je komandantova kći.

Ona se okrete ekranu i mahnu rukom prema nekoliko letelica čudnog oblika koje su upravo tog časa imali priliku da vide.

— Gle samo kako su postrojene, reče ona. Mogao bi čak da ih izdeliš i po eskadrilama. Mogao bi, recimo, sve transportne letelice da staviš u jednu, sanitetske u ...

— Sada je već dosta, mlada damo.

— Ovo je samo okolišan način da te navedem da kažeš šta smeraš.

Uznemiren zbog postavljenog pitanja, on se okrete od Atine. No, to mu ne donese spas. Starbak se vrteo u blizini, malo ispred zbunjenog pukovnika Tiga. U dubokoj senci, Sirina je sedela pokraj Apola, a njihova leđa bila su okrenuta ostalima.

— U redu, reče Adama. Vi svi tražite neko objašnjenje od mene. U redu. Imam jednu ideju.

— Ideju? upita Atina puna nade, što baš nije bilo po ukusu njenog oca.

— To je sledeće: jednom davno, ne raspolažem nikakvim vremenskim podacima o tome koliko davno, a nije ni važno, postojala je rana civilizacija rase čiji smo mi pra-pra-pra-potomci. Podatke kojima raspolažem našao sam u tajnim istorijskim knjigama koje ne verujem da je ma ko od vas imao prilike da vidi.

Svi zavrteše odrečno glavama.

— E, pa, ta naša pra-pra-pra-roditeljska rasa napustila je svoju postojbinu i krenula da uspostavi kolonije po celoj vasioni. Mnoge planete su naseljene, ali zbog opasnosti svojstvenih pojedinim planetama i smrtonosnih zaraza kojima su obilovale druge — jedva nekoliko kolonija se održalo. Na kraju, sistem dvanaest svetova je otkriven i istraživanja su dokazala da su savršeno pogodni za život. Onda su preživeli sa svih drugih kolonija prebačeni ovamo. Osnovane su nove kolonije i, kao što vi znate, na njima je sve napredovalo i cvetalo. Sada smo svi mi, u ovoj zbrci najraznovrsnijih letelica, sve što je preostalo iz sistema dvanaest svetova. Mi smo predstavnici svake od planeta koja je imala tu sreću da na njoj neko preživi, izuzev jedne...

— Izuzev jedne? upita Atina. Ne razumem. Koliko ja znam, imamo preživele koje smo spasli sa svakog od dvanaest svetova.

— Ja ne govorim o dvanaest svetova. Ne, radi se o ljudskom naselju daleko u dubinama svemira, koje čak možda i nije kolonija već planeta na kojoj se začela naša rasa. Ma šta to bilo, spominje se jedino u prastarim istorijskim spisima koje bih voleo da vam pokažem ali koji su, takođe, uništeni za vreme silonjanskog napada.

— U redu, reče Atina, svako od nas zna ponešto o tome. To je deo naše mitologije — o prapostojbini zvanoj Zemlja, poneki put i Zemaljski Vrt, i, mada to za mene nikada nije imalo smisla, čini se...

— To možda nije samo mit, Atina.

— Ali, možda jeste.

— E pa, videćemo.

Adamu na kraju iznervira ćerkino neprekidno uplitanje u stvari koje su bile izvan njenih dužnosti. Njeno ponašanje, sve do sada, pravdao je jadom koji je doživela posle silonjanske prevare, ali došlo je vreme da roditeljska osećanja ustupe mesto zdravom vojničkom razumu i disciplini koju je on zahtevao.

— Moja je namera, zaključi on, polako izgovarajući reč po reč kao da proba vlastito strpljenje, da potražim taj preostali svet — zovite ga i Zemlja, ako morate. Ma kako ga vi zvali, taj svet je možda poslednje uporište ljudske rase u svemiru, sa civilizacijom kao što je naša, sa ljudima kao što smo mi. Možemo ih zamoliti za pomoć u opravci naših brodova i izgradnji novih. Sem toga, možda i ne znaju za opasnost koja im preti od silonjanske namere da sasvim unište ljudsku rasu, pa ih i na to možemo upozoriti.

— Ali, ukoliko ih neprijatelj do sada nije otkrio, onda ih neće ni otkriti, te su prema tome bezbedni. Možda ne bismo smeli ni da...

— Atina! To je jedino rešenje koje nam je preostalo. Neprijatelj će nas goniti kroz čitav svemir. Poručniče Starbak, imate, čini mi se, neko pitanje?

— Da, gospodine. Ukoliko govorimo o istoj koloniji, hoću reći o onoj iz mitova, e, pa, sumnjam da iko zna gde se ona tačno nalazi. Čak i kad bismo znali, jedva da imamo dovoljno goriva za...

— Odlično pitanje, poručniče. Znači, moramo doći do nekog izvora sirovina za gorivo. Do izvora sirovina za gorivo i, u isto vreme, do izvora namirnica potrebnih za dugo putovanje.

Pukovnik Tig stupi napred.

— Komandante, ovo čime raspolažemo teško se može nazvati flotom tvrdih, dobro obučenih vojnika, sposobnih da se uhvate u koštac s opasnostima koje donosi putovanje kroz univerzum. Hoću da kažem da su ovi ljudi jedva spasli svoje gole živote i da su u stanju teškog emocionalnog i psihičkog šoka, i nepripremljeni za vrstu putovanja koju predlažete .. .

Apolo se tada diže i progovori.

— Gospodine, moram da kažem da ni trećina ovih brodova nije u stanju da postigne brzinu svetlosti. Uz njihovu brzinu, možda će tek potomci naših potomaka stići do Zemlje.

— Ah, ali ti barem govoriš o tome kao da veruješ u to ili bar veruješ u takvu mogućnost. To je znak da vredi pokušati. Pronaći ćemo taj svet, zato što nemamo drugog izbora. Nikakvog izbora. Što se više budemo zadržavali u ovom delu svemira, to je veća mogućnost da nas neprijatelj otkrije. Ne, putovaćemo brzinom kojom ide naša najsporija letelica; nećemo ostaviti čak ni beznadežne slučajeve, već ćemo i za njih naći neko rešenje.

— Tvoja priča je privlačna, ali ja mislim da treba da se borimo.

Čak se i Apolo okrenuo protiv njega. Pa nije važno. Morao je da izdrži.

— Mi smo jedini preostali matični brod, a naši piloti moraće da štite celu flotu. Neka ostane na ovome. Imaćeš prilike da izložiš svoje mišljenje na sledećem savetu.

— Hvala, gospodine.

Sirina se pomeri napred i progovori svojim najboljim novinarskim stilom.

— Ja sam pomalo nevična ovom poslu, zvezdana mitologija nikada me nije mnogo privlačila, ali...

Ovo je značilo, razume se, da je bila izuzetno potkovana znanjem, ali se pretvarala u nadi da će ga izazvati da kaže nešto više.

— ...Vi kažete da se ova trinaesta kolonija, prapostojbina, zove Zemlja i da se nalazi negde tamo u univerzumu *i dalje* nastanjena *i dalje* spremna da primi povratnike iz svemira.

Adama se okrenu zvezdanoj karti, kao da se jednostavan odgovor na Sirinino pitanje nalazio tamo ispisan jasnim slovima koja su činile letelice oko *Galaktike*. Oseti se na čas kao brodolomnik koji pretražuje pučinu, u nadi da će ugledati usamljeno jedro.

— Ja mislim da stvarno postoji svet koji se zove Zemlja, kao i to da će nas tamo srdačno dočekati, izreče on na kraju. Verujem da je tamo negde...

— Verovanje je reč koja se daleko bolje slaže s nadom no sa činjenicama, reče Sirina i tek posle kraće pauze, oklevajući, dodade: gospodine.

— Verovanje, nada, reče Adama. To je sve što smo ikada imali. Sve što sada imamo.

— Izvinite me za moju sumnjičavost, komandante Adama, ali da li vi to nas pozivate u neko religiozno istraživanje?

— Možda.

— Ne možete nas pozivati na versko hodočašće, kad smo…

— Mogu, reče Adama, i hoću.

On polako odmeri sva prisutna zbunjena lica.

— A vi ćete me poslušati i poći.

Kad primeti da se Sirina ponovo sprema da se pobuni, on blago dodade:

— Nema drugog izbora.

IZ ADAMINOG DNEVNIKA:

Jednu stvar o komandovanju sam dobro shvatio za vreme uništenja dvanaest svetova. Komandant, ma kako povoljno mišljenje o sebi imao, mora biti neka vrsta tiranina. Ukoliko svima dozvoli uvid u sve delove svoga plana, i tako im omogući da sagledaju sve prepreke koje se nalaze na putu njegovog ostvarenja, neumitno dovodi svoje ljude u situaciju da se obeshrabre i propuste da obave sve one male posliće neophodne za ispunjenje plana. Sposobnost prilagođavanja veličanstvena je ljudska vrlina i to se dokazalo ne jednom dok smo ponovo uspostavljali organizaciju u naše društvo, dok smo vršili neophodne opravke i prepravke naših letelica u vozila sposobna da dostignu brzinu svetlosti, pa čak i kada smo sve snage upregli da, s jedne strane, razvijemo nadu u uspeh našeg poduhvata kod svih, dok smo, s druge strane, bili prinuđeni da im ograničavamo sledovanja hrane. Verovao samu tu sposobnost prilagođavanja, ali sam znao da ona najbolje dejstvuje u uslovima kada se cilj tek samo nazire. Osećanja ljudi koji se već bore sa uspomenama na preživljenu tragediju mogu biti dovedena na ivicu sloma ukoliko se od njih odjednom previše zahteva. Zato sam znao da moram biti ubedljivu da se moram ponašati kao tiranin čak i prema prijateljima i porodici. Više no jednom i moja moć prilagođavanja bila je stavljena na probu. Nije čudo što tirani, ranije ili kasnije, često polude.

V

SVEMIRSKI BRODOLOMNICI

— Užasno mi se spava, mrmljao je Starbak dok su on i Bumer hitro prolazili uzanim hodnikom.

— Tebi se spava, gunđao je Bumer, a sve što ja želim to je da se što pre rešim ove smrdljive dužnosti.

Starbak sleže ramenima.

— Ja se ne bih složio s tobom. Volim da se bavim pretraživanjem, to čini da se osećam kao pravi detektiv. Tako i gledam na sve ovo. Nije ovo najgora dužnost u Floti. Samo treba da postaviš gomilu pitanja. Čuo sam da su naše jadne drugare iz Beta odeljenja poslali da puze po spoljašnjom delu nekog starog *busa,* ne bi li našli neke pukotine.

— Aha... Kako to da za taj posao nisu nas pokupili?

— Desi se i to.

Pukotine o kojima je govorio Starbak nastajale su na letelicama koje su se služile tilijumom kao gorivom; bila je to posledica dejstva jednog derivata tilijuma, solijuma, koji je kao pogonsko gorivo bio manje vrednosti, ali neophodan kao sastojak i veoma opasan kad procuri kroz pukotine koje stvara, jer ga je veoma teško otkriti — dok ne bude sasvim kasno.

Bumer i Starbak napustiše uzani hodnik kojim su se kretali i uđoše u mašinsko odeljenje teretnjaka. Zaobišavši jedan ugao, oni naleteše na kapetana Apola usredsređenog na jednu elektronsku mernu napravu, dok je nekolicina ljudi upravljala na sve strane štapove za otkrivanje solijuma.

— Gle, na šta smo to naleteli, dobaci Starbak.

— Mislim da, u stvari, i ne želim da znam, dočeka ga Bumer.

Apolo diže pogled s mernog instrumenta i ljutito odmeri dvojicu pridošlica. Starbakovo telo se zateže. Apolove reakcije bile su nepredvidljive ovih dana, naročito otkad je njegov otac počeo da okuplja Flotu.

— Hoćete li vas dvojica prestati s tim? uzviknu Apolo. Pokušavam da otkrijem solijumske pukotine.

Starbak i Bumer izmeniše poglede, a onda se istovremeno okrenuše s namerom da se izgube otkud su i došli.

— Doviđenja, reče Starbak.

— Stoj, odreza Apolo.

Dva čoveka se ukopaše u mestu.

— Apolo, reče Starbak. Ta roba .je opasna. Nemam uopšte nameru da ti se mešam u posao. Hoću da kažem, ove stare lađe uopšte ne bi trebalo da lete.

— Pa, nije bilo drugih, zar ne? Šta mislite, koliko smo samo ljudi morali da ostavimo jedino zbog toga što nije bilo ni ovakvih letelica?

— Niko ti na to ne bi mogao odgovoriti!

— Ali, svi bi mogli da kažu da ih je mnogo i svi su ostavljeni da ih Silonjani pogube. I tako, ukoliko ne želite da se dobrovoljno prijavite za ovaj posao, postaraću se da vas zaposlim stalnim zanimanjem u vezi sa otkrivanjem oštećenja na svim letelicama u Floti. To znači traganje za solijumskim pukotinama. Ili ću naprasno odlučiti da vas pozajmim Beta odeljenju.

Apolo i ne sačeka mogući odgovor već se okrete, podiže napravu i naredi ljudima koji su bili s njim da ga prate.

Ostavši nasamo, tako da ih niko nije mogao čuti, Bumer iskoristi priliku da Starbaku prošapće na uvo:

— Samo nastavi sa zavitlavanjem i eto nas u blatu do guše.

— Ma, njemu je uletela muva u cevku za disanje. Stvarno mi nije jasno šta je svima vama! Kao da su sve spopali papadaći. Deset hiljada svetlosnih godina daleko od ničega, planete nam rasturene u pepeo, trčimo unaokolo njuškajući za solijumskim rupama na nekakvim krntijama, a ti se sekiraš da ne uletimo u nevolju. Pa, koji

ti je đavo? Koji je đavo svima vama? Pitanje je hoćemo li sačekati i kraj ovoga dana. I inače su nam odbrojani.

Oni pođoše za Apolom i njegovim ljudima kroz vrata koja su se nalazila na pregradi što je odvajala mašinsko od putničkog odeljenja. U stvari, taj prostor, ma šta da je bio ranije i čemu god da je služio, sada je bio putničko odeljenje. Starbaka najpre zapahnu vazduh koji se tu nalazio, gust i težak, koji kao da je odbijao udisanje. Pravo malo čudo! Odaja je bila krcata ljudima, starim, mladim, majkama s decom, bogaljima. Neki od njih ležali su na podu, vidno iscrpljeni. Ostali su sedeli stisnuti uz svoj prtljag, od kojeg su dovitljiviji napravili malo zaklona samo za sebe. Čim gomila posta svesna Apolovog prisustva, smesta se ustremi na njega.

— U stranu, reče Apolo. Molim vas, oslobodite prolaz.

Gomila se međutim čini se, spremala da se baci na mladog oficira, ali je tome spreči pojava Starbaka i Bumera, koji se proguraše da stanu do kapetana.

— Gde je hrana? povika jedna premorena i očigledno očajna žena. Šta se to dešava? Nismo dobili vodu već dva dana! Dva dana!

— Molim vas! viknu Apolo. Starbak nikad nije čuo Apola da tako diže glas. Biće mi drago da pomognem svima i svakome pojedinačno. Ali, oslobodite mi prolaz. Starbak, Bumere…

Starbak izvuče svoj pištolj, a onda ga podiže prema tavanici da ga pokaže pretećoj gomili.

— Ukloni to, Starbak, reče Apolo. Ovi ljudi su već pod uticajem užasnog šoka.

— Je li? E pa, meni se čini da su upravo namerili da te izgaze, *kapetane*.

— Gde je hrana? vrisnu sada neki starac.

Ovo pitanje im je svima na ustima, primeti u sebi Starbak.

— Zašto nam se niko od vas već dva dana nije javljao?

— Šta se, do đavola, događa? upita neki drugi čovek. Prepuštate li nas same sebi?

Apolo duboko uzdahnu vazduh i pokretom zatraži tišinu. Gomila se utiša.

— Niko vas ne prepušta same sebi, poče Apolo odmereno. Mora da se pojavio problem u dostavljanju namirnica i vode. Ali, to će biti ispravljeno, obećavam vam. Zahvaljujte nebu što ste živi, i molim vas, dajte nam malo vremena da ustanovimo kakve su vam stvarne potrebe.

— Potrebna nam je hrana, eto šta nam je potrebno, javi se plačnim glasom onaj starac.

— I lekovi, reče jedna od žena. Sa nama su i ranjenici.

— I to je jedan od razloga što smo sada ovde, reče Apolo. Da utvrdimo šta vam treba i kakve probleme imate.

— Osnovni problem, reče jedan sredovečni čovek sa bradom, profesorskog držanja, jeste taj što ćemo svi skapati ovde.

Apolo uzdahnu.

— Ne, reče on, niko neće umreti. Biće nam potrebno, svakako, još malo vremena da sve dovedemo u red, ali najpre moramo utvrditi koliko nas je preživelo.

— Teško da su to oni najsposobniji, gorko reče čovek profesorskog držanja. Apolo se napravi da ne primećuje njegov sarkazam.

— Treba da ustanovimo za šta ste sposobni, nastavi on, tako da bi vaše znanje mogli najkorisnije da upotrebimo, kako bi smo pomogli jedni drugima. Bumere, javi Glavnoj kontroli da ovi ljudi nisu dobili hranu i vodu već dva dana.

Bumer klimnu glavom i pomeri se izvan gomile, kako bi imao slobodnog prostora oko sebe. Tu otkopča svoj odašiljač i uključi ga.

— E, sada, reče Apolo, da li je ikome od vas odmah potrebna lekarska pomoć?

Jedna stara žena diže ruku. Apolo joj klimnu glavom i ona poče da govori čudnim, nerazumljivim jezikom.

— Šta kaže? upita Apolo Starbaka.

— Mislim da je to neka vrsta gemonskog dijalekta. Ne znam ga. Možda bi Bumer mogao da pomogne.

— Bumer je sada veoma zauzet. Da li neko ovde razume ovaj dijalekt?

Visoka žena, gotovo Starbakovog i Apolovog rasta, istupi iz gomile. Odeća joj je bila u dronjcima, a po onome što se kroz poderotine dalo videti, Starbak zaključi da je vitka. Iako joj je lice bilo prljavo i izgrebano, a kosa u neredu, Starbak otkri da bi ova dama, doterana, bila veoma privlačan prizor za oči. Šta više, bila bi prava lepotica.

— Kaže da joj je suprug u groznici, prevede žena lakonski, dubokim glasom. Njena leva ruka je po Starbakovom mišljenju stajala uz telo pod pomalo čudnim uglom.

— Šta vam je s rukom? upita on.

Ona se okrenu ka njemu. Oči su joj bile tamne i, činilo se, gledale ga s posebnom, značajnom toplinom.

— Ima drugih kojima je pomoć potrebnija nego meni.

— Maknite je odavde, zareža neka debela žena koja se bila ustobočila s Apolove desne strane. Trebalo je da bude smeštena s mrtvima.

Žamor glasova podrža njeno mišljenje. Starbak u njihovim glasovima oseti opasnost, ljutinu koja je svakog časa pretila da se izrodi u otvoreno neprijateljstvo.

— U pravu si, Starbak, reče Apolo. Ruka joj je, čini se, slomljena. Odvedi i nju i starca u šatl.

Starbak se potrudi da starca i njegovu ženu osovi na noge, a onda povređenu ženu prihvati za zdravu ruku. Bio je svestan mnogih vulgarnosti i uvreda koje su u tom času bile izrečene oko njih.

Njihova zajedljivost, je izgleda, dostigla kritičnu tačku. On izvuče ponovo pištolj, uprkos Apolovim naređenjima.

— Napravite meso za dagite od nje, zaurla jedna žena, a nekoliko glasova je podrža. Starbak se i ne osvrnu, ali je budno motrio na sve sumnjive pokrete u svojoj bliskoj okolini.

— Prljavušo, javi se druga žena.

— Samarićanko, reče neki čovek.

— Večno primalo, promrmlja glas koji je bez sumnje pripadao bradatom, onom profesorskog držanja.

Dobro razvijeni momak iskorači pred Apola, kao da traži tuču.

— Greh je ostaviti nas da crkavamo, reče on, dok birokrati i političari u svojim privatnim odajama žive raskošno.

— Niko ne živi raskošno, reče Apolo. Mogu vam obećati…

— Video sam rođenim očima, reče jedan mršavko, pridruživši se mišićavom ispred Apola. Video sam to rođenim očima, na *Zornjači, i* prisustvovao sam tome sve dok me nisu izbacili i prebacili ovamo.

Bumer spase Apola od pokušaja da odgovori na ove optužbe, time što stade pokraj njega i glasno objavi:

— Glavna kontrola je primila poruku.

— Onda ovim ljudima možemo reći da su hrana i voda na putu, zar ne? upita Apolo.

— Glavna kontrola je primila poruku!

— Šta to znači? javi se čovek profesorskog držanja. Krijete nešto od nas?

— Pošiljka je na putu, siguran sam, reče Apolo. Imate moju vojničku reč što se toga tiče.

Starbak se konačno probi do izlaznih vrata, ali pričeka za slučaj da Apolu ustreba njegova pomoć. Žena i stari par su čekali zajedno s njim, ali se u njihovom držanju jasno videla napetost zbog nasilja koje je moglo izbiti svakog časa.

— Vaša vojnička reč, reče debela žena. Vi ste nas i doveli do ovih samrtnih časova, vi *ratnici!*

Apolo dobaci pogled Starbaku i dade mu znak da se sa ženom i starim parom izgubi kroz vrata. I on i Bumer lagano počeše da se povlače prema izlazu, dok se prostor između njih i gomile preteći sužavao.

— Korumpiranost, povika čovek profesorskog držanja. Ceo Kvorum je bio korumpiran. Izdani smo. Izdani… Svi ste vi izdajnici.

S druge strane vrata Starbak vide kako se Apolo i Bumer provukoše kroz otvor taman na vreme da ih ne priklješti ljutita, ali uplašena gomila. Bumer hitro zatvori vrata za sobom pa okrete točak na njima kako bi ih zaključao. Povici očaja i ljutnje, međutim, i dalje su dopirali s one strane okruglih vrata.

— Gospode... promrmlja Bumer.

— Baš tako kako kažeš, reče mu Starbak. Apolovi ljudi koji su ranije izašli iz odaje da bi u mašinskom odeljenju nastavili traganje za solijumskim pukotinama, okupiše se oko njih i Bumer im hitro ispriča šta se dogodilo. Apolo se vidno tresao. Starbak mu priđe.

— Šta se to događa? Zbog čega sve letelice nisu snabdevene hranom? Znam da smo nisko pali i da je Adama smanjio sledovanja, ali nisam znao da smo toliko...

— Ne znam! viknu Apolo glasom opet neuobičajeno visokim za Starbakovo uvo, koje beše naviklo da od njega čuje drugačije tonove. Ali nešto je krenulo naopako i ja imam nameru da otkrijem šta je to.

Kad se vrata odaje za putnike zatresoše od udaraca, Apolo naredi svima da se povuku u šatl. On i Bumer sedoše za upravljače, dok se Starbak posveti povređenoj ženi i starom paru. Čim se udaljiše od starog teretnjaka, Apolo uključi radio-veze, i ljutito progovori u mikrofon.

— Alfa-šatl Glavnoj kontroli.

— Glavna kontrola. Recite, kapetane Apolo.

— Zahtevam izveštaj o raspodeli hrane.

Nasta tišina prekidana samo pucketanjem u zvučnicima i tek onda glas iz Glavne kontrole odgovori:

— Izveštaji te vrste u ovom su času nedostupni.

Apolo se razbesne.

— Kako to mislite, nisu dostupni? Pa, prokletstvo, upravo sam napustio letelicu u kojoj ljudi umiru od gladi! Nisu videli transporter s hranom već dva dana, a isto se odnosi i na vodu. Šta se, za ime dvanaest svetova, to događa?

Još jedna duga pauza, pre no što Glavna kontrola posla odgovor.

— Žao mi je, Alfa-šatl. Glavna kontrola u ovom času nije u stanju da vam pruži tražene izveštaje.

Apolo diže ruke i isključi veze. Okrećući se Bumeru, on reče:

— Šta se to dešava? Šta su tebi rekli kada si ih pozvao sa teretnjaka?

— Isto što i tebi. Dali su mi zvaničnu potvrdu prijema obaveštenja o stanju stvari, moglo bi se reći.

— Bumeru, osećam kako me hvata neki veoma neugodan osećaj.

Kasiopeji se činilo da je povređena ruka znatno manje boli, od trenutka kada su je oficiri sa *Galaktike* izvukli iz one opasne gomile. U skučenom prostoru odeljenja za putnike, ruku nije imala kuda da skloni i veoma često bi je neko od prisutnih očešao u prolazu. Sada je, čini se, bila ugodno obamrla. I njena psihička osećanja očistila su se od straha. Znajući da velika većina tih jadnih ljudi zna za njeno ranije zanimanje, plašila se da neki od njih svoj bes ne okrene na nju. U toj gomili bilo je mnogo skrivenog oružja. Neko od njih mogao je i pripucati na nju. Osećala se daleko sabranijom sada, dok je Starbaku pomagala da od starog bračnog para uzme podatke. Kad završi s tim, on joj se okrenu i reče:

— E, sada mi treba i nešto podataka o vama. Na taj način će oni iz Centra Života biti spremni za vas čim se spustimo.

— Centar Života?

— Smešno ime za bolnicu, zar ne? Ne plašite se. Da vidimo. Najpre vaše ime i zanimanje.

— Ime mi je Kasiopeja.

— Ljupko ime.

— Slažem se s vama.

— Zanimanje?

— Po zanimanju sam iscelitelj.

Ona primeti uobičajenu reakciju u njegovim očima. Ljudi sa drugih svetova, Kaprikanci naročito, pokazivali su mnogo sumnjičavosti u razgovorima o isceliteljstvu.

— To je veoma poštovano zanimanje, dodade ona odlučno, blagosiljano od naših starih već više od četiri hiljade godina.

Pitala se treba li da mu spomene i sve one duge godine priprema kojima je morala da se podvrgne — beskrajne kurseve u vezi sa ljudskim ponašanjem i znanjem — pre no što je dobila dozvolu za rad. Odluči se da, i pored toga što je u njegovim očima bilo ljubaznosti i topline koja je možda krila mogućnost da ispolji

razumevanje za njeno zanimanje, ipak ne poteže argumente kojima se inače branila.

— Nisam mislio ništa da vam prebacim, reče Starbak. Samo sam hteo da ustanovim čemu sva ona gužva oko vas, među putnicima teretnjaka.

Ona se nasmeši.

— One žene su iz gemonske sekte Ongori. One ne veruju u fizički dodir između polova, osim kada im to dozvole njihovi sveštenici, što se događa svake sedme godine za vreme velikog poklonjenja sunčevim olujama.

— Nije onda čudo što su oni mali lopovi tako dobri sa kartama.

— Molim?

— Ništa, ništa.

On joj postavi još nekoliko pitanja pre no što završi sa uzimanjem podataka.

— E pa, reče on, biće spremni da vas prihvate i ukažu vam pomoć čim se budemo spustili. Boli li vas još? Hoćete li neku tabletu?

— Bili ste veoma ljubazni.

Starbakov osmeh bio je veoma privlačan. Zagrlila bi ga sigurno, samo da je bila u stanju da se služi sa obe ruke.

— Pa šta da vam kažem? reče on. To mi je posao. Sem toga, ja ne pripadam sekti Ongori, zar ne? A, pored toga, i ja patim od onih glavobolja.

Očigledno, Starbaku beše poznata sposobnost isceliteljki — da izleče lakša oboljenja veoma interesantnom tehnikom masaže.

— Mislim da mi raste pritisak. Neophodno mi je potrebno neko opuštanje.

— Pa, zakažite sastanak, reče ona upotrebivši za ovu priliku svoj profesionalni i stav i glas.

— Baš bih mogao to da učinim. Mogao bih baš... mogao... uh...

Njegova zbunjenost učini joj ga još privlačnijim. Činilo se da je u stanju da dobro odglumi ulogu sramežljivog mladog oficira.

Ranije joj nije odavao utisak takvog momka. B pa, pomisli ona, baš bi bilo zabavno otkriti šta je stvarnost, a šta pretvaranje.

U nameri da malo sredi svoje misli, Starbak se ubrzo izvini poslom u komandnoj kabini šatla i ostavi je. Ta žena ga je neobično privlačila, od prvog časa kad je ugledao. Otkriće da je isceliteljka, uzbudilo ga je još više. Slušao je o isceliteljima i često se čudio njihovim tajanstvenim — neki su čak govorili natprirodnim moćima. Ukoliko se stvari srede i on se reši svojih prekobrojnih dužnosti, biće veoma prijatno izvesti Kasiopeju negde. Atina će, razume se, poludeti. U poslednje vreme komandantova kćerka kao da je polagala neko pravo na njega, a to mu se nije sviđalo. Neka se samo ljuti, biće joj to dobra lekcija.

U komandnoj kabini, Starbak primeti da je Apolo neuobičajeno napet i ljut. Upravo se spremao da mu se obrati, kad Apolo uključi radio i zatraži Glavnu kontrolu.

— Ovde Alfa-šatl. Objavljujemo promenu kursa kretanja. Idemo na *Zornjaču,* posle čega ćemo sa povređenima nastaviti prema *Galaktici.*

On isključi radio isto onako besno kao što ga je i uključio.

— Šta ti je sad naspelo? upita Starbak.

Apolov pogled skrenu mu pažnju da srlja pravo u disciplinski prekršaj, bude li nastavio tim tonom. Ranije nikad nisu dolazili u sukob. Šta li je to uhvatilo Apola? Počeo je da se ponaša u dlaku kao i otac.

— Ukoliko vam ne smeta moje zapitkivanje, *gospodine,* dodade Starbak.

Apolo mu ne odgovori odmah.

— Zaustavljam se kod *Zornjače.* Mislim da ću otkriti šta se krije u ovoj zaveri ćutanja.

Povinujući se besu koji je tinjao u kapetanovim očima, Starbak se uzdrža od pitanja šta je imao na umu pod *zaverom ćutanja.*

Pošto mu Tig donese izveštaje o nekoliko jedva sprečenih pokolja zbog nedostatka hrane, Adama se dugo zadrža sedeći i

putem zvezdane karte posmatrajući svoju zbrda-zdola sklepanu flotu. Izgledala je tako bespomoćna... Da nije kamuflažnog polja oko njih da ih štiti od silonjanskih očiju, flota se ni čas ne bi održala pred neprijateljskim naletom.

— Oče! javi se Atinin glas iza njega. Jesi li dobro?

Za trenutak on zažele da ne mora da odgovori, ali mu njene tužne, molećive oči izmeniše odluku.

— Ne mogu reći da sam dobro, to ne. I kad bih čuo nekoga da u ovim trenucima kaže kako mu je dobro, prvi bih ga prijavio za psihijatrijsko posmatranje i to za specijalni postupak.

— Više mi ne zvučiš onako ratoborno. Kud se denula ona radost što smo ostali živi i što ćemo živeti da dočekamo dan kada ćemo se ponovo boriti?

— Prošetao sam potpalubljem. Taktička šetnja komandanta da podigne moral putnika, ako ti se tako više sviđa. Trebalo je da im vidiš lica! Očajnici, sa očajničkom željom da prežive. I pojavljujem se ja, komandant, osoba koja ima autoritet. Onaj koji odlučuje, onaj koji može da kaže ko će živeti a ko neće, kome će biti data prednost. Jedna žena s bebom u naručju, iznenada me je ščepala svom snagom... Nisam znao šta da kažem, šta da...

— Oče, nemoj.

— Ne, moram da govorim, Atina. Dosta mi je ovoga, kako se to lepo kaže, tereta odgovornosti koji ide s komandovanjem. Neka to neko drugi sada čini, neka neko drugi sada...

Adama se okrete u stolici. Atina se smesti do njega na naslon za ruke i onda u ovom ugodnom položaju, kao da je njome za tren ovladao duh njene majke, Ile.

— Umiri se, oče, prošapta Atina. Slušaj. Da tebe nije bilo, sada više ne bi postojao. Umesto toga, mnogi su dočekali spas, iako behu izgubili svaku nadu. I to je pravo čudo. Pogledaj samo sve te zvezde. To je najlepši prizor za koji znam. Pogledaj naše letelice. Ukoliko ih gledaš s tehničke strane, nema sumnje da su zastarele, dotrajale i nepodesne. Ali, u njima je život. Život u potrazi za novim svetom, u potrazi za mestom opstanka. U potrazi za srećom, budućnošću.

Adama zausti da se pobuni, očajnički zažele da ponovi kako je njegovo vreme isteklo, kako drugome treba predati komandu — ali, za tren, pažnju mu privuče prizor napolju. Vide ga baš kako ga je Atina opisala. Bio je neopisivo lep.

Apolo prepusti komande šatla Starbaku, a Bumera povede sa sobom na *Zornjaču*. Poručnik

Džoli, koji je već bio obavešten o Apolovom dolasku, priključi im se u slabo osvetljenom hodniku koji je povezivao dva dela prostora za prtljag putničke letelice. Apola zaprepasti obaveštenje koje mu pruži debeljuškasti oficir.

— Zatrovana? upita on u neverici. To je nemoguće. Zar zalihe hrane nisu proveravane pre no što su ukrcane?

— Jesu, ali samo protiv radijacije, reče Džoli. Zatrovanost plutonijumom nije proverena jer nije bilo vremena.

— Hoćeš da kažeš da je sva ova hrana bezvredna? upita Bumer.

— U to ne možemo biti sigurni, reče Apolo. Ne još. Plutonijum uništava strukturu hrane. Džoli, povedi svoje ljude kroz svaki kontejner sa hranom. Ima nade da su neke zalihe ipak bile dovoljno zaštićene, tako da im bombardovanje nije moglo nauditi.

Džoli ne pokaza mnogo optimizma.

— Ovo je treća lađa koju sam do sada proverio, reče on. Ne liči mi na dobro.

— Spasi sve što je moguće, naredi Apolo. Čak će nam i mrvice dobro doći.

— Šta da učinimo sa ostalim, neupotrebljivim zalihama?

Apolo jedva izgovori sledeće reči:

— Uništiti i izbaciti. I ni reči o svemu. Ukoliko ljudi saznaju da smo bez hrane, moraćemo da se suočimo s pobunom. Dođi, Bumeru, nešto bih samo hteo da proverim u elitnim klasama ovog linijaša.

Apolo se zalete uz metalne stepenice, kao da je uzbuna prvog stepena.

Sirina, koja je nailazila iz suprotnog pravca, sudari se na jednom zavijutku s čovekom koji je žurno hodao. Kad ustuknuše jedno od

drugog, ona zausti da se nasmeje situaciji u kojoj su se našli, ali je Apolov hladni pogled namah spreči. Ona se samo nasmeši i pričeka šta će Apolo reći, ali on samo nastavi da je bezizražajno posmatra. Sirina ponovo oseti privlačnost ovog čoveka, kao i prilikom njihovog prvog susreta na Kapriki. Sa svojim očigledno snažnim telom i širokim ramenima, sa svojom svetlo smeđom kosom tako pravilno začešljanom, da je izgledalo kao da je sad izašao iz frizerskog salona, sa svojim privlačnim licem na kome su se mogli otkriti tragovi cinizma neuobičajeni kod tako mladog čoveka, odavao je utisak osobe na koju se čovek mogao osloniti za slučaj potrebe, a ovih dana ona je upravo čeznula za tim tipom ljudi.

Ona pruži ruku i on je prihvati s primetnim odsustvom volje za društvene konvencije. Pitala se sme li da mu se obrati za pomoć.

— Moje ime je Sirina, kapetane Apolo, reče ona ljubazno.

— Zapamtio sam vaše ime, reče on oštro.

— Zaboravite na čas vaše epolete, kapetane, želim da razgovaram s vama.

— Vidite, gospođice Sirina, upravo sam veoma zauzet, moram da...

— Daleko bila od mene i sama pomisao da se umešam između vas i vaših dužnosti. Do viđenja, kapetane.

Ona se okrenu u mestu i krenu od njega.

— Sačekajte malo, reče Apolo, onda se okrenu mladom oficiru koji je stajao malo dalje iza njega.

— Bumeru, mislim da bi mogao da odeš gore do elitnih odeljenja i pogledaš ima li čega što bi bilo vredno naše zabrinutosti.

Sirina, prisetivši se ružnih scena koje je tamo imala prilike da vidi, pomisli da kaže da tamo neće naći ništa što bi im se svidelo, ali zaključi da kapetanova dužnost može biti baš u vezi s tim, te da nema svrhe da ga odvraća. Pošto se oficir udalji i ostavi ih nasamo, Apolo joj se obrati:

— E pa, šta to mogu da učinim za vas?

I pored hladne učtivosti kojom joj se obratio, bilo je jasno da mu već ide na nerve.

— Molim vas da pođete samnom, reče ona. Nećete se dugo zadržati.

Ona ga povede naniže spletom prolaza koji su na *Zornjači* oivičavali odeljenja najniže klase putnika. Ljudi su se tiskali u svojim malim odajama.

— Mislio sam da veličina kao vi zaslužujete nešto bolje od ovoga, primeti Apolo. Slatki mali apartman, samo za vas, gore, među elitnim odeljenjima.

— Ponudilo mi je to nekoliko ljudi čiji mi pristup, međutim, nije bio sasvim jasan. U svakom slučaju, luksuz. Prihvatila sam ono što mi je pošteno ponuđeno.

— Verujem vam.

Uzbudi je topla iskrenost kojom je to izgovorio. Mogao bi joj se, posle svega, čak i svideti ovaj kapetan, iako je, čini se, imao metalnu šipku umesto kičme.

— Želim da mi pomognete oko malog dečaka, reče Sirina.

— Malog dečaka? Onog koga sam video na Kapriki?

— Da. Boksi mu je ime. Našla sam ga u ruševinama posle bombardovanja.

— Šta nije u redu s njim? upita Apolo.

— Bojim se da ništa nije u redu. Blagi oblik šoka, rekla bih. Nije ni jeo ni spavao još od bombardovanja.

— Imate li hrane?

— Uspela sam da nabavim nešto od Sire Urija s gornje palube. Boksi je to odbio.

— Smesta ću ga poslati u Centar Života.

— Mislim da to neće biti najbolje rešenje. Ne znam šta da radim. Jadničak, kao da je izgubio sećanje, ne ume da mi kaže ni čiji je, ni otkuda dolazi. Jedino o čemu govori je mali dagit koji je poginuo dok su trčali ulicama. On još uvek ne zna da je dagit mrtav... Misli da se samo izgubio. Ja... uh ... kako da kažem ... možda biste vi mogli tu da pomognete...

— Ja? Ako neće da jede kad mu vi kažete, ne vidim kako bih *ja* tu mogao biti od pomoći.

— E pa, ako se sećate, on se ne malo obradovao kada ste mu se obratili tamo na Kapriki. Iskreno, imam osećaj da umete s decom, kapetane.

Sirina ne shvati tužni izraz koji kao senka prelete Apolovim licem, ali istovremeno poče da shvata da je ukočeni mladi oficir daleko složenije biće no što je mislila.

— Odrastao sam s mlađim bratom, reče Apolo. Pa, hajde da pogledamo vašeg malog Boksija.

Sirina ga provede kroz dugačak zajednički prolaz gde su mnogi begunci našli svoje utočište i gde im behu napravljena improvizovana odeljenja za život. Neka od njih već su imala uobičajeni izgled porodičnih obitavališta, neka čak i sa zavesama koje su pokrivale gole zidove.

Zaustaviše se ispred jedne niše. Svetlost slabe noćne svetiljke probijala se kroz draperiju. On pogleda Sirinu i ona mu glavom pokaza da uđe. Ušavši, on zateče malog kako leži na krevetu i zuri u tavanicu.

— Izvini, obrati mu se Apolo. Nadam se da te ne ometam u nečemu.

Dečakove oči se raširiše kad prepozna svog posetioca.

— Imam dužnost da potražim mlade ljude za obuku za buduće pilote lovaca. Tvoje ime je Boksi, tačno?

— Aha...

Apolo klimnu glavom. Onda priđe ivici ležaja i čučnu kraj njega. Dečak, u strahu ili sramežljivosti, brže bolje pomače svoje telo ka suprotnoj ivici kreveta i pribi se uz zid.

— Dobro, reče Apolo. Svuda sam te tražio. Znaš, morao si da se javiš komandantu. Veoma nam nedostaju piloti.

Dečak ga je zbunjeno posmatrao. Apolo se priseti kako je nekada zadirkivao Zaka, a ovaj ga posmatrao na isti način kao i ovo dete sada.

— Isuviše sam mali da bih bio pilot, reče Boksi.

— Oh, razume se, ali samo za sada. Ali, šta ti misliš koliko je vremena potrebno da se postane pravi vojnik udruženih planeta?

— Ne znam.

— Moraš da počneš da učiš još dok si veoma mali, inače ćeš to postati tek kada ti kosa osedi.

Apolo pokaza na svoje kapetanske oznake na ramenima. Zainteresovan, Boksi se pridiže da razgleda sjajne ambleme.

— Sviđaju ti se? upita Apolo.

Boksi kao da se spremao da odgovori potvrdno, ali onda, čini se, nanovo izgubi volju i spusti glavu na jastuk.

— Hoću Mafita, reče dete.

Suze ispuniše Sirinine oči i ona pomisli da bi bilo bolje da izađe iz malene prostorije i zadrži se u hodniku dok kapetan ne obavi posao ili dok ne digne ruke.

— E pa, ne znam, reče Apolo. Nema baš mnogo mesta za dagita u lovačkom aparatu.

— On je otišao. Pobegao je.

— Zar? E pa možda ćemo naći nekog od Mafitovih prijatelja?

— Ovde nema dagita. Pitao sam.

Apolo pogleda Sirinu. Njegovo lice izgledalo je manje ozbiljno u polumraku. Nije znala kako da odgovori na njegov pogled.

— E pa, reče Apolo ponovo se obrativši Boksiju, da ti kažem nešto. Evo ti, uzmi jednu od ovih…

On skide jednu od epoleta s ramena i zakači je iznad džepa na dečakovom ogrtaču.

— Uzmi ovu dok ti ne nabavim pravi čin. A sada, kao ratnik Udruženih planeta prvog reda, stičeš pravo na prvog dagita koji bude otkriven.

On se diže i krenu ka vratima, a onda zastade i dodade:

— Sve ovo pod uslovom da se dobro naspavaš, da jedeš sve što ti se ponudi i da ne juriš devojčice. Laku noć, oficiru.

On propisno salutira i izađe. Sirina pođe za njim, ali ne izdrža da se ne okrene i pogleda u dečaka. Boksi je zurio u epoletu koju mu Apolo beše zakačio na ogrtač. Apolo je sačeka u hodniku.

— Hvala vam, reče ona. Vidite, bila sam u pravu… Dobro se snalazite s decom. Vi i vaš brat mora da ste veoma bliski.

— Bili smo.

— Žao mi je. Rat?

— Tako nešto...

Čujte, ako vam smeta to što morate oko Boksija...

— Ne budite smešni. Sada, kada sam izgubio veliku bitku, mogao bih da baš dobijem i po neku malu.

— Ovo nije neka mala stvar, kapetane. Ukoliko ovde izvojujete pobedu, sasvim je moguće da se osetite kao da ste puno nadoknadili.

— Svakako, uveseliti šestogodišnje dete. Bojim se da to baš nije...

— Bojim se da baš jeste, hteli vi to da priznate ili ne...

Senka osmeha pojavi se na Apolovom licu. Mora da je to divan osmeh kada je pun, pomisli Sirina.

— Žao mi je, ali sada moram da idem, reče Apolo. Moram da proverim elitna odeljenja.

— Nadam se da ćete osetiti isto što i ja, kapetane.

— Ne razumem.

— Razumećete.

On napola salutira pozdravljajući je i ode niz hodnik. Sirina primeti da joj kapetan više ne izgleda onako ukočen i uzdržan kao ranije.

Apolo pronađe lift koji je vodio pravo na elitnu palubu *Zornjače*. Čim se vrata zatvoriše za njim, komplikovana aparatura ugrađena u lift dade se na posao da ga pripremi za boravak na elitnoj palubi, kao što je i red na luksuznim svemirskim linijašima. Fini mirisi raširiše se uz pomoć vazdušnih pumpi smeštenih u kabini lifta; sugerisali su hranu ili seks, zavisno od onoga što je posetilac tražio. Neobična vrsta muzike — tihe, umirujuće, zadivljujuće melodične

— začu se iz zvučnika koji promišljeno behu postavljeni svuda po zidovima kabine. Na neki čudan, podsvesni način ta muzika dočaravala je zadovoljstva koja su se mogla očekivati. Apolo na kraju prepozna melodiju koja se sastojala iz niza varijacija leonske

duhovne pesme. Nije bilo čudno što je tako, s obzirom na to da je Sire Uri bio Leonac. Ono što se Apolu učinilo čudnim u toj muzici, bilo je to što je pesma u originalu bila zemljoradnička popevka pevana prilikom proslavljanja čuda žetve. Verzija koju je lift nudio uveliko je izmenila jednostavnu melodiju u neverovatno složenu i neritmičnu ljubavnu pesmu.

Zlatna svetiljka upali se nad vratima kao znak da lift upravo pristaje na prvom spratu elitne palube. Mirisi se izgubiše i muzika iščeznu čim vrata lifta kliznuše u stranu. Apola smesta zaboleše oči od gomile ornamenata i drugih ukrasa sa kojima se suoči. Čim stupi u prostor u kome se nalazila recepcija, oči mu, uz gađenje koje odmah oseti, privuče veliki natpis *Klub elitnih,* iznad vrata koja su vodila u unutrašnjost palube. Apolo je nekoliko puta putovao luksuznim linijašima kad nije imao drugog izbora, i ni na jednom od tih putovanja nije uočio neukus sa kakvim je bila uređena ova recepcija.

Pošto se malo sabra, pomirivši se sa stanjem stvari, uši mu iznenada probi Bumerov ljutiti glas:

— Vojniče! Zatražiću od tebe samo još jednom da mi se ukloniš s puta.

Bumer se obraćao zdepastom, mišićavom stražaru čije je široko telo zaklanjalo prilaz zatvorenim vratima ulaza u unutrašnjost elitnih prostorija.

— Gospodine, odvrati stražar s dosadom u glasu, kao da mu je već preko glave bilo sprečavanje nepozvanih da uđu u luksuzne prostorije. Ovo su privatne prostorije, koje su zakupili Sire Uri i njegovi gosti.

— Briga me ako su i. . .

— Moram vas podsetiti, gospodine, da je Sire Uri novoizabrani član saveta flote. On mi je naredio da ne dozvolim da ga uznemiravaju, bilo koji razlog da je u pitanju.

— A kako ti se ovo čini kao propusnica, ti smrdljivče?

Bumerova propusnica bio je njegov pištolj, čiju cev beše zabio pravo u levu nozdrvu stražara. Stražar pokaza iznenađenje i strah. Bumer je možda izazivao više neprilika no što je bilo potrebno,

pomisli Apolo, te je možda bolje da se prihvatimo zvaničnog nastupa.

— Šta se dešava, Bumeru? upita on, prilazeći.

— Ovaj momak, čini se, nema nameru da nas pusti unutra.

— Je li to istina, vojniče?

— Pa, uh, da, gospodine. Sire Uri reče...

— Prepoznaješ li me, vojniče?

— Da kapetane Apolo.

— Znaš li da imam puna ovlašćenja da pretražim sve palube na svim lađama, po specijalnom naređenju Flote?

— Uh... da, gospodine.

— Hoćeš li nas sada pustiti kroz ta vrata?

— Da, gospodine.

Apolo se nasmeši Bumeru dok im je stražar udvorički otvarao vrata i propuštao ih pored sebe. Ponekad je bilo dobro biti sin komandanta. I dok su prolazili hodnikom koji je bio otprilike isto onako neukusno uređen kao i predvorje, Bumer je gunđao:

— Kad samo pomislim na one jadnike što umiru od gladi, ja...

— Ne moraš to čak ni da kažeš, Bumeru. Mrsko mi je sve ovo, baš kao i tebi.

Ogromna balska sala putničkog broda bila je pretvorena u nešto što je, bar Apolu, bilo strašno nalik prestonoj dvorani. Niz tapiserija, koje su predstavljale čuvene scene iz lova na planeti Tauron visio je duž jednog zida. Drugi zidovi bili su pokriveni slikama, skulpturama i trodimenzionalnim fotografijama, za koje je Apolo bio siguran da su bile pokradene širom svih dvanaest svetova. Uri i njegove horde mora da su zgrabili svako umetničko delo do koga su mogli doći na planetama u agoniji, pljačkajući muzeje i galerije dok su građani umirali oko njih. Pre silonjanske invazije, Uri je bio čuven na svim planetama po veštim političkim mahinacijama kojima se bavio.

Za trenutak, bilo je teško otkriti Urija između svih tih impresivnih umetničkih dela, raskošnog nameštaja i u toj bučnoj gomili ljudi od kojih su većina bili visoki državni službenici sa

svojim kurtizanama. Skoro svi u sobi gomilali su se oko stolova sa hranom, ubacujući jelo u usta vulgarnom žestinom. Uri se odmarao kraj jednog od najvećih stolova sa hranom, gotovo sasvim zakriven velikom gomilom egzotičnog voća raznih boja. I dalje je bio isto onako zgodan kao što ga se Apolo sećao i činilo se da nije nimalo ostario. Imao je mali podvaljak ispod brade, skoro neprimetno ispupčenje na stomaku — najverovatnije, rezultati trenutne orgije, ali i pored toga Uri je svakim svojim delićem bio isti onaj političar aristokratskog porekla, slavan i bez premca širom planete Leon. Pored njega, ruku oko njegovog vrata, nalazila se veoma zgodna mlada žena čiju je napadnu lepotu kvario samo ostatak jela oko njenih usta.

Apolo izvuče pištolj i dade znak Bumeru da učini isto. Čim prisutni primetiše oružje zvuci veselja zamreše. Kad Apolo i Bumer polako pođoše ka Sire Uriju, iako su ih probadali ledenim očima, niko im ne stade na put. Apolo se zaustavi kraj Urijevog stola. Čovek pogleda naviše prema njemu, jedva dižući očne kapke.

— Verujem da imate nekakvo objašnjenje za ovakav vaš upad ovamo, reče on.

— Tačno tako, reče devojka pored njega.

Apolo je odgurnu ustranu i dade znak Uriju da se digne, Uri je bio nešto viši od Apola, pa pokuša tu razliku u visini da iskoristi kao prednost dajući svome glasu oštriji ton.

— Šta sve ovo znači, mladiću?

Apolo samo mrko odmeri lepuškastog političara.

— Želite li možda da date izjavu pre no što vas uhapsim, Sire Uri?

Uri podiže desnu ruku i mahnu njome dajući znak da se svi prisutni umire. Čak i muzičari prekinuše s muzikom.

— Drago mi je što mi znate ime, gospodine, reče Sire Uri. Bar nećete moći da kažete da niste znali kako je oko mene klizav teren.

— Ostavite se jeftinih pretnji, Sire Uri. Vi ćete sa mnom u moj šatl.

— Ni na kraj pameti mi ne pada, mladiću. *Zornjača* ne spada u vašu nadležnost.

— Što se nadležnosti tiče, tu veoma grešite. Ceo vaš brod bih imao pravo da konfiskujem za potrebe flote, i to po svojoj sopstvenoj volji.

Ili, još bolje, ukoliko odlučite da ne pođete sa mnom na komandni brod, pustiću ovamo one jadnike koji se nalaze na svih šest paluba ispod vas. Može se desiti da sa njima bolje prođete.

Apolo mahnu rukom prema stolu koji je bio pretrpan hranom i Uri shvati poruku.

— Kapetane, reče on, složiću se s vama da ovo možda izgleda pomalo preterano, ali za to treba kriviti naše ogromno oduševljenje.

— Pomalo preterano! Ogromno oduševljenje? Ja bih rekao da je sve ovo odvratno...

— Samo čas, mladiću. Ja i moji prijatelji samo smo uživali u maloj, sasvim zasluženoj proslavi, a možete to nazvati i našom zahvalnicom oslobođenju. Mi imamo pravo...

— Vi nemate nikakvih prava, nikakvih plemićkih privilegija za ovu vrstu ... proslave! Za slučaj da vam to nije poznato, Većniče, nekoliko stotina ljudi već je umrlo posle našeg oslobođenja od Silonjana.

— Nije mi poznat nijedan slučaj smrti od izgladnelosti, kapetane.

— Možda i nije. Moguće je čak da izgladnelost do sada nije odnela ni jedan život. Ne još. Ali, samo je u pitanju vreme kada će se to dogoditi, ukoliko se ne budemo strogo pridržavali mera štednje koje je moj otac poslao svim brodovima flote. Ako...

— Vaš otac?

— Da.

— Ah, onda ste vi sin komandanta Adame. Kapetan Apolo, mislim. Nisam vas odmah prepoznao i primite moja najdublja izvinjenja. Sada me ništa ne čudi.

— Ne razumem vas, Sire Uri.

Političar baci pogled po prisutnima i kao da se izdiže u svoj svojoj visini. Spremao se očigledno da kaže nešto što će imati odjeka u gomili.

— Kažem, kapetane, da me više ne čudi vaše osiono ponašanje u jednoj ovakvoj prilici.

On se okrenu svojim slušaocima.

— Vidite, prijatelji moji, ovaj mladi čovek, izaslanik svoga oca, našeg poštovanog komandanta, kad je spomenuo konfiskaciju broda mislio je to sasvim ozbiljno jer mi, na kraju krajeva, nismo ni u prilici da se raspravljamo sa komandantovim sinom.

— Šta to govorite?

Govorim, kapetane, da jedva čekate da vam se ukaže prilika da konfiskujete brodove. Oni imaju rezerve goriva za *Galaktiku,* pretpostavljam. Mislim da je to i jedini razlog što se razbacujete snagom ovuda, a ne zbog tamo nekog sažaljenja nad izgladnelima. Ne sumnjate valjda da nisam u stanju da pročitam političku nameštaljku ukoliko postoji i slobodno možete reći Adami da...

— Zavežite, sire Uri. Uz sve dužno poštovanje prema vašem položaju. Bumere, pozovi komandu i reci im da smo otkrili nešto zaliha koje ćemo razdeliti ljudima.

Urijevo lice namah pocrvene od ljutine.

— Ovo je, mladiću, nasilje koje ja neću dozvoliti.

— Ne možete tu ništa da učinite. Podsećam vas da ste od pre minuta uhapšeni.

Uri duboko udahnu pre no što ponovo progovori:

— Svaki morsel ove hrane je moj. Dovukao sam je sa sobom sa svojih poseda i pripada meni i mojim gostima. A, koliko ja znam, još nije napisan zakon o konfiskaciji privatne svojine, bez posebnog predsedničkog ovlašćenja.

Neki od gostiju vidljivo izraziše svoje slaganje s Urijevim aristokratskim gledištem, mada je Apolo mogao da vidi i one koji su izgledali ponešto zbunjeni i posramljeni. Pijana lepojka se ponovo privuče Uriju i usput dramatično pripreti rukom Apolu. On zažali što nije u stanju da uhapsi i nju kao i sve one koji su podržavali Urija.

— Da li i vaša žena deli vaše mišljenje o tome da svoju hranu ne podelite i drugima? upita Apolo.

— Moja žena? odvrati Uri slabašno.

— Sires Uri. Ne vidim je ovde.

Uri ne izdrža Apolov ispitivački pogled i njegove oči iznenada se oboriše ka podu zastrtom debelim ćilimom. Apolo se sećao Sires Uri kao punije, ljubazne žene, čije je osnovno životno zanimanje bilo otkrivanje načina za spasavanje svog impulsivnog supruga iz situacija koje su mogle imati kobne posledice. Bila je veoma ljubazna prema njemu i Zaku kad su je u detinjstvu jednom posetili.

— Ne, Sires Uri više nema, reče Uri. Na nesreću, nije uspela da stigne do *Zornjače* na vreme da bi bila spasena sa nama ostalima.

Apolo ne obrati pažnju na jecaj koji Uri vešto umetnu među svoje reči na pomen njenog imena.

— Moje saučešće, reče Apolo. Delim vašu tugu. Sires Uri je bila divna žena.

Urijeva glava i dalje je bila oborena. Po dužnosti, čini se.

— Da, prošapta on.

— Siguran sam da bi je *dirnuo* način na koji je oplakujete, kao i jasno vidljiva tuga kojom se pokrivate zbog sećanja na nju. Bumere!

— Da, kapetane.

— Neka Džoli pošalje ljude ovamo da ovu hranu razdele po brodu.

— Gospodine, nije li bolje da najpre obavestimo komandu?

— Rekoh li ja nešto?

Apolo dograbi Urija za rame i potera ga iz sobe. Pijana devojka izdrža prilepljena uz političara svega nekoliko koraka, a onda se iznemoglo svali na debeli crveni ćilim.

Dok su čekali Džolija i njegove ljude, Bumer prošapta Apolu na uvo:

— Ne želim da vam protivrečim, kapetane, ali da niste malo prekoračili naša ovlašćenja, s obzirom na to da je Sire Uri novi većnik?

— Ovo nije kocka, Bumeru, niti neka od tvojih i Starbakovih igrarija. Oni ljudi dole umiru od gladi, prokletstvo!

— Polako, kapetane, ja sam na vašoj strani.

— Jesi li siguran?

— Kapetane...

— Izvini, Bumeru. Ovih dana lako planem. Možda si to već i primetio.

— E pa, sad kad vi to spomenuste, jesam.

Lift pristiže i Džolijeva pozamašna prilika gotovo se zaglavi u vratima.

— Počnite odmah, reče Apolo. Skupite svaku mrvicu hrane koju nađete i razdelite je ljudima.

Pogled pun mržnje koji mu uputi Sire Uri dok su ga dva Džolijeva čoveka odvodila u lift, natera žmarce uz Apolovu kičmu.

Radeći obazrivo, doktor Pahe smesti Kasiopejinu slomljenu ruku u providnu cilindričnu tubu koja je stajala u vezi sa većim medicinskim aparatom daleko složenijeg izgleda. Ruka je sada bila potpuno utrnula i sva doktorova pipkanja po njoj ne nanesoše joj nikakav bol. Kad smesti ruku, doktor Pahe iz udubljenja na jednom od aparata izvadi nešto što je ličilo na trio puščanih cevi. Pošto je svaka od „puščanih" cevi bila uperena na različito mesto na ruci koja se nalazila u tubi, doktor pritisnu niz dugmadi, posle čega iz otvora na cevima poleteše mlečno beli zraci, slični laserskim. Pri prolasku kroz materiju i uroniše na više mesta u ruku. Utrnulost istog časa nestade, a zameni je oštar, peckav bol. Iznenada, doktor Pahe ponovo pritisnu dugmad i „puščane" cevi vratiše se na svoje mesto. Kad izvadi njenu ruku iz providne tube, Pahe upita:

— Kako se sada osećate?

Kasiopeja ispruži ruku, onda je skupi. Čak je i peckanje, koje je osetila kad su je dotakli zraci, sada nestalo.

— Čini se kao da nikada nije ni bila slomljena, reče ona.

— Kost je u pravom smislu reči stopljena na mestu loma, reče Pahe prijateljski kao kolega kolegi. Sada je, verovatno, čak i jača no što je bila.

— To je predivno. Hvala, doktore.

— Sa opremom kao što je ova, ja sam samo mehaničar. Dobar mehaničar, razume se, ali ipak mehaničar. Mogu li još nešto da učinim za vas, Kasiopejo?

Njegovo pitanje kao da je u sebi nosilo više od uobičajene lekarske pažnje. „Isceliteljki" kao što je ona nije bilo teško da pročita tako providne nastupe, pa se učtivo zahvali na ponuđenoj pomoći i odmah povuče.

U hodniku ispred bolnice zateče Starbaka oslonjenog na zid. Još uvek je bio u svom letačkom kombinezonu. Ona se nasmeši od zadovoljstva što ponovo vidi mladog oficira. A onda, shvatajući šta njegovo prisustvo ovde za nju znači trže se.

— Imate nameru da me vratite natrag zar ne? upita.

— I mi, ovde, veoma kuburimo s prostorom, reče on.

Ona se okrete u stranu. Osetila je kako joj krv iščezava iz lica.

— Mrzim i samu pomisao o povratku na taj brod.

Nije joj bilo lako da to prizna, ali plašila se zaglupljenosti putnika na *Zornjači*. Bilo joj je žao zbog situacije u kojoj su se nalazili i saučestvovala je s njima u njihovoj tuzi, gladi i nesnalaženju u trenutnim okolnostima, ali, s druge strane, nije nameravala da sebe žrtvuje na oltaru njihovog razočaranja i beznadežnosti.

Starbak, čini se, shvati šta je muči, jer spremno reče:

— Čujte, mogao bih da pronjuškam malo unaokolo i vidim da li ima neko mesto za vas. Ima i drugih brodova, a možda bi se čak i na *Galaktici* moglo naći neko mesto za vas.

E pa, za ovog mladog oficira bi se moglo reći sve samo ne da je sramežljiv.

— Nešto nije u redu? upita Starbak.

— Imam osećaj da sad sledi neka ponuda. Da li biste ovo učinili za mene i da nisam „iscelitelj"?

— Možda bih, a možda i ne bih.

— Molim vas, ne šalite se. Ne osećam se najbolje. Mislim... ja...

— U redu. U redu. Zaboravimo za čas na male šale. Čujte, ja stvarno samo želim da vam pomognem. Nema tu ničeg ličnog.

— Ničeg ličnog?

— Pa, dobro, ima i ponečeg ličnog. Ali, ipak ću naći neke prostorije za vas. I to je sve. Možete mi slomiti ruku ako lažem. Razume se, ta slomljena ruka bi se mogla i isplatiti...

— U redu, u redu.

— Dogovoreno, znači?

— Mislim da ste sklopili užasan dogovor, ali neka vam bude.

Da je Bumer slučajno bio u blizini kada je Starbak poveo Kasiopeju niz hodnik, držeći je pod ruku, onu koja je upravo bila dovedena u ispravno stanje u bolnici, verovatno bi rekao da su svetiljke u hodniku sasvim suvišne. Starbakov blistavi osmeh bio je sasvim dovoljan da ih sve zameni.

Kada se pojavio na komandnom mostu, komandant Adama zateče pukovnika Tiga kako se široko smeši i steže na grudi poslednje izveštaje kao da su ljubavna pisma.

— Šta je to Tig? upita Adama.

— Naše isturene patrole su se javile. Njihovi daljinski radari nisu otkrili ni traga od silonjanske potere. Svi sektori su dobro provereni.

Zaštitno polje koje je improvizovao Apolo, čini se, dobro se držalo. Izuzev one letelice, koja je tu skoro proletela kraj nas, nijedna patrola ne nalazi se u blizini.

— Sve dok se nalazimo ovako skriveni u svemiru, teško da uopšte ima izgleda da nas otkriju. Molite se da zaštitno polje nastavi da deluje kako treba, Tig.

— Činim to svakog minuta osim kad spavam, komandante. Kad bi nas sada pronašli, ništa nas ne bi spaslo. Nismo u stanju da prihvatimo ma kakvu ozbiljniju bitku, gospodine, bar ne u ovom trenutku.

— Svestan sam toga, Tig. Bolno svestan.

— Šta ćemo preduzeti kao sledeći korak?

— Odgovor na to pitanje daće neko drugi.

— Tig pokaza preneraženost i ljutinu, i to istovremeno.

— Vi, znači, stvarno nameravate da podnesete ostavku?

— Podneću je Veću ovog...

— Komandante, bolje da još porazgovaramo o tome.

— Svakako, stari prijatelju, ali ja sam odluku već doneo.

— Sada kad su nam i gorivo i hrana gotovo na izmaku, vi ne smete podnositi ostavku. Ukoliko nam je ikada bio potreban pravi vođa...

— U Floti sada ima dosta sposobnih ljudi. Uključujući i vas, Tig. Veće će odlučiti...

— Komandante...

— Da, Tig?

Tig zastade, očigledno neodlučan da li da kaže šta misli ili ne.

— Samo napred, stari prijatelju, reče Adama. Reci te to.

— Ukoliko se sada povučete, biće to isto kao kada ste povukli *Galaktiku* iz borbe sa Silonjanima. Žao mi je, ali...

— I meni je žao što tako mislite. Možda su te dve stvari povezane. I možda upravo zbog toga i nameravam da se povučem.

— Ne, to ne smete!

— Već sam doneo odluku.

— To vidim. Prokleta bila ta odluka.

Hoćete li sa mnom do sale za većanje?

— Ukoliko nemate ništa protiv, radije ne bih.

— Adama zausti da kaže kako je protivan, ali se samo okrenu i ode sa komandnog mosta. Iza sebe, dok je odlazio, ču zvuk nekog teškog udarca. Bez sumnje, pukovnik Tig je svojom pesnicom udario po nekom metalnom predmetu. Adama se ne okrete da proveri da li je u pravu.

Novoosnovano Veće? starijih, privremeno telo koje će rukovoditi dok se ponovo ne izglasa zvanični Kvorum, poče da

negoduje još pre no što je Adama stigao da dovrši obrazloženje svoje ostavke. Neki od njih, uz viku, poskakaše i na noge.

— Ne! Ne prihvatamo!

— Neprihvatljivo!

— Ne možete se povući. Vi, nikako!

Većnik Anton širokim pokretom ruke utiša prisutne. Pre izvesnog vremena on je bio ađutant predsednika Adara. Orlovskog lica i držanja, prepredeni i lukavi Skorpijanac, bio je političar starog kova, ali Adama je uvek smatrao da se čovek u njega može pouzdati i neobično je cenio njegovu pamet.

— Adama, poče Anton ustajući na noge. Vodio si nas mudro i dobro. Eto zbog čega ne možemo prihvatiti tvoju ostavku. Stvari su isuviše ozbiljne ovih dana.

— Ne slažem se, povika većnik Uri.

Adama je unapred znao da će najveća prepreka svakom razumnijem planu dolaziti od strane leonjanskog predstavnika. Iako je svima u sećanju još bio svež nedavni skandal čiji je on bio vinovnik, preživeli sa Leona nisu oklevali da mu izglasaju poverenje kako bi mogao da nastavi rad u Veću.

— Mislim da je naš dragi Adama najpozvaniji da proceni vlastitu sposobnost za vođstvo, reče Uri.

Adama dobaci pogled Apolu koji je sedeo sa Sirinom na galeriji što se nalazila sučelice većničkom stolu. Njegov sin je očigledno besneo, dok je novinarka, stavivši mu ruku na rame, pokušavala da ga privoli da ostane na svome mestu. Adami se podjednako sviđao i njen izgled i interesovanje koje je, nesumnjivo, pokazivala za njegovog sina. Apolu je bio potreban jedan tako osećajan prijatelj, naročito sada kada je tugovao za Zakom i majkom. Pošto je dozvolio sebi ovo kraće posvećivanje pažnje sinu, Adama ponovo pogleda Urija.

— Uz sve dužno poštovanje, govorio je taj vrli većnik, nisam baš ubeđen da nas je komandant vodio toliko mudro i tako dobro. Niko zdravog razuma, u okolnostima u kojima se nalazimo, ne bi to mogao okarakterisati kao dobro planiranje.

— Uri, bez Adame niko od nas ne bi preživeo silonjanski... povika Anton.

— To je možda tačno, prekide ga Uri. Ali haos u kome se sada nalazimo spreman sam da u potpunosti svalim na komandantova pleća. Veoma rđava procena potrebnih zaliha hrane i goriva dovela nas je na ivicu propasti.

— Većniče Uri, reče Anton, vi stvarno imate neverovatno mnogo smelosti kada optužujete druge zbog nestašice hrane, jer svi znamo da ste optuženi zbog orgijanja pred očima sveta koji je umirao od gladi.

— Jesu li vaše ruke možda čiste, Antone? Šta je sa...

— Gospodo, prekide ih Adama. Gospodo, molim vas! Ova čarka ne može pomoći našim potrebama. Uri ne greši mnogo kada govori o okolnostima u kojima se sada nalazimo, niti je previše nepravedan kada mene okrivljuje za to stanje. Problem je u tome, a i bio je, što nas ima previše. Isuviše ljudi, isuviše brodova. Imali bismo probleme čak i da nam tolike zalihe hrane nisu zatrovane, čak i da toliko naših brodova nije u stanju u kojem je, a ono je daleko od dobrog. Da imamo vremena — eh, sada sam dotakao pravi izvor svih nevolja. *Moramo* doći do hrane i goriva. U suprotnom — iskopnećemo jedan za drugim, onom brzinom kojom nam se budu smanjivale zalihe. Moramo prepraviti naše brodove za putovanje hipersvemirom, a sve druge koje ne možemo osposobiti za tako nešto, moramo ostaviti za sobom.

— To znači da ćemo morati da još više smanjimo prostor na kome ljudi već žive, reče Uri. Podsećam vas da su uslovi i sada nepodnošljivi.

Adama se obuzda da ne spomene uslove u kojima živi Uri i smatra ih nepodnošljivim.

— Da, Uri. To znači upravo ono što rekoste. Zato nameravam da predložim da podelimo zalihe hrane i goriva i pošaljemo *Galaktiku* i najočuvanije brodove kojima raspolažemo u potragu za hranom i gorivom.

— A ostale lađe bi ostale ovde? povika Uri. A koliko to tačno brodova, komandante, nameravate da pošaljete u tu budalast... u tu misiju traganja za hranom?

— Kapetan Apolo ima precizne podatke o tome, većniče Uri.

Apolo se diže i progovori oštro, očigledno jedva obuzdavajući ljutnju.

— Otprilike, krenula bi jedna trećina sadašnje flote. Toliko goriva možemo izdvojiti, gospodo, a to je, verujte mi, tanko sledovanje.

— Tanko sledovanje, jakako! uzviknu Uri. Ja kažem da je to samo varka, pomoću koje vi i vaši odabrani ljudi nameravate da nas ostale izigrate i ostavite da ovde polako umremo bez goriva i hrane. To je ...

— Gospodine, prekide ga Apolo, kako stvari sada stoje, mi čak nemamo dovoljno goriva ni da pokrenemo celu flotu s mesta, a kamoli da negde s njom stignemo. Moramo dozvoliti onima koji mogu da pronađu neko rešenje da to i učine.

— Vi ste sin svoga oca, u to nema sumnje! zareža Uri. Nisam siguran da ova varka nije delo obojice.

— Pa to je nečuveno, povika Anton. Kako se usuđujete, Uri da ...

— Ah, da niste i vi u dogovoru s njima?

— Gospodo, molim vas, reče Adama. Čujte me.

— Vi se ponašate suviše zapovednički za vođu koji samo što je dao ostavku, reče Uri.

— Ja samo nameravam da vas posavetujem.

— Onda nam recite svoj savet. Baš sam radoznao da ga čujem, komandante.

Adama pročisti grlo da dobije u vremenu. Požele da ima moć kojom bi učinio da Uri iščezne bez traga. Bilo je veoma loše to što se u Veću nalazio protivnik koji je činio da ono u jednoj ovakvoj situaciji ne bude jedinstveno; još gore je bilo to što je taj protivnik bio preispoljna lopuža, s kojom se nije moglo sporazumeti ni na koji način.

— Predlažem, reče Adama, da naše najbolje brodove pošaljemo na Karilon da nabave hranu i gorivo.

— Karilon? upita Uri s puno poruge u glasu. Zašto za ime dvanaest svetova, baš na jedno takvo mesto kao što je Karilon?

— Karilon je nekada bio odredište jedne naše rudarske ekspedicije. Tamo su veoma bogata nalazišta tilijuma.

— Ali, ukoliko me pamćenje ne vara, eksploatisanje tih nalazišta odbačeno je kao nepraktično.

Uri je očevidno bio dobro potkovan znanjem. Njegovi špijuni mora da su mu javili Adamine planove još pre sastanka.

— Odbačeno je, reče Adama, samo zato jer nije bilo lokalne radne snage i zato što je Karilon bio veoma udaljen od naših planeta, da bi transport bio uspešan i ekonomičan. U ovim okolnostima, ekonomičnost i slične stvari ne bi trebale da nas opterećuju.

— Ja ne verujem da je Karilon pravi izbor. Problemi koji su doveli do odustajanja od eksploatacije nalazišta i dalje postoje. Karilon je isuviše daleko. Našim ljudima i brodovima koji će ostati ovde, dok ostali odu do Karilona i vrate se, može se svašta dogoditi.

— To je jedino rešenje, Uri.

— Je li? A šta je sa Boralusom? Blizu je, a svi znamo da tamo ima svega što nam je potrebno. Hrane, vode i goriva.

Većina prisutnih u Veću vidljivo se saglasi sa Urijevim predlogom. *Kako mogu biti tako naivni, tako nesvesni,* pomisli Adama.

— Tamo se, bez sumnje, nalaze jake silonjanske snage, reče Adama. Bilo bi fatalno za nas kada bi uklonili naše zaštitno polje u nameri da sletimo na Boralus.

— *Verovatno* fatalno, povika Uri. Ali za mene je *sigurno* fatalno samo upućivanje naših ljudi i brodova na Karilon.

— Karilon je naša jedina nada, reče Adama. Kratak pogled po licima oko stola navede ga, po klimanju glava, da zaključi kako je više od polovine većnika sada ponovo na njegovoj strani.

— Gospodo, morate shvatiti da su okolnosti postale kritične daleko pre no što smo mi to očekivali. Sledovanja su već umanjena

za dve trećine. Ne smemo više oklevati. Moramo delati i moramo biti u stanju da naše namere iznesemo ljudima kao naš zajednički stav, donesen jednoglasno.

— Jednoglasnost u ovom slučaju znači samo ponavljanje vaših reči, reče Uri gorko, ali sede.

On je bio poslednja prepreka ostvarenju plana. Kada je došlo do glasanja, Uri je glasao za njegovo ostvarenje tek pošto je Veće prethodno usvojilo Adaminu ostavku na položaj predsednika i kada se složilo da Urijeva lađa *Zornjača* bude jedna od odabranih letelica za hipersvemirski skok do Karilona.

Po završetku sastanka, Apolo oseti veliko olakšanje zbog toga što će konačno biti preduzeta pametna akcija, ali i tuga zbog odluke svog oca da se povuče. Pored toga, još se mučio da savlada ljutinu zbog uvreda koje mu je Uri uputio za vreme sastanka. Kopilan je odabrao pravo vreme i mesto da mu se osveti zbog onog hapšenja. To hapšenje, uostalom, nije donelo mnogo dobra. Uri je uspeo da preokrene situaciju u svoju korist i postao je vođa opozicije Apolovom ocu.

— Izgleda tako tužno, reče Sirina blago. Već duže vreme je ćutke stajala pored njega.

— Nije važno. Hteo sam da vas pitam jeste li poveli i Boksija sa sobom?

— U skladu sa vašim naređenjima, kapetane. Sakrila sam ga u onim divnim odajama koje ste nam obezbedili; uz put, hvala vam za to.

— Nema na čemu. Hajdemo po Boksija.

Apolo se hitro kretao lavirintom hodnika i prolaza tako da ga je Sirina, iako dugonoga i gotovo njegove visine, jedva stizala.

— Kako se dečak drži? upita Apolo u času kad stigoše pred vrata Boksijevih odaja.

— I dalje ne jede i ne spava.

— Mislim da imam nešto što će ga zainteresovati.

— Sada?

— Da.

— Ali, vi ste toliko zauzeti pripremama oko odlaska na Karilon i drugim stvarima. Zar ne bi bilo bolje da se odmarate?

— Mislim da ću lakše spavati kada rešimo Boksijev problem.

— To je isuviše složeno za tako malo vremena koliko vi imate.

— Samo me gledajte.

Boksi je ležeći na donjem od dva kreveta postavljenim jedan iznad drugog, izgledao isto onako nepomičan i nezainteresovan kao i onda kada ga je Apolo poslednji put video. Apolo mu naredi da se digne i pođe sa njima. Dete upita da li baš mora da uradi kako mu je bilo rečeno. Apolo reče da je to naređenje i dečak neodlučno prihvati pruženu ruku.

Zatim se uputiše hodnicima koji ih odvedoše do jednog dela *Galaktike* u kome je Apolo, za sve vreme svog službovanja, bio jedva dva ili tri puta.

Zaustavljajući se pred vratima na kojima je stajalo „Laboratorija za tehničko održavanje droida", Apolo reče:

— Tu smo.

Nasmeši se nedoumici na Sirininom licu, dok je i nju i Boksija gurao kroz vrata u laboratoriju. Odmah pošto uđoše, ispred njih se nađe red droida, smeštenih duž zidova i očigledno isključenih. Neki od njih bili su otvoreni i kroz otvore su izvirivali krajevi žica.

— Šta je ovo? upita Sirina.

— Droidi. Mehaničke naprave sa svojstvom da u potpunosti imitiraju ljudske ili životinjske...

— Znam šta su droidi. Mislila sam da su zabranjeni.

— Na Kapriki jesu. Kaprikanci ne veruju u upotrebu mehaničkih surogata ljudskog organizma. Plemenita filosofija, ali...

— Ne znam za filosofiju, ali iz vlastitog iskustva sa nekoliko droida veoma dobro znam da se osećam veoma nelagodno kad primetim ljudske osobine na nečemu što posle ispadne da uopšte nije čovek.

— Mislim da grešite, ali diskusija o tome najmanje je što nam je u ovim okolnostima potrebno. Dozvolite mi samo da kažem da su droidi postali nužnost, svemirskih letova. Oni se mogu uvući u

šupljine do kojih čovek ne može stići , i mogu da izvedu manje opravke na spoljnim površinama letelica ili u sredinama u kojima mi ne možemo da dišemo.

Zdepasti, sredovečni čovek u belom mantilu prođe kroz jedna vrata i priključi im se u odaji u kojoj su se nalazili. U njegovim pokretima bilo je određene mehaničke odmerenosti, tako da se Sirina priupita nije li i on takođe droid. Način na koji mu se ozari lice kad poznade Apola pokaza da je ipak čovek.

— Ah, kapetane Apolo. Baš na vreme. Očekivali smo vas. Je li ovo mladi oficir kome je povereno rukovođenje novim projektom?

Boksi, uplašen pažnjom koju mu ukaza ovaj stranac, pokuša da se sakrije iza Apolovih nogu.

— E pa, doktore Vilkir, nisam imao dovoljno vremena da ga sasvim uputim u svrhu projekta. Ipak, nadamo se da će se on toga prihvatiti.

Boksi ga dodirnu po nozi. Apolo pogleda naniže.

— Hoću natrag, prošapta Boksi.

— Boksi, ovo je vojno naređenje. Bar moramo saslušati šta doktor ima da nam kaže. Recite nam nešto više o tom projektu, doktore.

Doktor Vilkir zauze učenjački stav i obrati se Boksiju.

— Vidite, uskoro ćemo početi da se spuštamo na razne neprijateljske planete i ne znamo na šta ćemo tamo naići. Veoma je važno da na takvim mestima budemo bezbedni. U tu svrhu, ranije smo imali obučene dagite, koji su noću čuvali stražu dok su naši ljudi spavali u svojim logorima. Dagita sada više nemamo. I tako, moramo se poslužiti onim što nam je pri ruci. Prvog ćemo nazvati Mafit Drugi.

Boksi postrance pogleda Apola.

— Šta kaže?

Apolo sleže ramenima.

— Nisam baš sasvim shvatio, gospodine doktore. Možda bi bilo bolje da nam pokažete to što imate.

— Tačno. Oh, Lanceru.

Njegovo obraćanje pomoćniku ličilo je na pravi šlagvort kojim su se služili glumci u prastarim melodramama. Lancer, mladi čovek s naočarima, uđe u odaju držeći u rukama nešto što se u prvi mah učini kao mali zamotuljak krzna.

Apolo je znao da je kratkodlako krzno lažno i umetnuto na telo droida, ali da mu to nije bilo poznato, sigurno da bi od naprave pomislio da je pravi dagit. Lancer spusti dagit-droida na pod i naprava smesta poče prijateljski da kevće. Ona se primače Boksiju i poče da šeni pred njim, dok joj je jezik virio iz usta. Mahanje repom bilo joj je zaista prirodno i toliko uverljivo da je čovek morao dobro da zagleda pozadi, na mestu odakle je rep izlazio, da bi se uverio da je to deo mehanizma koji viri iz četvrtaste rupe.

— Razume se, reče doktor Vilkir, ovom prvom se mora pokloniti velika pažnja.

Boksi preneraženo ustuknu nekoliko koraka od revnosnog dagit-droida.

— To nije Mafit, reče Boksi. To čak nije ni pravi dagit.

— Ne, reče doktor blago. Ali, on može naučiti da bude kao pravi. Veoma je pametan. Ukoliko nam pomogneš, biće kao pravi.

Boksi nije mogao da odvoji oči od dagita. Dahćući, imitacija životinje, je, činilo se, gajila ista osećanja prema dečaku. Uz bledu senku osmeha, prvog posle nekoliko dana, Boksi se udalji nekoliko koraka od dagita koji prestade da dahće i ispitivački pogleda dečaka. Boksi napravi pokret kao da će da se okrene i dagit potrča ka njemu. Bacajući poglede preko ramena, dete potrča preko sobe, a dagit je radosno skakao za njegovim petama.

— Poslužili smo se Boksijevim opisom, koji ste nam vi dali, da bismo obučili droida da reaguje na njega, šapnu doktor Vilkir Apolu i Sirini.

Boksi se zaustavi i zagleda u dagita. Zatim, polako, raširi ruke. Droid mu priđe, osovi se na zadnje noge i stavi mu šape na grudi. Probni period je prošao. Boksi zagrli dagita i nasmeši se doktoru, Apolu i Sirini koji su ga posmatrali.

— Doktore, dugujem vam nešto, da znate, reče Apolo Vilkiru smešeći se.

— U svako doba sam vam na usluzi, odvrati Vilkir.

I dok su izlazili za Boksijem i njegovim novim ljubimcem u hodnik, Sirina prošapta Apolu:

— Apolo i ja vama dugujem nešto, da znate.

— U svako doba sam vam na usluzi.

— Znate li da izgledate veoma prepredeno?

— Ako vi tako kažete, onda mora biti tačno.

— Ali, i pored toga ću vas poljubiti.

IZ ADAMINOG DNEVNIKA:

Jednog dana, kada je došlo do zatišja u ranim operacijama i kada smo se nalazili na obezbeđenju konvoja koji je nosio građu za izgradnju stanica za gorivo, primetih Starbaka gde trči hodnikom gunđajući sebi u bradu i besno praveći izvesne zabeleške u notesu koji mu se nalazio u ruci. Sad, kada su u pitanju vojne stvari, za Starbaka se ne može reći da je briljantan vojnik — kad bi se zagledalo pod njegovu kožu, verovatno bi se otkrilo koliko je zelen, uprkos njegovom izgledu. Ali, kada je novac u pitanju, naročito novac koji se može pokupiti na nekom mestu, Starbak se valjda i rodio kao zreo čovek. Tokom svoje prve nedelje službovanja na Galaktici Starbak je uspeo da uvuče toliko mnogo ljudi u njene ćoškove, da se posle činilo kao da svi unaokolo hodaju opuštenih ramena. U to vreme mislio sam da imam posla sa jednim posrnulim mladim čovekom, stoga i naumih da ga uhvatim u kakvoj nedozvoljenoj radnji, kako bih imao priliku da mu izreknem neke disciplinske kazne koje bi ga vratile na Zemlju.

I tako krenuh za njim, ali sam imao teškoća da ga pratim, jer je to i inače veoma teško izvesti kada je čovek komandant lađe i svi ga poznaju. Ali, uskoro sam ipak mogao da zaključim da se uputio ka medicinskom sektoru. I, razume se, kad ga tamo nađoh, bio je u jednoj praznoj prostoriji okružen gomilom medicinskog osoblja koje mu je izvikivalo svoje podatke i pružalo mu papiriće uz, kako se činilo, poveće svote novca.

— Šta se ovde događa, oficiru? povikah svojim najlepšim zapovedničkim glasom. Čini se da je u pitanju neko kockanje u slobodno vreme?

Starbak poče da gubi boju i da dobija izgled pravog žutokljunog vojnika.

— Žao mi je, kapetane, reče on tada mekim glasom, mada je dvostruka hulja znala da je mrzim da me tako oslovljavaju. Međutim, kako je ta titula u stara vremena bila upotrebljavana i da označi komandanta broda, ja pređoh preko toga.

— A šta je predmet vaših nedužnih opklada ovog puta, ako se sme znati? upitah.

Okupljeno medicinsko osoblje kao da potrese električni udar, dok Starbak, lično, kao da dobi želju da propadne kroz metalni pod.

— E, pa, gospodine, kladimo se na... eh, ovaj, kladimo se na...

— Napolje s tim, oficiru. Hoću da znam šta je u pitanju, ili ću sav novac konfiskovati za brodski penzijski fond.

— Gospodine, zajedno smo utanačili ovu malu opkladu u... eh, pa, eto, kladili smo se u dan kada ćete vi umreti.

Moram priznati da me je taj odgovor pomalo prenerazio, jer neko vreme ostah bez reči.

— Ivi se... svi se vi kladite... u datum moje smrti?

On potvrdno klimnu glavom. Ja malo produžih s ispitivanjem, a onda zatražih da mi

Starbak preda novac od opklade. Ali gotovo u istom času poče da mi sviće da je novac u njegovim rukama lažan, od one vrste kojom se služe kibiceri pri kartaškim partijama.

— E pa, sada ste me uhvatili, dobaci Starbak medicinarima. Kapetan je u pravu; varao sam, sve je nameštaljka.

Osetih malu muku u stomaku.

— Nameštaljka? rekoh, pomalo se zagrcnuvši izgovarajući reč.

— Da, odvrati Starbak smešeći se. Ja bih dobio. Nema nikakve sumnje.

— Vi bi ste dobili? Znači, poznat vam je datum moje smrti?

— Aha.

I dok je stajao tako ispred mene smešeći se prepredeno, dobih želju da ga zadavim.

— U redu, Starbak. Reci mi datum na koji si se ti kladio. Posebno me u tvojoj opkladi interesuje kako si izveo da sve bude nameštaljka.

Smešeći se, on mi pruži ceduljicu na kojoj je stajala njegova opklada.

— Moje predviđanje, objavi on.

Otvorih cedulju. Na njoj je pisalo:

„Nikada"

Starbak onda poče da se smeje i pruži mi gomilu lažnih kubita.

— Nikada, reče on.

Naseo sam. Iako sam stajao usred ogromnog i praznog medicinskog skladišta, taj me je đavo saterao u ćošak. Pridružih se smehu i zaboravih na disciplinski prekršaj koji je svakako postojao u celoj toj epizodi. Starbak mi pokaza i sve ostale ceduljice. Na svakoj je pisalo „Nikad". Nikad više nisam ni pokušavao da Starbaka uhvatim na delu.

VI
KARILON

Starbak ukrade cigaru Bumeru i umače iz radnog odeljenja da se sakrije u svom privatnom skloništu — blizu svoje letelice u hangaru *Galaktike*. Kad se smesti u mračno udubljenje u zidu, on upali cigaru i prisloni potiljak uz metalni zid. Skoro istog časa uhvati ga dremež i obazrivi deo njegove svesti navede ga da pomisli da treba da ugasi cigaru. Tu mu se nekako prekide svaka misao. Koju cigaru? reče gotovo glasno. Vizije izgladnelih masa koje su se pojavljivale iz tame i ponovo nestajale nikada se ne razviše u pravi košmar jer ga razbudi Kasiopejin glas.

— Starbače, reče ona, šta radite zavučeni u tu rupu?

On shvati da cigara samo što mu nije ispala iz ruku, pa pojača stisak oko nje. Izvlačeći se iz skrovišta, on je smesti u usta i izbaci debeli oblak dima. Dim koji mu zagolica nozdrve imao je u sebi laki ukus narkotika, što je verovatno bilo u vezi sa nekim od Bumerovih posebnih angažovanja u cilju poboljšanja kvaliteta duvana.

Kasiopeja se u međuvremenu okupala i obukla čistu odeću — jednodelno parče materijala koje je, čini se, pod prirodnim svetlom bilo providno. Po svim konvencionalnim shvatanjima lepote, ona je sada bila zapanjujuća, ali Starbak smesta požali što se njeno pređašnje stanje izmenilo. Onako je izgledala ranjiva i ostavljala je utisak bespomoćnosti kojem on ne samo da nije mogao da odoli, već je bio spreman i da se zauzme kako bi ga izbrisao. Sada je stajala pred njim visoka, zgodna i samouverena. Još jedna čvrsta žena, kao Atina. Uvek su ga privlačile čvrste žene, ali je bilo trenutaka lažne nostalgije — kada je gotovo žudeo za nekim slabim, bespomoćnim stvorenjem, poreklom, po mogućstvu, pravo iz intergalaktičkih

legendi. Možda pomalo glupava pomisao — znao je da bi mu takvo stvorenje dosadilo za manje od dvadeset četiri časa, a jedina prava pogodnost, za nekoga kao što je bio Starbak, koja bi se mogla izleći iz toga bio bi višak preko potrebnog odmora.

— Kako ste me pronašli? upita on.

— Pa, pratila sam vas jednim delom puta. Ovde sam vas izgubila, ali vas je odao žar te cigare koja tako lepo miriše. Mogu li da dobijem jedan dim?

— Svakako.

Ona povuče dobar dim iz tanke cigare; izgledalo je da joj se dopada njen ukus.

— Uuuh, hvala vam! Veoma je stručno pravljena...

— Moj prijatelj je pravi doktor za hemijske promene sastava ćelija.

— Onda svoje komplimente upućujem botaničaru.

Ona se povuče nekoliko koraka unazad i pogleda naviše u Starbakovu letelicu. Džeki i ostalo društvo iz zemaljske posade izvanredno su obavili posao. Zamenili su smrskane delove letelice posle prinudnog sletanja i izvršili opštu izmenu svih njenih sistema. Kao i uvek, besprekorno su ispolirali njene površine i odblesci svetla koje je padalo na letelicu činili su je kao živom i u pokretu u nekoj čudnoj, apstraktnoj igri koju je izvodila sama od sebe. Kasiopeja je dugo ćutke posmatrala pre no što ponovo progovori.

— Nekako je prelepa, smeštena tamo gore kao u neprekidnom letu. Savršena mašina, stvorena za uživanje u letu...

— Fino ste to rekli, reče Starbak grickajući kraj cigare.

Kasiopeja izvi obrve naviše.

— Ali vam se ne sviđa?

— Isuviše poezije sakriva miris prosutog goriva po njenim stranama i bol koji vam struji kičmom kad nešto nije u redu. Ipak, delim vaše mišljenje, gospođo. Radije bih da sam u njenoj kabini na nekom dosadnom letačkom zadatku no na ma kom drugom poslu koji bih mogao smisliti.

Glavobolja se raširi i to, čini se, tako što se pretvori u jedinstven niz linija iza Starbakovog desnog oka. On zažmuri na to oko i protrlja desnu slepoočnicu.

— Čini se da ste premoreni, reče Kasiopeja sažaljivo.

— Ja premoren? Ne. Ja se premaram samo kad hoću da se oslobodim preteranog rada. Ipak, mislim da osećam neku napetost ovih poslednjih dana od sveg tog posla i ljudi koji gladuju…

— I od kapetana Apola? Primetila sam da vas, momke, tera kao da ste drvene lutke. Skoro da očekujem neku vrstu pobune.

Starbak se nasmeja.

— Pobune? Sumnjam. Protiv njega ni u kom slučaju. Unaokolo je isuviše nevolje da bi ma kome moglo pasti na pamet da se igra revolucije. Ne, žao mi je Apola. Prolazi kroz pravi pakao.

— Pa i svi vi patite. Ne vidim zašto bi se on izdvajao ma po čemu…

— Ne, nisam to mislio. Nisam mislio na uobičajeni jad, s kojim svako ovih dana mora da se suočava. Apolo je izgubio brata u silonjanskom napadu i veoma je nesrećan zbog toga. Odatle potiče i sva njegova osornost.

— Oh, nisam znala…

— To su stvari o kojima ne diskutujemo sa civilima.

— Vi momci baš štitite jedan drugog. Sviđa mi se to. Tamo, kod kuće, uvek smo mislili da svemirski piloti isuviše dižu nos. Drago mi je što vidim…

— Ma nemojte? E pa, nije to baš tako velika stvar štititi jedan drugog, kako vi rekoste. Ta zaštita je deo posla. Moraš voditi računa o tome da privatni život tvoga druga ostane pošteđen razglabanja, isto tako kao što očekuješ da će ti on pomoći skidajući ti s vrata par silonjanskih letilica koje su ti se zavukle u rep. To je ista stvar.

— Da li me voliš?

Neočekivanost tog pitanja načisto izbaci Starbaka iz koloseka. Ona mu je stvarno bila draga, ali nije mu se sviđao način na koji je ona tu stvar iznela na svetlost dana.

— Šta ti je? upita ona.

— Je li to način na koji ti to radiš? Menjaš temu i pravo u cilj?

— Ne, nije. Da smo na mojoj planeti, a ti prihvaćen od određenog sloja društva, što je osnovni uslov za sve, i kad bi mi pokazao da me voliš, čak ni tada ne bih smela da postavim takvo pitanje. Ne želim da te volim kao iscelitelj. Ja to više i nisam. Mislim da je taj posao samo deo prošlosti, jer sada sam bez zaposlenja. Želim da te volim. Ne kao iscelitelj. Ne kao begunac. Kao da sam ja — ja. U redu?

— Razmisliću o tome.

Stajali su i gledali se dugo, veoma dugo. Konačno, Kasiopeja progovori:

— Jesi li razmislio?

— Mislim da sam sklon da ...

— Je li tebi uvek tako najpre slama pođe na usta?

On izvadi cigaru i baci je na pod. Ona pade vrhom i rasu unaokolo gomilu usijanih zvezdica.

— Da sam znao da će nagrada biti ovakva, pripremio bih govor, reče Starbak pošto se poljubiše.

— Čula sam sve govore.

— Hoće li ti smetati ako se uklonimo iz ovog hangara?

— Znaš li za neko prijatnije mesto?

— Kad bolje razmislim, nema boljeg mesta od ovog u čitavoj floti.

— Šta se nalazi ovde?

— To je lansirna cev. Nećeš valjda unutra?

Kasiopeja je, u stvari, već bila ušla kroz bočni otvor, mahnuvši mu rukom da je sledi. On pogleda svuda po hangaru, čak i prema tavanici.

— Gospode, reče on, nema stvari koju za tebe sutra neću učiniti. Samo nemoj dozvoliti da noćas dođe do uzbune.

Atinu zahvati žestok osećaj da nešto nije kako treba. Starbak nije bio tamo gde je trebalo da bude. A kad se on ne nalazi tamo gde treba, onda je to značilo da nešto smera. Bila je to činjenica koju je znao svako ko je poznavao mladog poručnika. Nedavno ga je videla

gde poklanja više uobičajene pažnje nekoj odrpanoj ženi, koja je i pored stanja u kome se nalazila izgledala veoma izazovno. Dok je ulazila na komandni most *Galaktike,* na kome u tom času nije bilo nikoga izuzev uvek revnosnog pukovnika Tiga, ona se zapita nije li umor posle svega preživljenog uzrok njenog iznenadnog nepoverenja prema Starbaku.

— Izgledate umorno, reče Tig. Zašto se ne zavučete negde i ne ukradete malo sna?

— Ima isuviše stvari koje se moraju obaviti, počev od priprema za hipersvemirski skok do obuke ljudi. A neki od njih misle da se spremamo da kidnemo...

— Tu nema pomoći, Atina. Neće biti u stanju da nam veruju sve dok se ne vratimo sa hranom i gorivom.

— Vi ste mnogo sigurniji od mene.

— Nema svrhe biti nesiguran, uvek sam to govorio.

— Jeste li videli poručnika Starbaka?

— Uvek vam treba malo više vremena dok ne kažete ono što vam je na umu.

— Jeste li ga videli?

— Ne. Ne mislim da sam... čekajte, video sam ga na jednom od ekrana nedavno, pre no što smo isključili hangare. Bio je blizu svoje letelice. Mislim da je proveravao kako je opravljena.

— Mislim da bi to moglo biti tačno.

— Kad bolje razmislim, nisam ga video baš tako skoro. Mora da se odavno izgubio odatle. Sad je najverovatnije u dubokom snu. Priprema za skok. Kao što rekoh, i vi bi ste najbolje učinili ako biste odspavali. Ima još dosta posla za sve nas — od sada pa nadalje.

Ona klimnu glavom. Dodirnuvši je lako po ramenu, on joj zažele laku noć i ode s mosta. Čim se Tig izgubi kroz vrata, Atina se ustremi na ekrane koji su davali sliku iz hangara i sistema za izbacivanje letelica preko poletno sletnih staza. Tu je dugo ćutke posmatrala poznati joj prizor, osiromašen za prisustvo ljudi. Tada joj ruka sama pođe i okrenu jedan prekidač. Ne, tu sigurno nije bilo nikoga. Njena ruka prebaci se na prekidač pod kojim je stajalo „landirne cevi". Čim svetlost prodre u tamu lansirne cevi, Atinino lice osu se crvenilom

od ljutine, jer u jednoj od njih ugleda Starbaka sa onom visokom ženom s kojom ga je ranije videla.

— Ta mala zmija, reče ona glasno. Njena ruka hitro se prebaci na sledeći prekidač. Ispod njega je stajalo „prečistač pare".

Ona pokuša da se nasmeje, ali joj to ne pođe za rukom, dok je posmatrala par u cevi koja se punila parom. Starbak odjednom glasno kriknu i gurajući zaprepašćenu ženu pred sobom, napusti cev najvećom brzinom.

Atina hitro prebaci dugmad i isključi ekrane, ali se još dugo zadržala bulјeći u njihova mrtva okna. Kada je kasnije proveravala hangar, ni Starbak ni ta žena nisu se više tamo nalazili. U sebi se zaricala da će se osvetiti na hiljadu raznih načina, a pomisao na svaki od njih pojedinačno donosio je slatko gorka zadovoljstva, veoma prijatna i čak i ukoliko do stvarne osvete nikada i ne dođe.

Kada je Maron pre mnogo vekova usavršila svoje međuzvezdane letove i njima zamenila sve dotadašnje zamorne sisteme putovanja, bilo je više no dovoljno tilijuma na novootkrivenim planetama za sve postojeće ljudske letelice, a troškovi dobijanja goriva iz njegovog geološkog izvora i njegovo pretvaranje u tečno stanje bili su sasvim ekonomični. No, kako se ljudska kolonija širila, a usledio je i hiljadugodišnji rat, došlo je do iscrpljivanja jedinog izvora goriva koje je omogućavalo dejstvovanje složenih pogonskih sistema. U vreme pre silonjanske zasede, cene tilijuma probile su sve plafone zahvaljujući ratnim špekulantima kao što je bio grof Baltar (koji je, Adama je to primetio, uvek imao dovoljno zaliha da odgovori svim zahtevima). Došlo je do ozbiljnog razmišljanja o tome treba li i u kom obliku da Flota smanji upotrebu tilijuma. U stvari, Adama je to osećao, tilijumska kriza je delimično bila uzrok pometnje političara, uvek spremnih da umanje vojne budžete čim im se ukaže prilika, a i jedan od razloga što su onako bezglavo uleteli u silonjansku klopku.

U ovom trenutku, pošto su *Galaktika* i nekoliko drugih brodova sposobnih za hipersvemirski skok stigli do dela svemira u kome se nalazio Karilon, Adama se od srca nadao da su istinite glasine o tome kako je Karilon glavni izvor sirovina tilijuma, na kome se snabdevaju svi crnoberzijanci. Ukoliko se to ne pokaže tačnim,

značiće to da je za sobom ostavio na hiljade letelica sa ljudima koji će besmisleno očekivati njihov povratak.

Gotovo istog časa kada su se materijalizovali u Karilonskom sunčevom sistemu, radar na komandnom mostu skrenu im pažnju na jednu neočekivanu okolnost. Komandant smesta pozva tri svoja najbolja pilota — Bumera, Starbaka i Apola — da ih obavesti i uputi u detalje neočekivane misije koja je stajala pred njima.

— Izgleda, reče im on, da nebo oko Karilona predstavlja gusto minsko polje. Oni...

— Minirano? ponovi Apolo. Ali, ko bi napravio tako...

— U ovom času, kapetane, nevažna su razmišljanja o tome ko i kako. Suština je u tome da nismo u stanju da prođemo i zauzmemo mesto pogodno za prijem zaliha. Sigurno je da *Galaktika* i ostali naši veći brodovi nisu u stanju da se provuku kroz minsko polje, ovako kako stvari sada stoje. Moguće je, međutim, da put kroz minsko polje postoji — ne verujem da je planeta sasvim izolovana. Minsko polje mora da ima čisto zaštitnu ulogu. Mi moramo otkriti taj put. I to je posao za vas trojicu.

On zastade, kako bi im omogućio da shvate težinu zadataka i upiju rečeno.

— E, sada... Nemamo vremena za opreznija istraživanja. Moraćete se pouzdati u vaše radare i sve što vam se nađe na putu uklonite turbo-laserima. Ima li pitanja?

— Samo da vas obavestim o svom bioritmu, gospodine, reče Starbak. Upravo sada mi nije pravo vreme da se motam po kabini svoga lovca. Da li je možda ovo pravi trenutak da uzmem bolovanje?

Adama se nasmeši. Tri pilota se nervozno nasmejaše.

— Jeste, reče Adama, ali je molba unapred odbijena. Nije mi bilo lako da odlučim koga da pošaljem i nisam slučajno odabrao vas trojicu.

Apolove oči se skupiše kad ču očeve reči.

— Vas trojica držite u rukama sudbinu svih nas. Svi mi ostali moraćemo da sedimo, oslanjajući se isključivo na vašu veštinu.

— Ili na njeno pomanjkanje, reče Starbak, a Adama se klimanjem glave složi s njim.

Apolo se zadrža pored oca i posle časa kad im je dao voljno. Dodirnuvši ga po ramenu, on reče:

— Hvala.

— Za šta? Zato što sam te poslao na opasan zadatak? Apolo, da sam samo mogao da te zaobiđem, ja bih...

— Ne, uopšte nije to u pitanju.

— Šta je onda?

Apolo pomalo zbunjeno obori oči ka podu.

— Pa oče, to je samo... pa, u poslednje vreme sam mnogo napet. Onaj stari klovn, Uri, teško me je uvredio u Veću kada me je optužio da zajedno s tobom planiram da izigram ljude. Ima tu još stvari, kao, na primer, ljudi koji veruju da sam do ovog čina stigao zahvaljujući rodbinskim vezama, iako sam se do sada dokazao bezbroj puta. Kad sam hapsio Urija, on mi je bacio u lice da je cela stvar samo politička igra kako bih mogao da konfiskujem *Zornjaču* i njenim gorivom popunim *Galaktikine* rezerve. A onda, tu su i disidenti...

— Stani! Ne dozvoljavam ti da govoriš dalje o tome. Ima mnogo stvari o kojima ne možemo govoriti, ne na ovom mestu i ne u ovo vreme. Kasnije, možda.

Adama pokuša da kaže nešto više, ali ne nađe prave reči i samo ponovi:

— Kasnije, možda.

— Dobro. Načiniću listu pritužbi.

— Apolo, ukoliko je to neka pomoć, ima jedna čudna stvar koju sam primetio na ovom prokletom minskom polju.

— A to je?

— Svaki satelit-mina ima svoju orbitu. Nema znakova da je sposoban da je promeni. To, opet, znači da je minsko polje postavljeno uobičajenim postupkom, i da na Karilonu mora biti nekoga.

— Što, opet, znači da su svi izgledi da se oni tamo dole bave vađenjem tilijuma. Tačno?

— Tačno. Mora biti tako, kad su se potrudili da se ovako zaštite.

— Hvala što si to spomenuo, reče Apolo, pa pogleda na svoj hronometar. E pa, moram da bežim sada, da proverim svoju letelicu.

Dok je posmatrao kako Apolo odlazi iz prostorije, Adamu ispuni zadovoljstvo zbog vidljivih znakova samopouzdanja koje je video na svom sinu. Moguće je da su sve ove nove nevolje potisnule Zakovu smrt u zadnji deo njegove svesti. Zapita se, takođe, nisu li promene koje je primetio na Apolu i rezultat šarma lepe novinarke, ili načina na koji mu je skrenula pažnju na malog Boksija.

Atina ulete u sobu kao da je čučala iza vrata i samo čekala da Apolo izađe. U ruci je držala kopije naređenja upućenih trojici pilota.

— Oče, reče ona, ne mogu da verujem da je ovo tvoje delo. Zašto nisi poslušao druge i krenuo ka Boralusu, umesto što si se odlučio za ovo prljavo, odvratno mesto?

Adama na čas oseti užasnu zbunjenost. Bilo je teško tako naprasno preneti svoju usredsređenost sa razmišljanja o samopouzdanju koje mu je sin ponovo pokazivao, na ovu novu nevolju koju mu je donosilo njegovo drugo dete.

— O čemu se radi, Atina?

— Ti se užasno igraš njihovim životima.

— Naravno. Oni to znaju. I sama znaš da im niko neće zameriti ako se povuku.

— Ah, prokletstvo, Starbak je i odveć velika budala da bi se povukao sa bilo kog zadatka.

Adama poče da shvata prave razloge njenog besa.

— Ti se to zbog Starbaka brineš, je li?

Ramena joj se iznenada poviše, kao da je sav bes odjednom izvetrio iz nje.

— Nije samo to, oče. Brinem i zbog Apola, takođe, i sam znaš. I zbog Bumera. To je samo zato... ne znam šta je!

— Ti voliš Starbaka i prirodno je...

— Mrzim tog...

Još jedno iznenađenje. Adama je obgrli oko ramena i upita šta nije u redu. Jedva obuzdavajući suze, ona mu ispriča o svom otkriću u vezi sa Starbakom i Kasiopejom.

— E pa, znači, moraćeš se boriti za svog mladića, reče Adama. To nije tako teško. Ti si borac. Ponosim se tvojom hrabrošću i tvojim. . .

— Oh, ućuti oče. To nije ono što sam želela da čujem. Ja sam samo uznemirena i ne znam šta da mislim. Mislila sam da ću biti u stanju da se oslobodim tih osećanja prema Starbaku, da odem do bolnice i uzmem neku pilulu i zaboravim na njega. Ali, ne znam, mora da je to zbog ovog rata i uništenja našeg doma i celog ovog očajničkog putovanja do mesta na kome mi ne znamo na šta ćemo naići. Sada je sve dobilo drugačije značenje. Nekako je sve beznadežno od... ukoliko oni prežive, ukoliko svi mi preživimo ovo, šta onda? Hoćemo li pronaći tu Zemlju, za koju ti tvrdiš da nije mit?

— Možda i nećemo.

— To sam i mislila. Možemo ostariti čekajući. Mislim, možda nikada nećemo doći u priliku, priliku da... da...

— Da sklapamo brakove, imamo decu, pravimo domove?

— Da.

— Znaš, mislim da je pomalo rano za tebe da se brineš o starosti. S druge strane, ja sam duboko razmišljao o ovom putovanju. Kad oformimo flotu i moja ostavka na predsednički položaj postane konačno punovažna, onda ću...

— Izbaci tu ideju iz svoje glave. Ti se nećeš povući. Moraš predsedavati tom Veću. Ti si nam još jedina nada.

— Potežemo opet neke već stare stvari, koje u ovom času nisu čak ni predmet razgovora.

Atina čvrsto zagrli oca. Odavno to već nije učinila ovako spontano i on se obradova ponovnom osećanju bliskosti među njima.

— Hvala za utehu, reče ona.

— Samo sam vratio dug. Sećaš li se kad si ti morala da tešiš svog starog taticu?

— E pa, žao mi je ako sam rekla nešto što nije trebalo.

— Ovom prilikom to ti je dozvoljeno.

Kad Atina, ode, Adama je dugo razmišljao o svom razgovoru i sa njom i sa Apolom, zadovoljan što su — ma kakva da su neslaganja među njima, ipak pokazali da su na njegovoj strani.

Dok je čekao znak za poletanje, Starbak je osećao podrhtavanje letelice pod sobom, koja kao da je emitovala njegovu želju da što pre krene u akciju. Po glavi je premetao Tigova poslednja uputstva. Sve što su uz pomoć radara bili u stanju da utvrde, bilo je da postoje najmanje tri vrste mina u minskom polju. Bio je to normalan eksplozivni tip mine, sposoban da u paramparčad raznese svaku letelicu s kojom dođe u dodir, plus i svaku drugu u prečniku od jednog kilometra. Sledeća vrsta mine, čini se, bila je više instrument nego oružje. Imala je elektronske uređaje preko cele svoje površine i niko na palubi *Galaktike* nikada nije video takvu minu — ukoliko je to uopšte i bila mina. Treća vrsta mina bila je najopasnija. Ne zbog same eksplozije; ona je u momentu aktiviranja emitovala mlazeve svetlosti takve jačine i koncentrisanosti, da je oslepljivala svakoga ko je imao nesreću da naleti na nju. Zbog te opasnosti trojica pilota su morali da lete u kabinama čiji su providni delovi bili osenčeni i preliveni hemikalijom koja je bila u stanju da zaštiti oči od razorne svetlosti. I sve je to, ipak, bilo u redu, pomisli Starbak, ukoliko su ove tri jedine vrste mina. Ali, hemijska zaštita kabine primoravala ih je da lete naslepo i da se u otkrivanju ciljeva oslanjaju jedino na svoje radare. U borbi, Starbak nije imao ništa protiv ovakvog načina dejstvovanja, ali u samoubilačkoj misiji otkrivanja mina, njemu se ovo nimalo nije sviđalo.

Tigov glas stiže preko prijemnika, pitajući trojicu pilota jesu li spremni.

— Spreman, ču se Bumerov pouzdan glas.

— Ja sam spreman, javi se i Apolov mirni glas. Šta je sa tobom, Starbak?

— Ja nisam. Ali hajde da završimo već jednom s tim.

Usledi mala napeta pauza, a onda se upali lampica koja je dozvoljavala poletanje i tri letelice nađoše se u svemiru. Oblikujući

pravilnu trouglastu formaciju, letelice se uputiše ka minskom polju. U kratkom vremenskom razdoblju koje im je bilo potrebno da stignu do polja, Starbak se u sebi pomoli boginji Sreće, želeći joj dug i srećan život i dobro zdravlje, u molbu da i ona njega zauzvrat obdari sličnim željama.

— Idem u probno ispitivanje, reče Apolo.

— Srećno, rekoše Bumer i Starbak istovremeno.

— Ali i vi ćete za mnom, uskoro, reče Apolo dok mu je glas treperio od smeha. U redu. Proleteću najpre kraj najbliže. Gospode!

— Apolo! dreknu Starbak. Šta se desilo?

Nastade mučno čekanje na odgovor.

— Otkrio sam šta su one tajanstvene mine. One u suštini i nisu mine već naprave za stvaranje elektronskih smetnji. Čim sam joj se približio, svi sistemi u mojoj letelici poludeli su uključujući i komande. Jedva sam uspeo da povratim komande i izvučem se iz njenog polja dejstva. U protivnom bih verovatno naleteo na nju i onda, ne znam, verovatno je da tada eksplodira. Krenite veoma oprezno ovamo, momci.

Starbak veoma polako ulete u minsko polje, dok je na radaru pomno posmatrao mesta na kome su se nalazile opasne mine kako bi izbegao elektronske smetnje. Bumer ulete direktno iza njega.

— Hej, Bumeru, reče Starbak, pazi da te ne privučem.

— E, ovo samo pokazuje koliko ti poznaješ stvari. Ove letilice nemaju motore koji su u stanju da privuku ma šta teže od...

— Znam, znam. Moraćemo da te sprečimo da ne bubaš ove stvari pred spavanje. Samo sam se poslužio time da bih ti stavio do znanja da treba da se mičeš od mog repa i pokušaš nešto na svoju ruku kao što, uostalom, to činimo Apolo i ja.

— Samo hoću malo da se očešem o tvoju sreću, momak.

— Sreća me je naprasno napustila u poslednje vreme.

Jedna od svetlosnih mina na radarima eksplodira u blizini Apolove letelice.

— Jesi li dobro, Apolo? upita Starbak.

— Ova hemikalija je izvanredna, inače bih sada već bio slep. Iako mi se, i pored toga, čini da sam stvarno slep. Ne vidim gotovo ništa. Radari se ludački ponašaju. A postaje i užasno vruće. Gubim se. Da li neko može još uvek da na radarima vidi nešto od ovog minskog polja?

— Ne, reče Starbak. Moj radar kao da će izgoreti.

— Moj je već crkao, reče Bumer.

— Plašim se toga. Elektronske smetnje su nam pokvarile instrumente. Bolje da smo ostali u krevetu.

— Malo je kasno za takve reči, reče Starbak. Šta ćemo sada.

— Samo mi jedna stvar pada na pamet, momci, a ta stvar se nikako ne slaže sa onim što smo na akademiji učili. No, čini mi se da smo se dosta držali knjige. Jedina šansa nam je da se međusobno zalepimo, čvrsto držeći svoje pozicije i raspalimo topovima ispred nas.

— Misliš, da probijemo put pravo kroz minsko polje? upita Starbak. I to ovako, naslepo?

— Misliš da je to tako teško?

— Ma, nee! Prosto k'o pasulj...

— Šta ako omašimo neku minu? upita Bumer.

— Jedan od nas će prvi o tome saznati. Jeste li sa mnom?

— S tobom sam, reče Bumer.

— Ja takođe, reče Starbak.

— Krećemo! reče Apolo.

Na komandnom mostu *Galaktike,* Adama i Tig su slušali razgovor koji su piloti vodili među sobom. Kad ču za Apolovu nameru da se probije put kroz minsko polje, Tig se uspaniči.

— Da im naredim da odustanu od zadatka, gospodine? upita on Adamu.

— To ne možemo da uradimo. Apolo ima sva ovlašćenja.

— Ali, moramo ga zaustaviti. To što namerava krajnje je opasno ...

— Pukovniče, nema načina da ga sada zaustavimo. Apolo mora da dokaže i druge stvari, osim što treba da našim letelicama omogući put do Karilona.

— Šta će dokazati ako se ubije?

Adama sleže ramenima, odustajući od daljeg objašnjavanja. Istina je bila isuviše bolna. Apolo možda baš i želi smrt usred jedne herojske misije; to bi u najmanju ruku svima dokazalo da on, uprkos svemu, nije samo slepo oruđe svoga oca.

Sada su svi pogledi bili upereni na ekran što se nalazio usred komandnog mosta koji se upravo osvetli bleskom eksplozije dve aktivirane mine, dok su tri vitke letelice sa delta krilima krčile svoj put kroz minsko polje. Tri pilota su otvarala vatru iz svih oružja, upravljajući je ispred sebe. Mina za minom eksplodirala je i nestajala. Iznenada, kad svima posta jasno da će Apolov sumanuti plan upaliti, poklici oduševljenja zaoriše se među posadom komandnog mosta.

— Ne znam šta da kažem, komandante, reče Tig. Oni raščišćavaju put.

— E, ovo ja zovem letom, reče Atina sa svog mesta smešeći se ocu. On je imao običaj da izgovori te reči kad bi mu se nešto svidelo. Starbakov glas začu se preko zvučnika:

— Ne vidim pod milim bogom ništa. Pogađamo li uopšte nešto?

— Nek me obese ako znam, javi se i Apolo. Postaje hladnije. Čini mi se da smo uspeli.

— Jahuuu, prodera se Bumer.

A onda im se glasovi zbrkaše u smešu nerazumljivih čestitki i veselja.

Uspeh mladih heroja visoko podiže moral svih na *Galaktici.*

Pošto je flota preživelih ljudskih bića iščezla u nepoznatom pravcu, aktivnost na silonjanskom matičnom brodu popusti, te „Jedini koji zapoveda" dobi vremena da se pozabavi sitnim propustima u svom inače savršeno zamišljenom planu. Znao je da ljudi više ne mogu imati mnogo letelica, ali, gde su? Da je silonjanska jezička kultura imala ma kakvu sklonost prema

figurativnom načinu izražavanja, moglo bi se reći da traže iglu u plastu sena — mada plastova sena u silonjanskim svetovima nije bilo, a ni igla nije imala nikakvu ulogu, ni književnu ni figurativnu.

Moguće je da su ljudi uspeli da otkriju i stave u upotrebu neko zaštitno kamuflažno polje? Špijuni su ranije javljali da je ljudska tehnologija bila na stepenu koji je to omogućavao. Bilo to tačno ili ne, „Jedini koji zapoveda" izdao je nalog svojim stručnjacima da naprave antikamuflažne naprave. No, sve do sada oni u tome nisu uspeli.

Vođu nije toliko zabrinjavao podatak što su ljudi, tehnološki gledano, bili u stanju da stvore takvo polje, koliko činjenica da se nigde nisu pojavljivali. Baltar bi mogao reći da je u pitanju čuvena ljudska snalažljivost, za koju je govorio da je ključna osobina na koju su se ljudi oslanjali kroz čitavu istoriju. Čovek, rekao je Baltar jednom, nikada nije toliko opasan kao kada se nađe u škripcu. Hvalisava i naduvena izjava, razume se, ako se ima u vidu da je izgovorio jedan ljigavi izdajnik, ali, ipak, izjava koja nije delovala umirujuće. Silonjanin sebi nikada nije dozvoljavao da se nađe u škripcu. On se ili borio do smrti ili pobeđivao. Sredine nije bilo. Ljudi su uvek nalazili neka srednja rešenja. Čudnovato.

Jedna poruka stiže preko predajne mreže. Javljao se neki oficir da izvesti da je serija eksplozija zabeležena u minskom polju oko planete Karilon. Očigledno su neke od mina u minskom polju oko planete aktivirane, ili su se same aktivirale. A možda su pirati koji su čuli za glasine o Karilonu uleteli u klopku i tako bili eliminisani. Uopšte je za diskusiju bila i sama pomisao o tome jesu li ljudi bili u ma kakvoj vezi sa sadašnjom serijom eksplozija. Ipak... Vođa naredi detaljnu istragu, zbog značaja tilijumskih nalazišta na Karilonu. Za sve vreme rata ljudima nije pošlo za rukom da otkriju da je glavni silonjanski izvor snabdevanja tilijumom bio na toj planeti. I pored toga, nenadani odlazak na Karilon bio je sasvim u skladu sa ponašanjem i odlukama koje je donosio Adama.

Ovaj rat sa ljudima mora se završiti jednom i zauvek, pomisli vođa. Isuviše je dugo trajao i iscrpio silonjanske zalihe. Želeo je da se već jednom vrati svojim pravim dužnostima, kao vođe silonjanskih svetova — da traži i uništava pukotine u jedinstvu

vlastite rase i održava mir i red u onom smislu u kome to savršenstvo zahteva.

Već sada, u pojedinim delovima silonjanskog sveta, monogamija je uzimala maha. Samo su ljudi upražnjavali monogamiju i pre njih je nije bilo jer se kosila sa osnovnim zakonima silonjanskog opštenja, koje je zahtevalo da u svakom trenutku svaki Silonjanin bude deo opšteg sistema veze.

Monogamija je sa sobom nosila opasnost od zatvaranja i isključivanja, što „Jedini koji zapoveda" nije smeo dozvoliti, i sigurno je da bi već, da je samo imao vremena da se posveti domaćim stvarima, pokažnjavao sve koji su uleteli u takav prestup.

On naredi svojim pomoćnicima da ga neprestano obaveštavaju o svemu što se događa, a posebno o stvarima i podacima koji bi ih mogli navesti na trag nevidljive ljudske flote. Više neće biti polovičnih rešenja — bar ne kad su u pitanju preživeli ljudi.

Posle preliminarnog ispitivanja koje su izvršile letelice Crvene eskadrile, stočnim transportnim letelicama bilo je dozvoljeno da se spuste na planetu. Najneophodnije je bilo, zaključeno je, da se najpre stoci obezbedi napasanje i prostor za kretanje. Veterinari su, naime, zabeležili neuobičajeno ponašanje kod svih životinja stočnog fonda, ponašanje koje nije moglo biti izazvano samo smanjenjem sledovanja koje su životinje dobijale.

Iza ovih letelica spustiše se ratari i smesta se baciše da izvuku što više iz plodne karilonske zemlje, čiji su sastav i mineralno bogatstvo nudili najpogodnije uslove za razvoj brzorastućih hranljivih biljaka. U isto vreme, ratarski tehničari pokupili su s karilonskih travnih površina ogromne količine trave i presadili je na livade unutar stočnih transportnih letelica.

I mada se Karilon pokaza kao pravi raj za stočare i ratare, neki od njegovih posetilaca nisu bili toliko oduševljeni planetom. Naročito Bumer i Starbak, koji su dobili zadatak da ispitaju onu stranu planete koja se nalazila u mraku, kako bi otkrili neke tragove eksploatacije nalazišta tilijuma.

— Znam kuda ću kada sledeći put budem krenuo na odmor. Nema boljeg mesta od ovog, govorio je Bumer. Obožavam monotone pejzaže.

— Da, divno je, reče Starbak. Baš mi nije jasno zbog čega nije naseljeno.

Pilot jednog lovca koji je prolazio kraj njih obavesti ih da je na svom radaru primetio neke oblike života nedaleko od mesta na kome su se oni nalazili u svom trotomobilu. Bumer javi glavnoj ekspedicionoj komandi vreme i mesto na kome su se nalazili, i reče da kreću da provere izveštaj o osmotrenim oblicima života. Starbak dade gas i upravi trotomobil prema prostoru koji pilot beše označio.

— Ako je ovo mesto toliko bogato sirovinama, kako se onda desilo da su odustali od eksploatacije? upita Bumer.

Starbak sleže ramenima.

— Po legendi, i rudari i kolonizatori poplašili su se duhova i pobegli. Razume se, to je samo priča. Ja bih rekao da je planeta isuviše udaljena. U to vreme tilijuma je svuda bilo dovoljno — samo začeprkaš po površini i *tu* je. Sem toga, Karilon je van svih trgovačkih puteva, pa mislim da je jednostavno otpisan kao loša investicija.

— A zašto onda komandant misli da bi to sada mogla biti dobra investicija?

— Zato što je *jedina,* Bumeru. Mislim da bi baš tako odgovorio na tvoje pitanje.

— Da, on je stručnjak za lakonske odgovore.

— Da, tačno... hej, pogledaj samo ono! Svetlost iza ovog brda! Šta li to može biti?

— Ne znam, ali ovde smo zato da to utvrdimo.

Starbak potera trotomobil još brže. dok su prilazili rumenilom obasjanom vrhu brda ispred njih.

Nedaleko od mesta na kome su se nalazili Bumer i Starbak, glavni istraživački tim *Galaktike* postavljao je svoju opremu za otkrivanje davno napuštenog rudnika tilijuma. S osmatračkog položaja kvarteta prilično velikih insektoida koji su pažljivo pratili

sva zbivanja sa obližnjeg brda, ljudi su ličili na majušne ustumarane insekte — organizovane i disciplinovane male insekte. Svaki od ovih špijuna bio je oko metar i po visok, velikih ispupčenih očiju koje su bile smeštene blizu vrha ovalne glave, i dugačkog tankog tela. Njihove četiri ruke bile su zauzete ili oružjem čudnog izgleda, sa dva obarača, ili kamerama koje su imale po nekoliko teleskopskih sočiva.

Jedan od insekata pažljivo nanišani u najbolju moguću metu na vidiku, poručnika Džolija, ali mu jedan drugi obori cev. Sitol, vođ rase koju je ono nekoliko ljudi što su imali tu nesreću da se sretnu sa njima nazvalo Ovijancima, za trenutak odluči da ne ubija ni jednog od došljaka. Bar ne dotle dok njihovu pojavu ne prijavi kraljici. Sitol dade znak svojim vojnicima da se povuku i od najbližeg od njih uze kameru koju je ovaj držao. Zatim mekim, jednosložnim jezikom kojim se služila njena rasa, naredi povratak u bazu. Sitol dade novi znak i jedan od Ovijanaca upotrebi sve svoje četiri ruke da pokrene niz točkova, i to različitom brzinom. Uz jedva čujni zvuk, u zemlji se otvori jedan prolaz kroz koji svi iščezoše.

Lift kojim se četvoro Ovijanaca kretalo išao je naniže sve do jedne prostorije u kojoj se zaustavi, i oni izađoše napolje. Tunel kojim su se odatle kretali bio je obložen pločama koje su emitovale prijatnu svetlost. Iz tunela uđoše pravo u jednu ogromnu podzemnu pećinu. Gigantska, višećelijska prostorija spuštala se u dubinu dalje no što su Sitoline prodorne oči mogle da vide, i u visinu bar isto toliko. Bilo je tu bezbroj nivoa, od kojih svaki beše načičkan odeljcima u obliku saća. U tim odeljcima, ovijanski radnici kopali su po zidovima vadeći grumenje rude boje ćilibara i smeštali ih na malena vozila sa više točkova, koja su drugi radnici neprekidno gurali u odeljke i izvlačili ih napolje, a zatim ih slali kroz mračne poprečne hodnike. Nekom slučajnom pridošlici ovaj ogromni rudnik sigurno bi izgledao košmarno — ali u očima Sitol, koja je u svom svetu važila za estetu, hodnik je imao izvesne umetničke osobine koje su je oduševljavale svaki put kada bi kročila u njega. Danas, međutim, nije bilo vremena za estetska uživanja; morala je da obavi svoj zadatak.

Ona pređe preko prirodnog mosta koji je spajao dve suprotne strane pećine. Ispred lučno zasvođenog prolaza koji je vodio u Lotejine prostorije, i ispred koga su stajali stražari, Sitol rukama napravi ugovorene znake lozinke i tek tada joj dozvoliše pristup kraljici.

Raskoš Lotejine prestone dvorane oštro je odudarala od surovog izgleda rudnika. Fine tkanine prekrivale su zidove i tavanicu. Sama Lotej odmarala se na podu zastrtom debelim i mekanim prekrivačima, okružena svojim odabranim robovima. Jedan od robova držao je dugačku tanku cev iz koje je kraljica povremeno otpijala tečnost koju je kasnije kao dim oduvavala kroz usta. Kad Lotej primeti Sitol, odmah zatraži izveštaj.

— Stigli su, reče Sitol mekim i nežnim glasom.

Lotej odgovori još milozvučnijim glasom:

— Ne uznemiravajte ih. To će ih samo uzbuditi. Biće potpuno bezopasni samo ukoliko ih ne naljutimo ili uplašimo.

— Moje mišljenje se potpuno slaže sa vašim.

— Prirodno.

Sitol se pokloni i povuče, ostavljajući Lotej da otpija svoju tečnost i odbija dimove.

Apolo se sasvim ugodno osećao dok je upravljao komandama svog trotomobila kojim se služio za pretraživanje površine Karilona. Sviđao mu se način na koji je trotomobil klizio po vazdušnom jastuku prilagođavajući se konfiguraciji terena bez ikakvih potresa i pomerajući se gore i dole, levo i desno.

Takođe mu je prijalo i prisustvo Sirine na suvozačkom sedištu. Oduševila ga je brzinom kojom je shvatila kako se upravlja vozilom, mada pre toga nikada nije sedela u njemu. Na zadnjem sedištu trotomobila, Boksi se u tišini igrao sa Mafitom Dva.

— Lepo ste se pokazali, vi i vaši drugari prilikom stvaranja puta kroz minsko polje, iznenada reče Sirina. Činilo se kao da nameravate da nekome nešto dokažete. Pitam se ima li to neke veze s vašim bratom?

Primedba izbrisa osećanje ugodnosti.

— Shvatio sam vas, reče Apolo. Hoćete da kažete da sam se namerno izlagao opasnosti kako bih umirio savest zbog toga što sam Zaka ostavio da pogine.

— Ili ste pokušali da svoju hrabrost dokažete njegovom duhu.

— Kako ste otkrili toliko mnogo stvari o Zaku i meni?

— Raspitivala sam se.

— Ne sviđa mi se to.

— Žao mi je. Na Kapriki sam bila novinar, sećate se? Ne mogu da se oslobodim nekih navika. Zašto jednostavno ne promenite predmet razgovora? Ili ću ja to učiniti. Pričajte mi malo o poljoprivrednom projektu. Na mene je to ostavilo najveći utisak. Koliko će potrajati dok biljke počnu da rastu?

— Oh, otprilike do jutra. Ali, tek pred kraj sutrašnjeg dana imaćemo plodove koji će, složićete se sa mnom, biti veličanstvena zamena našoj smrznutoj hrani. A i ti, Boksi, moraćeš da se dobro najedeš, jesi li me čuo?

— Da. Hoću, nadam se.

I pored toga što je sada imao Mafita Dva, dečak se teško oslobađao svog neraspoloženja.

— Pazi, Boksi, reče Apolo, vreme je da preuzmeš svoj deo zadatka. Ono što treba da činiš jeste da ne skidaš oči s ovog instrumenta. Kad njegova kazaljka padne na ovu crvenu polovinu, znači da se nalazimo povrh bogatih nalazišta tilijuma.

— Da, gospodine.

Zaduženje, čini se, popravi dečakovo raspoloženje.

— Jeste li sigurni da vam ne smeta rad sa tako neiskusnom posadom? upita Sirina.

— Pa ja sam vas odabrao, zar ne?

— Htela sam reći, sa vašim vezama mogli ste sebi... oh, izvinite, nisam želela da diram u bolne tačke. Veoma vas je pogodila odluka vašeg oca da se povuče sa predsedničkog položaja, zar ne?

— Odbacite već jednom svoje novinarske navike i usredsredite se na zadatak. Moramo mnogo toga da obavimo za kratko vreme. Ni na jednoj planeti ne smemo se predugo zadržavati.

— Zašto smo uopšte morali da napuštamo naše kuće? upita Boksi. Zašto nam taj svet želi zlo?

— Ne znam tačno, Boksi. Neki kažu da je to u vezi sa veoma komplikovanim stvarima, političkim stvarima. Drugi kažu da Silonjani jednostavno vole rat i da napadaju svakoga ko zađe u njihov deo svemira. Ne znam, ponekad mi se čini da su do svega dovele razlike među nama. Uvek postoje životni oblici koji ne prihvataju ništa što ne mogu da shvate. I neki ljudi su takvi; ni oni ne mogu da prihvate ništa što se razlikuje od njih.

— Šta to znači: različito?

Apolo uzdahnu dok se pitao kako da te složene stvari objasni detetu. Seti se davnih dana kada je pokušavao da vodi ozbiljnije razgovore sa Zakom, koji je tada bio jedva malo stariji od Boksija, i kako se čudio kada bi shvatio da Zak traži daleko jednostavnije odgovore od onih koje mu je Apolo nudio. U nekim drugim prilikama, međutim, Zak bi tražio prava objašnjenja i Apolo bi muku mučio da ga zadovolji. Ali, šta da o predrasudama kaže šestogodišnjem dečaku čija je jedina briga bilo zdravlje jedne životinje.

— Pa eto, Boksi, to ti je otprilike sve ono što jednu vrstu čini različitom od druge. Oblik očiju, broj udova, boja kože, čak i misli i ideje. A možda naši neprijatelji, jednostavno, nisu sposobni da podnesu razliku.

— Hoćete da kažete da su glupi?

— Da, na neki način. U nekim stvarima su daleko iznad nas, stvarima kao što su nauka i tehnologija, a takođe i u ponekim vidovima vođenja rata. Ali, i glupi su zato što je glupo ubiti ono što ne razumeš.

— A što mi onda prvi njih ne ubijamo?

Naivno Boksijevo pitanje podseti Apola na Zaka. Zak je povremeno iskazivao krvoločne želje da do rešenja dođe nasilnim putem. U tom raspoloženju nikada nije imao razumevanja za umirujuća objašnjenja svoga brata i oca.

— Boksi, ukoliko bismo i mi bez razmišljanja počeli da ubijamo, na način na koji to Silonjani čine, onda više ne bi bili ono što smo.

Postali bi smo isti kao i oni. Iako smo se prilagodili ratu, mi u osnovi nismo ratnička rasa bar ja ne verujem da jesmo. Nas su primorali na ovaj rat; nismo imali drugog izbora. U stvari, ono što sada činimo, tragajući za nekim drugim mestom, sklanjajući se od neprijatelja, bolje je od rata. Borba s njima pod njihovim uslovima ne garantuje...

— Šta ako dođu za nama?

Zašto Boksi mora da postavlja samo teška pitanja?

— Onda ćemo morati da se branimo.

— Mislite, da ih ubijamo?

— Verovatno.

— Onda ćemo biti kao oni.

Apolo se nasmeši.

— Znaš, Boksi, mislim da si počeo da shvataš koliko je život složen. Da, mi ne verujemo u rat — ali ono što je suprotnost rata ne mora uvek biti mir. Ne, ono što mi želimo jeste sloboda. Samo to, sloboda. Pravo da živimo u miru. To je pravo koje smo mi ljudi uvek pokušavali da odbranimo i sačuvamo. Ali, uvek postoji mogućnost da neko naiđe i pokvari nam sve to...

Po začuđenim dečakovim očima Apolo vide da Boksi nije sasvim razumeo ovaj deo razgovora.

— I onda ga ubijemo? reče Boksi.

— Ne. Ustanove se kazne koje onaj ko je pokušao da ugrozi naš mir mora da ispašta, jer niko nekažnjen ne sme uznemiravati druge.

— Znači, ubijamo ga?

— Boksi, ti si veštak da preterano uprostiš stvari.

— E pa, ja sam samo dečak.

— Tačno. Po neki put zaboravim da ti je svega šest godina.

— Skoro sedam.

— Skoro sedam. Ne znam kako da ti kažem. Možda si ipak u pravu. Bez obzira kako s tome govorio i koje reči upotrebio, na kraju se sve svodi na pitanje života i smrti. A život je dragocen. Niko nema prava da se igra tuđim životima, bez opasnosti da time ugrozi i svoj. Aha, sad već govorim kao jedan od onih stratega o kojima sam učio

na akademiji — a time ulazim u diskusiju pomalo odveć duboku za dečaka tvojih godina.

— Zašto? Pa može se umreti u svako doba, zar ne?

— Da, Boksi, može. Drži oči na tom instrumentu, u redu?

— Svakako. Dođi, Mafi, pogledaj samo ovo.

Mafit zakevta i primače se bliže dečaku.

Starbak se zaustavi na ivici brda i zagleda se u čudu u očigledan dokaz postojanja života uočenog na radaru. On pozva Bumera, koji je upravo silazio iz trotomobila.

— Bumere...

— Da, šta je sada?

— Nećeš verovati kad ovo vidiš, Bumere.

— Osećanje je verovanje. Upravo sam posekao prst na...

— Ne šalim se, stvarno...

Bumer stiže do njega i zagleda se naniže. Usta mu se u čudu otvoriše.

— Ne mogu da verujem!

Kao sušta suprotnost monotonom pejsažu oko njih, u dolini pod njima nalazio se pravi karneval boja, svetlosti i stakla. Oko sferičnih staklenih zgrada nalazili su se divni zeleni vrtovi egzotičnog bilja. Vodopadi su graciozno padali preko, činilo se, veštački oblikovanih stena. Zvuci smeha stizali su odozdo. Negde dalje čuli su se zvuci instrumenata i reči neke pesme. Nekoliko ljudi i žena istrča uz veseli žagor iz jedne od zgrada i razlete se parkom. I ljubav je tu cvetala.

Starbak pogleda Bumera da vidi da li je i on zbunjen. Nije morao ni da gleda.

— Šta je to? upita Bumer.

— Ne znam, odgovori Starbak. Izvlačeći pištolj, on krenu uskom krivudavom stazom koja je vodila u dolinu prema čudnim sferičnim zgradama.

— Jesi li siguran da će ti to biti potrebno? upita Bumer pokazujući na oružje.

— Kad god u nešto sumnjam, onda mi je potreban.

Niko u vrtovima ne obrati pažnju na dva čoveka dok su prolazili njihovim stazama. Pre no što su ušli u zdanje, dugo su i nemo stajali posmatrajući šarenilo boja i osvetljenje koje je neprekidno menjalo izgled svega što se tu nalazilo.

— Lepo je, to je sigurno, primeti Starbak, a izgleda i prijateljski.

Kad su krenuli, Starbak pođe prvi, dok je Bumer išao za njim. Iznenada ih zaustavi glasan vrisak. Starbak se hitro okrenu, podižući svoj pištolj u pravcu mesta odakle je stigao vrisak.

Na sredini puteljka stajala je neka žena i drhtala. Njene ogromne uplašene oči samo su povećale lepotu njenog lica. Bila je u crvenoj večernjoj haljini koja joj je odlično stajala.

— Ne pucajte! uzviknu ona. Šta želite?

Starbak, pocrvenelog lica, pogleda oružje u svojoj ruci, a onda izvede čitavu predstavu dok ga je vraćao u futrolu.

— Nisam mislio da vas povredim, reče on.

— Uvek su me učili da ljudi sa oružjem po pravilu donose nevolju, reče žena.

— Vi ste sa Taura? upita Starbak.

— Da, odgovori ona, očigledno iznenađena tako naglom promenom predmeta razgovora. Ja sam Tauranka. Kako ste pogodili?

— Po izgovoru. Retko kad grešim. Šta radite ovde?

— Šta radim ovde? Šta vi radite ovde? Zašto bi uopšte vojnici sa izvučenim oružjem njuškali ovuda? Ovde je sve savršeno legalno.

Bumer i Starbak, obojica začuđeni bar isto onoliko koliko i žena, samo izmenjaše poglede.

— Zar nije tako? upita žena.

— Hoćete li nam reći kako ste stigli ovamo? upita Starbak, trudeći se da glasu da što je moguće zvaničniji ton.

— Svemirskim busom.

Njena neverovatna izjava opet zapanji ljude.

— Mora da se napila, bio je Bumerov komentar.

— Hm! Možete li da nam kažete nešto više o tom busu? reče Starbak.

— Svakako. Sve je išlo preko turističke agencije. Ovo mesto je *raj!* Jedva verujem da se sve ovo može dobiti za tako malo novaca.

Ona otvori torbicu koja joj je visila oko članka na ruci.

— Pogledajte samo! Dobila sam preko hiljadu kubita.

Nekoliko komada novca pade preko ivice torbe i rasu se po stazi. Žena se ni ne potrudi da ih podigne. Starbak, koji je oduvek bio slab na sjaj zlata, pokaza uzbuđenje.

— I ove kubite dobili ste *ovde* kockajući se?

— Pa da, tamo unutra.

Žena pokaza prema grupi staklenih zgrada različitih boja.

— Čujte, rekli su da je sve legalno, a ako nije, onda znajte da ćete morati da pohapsite ceo ovaj sunčev sistem, jer svi to rade. Volela bih da mogu još malo da porazgovaram sa vama, ali zakasniću na ponovno krstarenje. A što se tiče susreta sa zanimljivim ljudima, turistički katalozi uopšte nisu lagali. Nikada nisam videla toliko zanimljivih ljudi na jednom mestu.

Žena se zakikota i odjuri niz puteljak. Bumer je isprati pogledom, dok se Starbak saže i pokupi zlatne kubite.

— Nije mi jasno, reče Bumer. Kako je moguće da su toliko odsečeni od sveta? Nije se ponašala kao da joj je bilo šta poznato o ratu.

— Da, reče Starbak zamišljeno. Pitam se da li im išta i poznato. Ima još nečeg čudnog u svemu ovome. Ukoliko je ovo tako veliki posao kako ona ispriča, kako to da niko od nas ništa nije čuo o tome?

— Uvek sam mislio da ti je poznata svaka kockarska rupa u ovom sistemu.

— Pa?

— U pravu si. Nemoguće je da je *tebi* nepoznato ovako nešto.

Starbak produži stazom u pravcu najbliže zgrade.

— Ali, ovo nije kockarska jazbina. Ovo je najveća kockarnica koju sam imao prilike da vidim izvan starog Oriona.

— Ali, ko je lud da postavi kockarnicu na jednoj perifernoj planeti kao što je Karilon? Zašto bi pravili ovako nešto i onda to držali u tajnosti?

— To i mene zbunjuje. Ukoliko niko ne zna da mesto postoji, nema ni posla.

Dok su iz vrta ulazili u predvorje sferičnog zdanja, primetiše da nema čuvara. Sve što su videli bile su grupe ljudi — i ne samo ljudi. Bile su prisutne sve rase, svi oblici civilizovanih živih bića dosad otkrivenih u svemiru, izuzev, razume se, Silonjana, mada Starbaka ne bi zaprepastilo kada bi ugledao i njihove predstavnike. Ipak, Silonjanima njihov urođeni smisao za red i uzdržavanje ne bi dozvolio da učestvuju u kocki i u različitim, veoma brojnim uživanjima koja su ovde nuđena sa svih strana. Preko masivnih lučnih vrata, na nekoliko jezika, pisalo je *Rajski festival*, što je očigledno bilo ime ovog dela opšte zabave koja je carovala u dolini.

— Hoćemo li da produžimo sa istragom? upita Bumer.

— Iz sve snage Bum-Bume, iz sve snage.

Nenaviknuti na česte susrete s bićima iz svemira, Starbak i Bumer su kao začarani zurili u primerke ljudskih i životinjskih oblika života. Bilo je tu gušterolikih bića sa pipcima, obliku kakvima su dvojica ljudi imali priliku da čuju samo iz svemirskih legendi, nezgrapnih čudovišta rapavih spoljnih omotača, toliko da bi sigurno prošli kao kamenje da se nisu kretali i govorili — stvorenja svih vrsta i oblika. Najviše je ipak bilo čovekolikih vrsta, mada su i poneke od njih izgledale odbojno. Čim Starbak i Bumer uđoše u ogromni kasino, jedna žena-mačka, kelnerica, skromno obučena u haljinu koja je otkrivala četiri para dojki, zapita ih šta žele da popiju. Kad rekoše da ne žele ništa, ona se nasmeši i napusti ih dok njen dlakavi rep uz put dohvati i ponese jednu prljavu čašu. Starbak nije mogao da skine oči s nje.

— Vide li ti taj rep koji... reče on Bumeru.

— Nego šta.

Za obližnjim kockarskim stolom, jednim od stotinu koliko ih je bilo u ogromnoj, pećini sličnoj prostoriji, podiže se pobednička vika. Nagnuvši se da vidi, Starbak primeti jedno čovekoliko stvorenje kako rukama u obliku kopita privlači sebi zlatne kubite. Još jedan pobednički usklik začu se negde iz dubine dvorane.

— Mora biti da se ovo mesto nalazi na srećnoj zvezdi, reče Starbak. Ljudi dobijaju čitava bogatstva. Vidi!

Daljim istraživanjem dvorane, Bumer smotri stolove prepune hrane sa kojih su igrači bez ikakvog ustezanja uzimali ono što im se sviđa.

— Ovde se očigledno dobro i hrane, reče on. Hajd‘ da nađemo glavnog gazdu i vidimo možemo li dobiti nešto hrane za flotu.

— Polako, nebeski Uspori! malo. Poslednja stvar koju bi ovi ljudi želeli možda je baš jedan svemirski brod koji im čuči iznad glava.

— Onda, znači, ti misliš da je ovaj posao ilegalan?

— To je kao da me pitaš jesu li Silonjani muka živa? Da, mislim da je ilegalan. Nije upisan u naš registar mesta na koja je dozvoljeno ući.

— A mi smo ovde u punoj „ratnoj opremi”. Možda se neće oduševiti kad primete vojnike. Bolje da kidnemo dok...

— Čekaj, čekaj. Poklonjenom konju zubi se ne gledaju, naročito ako mu je oprema zlatna. Nikad nisam video ilegalnu kockarsku rupu koja se nije oslanjala na vojne budžete kako bi mogla da drži vrata otvorena. Hajde da vidimo šta taj „gazda” ima da nam kaže.

Kad ga nađoše, ispostavi se da je gazda čovek. On im pođe u susret široko se osmehujući.

— Dobro došli, gospodo, reče on. Jesu li to obeležja Planetarne flote?

Bumer se uplaši, ali Starbak samopouzdano odgovori:

— Tačno.

— Nije mi bilo poznato da se nalazi u ovom delu svemira.

— Što se toga tiče, mi smo ovde malkice na svoju ruku.

— I malo podalje od uobičajenih puteva, zar ne, bratac?

— Tajna misija, reče Bumer kome se iznenada svide pomisao o pretvaranju.

Starbak ga potapša po leđima i reče kao u šali:

— Mnogo voli drame. Ne, nikakva tajna misija. Uobičajeno patroliranje. Koliko da se vidi da je vojska prisutna.

Prođe zatim jedan dugi trenutak u tišini, za koje vreme se Starbak u sebi pitao smeši li se „gazda" to njihovoj naivnoj laži ili je u pitanju uobičajeno gostoljublje kasina.

— Baš zgodno, reče „gazda". Starbaku ne pođe za rukom da zaključi je li to rečeno sarkastično ili ne.

„Gazda zapucketa svojim dugačkim prstima i Starbak i Bumer nađoše se naručja punih hrane i pića koju im prinese jedna majmunolika kelnerica što se kao senka kretala kroz gomilu. Starbak otpi malo iz svoje čaše. Piće je bilo sagitarijanska gromovača. Zatim zagrize parče sendviča.

— Moje omiljeno piće i hrana, reče Starbak. Kako ste pogodili??

— One znaju, reče „gazda" i pokaza prema majmunolikoj kelnerici koja je upravo posluživala jedno stvorenje koje je ličilo na lako obojenu skulpturu od plastike.

— One pripadaju jednoj primitivnoj vrsti, ali imaju izrazite telepatske sposobnosti kad su u pitanju hrana i piće. Lepo se zabavljajte.

„Gazda" se još jednom nasmeši i ostavi ih.

— Pa, upita Bumer podrugljivo, kako se osećaš? Eto nas gde gotovo gazdujemo ovim mestom, dok naši gladuju i natežu se da dođu do žita i pašnjaka za stoku.

— A šta si očekivao od mene? Da priupitam momka može li nam pozajmiti malo hrane za Flotu, dok on misli da smo mi samo par usamljenih pilota na rutinskom zadatku.

— Pa, možda smo momku jednostavno mogli reći istinu.

— Jakako, baš izgleda kao poštenjačina. Bumere, sve dok ne ustanovimo ko su ovi ljudi, imaj na umu da je potreban samo jedan dostavljač pa da se cela silonjanska ratna mašinerija stavi u pokret.

— Pa, šta ćemo sad? Moram pronaći način da nabavimo nešto goriva i hrane za naše brodove.

— Najpre moramo otkriti ko stoji iza ovoga. Koliko kubita imaš pri sebi?

— Kubita? E, sad si mi se zgadio, znaš li? Ljudi nam umiru na brodovima, a gospodin bi se kockao!

— Sledeće što ćeš reći biće sigurno da očekuješ od mene da budem komandant Adama u minijaturi. E pa, ovo sada biće po službenoj dužnosti. Moramo postaviti neka pitanja, da bismo dobili neke podatke — ali *oprezno,* vrlo oprezno.

Bumer nije pokazivao očekivano oduševljenje dok je predavao novac u Starbakove ruke.

— U redu, ali neka ti je ovo poslednji put. To je sve što imam.

Bumer spusti tri kubita u Starbakovu šaku.

— Bumere, ljudino moja, kubiti su sada nevažni, bez obzira koliko ti oni značili.

Starbakovo oštro oko otkri najbolju polaznu tačku za svoju akciju. Odlučio se za jedan Hi-Lo sto, jer je Hi-Lo bila igra koja je njegovim ograničenim sredstvima pružala najbržu priliku da se uvećaju i da tako većana poslužena za neku od velikih partija za stolovima na kojima se igralo u velike uloge. Tri osobe, svi humanoidi, sedelo je oko okruglog stola. Jedna prazna stolica je prosto mamila. Starbak sede pored privlačne žene koja bi, pomisli on, bila prava lutkica samo kada bi malo smanjila svoju kilažu. Druga dva igrača bili su ljudi, obojica veseli, obojica gojazni.

— Gle! reče ona. Flota stiže. Sednite, *poručniče*. Seli ste za sto koji donosi sreću.

— Je li to tačno?

— Da. Mada nisam sigurna na šta sam tačno mislila. Da li je srećan zato što ja dobijam ili zato što ste vi uopšte prišli ovamo.

Starbak namesti svoj najblistaviji osmeh i zatraži da se uključi u igru. Krupije, koji nije bio ljudske rase, uz prijateljski osmeh, poče da deli karte elegantnim pokretima svojih zelenih ruku.

Apolo uključi radio da proveri kako ide ostalima iz njegove istraživačke grupe. Potporučnik Grimbin javi se i odmah izvesti o nevolji.

— Šta se dogodilo, Grimbine? upita Apolo.

— Džoli, ser. Čini se da smo ga izgubili.

— Kako se može izgubiti nešto tako veliko kao što je Džoli?

— I mene to čudi, gospodine, ali nema ga.

— Pošaljite jednu grupu u poteru za njim i izveštavajte me o tome.

— Razumem.

Apolo se zavali u sedištu.

— Čovek je verovatno samo odlutao nekuda, reče Sirina.

— Možda.

Taman se spremao da doda još nešto, kada se oglasi detektor tilijuma. Njegov zvuk natera Boksijevog droida da zalaje.

— Mir, Mafite. Vidim, kapetane... tilijum!

Apolo uspori trotomobil i proveri sat na aparatu. Pokazivao je ležište tilijuma i to bogato. Apolo polako zaustavi vozilo. Čim ono stade, Mafit iskoči kroz prozor.

— Mafite! kriknu Boksi. Čekajte, dovešću ga natrag.

I pre no što je iko mogao da ga spreči, Boksi polete za dagit-droidom, iskočivši kroz prozor trotomobila.

— Da pođemo i mi za njim? upita Sirina nervoznim glasom.

— Nema potrebe. Vidimo ga za sada. Neka se malo istrči.

— U pravu ste. Možda ga isuviše čvrsto držim na uzdi. Uz put, hvala vam.

— Zašto?

— Zato što ste mu spasli život.

— Da ne preterujete pomalo? U svakom slučaju, možda bih i ja vama morao da zahvalim.

— E, sad je moj red da pitam zašto?

— Pa, vi ste mi pomogli.

On naglo prekide, nagnuvši se i pažljivo zagledajući kroz prozor sa Sirinine strane.

— Šta se desilo? upita ona.

— Boksi. Upravo je nestao na onom mestu.

— Možda je samo otrčao preko brda.

— Možda, ali bolje da pogledamo. Dođite.

Sirinu uplaši užurbanost kojom se Apolo izvuče iz trotomobila i skoči na Karilona.

Sitol iskrsnu iz svog podzemnog skloništa i jednim hitrim pokretom dograbi u svoje četiri ruke Boksija i Mafita. I pre no što dete stiže da vrisne ili životinja da ispusti jedan od onih svojih odvratnih glasova, Sitol ih odnese do kamufliranog ulaza u podzemlje i u lift koji smesta krenu naniže ka rudniku tilijuma. U hodniku, koji je vodio do kraljičinih odaja, dečak poče neustrašivo da se otima i dok je Sitol pokušavala da izađe s njim na kraj, životinja joj se ote iz ruku i potrča niz hodnik.

— Mafit! povika dečak. Prokleti dagitu, da si se smesta vratio ovamo!

Životinja odmah posluša. Sitol, nenaviknuta na domaće životinje ili na njihove robotske surogate, veoma iznenadi brzina kojom je dagit poslušao naređenje. Ona ga ponovo podiže na ruke, dečak i životinja više nisu pravili probleme sve dok se ne nađoše u prestonoj dvorani gde se Mafit ponovo iskoprca iz Sitolinih ruku da bi se ovoga puta zaleteo pravo na tron. Tu besno poče da laje.

Jedan od robova pokaza nameru da ga ubije, ali kraljica, koju je to očigledno zabavljalo, ne dozvoli mu da to učini. Oštre bodlje na njenom telu promeniše boju u bledožuto, kao što se dešavalo uvek kada bi joj bilo prijatno. Boksi se takođe otrže iz Sitolinih ruku i pritrča svojoj životinji. Jedini prisutan čovek u prostoriji napravi nekoliko koraka napred i Boksi pogleda gore u njega.

— Poručniče Džoli! Šta vi radite ovde?

— Nisam u poseti, momak, reče Džoli.

On značajno pogleda Lotej koja je sedela na svom tronu.

— Izvinjavam se, veličanstvo, što sam sve svoje posetnice zaboravio kod kuće i tako bio primoran da ovamo upadnem nenajavljen.

Lotej ne shvati porugu u rečima koje joj uputi debeljko. Umesto da reaguje, ona primeti da Sitol namerava da ponovo dograbi Boksija, naredivši joj da to ne čini izgovarajući samo dve reči:

— Ostavi ga.

Iz čučećeg položaja, dok mu je Mafi lizao lice, dečak upravi pogled prema kraljici. Lotej se diže sa prestola. Bodlje na njenom telu postaše svetlije kad pokaza na dečaka, njegovu životinju i debelog pilota.

— Čudnovato društvo, reče ona. Ali, sasvim će odgovarati našim potrebama. Sitol, predajte ih u pripremu i uredite sve za prijem ostalih što je pre moguće.

Sitol se pokloni i priđe zarobljenicima.

Džoli se prignu iznad Boksija i zaštitnički ga obgrli oko ramena. Sitol razveseli strah koji pokaza debeljko. I svoju sopstvenu rasu posmatrala je ciničkim očima. Uvek joj se sviđalo ono što je bila, ali ne i ko je bila —, ili, kad smo već kod toga, bolje rečeno, za nju ništa nije bilo savršeno. Čak je i njena ljubav prema kraljici, koja je išla čak do obožavanja, bila nepotpuna, jer je bilo malo verovatno da će joj kraljica uzvratiti ravnom merom. Uz elegantne pokrete svoje četiri ruke, Sitol potera Boksija i Džolija prema izlazu dok je Mafi radosno tapkao za njima. Sedeći na prestolu, Lotej poče da se tajanstveno osmehuje. Sitol nikada nije uspela da odgonetne ovu vrstu kraljičinog osmeha.

Apolo i Sirina bezuspešno pretražiše prostor oko vozila. Sirina je jedva obuzdavala suze, dok je sebi prebacivala što je dopustila da dečak ode daleko od nje. Kad se vratiše do trotomobila, Apolo uključi radio i pozva Grimbina koji javi da od Džolija nema ni traga ni glasa.

— Šta je ovo? upita Sirina. Šta se dešava na ovoj planeti?

— Ne bojte se. Već ćemo ih pronaći.

Apolo požele da i sam može da poveruje u ono što je rekao. Nevolja je bila u tome što je osećao da su nevolje na vidiku.

— Ova planeta je stravična, S njenim mrakom i dva meseca — oh, šta je to, Apolo?

Apolo potеže svoj pištolj i uperio ga u tamu iza trotomobila. Sirina isprati njegov pogled, a onda vrisnu. Tamo su stajala dva ovijanska ratnika, očigledno tek izašla iz jednog otvora na zemlji, otvora koji se sekundu ranije tu nije nalazio. Njihovo oružje sa dva okidača bilo je upereno na Apola i Sirinu.

IZ ADAMINOG DNEVNIKA:

Poveravajući mi komandu Galaktike, otac mi je u oproštajnom govoru savetovao da se uvek, i onda kad izgleda da je sve u redu, zapitam šta nedostaje. Dovođenje u pitanje očigledne stvarnosti i sposobnost dodavanja nepostojećeg postojećem mora biti bitna odlika svakog ko želi da komanduje. Kasnije, kad sam na mapi zvezda morao da planiram smerove kojima ću uputiti svoje letelice i razmišljao o opasnostima koje su tu vrebale, u potpunosti sam shvatio šta je stari hteo da mi kaže. Kada sam imao posla sa, na prvi pogled, potpuno prijateljski naklonjenim stvorenjima, naučio sam da čujem neizgovoreno. U vreme kada je mir postao gotovo opipljiva stvarnost, morao sam se brinuti zbog odsustva nekih važnih delova ugovora. Ne mogu čak ni da pogledam neku sliku, a da se ne zapitam šta je umetnik izostavio sa originala pejzaža ili modela. Čini se da, osim u retkim prilikama kada se izvesnim zaključcima ne može protivurečiti zbog toga što su konačni, uvek ratujem sa onim što vidim; sa očiglednom stvarnošću, uvek tražeći nešto čime ću popuniti ono što još ne vidim.

VII

OVIJANSKI RAJ

Dva ovijanska vojnika poteraše Apola i Sirinu kroz zamršeni splet hodnika koji su vodili naniže. Posle zagušljivog vazduha u liftu kojim su se spustili do ovih podzemnih nivoa, pa hladan vazduh na koji su tu naišli, delovao je osvežavajuće. Kad stigoše u ogromnu, glavnu pećinu rudnika, Apolu od iznenađenja zastade dah. Sirina je. takođe bila iznenađena veličinom prostora na koju su tu naišli i, reklo bi se, sumanutom brzinom kojom su radnici, svaki u svom odeljku, obavljali posao.

— Šta je ovo? upita ona Apola.

— Neverovatno! Možda najveći podzemni rudnik tilijuma uopšte. Otac je bio u pravu kada je tvrdio da ovde ima tilijuma. Ima ga toliko da bi njime mogli da napunimo sve naše letelice i da preletimo pola univerzuma. Ali...

— Ali, šta?

— Ne znam kako to da izrazim. Pomalo je čudno da nešto ovako veliko postoji, a da mi ništa ne znamo o tome. Ko se služi ovom energijom i u koje svrhe?

Jedan ovijanski vojnik gurnu ih otpozadi, pokazujući im da treba da pređu preko mosta koji je spajao dva zida pećine.

— Gde li može biti Boksi? Toliko se brinem zbog njega.

— Ja znam gde je. Ako mu fali i dlaka s glave, ja ću ..

— Ne govorite tako. Ionako sam premrla od straha.

Njihovi sprovodioci zaustaviše se ispred vrata Lotejine prestone dvorane i dadoše im znak da uđu unutra. Apolo i Sirina kročiše u kraljičine odaje.

U početku ih Lotej ne primeti — ili, bar, činilo se da ih ne primećuje — što je privilegija vladara. U međuvremenu, Sirina se divila šarenilu boja na tkaninama kojima je dvorana bila ukrašena, i u čudu gledala robove i muzikante čija je muzika ličila na rad pokvarenog generatora. Konačno, kraljica upravi pogled na njih.

— Vi ste kapetan Apolo? upita ona. Njen glas, iako prigušen, zvučao je škripavo. Apola i Sirinu sigurno bi veoma zbunilo mišljenje Ovijanaca, za koje je njihova kraljica imala beskrajno melodiozan glas.

— Da, odgovori Apolo.

— Dobro došli na Karilon. Pretpostavljam da ste impresionirani.

— Uvređen bi bila prava reč. Gde je dečak?

Stvorenje oblikova izraz koji bi odgovarao ljudskom osmehu, ali na njenom insektoidnom licu on baš nije prikladno stajao.

— Hoće li vam smetati ako mu se priključite, kapetane?

— Nikako, i ukoliko mu se ma šta desilo, imaćete posla s Udruženim planetama!

Lotej se ponovo nasmeši i uzdiže sa svojih jastučića. Već naviknutu na nizak rast ovijanskih vojnika, Sirinu zaprepasti kraljičina visina. Bila je viša od svih svojih podanika. Hodom koji je u svemu bio kraljevski, Lotej ih povede iz prestone dvorane. Sirina primeti da su i stražari krenuli za njima. I dok su prolazili hodnikom, Sirina se naže prema Apolu i prošapta:

— Da li onaj njen avetinjski osmeh znači da zna da Planete više ne postoje?

— Ne znam, takođe šapatom odvrati Apolo.

Lotej ih uvede u jednu malu prostoriju i jednim pokretom naredi da stanu.

Zatim dade znak jednom od stražara i ovaj zatvori vrata za njima. Odmah zatim osetiše kako se pod pomera.

— Šta se to događa? upita Sirina.

— Mora biti neka njihova vrsta lifta, izuzev što izgleda da se pomera i postrance, a ne samo gore i dole.

Kad se pokretna prostorija zaustavi, Lotej naredi stražaru da otvori vrata. Apolo i Sirina, izmenjujući zabrinute poglede, dozvoliše da ih izvedu napolje. Ni najmanje nisu bili spremni na prizor koji ih dočeka: velika banketna sala puna pokreta što su ih činila stvorenja koja su se tu nalazila i glasne neskladne muzike. Neki od Ovijanaca u njihovoj blizini igrali su, dok su im se njihove četiri ruke pomerale u prilično elegantnim pokretima. Bila je tu i jedna trupa žonglera. Sirina nije mogla da zamisli kakve su veštine u stanju da izvedu četiri ruke. Stolovi su bili prekriveni tanjirima u kojima se nalazila hrana tako divnog izgleda, da se činilo kao da je tu priređena izložba kulinarskih veština svih dvanaest svetova. Mirisala je prekrasno i mirisom je podseti na to koliko je gladna.

— Kapetane!

Starbak je prilazio Apolu ruku raširenih u dobrodošlici. Još nekoliko lica koja su se nalazila kraj stolova sa hranom okrenu se, zbog Starbakovog uzvika, da pogleda u njihovom pravcu. Džoli je držao u rukama tanjir krcat nekog jela.

— Boksi! pozva Sirina i odgovor joj odmah stiže. Dečak skoči s Bumerovog krila, pritrča joj i zagrli je.

Dobra sreća nam se smeši, reče Starbak podižući uvis šestougaonu krišku nekog plavog voća.

— O ovako nečemu nismo mogli ni da sanjamo, izjavi Džoli, na čijem su se odelu mogli primetiti mnogi tragovi njegovog veselja.

— Imaju sve što nam je potrebno i to u ogromnim količinama.

— A sretni su i da to podele s nama.

— Zvuči kao raj, reče Sirina glasom nesigurnijim od reči. Zagrljaj u kome je stezala Boksija bio je zaštitnički, koliko i radostan.

— Da, tačno tako, reče Apolo oprezno odmeravajući prizor u sali.

Lotej stupi napred i s napadnom smernošću obrati se svojim gostima.

— Mi smo po prirodi društvena bića. Mi svi radimo. Mi svi delimo. Nema zamerki, zavisti, sukoba. Sve je mir, sve je red.

— Večita sreća, primeti Apolo. Nije bio siguran da li je Lotej primetila sarkazam kojim je propratio te reči.

— Sreća je cilj nezrelih. Svi je jure. Nekolicina je ima. Niko je ne može večno zadržati. Ovijanac je zadovoljan onim što ima. Tako je bolje.

Sirina je mogla videti sumnjičavost u Apolovim očima, a istu vrstu osećaja otkrila je i u sebi.

— Čini se da ste uspeli u tome, reče ona kraljici.

— Milenijumima je već tako. A sada nam se pridružite. Budite naši gosti. Poslužite se jelom, zabavljajte se. Ukoliko vam ma šta zatreba, samo zatražite. Budite zadovoljni.

— Ona to misli ozbiljno, reče Starbak. Ako mislite da je ovo ovde izvanredno, čeknite da vidite kasino nekoliko spratova iznad ovoga.

— Kasino? upita Apolo.

— Aha! I da vam kažem nešto: vraćam se gore čim se najedem.

— Poručniče Starbak, na našim brodovima ljudi *umiru* od gladi...

— Znam, znam, kapetane. Samo polako. Ovi ljudi upravo pripremaju hranu za naše. A i gorivo. Naši problemi su rešeni.

— Zvuči divno, ali...

— Nema „ali", kapetane. Opustite se. Hajde, jeste li kada probali ovog narandžastog vina? Gucnite malo.

— Nisam ovog časa baš raspoložen za to, odbrusi Apolo.

Lotej se nasmeši dobrodušno ljudima. Stajala je po strani i posmatrala ih. A za Apola i Sirinu, njen smešak bio je pun misterioznosti. Činilo se da u njemu ima više značenja no što je kraljica bila voljna da otkrije. Apolo se činilo da je u njenom pozivu na uživanje naslutio zapovedničke tonove. Sirina nije bila sigurna šta naslućuje, ali, ma šta to bilo, bilo je mučno. Očajnički je želela da se nađe izvan ovih podzemnih prostorija i u umirujućoj, mada prostorno skučenoj, sigurnosti *Galaktike*.

Oficiri oko „Jedinog koji zapoveda" izmenjivali su otrcane misli preko svojih komunikacionih sistema. Na nivou prvog mozga, Silonjanin mrzi neaktivnost. U vreme kad dobije drugi mozak,

Silonjanin mrzi zbrku. Silonjanin sa tri mozga mrzi i zbrku i neaktivnost, ali iznad svega mrzi otrcanost. Oficir koga je poslao na Karilon na sastanak sa njihovim ovijanskim saveznicima, kao i da proveri glasine koje su kružile o pojavi ljudskih brodova u tom području, još se nije javio. Vođa se osećao kao izvan stroja, kao da će se raspasti ukoliko se uskoro nešto važno ne dogodi.

Njegov mozak bio je pretrpan beznačajnim sitnicama o kojima čak ne bi smeo ni da misli. Hvatao je sebe kako precizno slaže i povezuje potpuno beznačajne stvari.

Sećao se razgovora koji je jednom vodio sa jednim zarobljenim ljudskim bićem. Čovek je bio naučnik, omanji, pomalo debeli momak koji je puštao dugačke zulufe kako bi nadoknadio manjak kose na glavi. Verujući da bi čovek mogao, s obzirom na svoju inteligenciju, biti dorastao razgovoru sa jednim Silonjaninom, „Jedini koji zapoveda" je u tom smislu učinio i neke pokušaje. Pa, iako je nivo razgovora bio iznad proseka razgovora koje su Silonjani tu i tamo imali priliku da vode sa ljudima, ipak ne donese rezultat koji je „Jedini koji zapoveda" priželjkivao. Sem toga, posle svega nekoliko dana, čoveka iznenada zahvati letargija i njegovi odgovori postaše monotoni.

Kada ga je „Jedini koji zapoveda" zapitao za razlog njegove iznenadne promene raspoloženja, naučnik pokuša da Silonjaninu objasni šta je to dosada. Shvativši šta naučnik pokušava da mu objasni, toliko mu se zgadilo da je odbio da prihvati takvo objašnjenje. U stvari, razbesneo se. Čovek se takođe razljutio i počeo da brani dosadu kao, u određenim prilikama, uobičajeno i čak prihvatljivo ljudsko raspoloženje. Nikome nije drago kada ga zahvati dosada, rekao je čovek, ali ona je sastavni deo čovekovog života koja često vodi razmišljanju iz koga mogu proisteći neka naprednija rešenja. Dosada ljudskoj vrsti može biti čak i prednost, rekao je čovek. Vođa primeti da se otkako je diskusija o dosadi počela, čovek našao u daleko boljem raspoloženju, te je izgledalo da sam razgovor o dosadi i nije toliko dosadan. Čovek je vikao da se nikada u životu nije toliko dosađivao kao otkako je bio sa Silonjanima i da su i „Jedini koji zapoveda" i svi ostali Silonjani tolika gomila hipokrita, koji se između sebe ne razlikuju ni pojavom

ni ponašanjem, da nijedno razumno ljudsko biće u njihovom društvu ne bi moglo osećati ništa sem dosade. Iako vođa nije verovao da dosada može biti korisno, pa čak ni urođeno raspoloženje ljudske rase, ma koliko nepredvidljiva ona bila, ipak je iz svoje svesti zauvek izbacio postojanje toga čoveka. Verovatno ga je osudio na smrt i pogubio, ali to je bio podatak toliko nevažan da se nije zamarao da ga zabeleži ni u jednom od svojih mozgova.

U ovom času se pitao da li se gomila otrcanih misli koje su izmenjivali njegovi potčinjeni raspoloženje koje ga je zahvatilo zbog njih i od koga je patio može nazvati dosadom o kojoj je govorio naučnik. O ovome, ipak nije morao dalje da razmišlja, jer konačno stigoše važne vesti. Oficir koga beše poslao na Karilon konačno je javio. Nalazio se u jednoj podzemnoj pećini na Karilonu, obavivši razgovore sa njihovim ovijanskim saveznicima. Oni su mu potvrdili da su ljudi stigli u područje Karilona. Neki od njih su već pod ovijanskim nadzorom, dok se drugi nalaze u kružnoj orbiti oko Karilona na matičnom brodu *Galaktici,* i na nekoliko drugih brodova. Njihovi lovci uništili su veliki deo zaštitnog minskog polja koje su Silonjani po ugovoru sa Ovijancima postavili oko planete, da bi zaštitili tajni izvor svog snabdevanja gorivom koji im je stajao na raspolaganju još od časa kada su porobili Ovijance i naselili ih na do tada nenastanjenom Karilonu. Vođa, zadovoljan što mu se konačno pružila prilika da nešto preduzme, izdade nalog da se pošalju naređenja velikoj floti silonjanskih lovaca na Boralusu da bude u stanju pripravnosti za prebacivanje u karilonski sektor. Onda se opusti, zadovoljan saznanjem da ono što sada oseća — pod utiskom talasa važnih podataka — ni u kom slučaju ne može biti stanje koje ljudi moraju da trpe pod imenom dosade.

Na ekranu pored Adaminog stola planeta Karilon izgledala je kao obećana zemlja. Podaci u izveštaju koji mu se nalazio u rukama potvrđivali su da su sve njegove odluke u vezi sa Karilonom bile tačne. Ne samo da su ovde mogli da obnove svoje zalihe hrane i ostalih potreba, već su i tilijum našli u tolikim količinama da su za neko vreme mogli podmiriti potrebe čitave flote. Uključujući svoj registrator on poče da diktira dnevnik proteklih događaja.

„Ovijanski narod ukazao je preživelima sa planeta svu svoju dobrotu i pomoć kojoj smo se samo mogli nadati. Sada je moguće predvideti da će cela naša flota uskoro moći da krene na putovanje i to već za..

Neko pokuca na vrata. Adama isključi aparat i reče:

— Napred.

Pukovnik Tig, zabrinut, uđe u sobu. Tig je uvek brinuo zbog nečega, naročito ako je predmet za brigu bio dovoljno veliki da uđe u izveštaj.

— Ništa ne može biti gore od vašeg izgleda u ovom času, Tig. Šta se desilo?

— Pa, evo, ovaj izveštaj sa površine planete, gospodine.

— Izveštaj je po meni krajnje povoljan, pukovniče.

— I previše. Uri savetuje svima u floti da siđu na površinu planete, a niko od tih koji odu više se ne prijavljuje u radna odeljenja.

Adami u svesti iskrsnu Urijeva slika kako se obraća iscrpljenim ljudima na *Galaktici*. Većnik je vešto umeo da iskoristi svoj prirodni šarm kao političko oružje. Sa zalihama hrane na izmaku, nije čak morao njime ni da se služi, jer njegovom nagovaranju, zbog gladi niko nije imao snage da se odupre.

— E pa, reče Adama, Uri je tu možda u pravu. Možda bi i trebalo da određenom broju ljudi dozvolimo kraće posete površini planete, i da to izvedemo tako da se ide u smenama, i u malim grupama. Šta opet nije u redu, Tig?

Tig pročisti grlo pre no što progovori:

— Bojim se da je sada kasno da ma šta učinimo. Uri je već izdao dozvole za posetu gotovo polovini ljudi sa brodova.

— Polovini! Poništite to naređenje, smesta.

— Bojim se da je to nemoguće, Kao član Veća, Uri ima pravo na donošenje nekih odluka koje nisu izričito pod vojnom nadležnošću. Da ste ostali predsednik...

— Prestanite već jednom da kukate zbog toga, pukovniče.

Adama uzdahnu.

— U redu. Učinite sve što možete da se to nekako ograniči. Kako napreduju i naša radna odeljenja?

— Vrlo dobro. Stoka je dobro uhranjena, a i prvi poljoprivredni proizvodi pristižu.

— U redu, pukovniče. Nastavite tako i dalje.

Adama se zamisli nad onim što mu je Tig rekao. Uri nije smeo da ima toliko političkog uticaja, a bilo je i odveć opasno poslati toliki broj ljudi dole. Moraće da smisli plan za slučaj nepredviđenih događaja. Kad dohvati elektronski registrator da nastavi sa dnevnikom, neko opet zakuca na vrata.

— Napred.

Bila je to Atina.

— Tražim dozvolu za sletanje na planetu, reče ona.

— Zašto to tražiš od mene? upita Adama. Čuo sam da Sire Uri deli dozvole za to kao prijateljski poklon.

Atina se iznenadi zbog očeve ljutine, ali reče:

— Ne bih nikada otišla dole s njegovim blagoslovom, oče. Ali, neću se protiviti ni ako mi ti kažeš ne.

On zausti da je odbije, ali ga neka tuga u njenim očima natera da promeni odluku.

— U redu. Možeš ići. Treba ti opuštanje više nego drugima, radila si tako...

— Ne treba meni odmor.

— O? Starbak, znači, ponovo?

— Možda.

— Znam da je i on tamo dole i da je on otkrio taj kasino. Kasino mora da mu liči na dar s neba, zar ne? Mislio sam da si besna na njega.

— Jesam.

— Ali... mislim da pogađam. Žena sa kojom si ga uhvatila na delu. I ona je dobila dozvolu od Urija da ode dole.

— Možda.

— E pa, zaprži joj čorbu.

— Je li to naređenje, gospodine?

— Zapržite čorbu i njoj i njemu, potporučniče.

— Da, gospodine.

On se nasmeši hitrini s kojom se ona okrete i napusti sobu.

Jedva da se ponovo dotakao svog beležnika kad zazuja interni telefon. Javi se Tig.

— Gorivo počinje da stiže u tankerima iz ovijanskih tilijumskih rudnika, gospodine.

— Po glasu vam vidim da ima nekih neprilika, Tig.

— E pa, pošiljke su manje od onih koje je ugovorio kapetan Apolo. Vođa Ovijanaca poslao je neko providno izvinjenje, kao da nisu u stanju da isporuče tolike količine najednom. A po izveštajima koje smo dobili od Apola, a i od drugih, to nije tačno.

— Razumem. Pa, potrudite se oko toga, pukovniče.

Onog časa kad se Tig isključi, Adama dohvati registrator i besno se baci na posao. Više no ikad osećao je potrebu za donošenjem mera predostrožnosti. Izuzetnih mera predostrožnosti. Nešto mu je govorilo da se dole kuvaju neobične stvari.

Kad završi posao, on pozva Tiga.

— Da, gospodine?

— Pripremite moj šatl. Idem dole na planetu. Želim lično da vidim taj raj.

— Gospodine, jeste li sigurni da ...

— Da li mi to savetujete da zatražim dozvolu od Sire Urija?

— Ne gospodine! Vaš šatl vas čeka.

Adama se diže sa stolice zadovoljan načinom na koji mu krvni sudovi u prstima pulsiraju. To mu se događalo uvek kada je bio spreman za akciju, a to mu se odavno nije dogodilo.

IZ ADAMINOG DNEVNIKA:

Kao klinac često sam zamišljao raj. Mada se ne sećam većine detalja u vezi sa samim mestom, sećam se da je u njemu bilo veoma mnogo aviona — igračaka i da je gotovo sve bilo plave boje *Moja zrelija razmišljanja o raju stavljala su me u centar svega što sam želeo. Atina je raj zamišljala kao vlastiti brod kojim bi komandovala. Tigov raj bio je mesto bez ijednog papirića. Naše predstave o raju bili su uglavnom ili snovi o mestu na kome bi nas čekalo sve što smo mislili da volimo i želimo ili mesto na kome nije postajalo sve ono što nas je inače mučilo. Čini mi se da niko od nas, u našim predstavama o raju, nije vodio računa o robovima koji su predstavljali ostatak stanovništva naših idealizovanih, izmišljenih zemalja. Raj koji treba da označava proširenje ljudskih mogućnosti, u stvari predstavlja smanjenje tih mogućnosti čak do stanja potpune umrtvljenosti. Ljudi u raju lenčare daleko više nego u životu, pa čak i više no što bi želeli. Karilonski raj u suštini je bio klopka, isto onako providna kao što su to bili silonjanska mirovna ponuda i zašećerene reči grofa Baltara. Mi ljudi, na nesreću, skloni smo da uletimo u svaku klopku koja nam po ma čemu liči na raj. Budite zadovoljni, rekla je Lotej, kraljica Ovijanaca. I mi bismo sigurno bili zadovoljni dok god bi bilo dovoljno aviona-igračaka i sve bilo u plavom, tako da ne moramo da mislimo na robove i umrtvljenost.*

VIII

PRVE SUMNjE

Adama je posećivao tilijumske rudnike i ranije, ali ovijanski rudnik nije podsećao ni na jedan od rudarskih poduhvata koje je ikada video, naročito kada ga je čovek posmatrao u beskrajnom prostoru podzemne pećine u kojoj se Adama sada nalazio. Mreža odeljenja po zidovima pećine bila je pravo čudo za svakoga ko je bio naviknut na rudarske jame i okna. Adama odjednom oseti nelagodnost. Rudari, živa bića u svakom slučaju, radili su kao mašine. Ovijanski vojnici stajali su tako blizu njih, da je izgledalo kao da prate svaki njihov pokret. Sve je podsećalo na robovske odnose; Adami se sve to nimalo nije svidelo.

Tokom obilaska, Lotej je svojim mekim glasom iznosila gomilu podataka koji su po pravilu zaprepašćivali posetioce. Završila je time što je nalazište koje su upravo upoznali okrstila kao najveći i najbogatiji tilijumski rudnik u univerzumu.

— U to nema nikakve sumnje, reče većnik Uri udvorički.

— Hvala vam, odgovori Lotej. A sada, dozvolite mi da vam pokažem neke lepše strane ovijanskog života.

Ona ih odvede do obedovaonice, gde većnici napraviše gužvu oko stolova sa jelom kao ljudi koji već neko vreme umiru od gladi — što je u suštini i bila istina. Iako je Adama i sam patio od ograničenja sledovanja, on odbi jelo. Muzika koja je odjekivala dvoranom išla mu je na živce.

— O ovome nismo mogli ni da sanjamo, reče Uri dok su mu slatki sokovi curili iz uglova usta.

— Imamo toga dosta, reče Lotej. Želimo da vam pomognemo. Svi vaši ljudi koji izraze želju da nas posete biće naši gosti.

Uri se pobednički okrete ka Adami.

— A vi, komandante, želite da našim ljudima uskratite pravo da prihvate ovako velikodušnu ponudu?

Adama oseti nelagodnost pod oštrinom političarevog pogleda. Za trenutak, Uri je imao sve adute u rukama i Adama je mogao jedino da odgovori:

— Predlagao sam jedino male izmene, a ne masovno obustavljanje poseta...

— Ali, ja mislim da nam je vreme najveća briga, prekide ga Uri, izgovarajući reči između gutljaja koje je uzimao iz čaše pune nekog purpurnog pića. Što više ljudi najednom dovedemo ovamo dole, pre ćemo moći da kremeno na put i vratimo se ostalima. Znate, mislim da vredi razmisliti o tome da, kad naše brodove napunimo gorivom i preuredimo ih za hipersvemirsko putovanje, svi još jednom svratimo ovamo kako bi i oni koji sada nisu sa nama imali prilike da se naužívaju. Možda bismo se, uz malo truda, mogli čak i naseliti ovde. Da, ovo je najbolja ideja koja mi je u poslednje vreme pala na pamet. Moraću da razmislim o tome.

Urijeva ideja, očigledno političke pozadine, naiđe na jednodušno odobravanje prisutnih većnika, pa se čak i Anton, koji se inače teško slagao sa ma kakvim Urijevim predlogom, spremno se složi. Adama odluči da se ne suprotstavlja Urijevom izazivanju. Nikada nije bilo razumno suprotstavljati se političaru kada je ovaj bio na svom terenu. Gore među trezvenim svetom na palubama *Galaktike,* i njegovi sadašnji istomišljenici shvatiće da je većnikova ideja nerazumna.

Adam se okrenu prema Lotej i upita:

— Smem li da zapitam zbog čega su naše pošiljke tilijuma smanjene?

— Mi smo već pripremili i poslali vam prvi tovar, zar ne? odgovori Lotej glasom koji je imao onaj prizvuk koji Adama nije podnosio i koji nije bio u stanju da ga smiri. On shvati da u ovom

trenutku, pošto je već morao da istrpi Urijev politički napad, nije u stanju da proceni moguće sračunate neprijateljske namere.

— Da, već smo ukrcali taj prvi tovar tečnog tilijuma, nastavi on. No, obavešten sam da će posle te prve ture biti zastoja u dostavljanju.

— Naši proizvodni kapaciteti su ograničeni, odgovori kraljica. Treba nam vremena za preradu rude, te nismo u stanju da odgovorimo tako velikim zahtevima. Rekla bih da ste nas svojim dolaskom ponešto iznenadili. Mi, uglavnom nikada ne prerađujemo toliko mnogo goriva, nikada za jednu celu svemirsku flotu.

— O? A u koje svrhe ga inače proizvodite? Ili bi možda, bilo bolje da vas upitam *za koga* ga inače proizvodite?

— Mi ne odajemo imena naših klijenata, komandante. Mi smo veoma zaposleni, ali smo i mali i imamo razloga da se plašimo svih došljaka, naročito onih koji uništavaju naše zaštitno polje da bi stigli do nas. No mi, takođe, veoma cenimo veličinu naše porudžbine i, razume se, dobit koju ćemo ostvariti. Ipak, treba nam vremena, a vi morate biti strpljivi.

Lotejin smešak, zamišljen i izveden kao udvorički, bio je tako snažan da Adama oseti gotovo fizičku bol u stomaku.

— Mislim da ne treba izazivati sreću, komandante, umeša se Uri dok je prstima grčevito kidao komad mesa. Ne smemo biti neučtivi, s obzirom na ovakvo gostoprimstvo.

— Molim vas, zabavljajte se, reče Lotej. Budite nam gosti. Dobro se nahranite, raspoložite se. Budite zadovoljni.

Kraljica krenu prema izlazu, uz namešteni izgled koji je bio više ropski no kraljevski. Adama zaustavi njeno povlačenje rečima:

— Zar nam se vi nećete priključiti?

Ona baci pogled na stolove sa jelom bez mnogo oduševljenja. Slabašni smešak prelete joj licem.

— Ne. Bojim se da neću.

Uz graciozan poklon, ona se zatim izgubi iz dvorane.

— E pa, reče Uri naginjući se prema komandantu i istovremeno se služeći raznim voćem, mislim da više neće biti nikakvih protivljenja mojoj odluci. Biće nam potrebno dosta vremena da

ukrcamo tilijum, a za to vreme moramo pružiti priliku svim našim ljudima da iskoriste izvanredne uslove koje nudi Karilon.

— Ali, Uri...

— Da?

Svi članovi Veća napeto su posmatrali Adamu.

— Nije važno.

Adama je mogao da oseti jedinstvo njihovog mišljenja. Svi su odobravali Uriju, usta punih raznovrsnog jela. Mučni osećaj rastao je u Adaminom stomaku, tako da se ne pridruži ostalima na gozbi već se zadovolji time da sedne na jednu stolicu blizu vrata. Nije mogao da gleda ljude zgomilane oko stolova sa hranom. Bili su stvorenja njegove vrste, pa ipak, u tom času, ličili su mu na insekte više i od samih Ovijanaca.

Pridruživši se svojoj kraljici u hodniku izvan dvorane, Sitol uhvati korak s njom i isprati je duž jednog hodnika do skrivenog lifta. Malene bodlje na kraljičinom telu blistale su sada svetložuto, kao i uvek kada je Lotej bila veoma uzbuđena. Pre no što uđoše u lift i krenuše do nivoa na kome se nalazila prestona dvorana, ona dobro osmotri hodnik — očigledno, da proveri ne špijunira li ih neki čovek. Onda dade znak Sitol da pođe za njom, pa uđoše u lift i spustiše se do prestone dvorane.

U dvorani Lotej pođe pravo prema prestolu, ali umesto da sedne na njega ona najponiznije kleče uz izraz najdubljeg poštovanja. Sitol tada prvi put primeti visokog silonjanskog centuriona koji je sedeo na prestolu.

— Po vašoj zapovesti, reče Lotej. Sitol se razgnevi, gledajući svoju ljubljenu kraljicu primoranu da se tako uslužno odnosi prema Silonjaninu. Sitol je mrzela ta naduvena stvorenja pod šlemovima čak i više nego ljude i gadila se vlasti koju su oni imali nad Ovijancima. Još gore od toga, ona ih se i plašila.

— Sada je već veoma mnogo ljudi ovde kod nas, ali njihov komandant dozvolio je jedva nekolicini svojih vojnika da dođu s njima. Ostali su u stanju pripravnosti na njihovom matičnom brodu.

— I to će se promeniti kada se još više osvedoče u vaše gostoprimstvo. Na kraju, ko je više od vas imao prilike da stekne iskustva u gozbama s ljudima?

— Veoma ste ljubazni, centurione, reče Lotej. Živimo da bi vas zadovoljili.

— Da ćete nas zadovoljiti, to je sigurno. Naš vođa namerava da uništi svako ljudsko biće u ovom sektoru. Izuzev, razume se, onih koji mogu biti od koristi vašem narodu.

— Kako vi kažete.

— To će se dogoditi čim uspavamo njihovu budnost i namamimo njihov matični brod u zasedu. Naš vođa veoma ceni vašu saradnju i najtoplije preporučuje našu zaštitu Ovijancima kao sastavni deo našeg preslavnog Saveza.

— Veoma smo počašćeni, centurione.

Lotej se pokloni i dade znak Sitol da se i ona pokloni. Iako s gađenjem, Sitol posluša kraljičino naređenje.

Tek kada je Grimbin raportirao da je poljoprivredni projekat u fazi žetve, Apolo shvati da je pogubio sve pojmove o vremenu. Nije čudo što se i otac onako ponašao kada je otišao do *Galaktike* da podnese izveštaje o svim aktivnostima na površini planete, u koje su bili uključeni kako poljoprivredni radovi tako i ponašanje ljudi u kasinu i dvoranama za ishranu. Njegov otac je i sam bio, kako je Tig rekao Apolu, pod utiskom onoga što je video na Karilonu, kako u rudniku tako i u dvoranama za zabavu. Adama nije pokazao nikakvo zanimanje za podatke koji su govorili o tome da radovi ne samo što su premašivali plan, već i da su bili izvanredno uspešni. Kada mu je Adama rekao da mu smeta nešto na šta nije u stanju da uperi prst, Apolo reče da se u početku i sam slično osećao, ali da mu je očigledna sreća njihovih ljudi prilikom poseta Karilonu razbila sve sumnje. Adama je tada rekao da je baš to ono što ne valja — naime što u svemu tome ne može da nađe nikakvu zamerku. I tako, razgovor s ocem ostavio je Apola u još većoj nedoumici, čak i od one u kojoj pre toga se nalazio.

Noćas će zaboraviti na sve to, odlučio je, noćas će pokušati da se malo zabavlja kao i svi ostali. Sirina je pristala da pođe s njim u kasino i ko zna gde još, pa će se malo za promenu zabaviti. Samo za ljubav lepe kaprikanske novinarke obukao je svoju paradnu plavu uniformu i za čudo, osećao se sasvim prijatno dok su ulazili u kasino. Sirina, koja ga je držala ispod ruke, bila je obučena u dugačku lepršavu haljinu i izgledala je veličanstveno, toliko da su i najfanatičniji među kockarima digli pogled sa karata da je dobro odmere. Samo oni koji su se nalazili kraj stolova sa hranom nisu obraćali nikakvu pažnju na njihov dolazak. Samo kockanje bilo je daleko uzbudljivije i zabavnije od svega što su Ovijanci nudili. Činilo se da niko ne gubi. Svi su dobijali. Možda se Starbakova sreća proširila na sve prisutne.

— Ovo je cirkus, reče Sirina. Zemlja čuda.

— Tačno to, odvrati Apolo. Ali, ovo bar većini ljudi daje priliku da sebi daju oduška, da se malo opuste; upravo to im je i neophodno.

— Drago mi je što ste vi našli malo vremena za opuštanje. Nikada nisam videla nikoga ko toliko izgara na poslu kao vi.

— Sve to spada u rok službe, gospođo.

— Drago mi je što ste veseli, a drago mi je što su i svi ostali veseli. Ta žena kraj onog stola...

Ona pokaza na sredovečnu matronu koja je bila tako zaneta svojom igrom da plava perika samo što joj nije spala s glave.

— Šta je s njom?

— Gledala sam kako joj muž umire na rukama jedva pre nekoliko dana. Ne gledajte me tako čudno. I ja pokušavam da se veselim. Jedino što to meni ne polazi tako lako za rukom. Iscrpljena sam. Toliko se toga dogodilo da mislim da tek sada postajem svesna svega oko sebe.

— Ukoliko se tako osećate, najbolje bi bilo da vas odvedem do gostinskih odaja koje su nam Ovijanci obezbedili.

Da li se to mladi kapetan konačno odlučio da bude preduzimljiv, zapita se Sirina. Nije joj jedino bilo jasno da li je ona sama to očekivala ili ne. Ne tako davno, bila je ubeđena da nije u stanju da

ima ma kakvu sentimentalnu vezu sa nekim muškarcem — bar ne dok se ljudska stradanja ne okončaju. Ona pogleda oko sebe. Niko, čini se, nije izgledao nesrećan. Ipak, nije znala šta je to što je sprečava da se opusti. Neki mali detalj koji nije pripadao ovom mestu, neka od boja koja se nije slagala sa ovom dvoranom, tek — nešto je postojalo. Ona naredi sebi da se opusti, jer zvanično više nije bila novinar, te nije bilo ni potrebe da se ponaša kao takva.

— Da ostanemo ovde neko vreme, predloži ona Apolu, koji se složi bez vidljivijeg znaka razočarenja. I ja želim da se malo zabavim. Sešću upravo ovde, za prvi sto.

Apolo se nasmeši.

— Da. Što ne bismo zaradili bogatstvo?

— Zašto da ne, moj kapetane?

Oni zauzeše mesta kraj ruleta i kupiše nešto čipova od zelenokožnog humanoida koji je igrao ulogu krupijea.

U najudaljenijem uglu kasina, Starbak je vodio partiju u kojoj je dobio toliko da tako nešto nije pamtio još od dana kada mu je njegov tatica, kockar, u željne ruke spustio prvi špil karata. Visoka gomila zlatnih kubita stajala je ispred njega, u času kad u poslednjoj rundi deljenja baci na sredinu stola karte koje su dobijale i tu partiju. Dodirujući gomilu zlata, on oduševljeno povika:

— Još jednom podelite, tako vam boga.

Dobivši i sledeću partiju, on se zavali na naslon svoje stolice. Žamor kibicera koji su ga posmatrali kako igra zagluši u tom času čak i muziku. On diže pogled ka posmatračima, i prvo što vide behu Atinine užarene oči. Stajala je kraj prazne stolice do njega.

— Je li ovo mesto zauzeto? upita ona.

— Uhh... pa... poče on vrpoljeći se u vlastitoj stolice. Kasiopeja je sedela do njega do pre jedva nekoliko trenutaka i, u uzbuđenju zbog dobitka, nije primetio kuda se i kada izgubila. Pošto pojma nije imao o naumima jedne gemonske „isceliteljke", to pojma nije imao ni o tome kad i da li će se uopšte vratiti.

Atina se smesti na stolicu i prignu se k njemu.

— Dugujem ti izvinjenje, reče ona.

— Je li?

— Nisam imala hrabrosti da ti to kažem sve do sada. Znaš da sam ti uvek govorila kako komandantova ćerka ne bi smela ništa da ima sa potčinjenima svoga oca?

— Jedva se mogu prisetiti da si to govorila.

— Hajde, pa ovaj raj je kao stvoren da otvorimo dušu jedni drugima. Pustimo sve na stranu. Povredila sam te, zar ne?

Starbak, osećajući da je bolje da joj se ne protivi dok ne vidi kuda smera, klimnu glavom i pokuša da iscedi neki izraz bola na površinu svoga lica. Atina revnosno nastavi:

— Nisi li mi rekao da sam ja jedina žena do koje ti je stvarno stalo?

To li je, znači! Ljubomora. Znači, znala je za Kasiopeju. Ali, koliko je znala?

Atinin pogled nešto očvrsnu kad ga zapita:

— Pa, hoćeš li to potvrditi?

— Oh! Svakako. To je zbog celog ovog jada i svega, znaš. Isključio sam sva osećanja te vrste. Da bih izbegao bol i sa te strane.

Oči joj se skupiše.

— Ne verujem ti. Čuj, zaboraviću tvoju malu romansu sa tom „isceliteljkom".

Starbakove oči raširiše se od iznenađenja.

— To si bila ti! Ti si pustila onu prokletu paru! Morao sam...

— Morao, šta? Zar to nisi zaslužio?

— Ne, naravno da to nisam zaslužio.

— O, znači li to da imaš pravo da uskočiš u prvo zgodno ćoše sa svakom „isceliteljkom" koja ti se nađe na putu?

— To što sada govoriš zvuči nisko. Ne priliči ti. Nije svaka „isceliteljka" obična...

— Nije me briga ni da li je neobična. U redu, ja nisam... nisam baš najvatrenija osoba, a naročito kada ima puno posla. Što se toga tiče, ja sam jedini krivac što si joj pao u naručje.

— Ima divne ruke.

— Starbak!

On prokle sam sebe što je dozvolio da mu se omakne takva primedba. Stvarno nije želeo da povredi Atinu, ali i ona njena primedba o „isceliteljki" bila je nedopustiva i pomalo podla. Od Atine se tome nije nadao.

— U redu, žao mi je, ali nikuda nećemo stići s ovim...

— Imam razloga da verujem da sedite na mom mestu, reče Kasiopeja, koja je sada stajala iza stolice na kojoj se nalazila Atina.

Ne! pomisli Starbak, zar baš sada. Oseti kako mu znoj izlazi na sve pore. Ovo je bilo gore od prizemljenja s pokvarenim aparatom! Jedva i primeti da je dobio još jedno deljenje. Možda, ako se provuče ispod stola...

Atina se polako okrenu prema Kasiopeji.

— Vaša stolica? upita ona odmereno.

— Zrelost vam ne pristaje, dete, reče Kasiopeja, a onda se okrenu Starbaku koji se u međuvremenu beše osuo crvenilom. Ona diže ruku. Svojim dugačkim tankim prstima držala je neki zlatni ključ.

— Divne vesti, momak! Nabavila sam za nas dvoje kraljevske odaje.

U žargonu pilota-lovaca, ovakav obrt situacije učtivo je označavan sa „Silonjanin je uspeo da se zabavi". Atina kao da proključa od besa. Njen pogled preletao je sada sa Kasiopeje, pobedničkog izgleda, na Starbaka čije lice kao da je odavalo da mu nije dobro, i nazad. Poručniku pade na pamet da glumi skrušenost, ali nije znao čak ni kako se to izvodi, toliko je to bilo daleko od njegovog uobičajenog ponašanja. Proguta zatim ogromnu, nevidljivu knedlu i odluči da će biti najbolje da ne govori ništa. I Kasiopeja i Atina behu izvrsni borci, pa neka same donesu rešenje. Starbak se zavali na naslon stolice i čak ugrabi priliku da Krupijeu da znak da nastavi sa deljenjem.

Atina se, uz lukav osmeh, proteže i otrže Kasiopeji ključ iz ruke.

— Hvala vam, reče ona. Neobično *nam* je drago što ste nam učinili uslugu.

Ona zatim pogleda u Starbaka, pa ga dohvati za ruku u pokušaju da ga digne sa stolice.

— Hajdemo odavde, reče Atina. Idemo u te kraljevske odaje, Starbak.

Starbak pogleda Kasiopeju, a onda i Atinu. Slabašni osmeh zameni paniku na njegovom licu.

— Uh, reče on, baš sada kad sam u sred najvećeg dobitka u životu.

— Dušo, javi se Kasiopeja, tvoj najveći dobitak nije ta gomila zlata pred tobom. Znaš da sam jedini pravi dobitak za tebe ja, a upravo si počeo da se hladiš.

— Tačno, samo mu vi recite! reče Atina.

— Hej! uzviknu Starbak.

— Nije važno, *poručniče,* reče Kasiopeja. Čak i jedna bivša „isceliteljka" zna kada je vreme da se. povuče.

— Baš pametno.

— Ne budi previše samouverena, dete, reče Kasiopeja. Nisam rekla da zauvek odustajem.

— Ti mala...

— Ne govori to. U svakom slučaju, neću čuti ništa što mi je nepoznato.

I Kasiopeja se ljutito progura kroz gomilu i ode.

— Što se tiče kraljevskih odaja... reče Atina.

— Da?

— Bolje da zaboraviš na njih!

Ona baci ključ na kartaški sto, odgurnu stolicu unazad i ode na način na koji je i Kasiopeja otišla. Starbak duboko odahnu i poče da skuplja zlatne kubite koje beše dobio i u tom deljenju. Bumer ga potapša po ramenu i reče:

— Biće bolje da porazgovaramo.

U njegovom glasu bilo je takve žustrine, da Starbak jednostavno nije mogao da pređe preko poziva.

Bumer ga povede podalje od kartaških stolova, u odaju za zabavu. I dok su se probijali kroz masu sveta koji se tu nalazio,

Starbakov pogled počesto se zaustavljao na pozornici na kojoj je trio pevačica upravo pevao neku pesmu čija melodija nije bila ni u kakvom srodstvu sa ma kojom vrstom muzike koju je on dotle imao prilike da čuje. Ali Starbaku se svidela njihova pojava, i on ne prestade da zuri u njih ni kada on i Bumer zauzeše mesta za jednim od stolova postavljenim u nizu duž zida.

— Znaš li nešto o pevačicama?

Bumer baci pogled prema pozornici i reče s dosadom u glasu:

— Tukanke.

— Je li to ime grupe ili rase kojoj pripadaju?

— Dolaze sa planete Tukan.

— Nisam nikada čuo za nju. Veoma zanimljiv zvuk, tvrd i privlačan na neki čudan način.

— Veoma čudan.

— Šta time hoćeš da kažeš?

— Pogledaj malo bolje.

Starbak pogleda bolje. Odmah zatim shvati šta je Bumer hteo da kaže. Svaka Tukanka imala je po dvoja usta, ali i jedna i druga usta svake od njih učestvovala su u pesmi. Nije čudo što su uspevale da proizvedu tako nestvarne zvuke.

— Teško da će ma ko od ovih prokletih Ovijanaca moći ovde da čuje o čemu pričamo, a ni da nam reči pročitaju sa usana, reče Bumer.

— Sa usana? upita Starbak. Oh, misliš naših usana? Slušaj, jesi li siguran da nemaš smetnje s radarom, da ne uobražavaš stvari? Zašto bi ma ko želeo da nam čita sa usana?

— Nisam baš siguran, ali neko ovde sprema nešto pakleno.

Starbak baci gomilu kubita na sto, a jedan od njih ubaci u malo postolje na sredini stola.

— Gde li si samo dobio sve te kubite? upita Bumer.

— Kockajući se! Ne možeš da izgubiš. Karte se prosto lepe za mene.

— E, o tome i ja pričam. Svi dobijaju.

— Bumeru, ako je nešto sigurno, onda je sigurno da se na ovom mestu ne vara.

— Jesi li ikada bio na nekom mestu gde ne možeš da izgubiš svoj novac?

— Ne, ali istina je i to da *ovde* nikada nisam bio. Ma, poslušaj samo te pevačice.

— Koliko se sećam, Starbak, niko koga ja poznajem takođe nikad ranije nije bio na ovom mestu. Znam da je ono malo zabačeno, ali...

— Malo zabačeno? Gotovo smo pomrli od gladi dok smo stigli ovamo!

— Da, ali zbog problema sa gorivom morali smo da izgubimo mnogo vremena, jer smo leteli ispod brzine svetlosti. Slušaj, pola sveta ovde je sa naših rodnih planeta — sa Kaprike, Taurona, Sagitarija. Stigli su ovamo pre silonjanske invazije. Oni pojma nemaju o tome. Nemaju nikakvih veza sa spoljnim svetom. Pokušao sam jednom od ovih magaraca da objasnim šta se dogodilo. Mislio je da se šalim.

— Razumljivo. Ni malo verovatna priča, kad se već nalaziš na mestu kao što je ovo.

— I još jedna stvar. Nikada nismo čuli za ovo takozvano odmaralište i nikada ranije nismo čak ni sreli ili čuli za nekog Ovijanca, je li tačno? Sproveo sam malu anketu. Niko od naših nikada nije čuo ni reč reklame o ovom mestu.

— Možda je u pitanju neka vrsta zatvorenog kluba.

— Nema tu ničeg zatvorenog. Kako to da su svi stigli ovamo, a da se niko nije vratio kući da ispriča svojima o ovome?

— A zar bi ti ikome ispričao da si pronašao rudnik zlata? Mislim, ko zna koliko će još ovde nastaviti sa ovakvim radom? Možda je i to neka vrsta reklame. E pa, stvarno, ove cure su sjajne!

— Zaboravi na cure! Pričaš sa mnom. Kakve si podatke skupio ovde?

Starbak nastavi da posmatra pevačice, i pored Bumerovih protesta.

— Kakve, na primer? upita Starbak.

— Pa, kao zašto svi ovde ovako mnogo jedu?

— A što da ne? Hrana je praktično besplatna i *izvanredna*... Hej, čuj ovo! Prvoklasne su!

Jedna od pevačica kao da je krenula u solo tačku, dok su dve druge pružale složnu pratnju. Starbak se iskreno čudio kako svega šestoro usta može da izvede takva muzička čuda. Onda primeti da ih nije ni šest, jer se solo pevačica služila samo gornjim ustima da bi izvela nečuveno nežnu melodiju.

— Bogatstvo bismo stekli kad bi smo ove cure mogli da povedemo s nama na put, uzviknu on. Mislim, stvarno pravo bogatstvo, Bumeru.

Bumer razočarano izvi obrve.

— Stvarno ne mogu da ti se načudim. Svako stvorenje širom univerzuma sprema se da nam zabode nož u leđa, a ti bi da zaposliš vokalnu grupu.

— Imaj malo mašte, hoćeš li? Ko zna koliko će još dugo potrajati ovaj glupavi rat! Mislim, može se završiti baš i ovog časa, a da mi o tome ništa ne znamo. Ma šta se desilo, činjenica je da dolazi vreme kada više nikome nećemo biti ni od kakve koristi. I šta onda? Bićemo stari, isluženi zvezdani borci.

— Čini mi se da si previše optimista kad govoriš o „isluženima". Zauzdaj malo svoju računaljku, momak, i prestani da se zanosiš penzijom! Možda ćemo biti srećni ako poživimo i do sutra.

— Eh, kakve su ti sad to priče?

— Ljudi nestaju.

— Kako?

— Ne znam tačno, ali sam usput pokupio i neke čudne priče o tome kako gosti nestaju bez traga i glasa.

— Na turneje, misliš? Bumeru, ovo je velika planeta i oni organizuju obilaske, a većina ljudi, pre no što krene kući, spremna je da pođe i na obilazak.

— Kući? Kojoj kući? Upravo ti rekoh da niko nikada nije čuo da se neko vratio kući! A i kojoj kući da se sada vrate? Šta...

— Mnogo pitaš.

— A ti se ne ponašaš kako treba. Nešto je ušlo u tebe, Starbak. Slušaš li me? Nešto ovde nije u redu.

— E pa, s *ovima* je sve u redu. Čuj ih samo.

Trio je ulazio u veliki finale. Publika ih, kad završiše, pozdravi burnim aplauzom. Starbak čak skoči na noge, vičući:

— Moram da porazgovaram s njima.

Bumer poče da lupa pesnicom po stolu, vičući:

— Ne mogu da verujem! Ne mogu da verujem!

Starbak se zalete prema pozornici u pokušaju da na sebe skrene pažnju pevačica.

Otužno slatkasti vazduh, pomalo prenaglašeno bogatstvo jela i nesnosna buka smetali su Apolu dok je Sirina, činilo se, uživala u svemu.

— Isuviše sam vremena posvetila svojoj karijeri, govorila je ona. Vodila mnogo beznačajnih bitaka sa gomilom beznačajnih ličnosti, samo da bi mi se lice pojavilo na ekranu i da bih ispravno odverglala svoju reportažu. Ne znam ni kako se treba opustiti. Ali, pokušavam da naučim. Hoćete li mi pomoći u tome?

— Imam neke ideje, reče Apolo. Da pokušamo U vrtu?

— Samo napred, kapetane.

Središnji deo vrta kasina zauzimala je fontana iz koje je tekla purpurna tečnost u malim mlazevima. Ljudi su iz njenog bazena zahvatali tečnost u zlatne posude sa širokim drškama. Te posude su zatim nadnosili nad vatre koje su gorele svuda oko fontane. Rezultat je, kako to Sirina i Apolo uskoro ustanoviše, bio užasna mešavina koja je žarila i palila grlo. Posada *Galaktike,* koja je među prvima otkrila mešavinu, već se postarala da joj nadene i ime „grog".

Pošto proguta gutljaj, Apolo dođe do zaključka da je nemoguće ne predložiti Sirini kratak izlet do drveća. Iz njegovog romantičnog raspoloženja trže ga odvratni glas Sire Urija koji je, nekoliko koraka dalje, razgovarao sa jednim drugim članom Veća, Lobeom, predstavnikom Piscere.

— Imao sam poduži razgovor sa njihovom kraljicom, kako li se ono zove, Lori ili tako nekako, govorio je Uri. Poduži razgovor. Ona je veoma ljubazna, velikodušna, čak i privlačna — ukoliko svoj način razmišljanja možete podesiti tako da vam ma koje od ovih insektoidnih bića ispadne privlačno. Reče mi da je srećna što vidi da nam se ovde dopada.

— Čujte Uri, reče Lobe, videste li jednu od onih gostinskih soba? Prostrane su kao kraljevske palate, a i bezbrojne su. Da ova planeta može da leti, do našeg odredišta bismo stigli na bogovski način.

— A zašto bi ona uopšte ma kuda morala da leti?

Uri poljubi mladu ženu koja je stajala kraj njega. Apolo pomisli da to ne može biti ona koja se priljubljivala uz njega u vreme hapšenja. Drhtaji potresoše Apola dok je slušao dva većnika i njihovu raspravu. Uri je nastavljao:

— To je u potpunosti moje stanovište, Lobe. O njemu sam razgovarao i sa kraljicom. Moj bože, čujte, kad bi čovek makar samo maštao o okolnostima koje bi najviše ispunile sva njegova očekivanja, bolje mesto od ovoga ne bi mogao ni zamisliti. Ima hrane, sve što je potrebno za ishranu naših ljudi, a Ovijanci to mogu proizvoditi u ogromnim količinama. Sem toga, sa Ovijancima smo među svetom koji je sasvim zadovoljan time da nas samo služi. Kada sam zapitao kraljicu da li bi bili srećni ako bismo se mi naselili ovde, odgovorila mi je da bi oni bili srećni da samo nije jedne stvari.

— Koje, Sire Uri?

— Kraljica mi reče da su oni miroljubiva rasa i da ih plaši naše oružje. I razumljivo je to, čini mi se. Razumljivo je to. Šta biste vi rekli da vam se jedna superiornija rasa spusti na glavu s neba i pripreti vam oružjem koje je daleko razornije od vašeg? A, u svakom slučaju, ovde smo toliko daleko od Silonjana da ne možemo predstavljati nikakvu pretnju za njih. Najzad, nećemo to ni biti onoga časa kad naše oružje predamo Silonjanima, naše oružje i naše strahovite ratne mašine.

Apola ne iznenadi činjenica što se Uri služi takvim rečima, već ga iznenadi to što se i cela ta gomila sveta što se zbijala oko njega, čini se, slagala sa tom njegovom idejom.

— Da li shvatate šta govorite, Sire Uri? upita Apolo kročivši u sredinu grupe koja se nalazila oko većnika. Sirina se zadrža na ivici gomile pijuckajući svoj grog i pokušavajući da pažnju usredsredi na zbivanja pred sobom.

— Ah, reče Uri. Naš mladi vojnik, heroj, ili možda bi trebalo da kažem, spasilac? Sin našeg, bogu sličnog komandanta! Kapetane, upravo izlažem činjenicu da nam ova planeta nudi čudesne mogućnosti.

— Meni se čini da nam ona nudi samo mogućnost da nas se Silonjani jednom za svagda reše.

— Ako se uopšte budu zamarali s nama, a oni to sigurno neće činiti.

— Sire Uri, ne zaboravite, oni su uništili naše svetove.

— Napali su nas, podsetiću vas, jer smo bili stalna pretnja njihovom ustaljenom redu. Ovde, velikim rastojanjem razdvojeni od njih, ne predstavljamo nikakvu pretnju ni njima ni njihovom redu. Naročito ako se lišimo svoga naoružanja i brodova. Šta vi mislite o mom predlogu, mladi ratniče?

— Nadam se da iz vas govori grog.

Uri diže svoju posudu kao da nazdravlja.

— E pa, večeras možda jeste grog, ali sutra...

Apolo se okrete i izađe van kruga ljudi.

Uhvativši Sirinu ispod ruke, on je povede stazom natrag prema kazinu.

— Nemojte dozvoliti da vam on pokvari veče, reče Sirina pomalo odebljalim jezikom. Niko njegov predlog nije shvatio ozbiljno.

— Možda i nije. Ali većina ljudi se jednodušno i očigledno slagala sa onim što je govorio.

— Ja se ne slažem.

— U tom slučaju, da li biste hteli da čujete jedan moj predlog? On je, doduše, pomalo privatne prirode.

— Kapetane, razmišljala sam o tome davno pre no što je vama i palo na pamet da pitanje postavite! Ali, nisam ništa zaključila. I

neću dok mi u glavi zuji ovako kao sada. Hoće li vam smetati ako o tome porazgovaramo još jednom, pošto posetimo gostinske odaje?

— Što je upravo ono što sam ja želeo da vam predložim. Voleo bih da vas odvedem tamo.

— Ovog puta želim samo da odem i uverim se da li je Boksiju dobro. A posle toga ne želim da čujem nikakve predloge dok grog ne izvetri.

Obaveštenje u liftu stavi im do znanja da se gostinske odaje nalaze na prva tri nivoa ispod kasina. Sirina dodirnu pločicu nivoa dva, kuda je ranije te večeri odvela pospanog Boksija na spavanje.

— Pitam se šta je na svim ovim ostalim nivoima, dalje dole, reče Sirina pokazujući na niz pločica.

— Hoćete li da pogledate? upita Apolo.

— Zašto da ne? Ja sam staro njuškalo, ne zaboravite. Da počnemo od samog dna.

Ona dodirnu pločicu koja je označavala najniži nivo. Istog časa jedan meki glas dopre do njih preko zvučnika ugrađenog, verovatno, u plafon lifta.

— Veoma nam je žao, ali pritisli ste pogrešno dugme. Gostinske odaje ograničene su samo na prva tri nivoa. Svi drugi nivoi namenjeni su isključivo kuvarima, rudarima i pomoćnom osoblju. Hvala.

Sirina se nasmeši.

— Zabranjena zona! Čini mi se da se tako kaže vašim rečnikom, kapetane.

— Čudno, promrmlja Apolo.

Lift se zaustavi na drugom nivou. Brza provera dečakove sobe pokaza da Boksi mirno spava . U njegovom naručju nalazio se Mafit Drugi, koji ih podozrivo odmeri kad uđoše, ali se umiri iako nije prestajao da ih drži na oku. Apolo povuče Sirinu u jedan ugao i poljubi je. U početku ona se samo prepustila poljupcu, ali, već sledećeg trena, ona mu ga uzvrati.

— Ja opet o mojoj ponudi... poče Apolo.

— Ne budimo zvanični. Moja soba je odmah do ove. Mmm... ma šta da je u onom grogu, ozbiljno se nosim mišlju da male zalihe ponesem sa sobom kad krenemo odavde.

Držeći se za ruke, oni izađoše iz Boksijeve sobe. Mafitova glava tek tada se spusti na jastuk, ali otvorene oči nije skidao s vrata.

IZ ADAMINOG DNEVNIKA:

Mnogo puta sam pokušavao da u ovaj dnevnik unesem razmišljanja o Baltarovom izdajstvu, ali, nekako, kad god bih se latio toga, mesnato, egoistično čovekovo lice zaigralo bi kao duh ispred mojih očiju i nateralo mi drhtaje neopisive mržnje u telo. Postajao bih napet, i reči o tome pišem nisam mogao da nađem. Pokušaj da se njegovo izdajstvo pretoči u reči, činilo mi se, bio je ograničen samom prirodom reči koje nisu bile dovoljne da prenesu svu sebičnost i zlo tog sramnog čina. A ja nisam bio spreman da, ma koji razlog da beše u pitanju, ublažavam izdaju takvih dimenzija. Dela naših neprijatelja, Silonjana i Ovijanaca, daleko su mi razumljivija, jer su predstavljala rezultate ideja koje pripadaju različitim, jednostavno neuporedivim kulturama. Kod Baltara sam mogao da shvatim ideje koje su ga rukovodile, čak sam mogao da zamislim i sebičnost koja ga je navela da proda vlastiti narod za nagradu koja je bila beznačajna kad se sve uzme u obzir — ali mi sve to uopšte nije pomagalo da shvatim i samog čoveka kakav je on bio. Sve što bih bio u stanju da učinim, bilo je da odagnam njegovo avetinjsko lice ispred očiju. U svom zlu, on je za mene oličavao nepoznato; bio mi je daleko nerazumljiviji od mnogih mnogousnatih i višeokastih stvorenja iz najrazličitijih delova univerzuma.

IX

SVEČANOST

Na silonjanskom matičnom brodu, „Jedini koji zapoveda" razmatrao je poslednje izveštaje koje mu je poslao njegov centurion sa Karilona. Plan se odvijao ne može biti bolje, sve više i više ljudi padalo je kao žrtva zadovoljstva koje su im nudili Ovijanci. Lotej je uspela da u hranu nekolicine ljudskih vođa (izuzev, na nesreću, Adame) ubaci drogu koja je njihove svesti usmeravala ka budalastim odlukama. Uspela je, rekla je, sa usađivanjem u svest nekolicine većnika ideje o razoružanju. Takođe je uspešno odugovlačila sa isporukama tilijuma brodovima koji su kružili nebom iznad Karilona, dostavljajući im taman dovoljne količine tečnosti da uspava svaku sumnju koja bi im se mogla začeti u glavama. Vođa se, međutim, ipak zapita dali je Adamu uopšte moguće zavarati na tako jednostavan način. Svi znaci ukazivali su na taj zaključak, ali ono što je uglavnom odlučivalo u svim okršajima koje je „Jedini koji zapoveda" vodio sa Adamom, bila je čovekova nepredvidljivost. Što je zaključak o njemu bio očigledniji, to je više morao biti dovođen u sumnju.

Bilo kako bilo, vreme za akciju bilo je upravo sada.

On posla naređenje da se elitne jedinice stacionirane na Boralusu smesta upute ka Karilonu, sa zadatkom da unište preživela ljudska bića i njihove letelice. Ovoga puta Adamine snage biće zbrisane, čak i ako nekolicini ljudi pođe za rukom neko od onih njihovih čudesnih bekstava.

Sledeća poruka stiže vođi nekoliko trenutaka kasnije. Ostatak ljudske flote, brodovi koji su ostali iza Adame i ka Karilonu putovali veoma malom brzinom, otkriven je. Otkrila ih je neispravnost

njihovog kamuflažnog polja. „Jedini koji zapoveda" obuzda svoju želju da na njih pošalje svoje snage i uništi ih. Bolja strategija ipak je bila, očigledno, da im produži život za neko vreme. Oni su bili bespomoćni i bez odbrane, očigledno na kraju sa zalihama tilijuma i hrane. Ne, logičan potez bio je da se njihovo uništenje odloži za kasnije. Napad na njih u ovom času mogao je poslužiti kao upozorenje Adami, a to se nije smelo dozvoliti. Da, igra čekanja bila je, za sada, najbolje rešenje. Bila je to taktika kojoj se naučio od ljudi.

Silonjanska pobeda je sigurna, reče samom sebi „Jedini koji zapoveda". Brojčano jače elitne jedinice sa Boralusa jednostavno će u jednom talasu progutati oslabljenu ljudsku flotu. Brodovi koji su ostavljeni pozadi, uvek su mogli poslužiti za igru i uništenje i kasnije. Imaće Adaminu glavu kao simbol pobede, obeća on sebi. I pored svega, izvesna uznemirenost, neka neuobičajena napetost, vladala je njegovim mislima.

Na komandnom mostu *Galaktike* Adama je, kao što je bilo uobičajeno, šetao ispred ekrana zvezdane karte. S vremena na vreme, pesnicom svoje desne ruke udario bi po dlanu leve.

— Ovim budalama, gunđao je, daj nešto da jedu, pa je sigurno da će ih ostaviti i poslednja trunka zdravog razuma. Ima li načina da sprečim taj sastanak koji su smislili, Tig?

— Ništa vam po propisima, ne daje nikakva posebna ovlašćenja u Veću, izuzev kada su u pitanju vojne stvari. U vojnim stvarima njihovom mišljenju možete suprotstaviti...

— Jednostrano razoružanje, znači, nije vojno pitanje?

— Po tradiciji, odluke o tome su donosili civili. Mnogi veruju da je to ispravno i logično, čak...

— Znam, znam. Veoma mi je dobro poznata teorija o odgovornostima vojske i civila. Čak sam se i ja složio s njom. Čini se samo da je ova grupa praznoglavaca začarana. Tig, gotovo da želim da se ja lično pojavim na tom sastanku i polupam im svima glave.

Tig se lukavo nasmeši i reče:

— Smem li vas podsetiti, gospodine, sa svim dužnim poštovanjem, da biste, da niste podneli ostavku na položaj

predsednika, imali privilegiju da se pojavite u dvorani za većanje i polupate im glave?

— Sasvim sam svestan toga, pukovniče, bolno svestan.

U dvorani za većanje, većnici dočekaše Adamin nailazak uz oprezno odmeravanje. Adami su izgledali nekako čudno, kao da su fizički bili izmenjeni u potpune strance.

Pre no što zauze svoje mesto, koje je bilo malo izdvojeno kako bi označilo njegovo trenutno stanje posmatrača u Veću, Adama zapita:

— Šta je, ako smem da pitam, razlog ovog vanrednog sastanka Veća?

Anton, novi predsedavajući, pokaza mu rukom da zauzme svoje mesto i reče:

— Adama, molio bih vas da poštujete redosled stvari i javite se za reč tek kada vam za to damo priliku.

Adama sede, osećajući kako mu gnev raste. Čak mu je i Anton, koji je nekada bio njegov saveznik, sada izgledao čudno. Mršavi stari većnik zatraži tišinu od prisutnih i kad ona zavlada, Anton reče:

— Opšte je mišljenje svakog čoveka, žene i deteta u ovoj floti da je putovanje dubinama svemira, neobeleženim na kartama, čisto ludilo.

— Čujmo, čujmo, zaoriše se gotovo istovremeno glasovi ostalih većnika. Odobravanje izraženo žagorom zvučalo je kao molitva kojom je, razume se, dirigovao Uri.

— Postavlja se pitanje, nastavi Anton, šta sa Silonjanima? Očigledno je da, ako ovde ostanemo duže, rizikujemo da budemo otkriveni. Većnik Uri ima nešto da predloži s tim u vezi. Uri?

Uri ustade i većnicima uputi jedan pokroviteljski osmeh.

— Braćo moja, poče on ljigavo, plan o tome da umaknemo Silonjanima prebrzo je donet, mada je donet u noći očajanja i danas smo u stanju da se uverimo u neispravnost takvih namera.

Noć očajanja, je li? pomisli Adama. Kakvom hitrinom samo ovi, svim mastima premazani političari, uspevaju da jučerašnju tragediju iskoriste u svoje svrhe! Zar se Uri ne seća patnji, panike,

silonjanskih lovaca koji ubijaju naše ljude i gradove nam pretvaraju u pepeo? Zar se čak ne seća ni radosti, ma kako trenutna ona bila, koju je morao osećati, siguran među zidovima svojih raskošnih odaja na luksuznom linijašu, zato što još živi i što je jedan od malog broja preživelih? Ili su ljudi poput Urija lišeni osećanja i žive jedino da bi zadovoljili neke svoje potrebe na koje ih tera neka unutrašnja snaga, slična tranzistorima u droidu?

— Predlažem, nastavljao je Uri uz značajan pogled prema Adami, da umesto da se zaletimo na jedno nejasno religiozno putovanje, sada konačno zavapimo tražeći pravdu i milost.

Adama više nije bio u stanju da se obuzda. On skoči na noge, vičući:

— Pravdu od Silonjana? Milost? Jesam li vas dobro čuo? Idete li tako daleko...

— Polako, dragi moj Adama, polako, prekide ga Uri.

Njegov glas spusti se skoro do šapata. Ono što, međutim, Adamu još više uznemiri, bilo je očito nezadovoljstvo koje njegova vika izazva kod drugih većnika i, odmah zatim, njihovo odobravanje načinu na koji ga je Uri opomenuo.

— Komandante, znam koliko se vi suprotstavljate našim namerama i razumem to. S vojne tačke gledišta — s militarističke tačke gledišta, mogao bih reći — napori koji se čine u pravcu mira verovatno izgledaju nerazumni. Ali, mislim da niste shvatili stvar do kraja. Muka oko našeg porobljavanja, sada kada smo ovako daleko od njihovih uporišta, teško da će Silonjanima pasti na pamet.

— Porobljavanja? Njihovih uporišta? povika Adama nesposoban da se pribere. Gospodo, vi ste ti koji ne shvataju. Način razmišljanja koji vas rukovodi mogao bi biti razuman kada bi naši protivnici bili drugi ljudi ili ma koja druga vrsta čiji je sistem vrednovanja sličan našem. Ali, radi se o Silonjanima, gospodo! Oni obećaše da se neće zaustavljati sve dok i poslednji čovek ne bude uništen. Ne porobljen, već *uništen*. Nisu nam čak dali ni priliku da sa njihovim vođama otvoreno porazgovaramo. Sve što o njima znamo, saznali smo posmatrajući ih u borbi. Zašto bi oni menjali svoje metode? A što se toga tiče, zašto bi oni sada poverovali da smo spremni da prihvatimo ono što smo oduvek smatrali

neprihvatljivim? Živeti po silonjanskom zakonu? Pa, mi smo oduvek bili protiv toga, sa isto onoliko volje i upornosti koliko su i oni pokazivali da nas unište.

Mnogo obrva oko većničkog stola počeše se izvijati. Možda ću, pomisli Adama, ipak postići nešto.

— Komandante, reče Uri uz izvanredan smisao za glumu, kraljica Ovijanaca, Lotej, imala je prilike da daleko više proučava Silonjane, i to u jednoj miroljubivoj atmosferi. Njena rasa živi u miru sa Silonjanima već milenijumima, i ona me je uveravala da je pobeda jedini silonjanski cilj. To je pitanje zadovoljenja njihovog shvatanja i zakona kojima se povinuju. Ukoliko ma koji pojedinac — neprijatelj ili grupa neprijatelja, rovari po svemiru, oni smatraju za svoju dužnost da ih onemoguće — da ih onesposobe, da tako kažem. Ukoliko uništimo naše oružje, kako bismo posvedočili o našoj želji da živimo u miru, oni će smatrati da smo onesposobljeni i to će ih zadovoljiti, tako da...

— Da *uništimo* našu jedinu zaštitu?

— Ili sredstva za napad! Koje od toga? Mogu li da podsetim svoju braću da smo, jednom, živeli u miru sa Silonjanima? Nismo se sukobljavali sa njima sve dok se nismo umešali u njihove interese u vezi sa jednom drugom nacijom.

Adama se sada obuzdavao da ne udari Urija. Pitao se hoće li se čovek uopšte braniti ako ga iznenada zaskoči.

— Da, reče Adama, u pravu ste. Nismo se sukobljavali sa Silonjanima sve dok nismo krenuli da odbranimo naše susede koje su Silonjani imali nameru da porobe. I sve dok Hasarisima nismo pomogli da povrate svoj identitet, koji su im Silonjani negirali.

— Tačno, reče Uri. Gotovo da ste me podržali u ovoj stvari. Ukoliko, znači, ovog puta budemo gledali svoja posla, nemamo razloga da pretpostavimo da će nas Silonjani napasti.

I ponovo ostali većnici izraziše svoje slaganje s Urijevim predlogom. Adama shvati da ne vredi ni da pokušava da ih privede razumu. Međutim, i on je imao svoje planove, preduzevši već čitav niz mera predostrožnosti. Sada je bilo vreme da se one pokažu u

praksi. Pošto više nije želeo da pokušava da ih ubeđuje, on se obrati Veću tihim, ali patetičnim glasom.

— Gospodo, ukoliko smo se ovde sastali samo zato da okrenemo leđa svemu što je omogućavalo postojanje ljudskog roda, kao i zakonima naših praotaca i gospodara Kobola od kojih su se razvile sve naše planete, želim da vam kažem da ćete, ukoliko ste to naumili, morati da tu stvar izvedete bez mene.

On se okrete i hitro napusti sobu. Pošto je Adama otišao, nelagodnost se spusti na većinu članova Veća, što potvrdi njihovo vrpoljenje na sedištima. Uri se okrete prema njima i progovori:

— Ratnici su uvek poslednji kad treba prihvatiti neminovnu promenu. Komandant je uvek bio sklon da nam kaže kako nemamo nikakav izbor, a to je, s druge strane, donosilo slavu njegovim idejama. Na sreću, mi možemo da biramo, život ili smrt.

— Moram da kažem da jedno ovako ozbiljno pitanje mora da rešava i ceo naš narod, reče većnik Lobe.

— Vojsku ćemo teško ubediti, reče Anton. Šta predlažete: kako da iznesemo jednu tako delikatnu stvar?

Posle jedne nelagodne pauze, Uri se ponovo javi za reč.

— Na proslavi. S ljudima je uvek lakše izaći na kraj u trenucima slavlja. Predlažem da priredimo proslavu u čast naša tri hrabra mladića, koji su rizikujući svoje živote otvorili put za sve nas kroz karilonsko minsko polje. Da nije bilo njih, mi bismo se i dalje nalazili s druge strane polja i umirali bi od gladi. Jedan od mladića bio je Adamin sin, kapetan Apolo, je li tako?

Neki članovi Veća veselo povikaše, kličući Uriju, srećni što je na kraju nađeno bar neko rešenje. Ostali zapljeskaše, zadivljeni Urijevom pametnom strategijom, koja se iskazala najbolje time što je i Apola uključio kao jednog od heroja na proslavi.

— Briljantan predlog, Uri, reče Anton. Lek kakav je našim ljudima upravo u ovom času potreban. Heroji kojima će klicati.

— Baš na to sam i ja mislio, reče Uri smešeći se malo podrugljivije nego obično.

Starbak je utrošio silno vreme pokušavajući da ubedi vođu grupe tukanskih pevačica da je on jedini koji ih može osloboditi jeftinog angažmana u kasinu jednog perifernog sveta i povesti iz u središte zbivanja, uz izvanrednu platu i zagarantovanu karijeru. Pevačica nije reagovala na njegova navaljivanja i to nimalo. Ona je jednostavno samo sedela i nervozno se vrpoljila na stolici, s debelom cigarom u svojim donjim ustima, bacajući poglede svud po kazinu kao da očekuje špijune iza svakog ugla. Starbak je išao čak toliko daleko da im je nudio sedamdeset procenata zarade, naspram trideset njegovih, i to uz vlastite prevozne troškove. Ali pevačica jednostavno reče da nije verovatno da će to upaliti i da, svejedno, ona nije u stanju da o tome uopšte razgovara. Kad on navali još više, njena nervoza samo se pojača. Napuštajući njenu garderobu, on se uveri da je njen strah od špijuna bio opravdan. Jedan Ovijanac hitro se izgubi iza jedne zavese.

Sledećeg dana, dok je Starbak, uz velike probleme s glavoboljom, odugovlačio sa ustajanjem iz kreveta u svojoj sobi na nivou za goste, Bumer utrča i spusti se na krevet tako teško da je potres još izvesno vreme kao eho slao žmarce bola kroz Starbakovu glavu.

— Izvlači se iz kreveta, Starbak. Kapetan Apolo zazvonio je na uzbunu, a ti si mu neophodan.

— Bumere, ležim ovde i razmišljam o onome što si sinoć rekao. Počinjem da ti verujem. Ovde ima nešto što nije u redu.

— E pa, ma šta da je, to će sad morati da pričeka. Moramo da trknemo do *Galaktike*.

— Zašto?

— Da obučem naše paradne uniforme.

— Paradne uniforme? Čuj, Bumeru, znaš da ne podnosim paradne uniforme, a, sem toga, imam i glavu koja ne može da se provuče kroz onaj okovratnik. Neka prođe to bez mene. Ne uvlačim se ja ni u kakvu klovnovsku...

— Slušaj, Starbak, čovek ne prima najviše odlikovanje našeg naroda u letačkom kombinezonu. Ne, kad je zlatno *Zvezdano jato* u pitanju.

Bumerovo obaveštenje natera Starbaka da sedne. I to prebrzo, kako je tren kasnije shvatio, jer mu glava umalo ne puče. Nije važno. Bio je zaprepašćen.

— *Zvezdano jato?* Zavitlavaš me!

— Dobio si ga. A kad smo već kod toga, i ja. U stvari, nas trojica koji smo na slepo uleteli u minsko polje, Apolo takođe.

Starbak se nasmeši.

— Hej, reče on. Pa to je u redu. Ide li i neka povišica plate uz to?

Poručnik Bumer se smejao i vrteo glavom u neverici.

— Beznadežan si! *Savršeno* beznadežan.

Sirina otprati Apola do šatla koji je trebalo da ga prebaci do *Galaktike,* kako bi se pripremio za svečanost dodeljivanja *Zvezdanog jata,* a i da bi odgovorio na poziv svog oca koji je sa njim želeo da izmeni nekoliko reči. Boksi i Mafit trčkarali su za njima.

— Bila je to divna noć, prošapta Sirina.

— I meni, takođe, reče on. I hvala ti što si mi pomogla da se otresem čitavog onog košmara zbog Zaka. Osećam se bolje. Biće sigurno potrebno, još vremena da izbledi i osećaj krivice, ali se ipak bolje osećam.

— I trebalo bi. Veoma ste nam dragoceni, kapetane Apolo. Moglo bi se reći — prava zaliha tilijuma na dve noge.

— I isto toliko opasna?

— E pa, mislim da to zavisi od stanja u kome se nalaziš, zar ne? Upravo kao i tilijum.

— Pa, možda si u pravu.

Na ulazu u šatl on je poljubi za rastanak, na veliko zadovoljstvo prisutnih mladih poručnika, Starbaka i Bumera, koji su ga čekali u vratima letelice. Kad Apolo uđe u šatl i pošto se stepenice uvukoše u trup letelice, Sirini naložiše da se povuče na bezbednu udaljenost. Tu je, držeći Boksija za ruku, posmatrala uzletanje šatla. Vraćajući se potom prema kasinu, osećala je prijatno zadovoljstvo zbog rada koji je, čini se, ponovno nalazio mesta u njenom životu. Zbog rada i spokoja koji su se, ako je istina ono što je čula od nekih ljudi, vraćali

u sve njihove živote. Ispred nje, Boksi je jurcao za Mafitom. I dečak se, takođe, oporavljao kako valja.

Neka Ovijanka stajala je na ulazu u kazino. Kad vide da Sirina nailazi stvorenje napravi pokret kao da će se izgubiti u zgradi. Sirina je pozva da pričeka i Ovijanka je posluša.

— Vaše ime je Sitol, je li tako? upita Sirina. Vi ste nas vodili na ono kratkotrajno razgledanje rudnika.

— Tako je, odgovori Sitol. Čime vam mogu biti na usluzi?

— Oh, pa mogli biste, recimo, da zadovoljite običnu radoznalost jedne bivše novinarke.

— Novinarke?

Sirina se dobro namuči dok objasni šta je to novinar. Sitol je, kad konačno shvati, čini se, mislila da je izveštavanje o delatnostima drugih ljudi pomalo grešno, ma kako ta delatnost bila vredna sa novinskog stanovišta.

— Opčinio me je, reče Sirina zatim, eh, eto, red na kome se zasniva vaše društvo, a sasvim je razumljivo što je i vaša industrija ostavila dubok utisak na mene. Nikada nisam imala prilike da vidim ništa slično. Hoću da kažem, stekla sam utisak da onaj svet u rudniku radi dok jednostavno ne popada od umora.

Pitala se ne zvuči li to preterano naivno. Odgovor koji je Sitol dala, ispade neodređen.

— Nije nam poznat ni jedan drugi način rada.

— A šta je, upita Sirina izlazeći na videlo sa pitanjem koje je stvarno želela da postavi, sa bračnim zajednicama? Stekla sam utisak da vam nešto nedostaje.

Sitol kao da se zbuni. Sve četiri njene ruke pokrenuše se dok je odgovarala.

Nama ništa ne nedostaje.

— Šta je sa muškarcima?

— Muškarci ...

Sitol, čini se, nije bila u stanju da se ponese s tim pitanjem.

— E pa, ja nemam nameru da vas mnogo ispitujem, reče Sirina mada je ceo razgovor i započela s tom namerom, ali ovijanska

kultura je očigledno *matrijarhalna*. Razume se, mora da negde postoje i muškarci. Oni su neophodni, osim ukoliko niste otkrili neki drugi način za produženje vrste. Možda ih držite u kućama...

— Ne držimo ih uopšte.

Sitolin visoki glas iznenada posta sasvim bezvučan.

— Molim?

Ovijanka nije skidala svoje sferične, insektoidne oči sa Sirine dok je govorila.

— Dobro ste čuli. Muškarci su uz nas sve dok ne odgovore svojoj svrsi. Posle toga u našem društvu za njih više nema mesta. Žao mi je. Da nisam možda rekla nešto što nije trebalo?

— Ne, ne, nikako. Mislim da u vašem društvenom uređenju postoje određene vrednosti koje bi valjalo dobro proučiti.

Sirina napusti Sitol pitajući se znače li reči ove Ovijanke to da muškarce jednostavno ubijaju. Ponekad posedovanje novinarskog instinkta može da dovede do veoma sumornih otkrića.

Apolo se iznenadi kada na komandnom mostu *Galaktike* zateče samo simboličan broj posade. Njegov otac, koji je s pukovnikom Tigom bio zauzet uobičajenom proverom opreme i uređaja, okrete se da ga toplo pozdravi. Apolo je bio srećan što, posle dužeg vremena, ocu ponovo može da mirno pogleda u oči.

— Tig me je upravo obaveštavao o operacijama koje su u toku, reče Adama. I on bi želeo da prisustvuje svečanosti na planeti. Složio sam se da ga oslobodim dužnosti za noćas. I to isključivo činim iz prijateljstva.

— Zar ti ne želiš da prisustvuješ času u kome će ti sina odlikovati *Zvezdanim jatom?* upita Apolo zbunjeno.

Adama se nasmeši.

— Potpuno si ga zaslužio, Apolo. Ali, dodela odlikovanja tebi, Starbaku i Bumeru samo je deo značenja koje ova svečanost u sebi nosi. Moje prisustvo dole donelo bi Uriju, na neki način, potvrdu ispravnosti njegovih teorija i to u očima svih njegovih istomišljenika pa i onih koji su još neodlučni. Ova svečanost, prema tome, samo je još jedan od njegovih smišljenih političkih marifetluka.

— Marifetluk? To zvuči pomalo čudno, ako se ima u vidu da će se na svečanosti klicati sinu njegovog najvećeg protivnika.

— Ipak, to je savršena istina. On će na toj svečanosti predložiti uništenje sveg našeg oružja. Nada se provali oduševljenja, koja će naneti štetu pre no ma ko shvati šta se događa.

Apolo prokle vlastitu glupost — naravno, u sve što Uri smisli valja sumnjati od samog početka. Posle onog viđenja sa Urijem prošle noći kraj fontane „groga", morao je očekivati da čovek smišlja nešto.

— Ali ti ga možeš sprečiti! reče Apolo.

— Sad više ne, bojim se. Zar nisi čuo glasine? Ja sam negativac, bar za veliku većinu stanovništva koje je spremno da poveruje u sve što im rečiti i lepi Uri kaže. Kao što vidiš, eto još jedne neprilike u koju sam nas ja doveo.

— Kako neko uopšte može poverovati u tako nešto? Sigurno grešiš kad kažeš da većina...

— Većina je, bar kako stvari stoje u ovom času, uz Urija. Moraš imati na umu i iskušenja kroz koja su prošli.

— Ja sam prvi spreman da se sažalim nad sudbinom svih i razumem ih potpuno, ali nije sada vreme za to... Oče, moraš im se obratiti! Moraš govoriti narodu.

Adama duboko uzdahnu pre no što odgovori na Apolov zahtev.

— Ja sam se povukao, Apolo. Izuzev upravljanja ovim brodom i određenih faza ukupnih operacija, ja...

— Ne mogu da verujem da ti tako govoriš! To nisi ti! Šta se dešava? Objasni mi.

Sve što je Adama mogao da učini u času kada je najviše želeo da umiri svoga sina, bilo je da kaže:

— Razumećeš sine. Ima vremena, i ovo ćeš razumeti.

Apolo zausti da kaže još nešto, a onda se predomisli i žurno napusti most.

Tig se primače Adami.

— Nije vam bilo lako, reče Tig. Možda je ipak trebalo da mu kažete...

— Ne. Potreban mi je tamo dole na svečanosti. Da sam mu rekao, zahtevao bi da ostane uz mene. Ova igra je samo moja. Ukoliko je dobijem, svi dobijamo.

— Ali, ukoliko grešite, Uri će dobiti vašu glavu na tanjiru.

Adama se zagleda u zvezdano polje. Oseti kako mu se vraća samopouzdanje, po prvi put od obrazovanja flote preživelih.

— Ovog puta ne grešim, reče on. Silonjani su me samo jednom uvukli u svoju klopku. Oči mu se pri pomisli na to skupiše, a izraz lica posta onaj stari, poznat svima iz priča koje su ispredane o njemu. Ali, im više nikada neće uspeti!

On se okrenu Tigu očiju u kojima je gorela želja za akcijom.

— Podnesite mi izveštaj. Stočni fond.

— Sve životinje, bez ikakvih smetnji, napustile su ispašu i ukrcane su na brodove.

— Poljoprivreda.

— Sve je požnjeveno, gospodine. Projekat će uskoro biti dovršen.

— Gorivo.

— Još jedan ugovoreni tovar upravo je pristigao. Ali, s mukom. Prokleto je malo nedostajalo pa da sve eksplodira, kada je pilot naglo spustio letelicu na palubu. I ostali tovari čini se da su spremni za lansiranje s površine planete, ali Ovijanci odugovlače.

— Ne dajte da nešto posumnjaju, ali im izvucite što više tilijuma.

— Razumem, gospodine.

— Onda, na posao, pukovniče.

Tig se nađe u pokretu još pre no što je Adama završio. Kao i uvek. Posada oko njih primetivši promenu na Adami, potrudi se da ne zaostane za pukovnikovim primerom. Adama se priseti priče iz svog detinjstva o džinu koji se budi.

Dok je sa Sirinom čekao na nailazak gostinskog lifta, koji je trebalo da ih prebaci na svečanost, gore u kasinu, Apolo nije mogao da prestane razmišlja o odbijanju njegovog oca da se javno obrati

ljudima. Nešto se moralo preduzeti u vezi sa Urijem, inače će se vrlo brzo otkriti da je vešti političar prigrabio apsolutnu vlast.

— Napiši mi pesmu! reče Sirina, očigledno s namerom da ga otrgne iz njegovog raspoloženja.

— Ne mogu, reče Apolo potiskujući brigu. I ne sanjaš koliko si mi težak zadatak postavila.

— Oh, a to bi mi tako mnogo značilo!

On se taman spremao da je poljubi, ali ga u tome spreči pojava nekog čoveka u uniformi koju su nosili pripadnici *Galaktike*. Čovek, kome je okovratnik uniforme bio preširok a rukavi predugački, kao da je bio malo prestar za aktivnu službu. Apolov pogled bio je tako ispitivački da čovek to odmah primeti. On se smesta nelagodno okrenu i izgubi se, kao da beži, u najbližem hodniku.

— Šta se to dešava? upita Sirina.

— Čovek nosi oznake *Plave eskadrile*. Mislio sam da poznajem sve ljude u njoj. Ne mogu da se setim da sam ovoga viđao tamo.

— Možda je premešten iz neke druge jedinice.

— I većinu drugih jedinica veoma dobro poznajem. A, jesi li primetila kako mu stoji uniforma?

— A koliko često, vi momci, oblačite svoje paradne uniforme? Verovatno je kupio kada je za nekoliko brojeva bio krupniji i nije je oblačio godinama.

— Nisam o tome mislio.

— U svakom slučaju večerašnjem slavljeniku njegova uniforma stoji savršeno. Izgleda neodoljivo, mogla bih dodati.

On joj steže ruku. Ali, i pored njenog blistavog osmeha, sliku čoveka u prevelikoj uniformi nije bio u stanju da izbaci iz glave.

Ovijanci, revnosni da se kao i uvek nađu na usluzi, preuredili su ceo kasino tako da odgovara potrebama večerašnje svečanosti. Raznobojne svetiljke cvetnih oblika bile su postavljene da ulepšaju atmosferu. Akrobate i zabavljači izvodili su svoje tačke u jednom uglu ogromne prostorije. Ljudi u svojim najlepšim vojnim uniformama upotpunjavali su prijatnu sliku.

Starbak nikako nije mogao da se opusti. Dok se Bumer i on čekali kraj podijuma da svečanost počne, nije mu polazilo za rukom da smiri svoju uznemirenost. Bumera kao da su mučile iste muke.

— Jesam li ti ikada rekao koliko ljupko izgledaš u toj uniformi? reče Bumer sa izveštačenom veselošću.

— Samo me makni odavde, uzvrati Starbak razdraženo. Borci se ne mešaju sa ovim nakinđurenim i...

— Pazi šta govoriš. Počasni gosti ne govore ružne reči. To nije po protokolu.

Sire Uri, iz čijeg je celog držanja izbijalo samouverenje čoveka koji je na vlasti, priđe dvojici pilota.

— Ne vidim kapetana Apola. Nadam se da se dobro oseća i...

— Posao na *Galaktici,* reče Starbak. Stići će on.

Uri odmeri dvoranu punu ljudi kojom su uglavnom dominirale uniforme onih sa *Galaktike*.

— Gledajući sve ove uniforme, čini mi se da nijedan naš vojnik nije izostao, reče Uri. Izuzev vašeg kapetana, naravno.

— E pa, Sire Uri, reče Starbak, pored nas dvojice neće ni primetiti da njega nema.

Shvatajući da mu se Starbak ruga, a bez želje da se kači s njim, Uri ih ostavi i krenu da potraži nekog drugog kome bi mogao da pokloni svoju pažnju. Bumer povuče Starbaka za rukav.

— Ne kvari mi zadovoljstvo, reče Starbak. Šta je sada?

— Možeš li mi reći ko su ona tri momka, tamo preko, što posmatraju akrobate?

Starbak odmeri pokazane mu ljude koji su sva trojica, bili u uniformama Flote. Uniforme im svojom veličinom nikako nisu odgovarale.

— Pojma nemam, Bumeru. Neka sam proklet ako znam. Ali, ili su im krojači prave šeprtlje, ili su ih igra i zabava ovde dole toliko izobličili da ni rođene uniforme više neće na njih.

— Morao bi znati ko su, Starbak.

— A zašto bih, do đavola, morao znati ko su oni?

— Nose oznake naše eskadrile.

Starbak smesta ponovo obrati pažnju na označeni trio. Iznenada se odluči i pođe ka njima, dovikujući preko ramena Bumeru:

— Ne daj im da počnu dok se ja ne vratim.

Jedan od trojice primeti Starbaka koji im je prilazio i smesta skrenu pažnju svojim drugovima na to. Sva trojica odmah krenuše ka liftovima. Starbak ubrza korake da bi ih stigao.

Na izlasku iz lifta, Apolo bi grubo odgurnut od strane čoveka u uniformi *Galaktike*. Nevaspitanku ipak ne stiže da održi propisnu bukvicu, jer mu ovaj zalupi vrata lifta ispred nosa. U ponašanju toga čoveka i njegovih drugova bilo je nečeg čudnog. Sležući ramenima, on se okrete Boksiju i reče:

— Ovijanci su baš lepo uredili ovo mesto, zar ne?

— Ne volim ih, lakonski odgovori dečak.

— Boksi je malo ljut zato što je neki Ovijanac pokušao da ga spreči da Mafita povede na zabavu, prošapta Sirina Apolu da dečak ne čuje.

— Vidim da mu to nije pošlo za rukom.

Apolo pritom pokaza na droida u dečakovim rukama.

— Razume se da nije, reče Sirina. Ti zaboravljaš da se Boksi obučava da postane oficir na *Galaktici*.

Starbak dotrča do Apola, govoreći:

— Kapetane, ovi ljudi što uđoše u lift...

— Da, video sam ih, i čak i osetio, ali, šta je s njima?

— Neko nešto izvodi ovde i to mi se nimalo ne sviđa, nastavi Starbak. Mislim da ova trojica uopšte nisu naši ljudi. Neko drugi se zavukao u naše uniforme ili u njihove duplikate. Možemo li da porazgovaramo?

— Naravno. Sirina, hoćeš li me izviniti za trenutak?

— Svakako, ali neka stvarno ne bude dugo, u redu? Boksi i ja ćemo u međuvremenu nešto pojesti.

Mafit iskoči iz dečakovog naručja i zalete se u glavnu prostoriju kazina. Boksi krenu za njim.

— Moram da krenem, reče Sirina. Ali, vas dvojica se ne zadržavajte dugo. Ne želite valjda da propustite početak svečanosti koja se priređuje vama u čast.

Kada se Sirina udalji, Starbak povede Apola u jedan miran ugao.

— A, sad, kakve su to priče o našim uniformama koje nosi neko drugi, upita Apolo, dok mu pred oči istovremeno iskrsnu slika čoveka koga je video dole u podzemnom hodniku dok je sa Sirinom i Boksijem čekao lift, a naročito njegove uniforme koja kao da nije bila pravljena za njega.

— Ne znam šta da kažem, odvrati Starbak. Međutim, cele večeri nalećem na ljude koji sigurno nisu iz naše jedinice, ali koji su ipak u uniformama naše jedinice.

— Da. I ja sam video jednoga. Biće bolje da što pre saznamo šta se događa.

Vrata lifta otvoriše se i dva čoveka hitro stupiše unutra.

Kasiopeji je trebalo dugo vremena da otkrije skriveno mesto daleko od razuzdane gomile. Mračno mesto, potpuno u skladu sa njenim raspoloženjem. Kada je stigla u kasino, Starbak se držao na odstojanju od nje, a ni ona nije imala razumevanja za promenu njegovog raspoloženja. A onda je podmukli i razvratni Sire Uri uzeo sebi slobodu da joj učini bar dvadeset nepristojnih predloga, proganjajući je unaokolo,. a ona ga je odbijala sve dok nije digao ruke, gunđajući kako sebi više ne sme dozvoliti da ga vređa jedna „isceliteljka". Na kraju joj dojadi i sama svečana atmosfera, pa požele da se zavuče negde da se oslobodi tuge.

Na mestu za koje se opredelila, iza jednog bogato ukrašenog paravana, nađe stolicu na koju se spusti i zatvori oči. Tama je ne obuhvati kako je trebalo, kako je bilo uobičajeno kada bi se prepuštala meditaciji, veštini koju je stekla za vreme školovanja. Prevelik broj drugih stvari i slika onemogućavao je opuštanje.

Svest je reprodukovala slike iz dalje i bliže prošlosti: ona dobija najviša akademska priznanja i *Zlatne rese*, za koje dobija dozvolu da ih nosi oko vrata zajedno sa oznakama na odeći. Ovi znaci nalažu svakom gemonskom muškarcu da se prema njoj odnosi uz najveće

poštovanje, nju proizvode za „isceliteljku", što uključuje i profesorsko zvanje i rad na obuci mlađih.

Njena duga i predana ljubav sa gemonskim umetnikom i razočaranje kada je shvatila da nije među izbeglicama.

Ona divna, jedina noć sa Starbakom, jedinim čovekom koji je, posle dužeg vremena, pokazao ljubaznost prema njoj. Zašto on ne bi mogao...

Ovijanac, koji kao da izađe iz zida, prekide tok njenih misli. Pre no što je uspela da ma šta kaže, jedna od četiri ruke zatvori joj usta, a onda je Ovijanac snažno povuče prema skrivenom liftu U zidu.

Sirina se odazva pozivu koji joj sa podijuma uputi Sire Uri da mu priđe. On je zapita gde je kapetan Apolo.

— Biće ovde za koji čas, odgovori ona. Sigurna sam.

Uri pogleda Bumera, jedinog prisutnog od trojice koji je trebalo da budu odlikovani.

— Predlažem vam da pronađete vaše prijatelje i da im kažete da nameravamo da počnemo, reče mu Uri. Sa njima ili bez njih.

Bumer salutira i skoči s podijuma uz bolećiv osmeh na licu.

— Želeo bih da porazgovaram sa vama kasnije, došapnu Sire Uri Sirini. Nasamo.

— Bolje se udavite u fontani groga, predloži Sirina ljupko umesto odgovora a onda ga ostavi.

Sitol nikako nije mogla da odgonetne osećaj uznemirenosti koji je zahvatio u vezi sa operacijom što je tekla u kasinu, kao i na više nivoa ovijanskog naselja. Planetarni ratnici, većina njih, bili su okupljeni na jednom mestu zbog svečanosti. Biće veoma lak cilj, kad dođe pravo vreme. Njeni pomoćnici uspešno su otimali sve ljude koji bi se izdvojili iz mase i odvodili ih na donje nivoe. Sve što je bilo povereno njenoj nadležnosti, učinjeno je. Ipak, i dalje je osećala uznemirenost.

Silonjanski centurion nadmeno ušeta u prestonu dvoranu, i Sitol i njena kraljica automatski mu se pokloniše.

— Na vašu zapovest, reče Lotej.

— Govorite, reče centurion.

— Ljudi su pod punom prismotrom.

— Koliko je boraca?

— Izbrojali smo više od dve stotine.

— Po mojim obaveštenjima, to bi trebalo da znači da su gotovo svi prisutni. Veoma uspešno, Lotej.

Centurionova pohvala izrečena s visine natera žmarce odvratnosti kroz Sitolino telo.

— Postojimo da bismo služili, reče Lotej svojim dubokim, mekim glasom.

— Dobro ste se poneli. Postarajte se da se ljudi dobro zabave sve do kraja.

— Kako ćemo znati...

— Kad *Galaktika* bude eksplodirala noć će se osvetliti kao da njenu tminu ne presecaju zraci samo jednog sunca, već hiljade drugih, a onda će ponovo zavladati tama. Večna tama za ljude. A njihovi preživeli pripašće vama, za vaše donje odaje.

— Veoma smo vam zahvalni.

— Baš kao što treba.

Lotej i Sitol se pokloniše i povukoše iz prestone dvorane.

„Jedini koji zapoveda" osećao je da je vreme za pravu akciju konačno stiglo. Njegov centurion sa Karilona dojavio je da su ljudski ratnici grupisani na jednom mestu. Matični brod *Galaktika* i ostatak flote opsluživao je simboličan broj ljudi. Taj broj nije bio dovoljan da se preduzme kontranapad, a bio je nedovoljan čak i za puno angažovanje njihove artiljerije. Jedinstven napad morao je početi baš sada, uperen istovremeno kako protiv matičnog broda u orbiti Karilona tako i protiv ljudi koji su se nalazili na površini planete u vešto smišljenoj klopci. On naredi da se elitne svemirske snage, koje su se skrivale iza zaštitnog polja još od trenutka kada su stigle u sektor Karilona, upute prema planeti. Istovremeno, on uputi jednu formaciju svojih snaga da uništi deo flote koju je Adama

ostavio za sobom. Taj deo flote bio je toliko ranjiv da će ga uništiti, verovatno, već prvi talas lovaca. Onda će svi ljudi, izuzev onih koje su Ovijanci tražili za svoje odeljke u najnižim nivoima podzemnog naselja, biti uništeni.

Vođa dozvoli sebi trenutak samozadovoljstva. Konačno je bio na pragu ostvarenja svog davnašnjeg sna: istovremeno će se i opustiti i doživeti sreću zbog oslobođenja od ljudske počasti.

Toliko se dugo borio protiv njih da je već počeo i da misli kao oni. Bilo mu je drago što toga više neće biti.

Kad se spustiše na nivo gostinskih soba, Apolo i Starbak ne nađoše ni traga trojici ljudi u uniformama *Galaktike*.

— Mora da su ovde *negde,* mrmljao je Starbak razočarano. Ukoliko nisu ovde, mora da su se spustili na neki drugi nivo.

— Ostali nivoi nisu dostupni ljudima.

— Ali, Ovijancima jesu. Možda ih je neko pustio. Znate li, pitam se koliko su stvarno nepristupačni ti drugi nivoi.

— Slična misao i meni je prolazila kroz glavu. Da pokušamo?

— Posle vas, kapetane.

Vratiše se u lift. U njegovoj kabini, Apolo izvuče svoj pištolj, nanišani na kontrolnu tablu i opali. Tanki crveni zrak rascepi metalnu ploču i, u gotovo savršenom krugu, izdvoji deo kontrolne table iznad dugmadi za biranje nivoa i taj deo pade na pod. Nekoliko presečenih žica ostade posle pada tog dela ploče.

Zureći u žice, Starbak progovori.

— Valjda vam je jasno da je ovo privatno vlasništvo.

— Mislim da im dugujemo bar onoliko, koliko da ovo popravimo, nasmeši se Apolo. Imaš li neki predlog?

— Da, gospodine. Savetujem vam da upravo ove dve žice povežete jednu s drugom.

Apolo posluša savet. Čim se žice dodirnuše, lift ožive i krenu naniže.

— Ti si kockar, reče Apolo. Odaberi mesto za zaustavljanje.

— Ja mislim da najpre pogledamo nivo koji je najudaljeniji od gostinskih odaja.

— Slažem se.

Apolo pritisnu dugme za najniži nivo. Nikakav blagi glas ovoga puta ne zabrani im da čine ono što su naumili.

Kasiopejin otmičar spusti je liftom nekoliko nivoa ispod onoga na kojem je iznenadio, sve do jedne mračne prostorije nalik na pećinu. Ona se otimala sve vreme i Ovijanac je morao da zatraži pojačanje. Grupa Ovijanaca onda se baci na nju i postavi je na jedan ogroman sto i, pre no što je mogla da se pokrene, baldahinu sličan pokrivač prekri je i onemogući njeno bekstvo. Crevo koje je vodilo u prekrivač poče ga puniti crvenim gasom. Kasiopeja pokuša da zaustavi disanje, ali kad pogleda svoju ruku, primeti kako se gas bez ikakvih smetnji upija u njenu kožu. Svest joj je nalagala da vrišti, ali telo poče da joj obuzima lagodnost i opuštanje. Kad napetost sasvim iščile iz njenog tela, ona baci uspavani, odsutni pogled kroz providni prekrivač. Ovijanci su upravo počeli da otvaraju nešto što je ličilo na velike čaure. U tri od tih velikih čaura udobno su se gnezdila tri čoveka u uniformama *Galaktike,* čudno ukočenih izraza lica. Kasiopeja im se nasmeši i gotovo joj pođe za rukom da im slabašno mahne. Kao kroz neku izmaglicu, bila je svesna ljudskog jecanja u daljini.

Jecanje je bilo prvi zvuk koji Apolo doču kad stupiše u hodnik najdonjeg nivoa. Izvlačeći pištolj, on dade znak Starbaku da ga sledi u pravcu odakle je stizao zvuk.

— Ti komanduješ, prošapta Starbak.

Samo što skrenuše za zavijutak u hodniku, iza njih se začu čeketava buka. Apolo se hitro okrenu, spreman da puca, jer je buku koja je nastala prepoznao kao ovijanski govor. No, Ovijanci su bili zauzeti posmatranjem štete koju su on i Starbak pričinili liftu i objašnjavali se međusobno. Njihova kraljica Lotej izdvoji se iz grupe da sama prouči kvar. Njene uzbuđene reči odmah zatim odaslaše okupljene Ovijance u svim pravcima.

— Krenuli su da nas traže, prošapta Apolo. Pođimo dalje.

Kad potrča, pričini mu se da negde daleko ispred sebe čuje lavež dagita.

Sirina konačno otkri Boksija s druge strane prostrane dvorane kazina. Kao i obično, dečak je trčao za Mafitom Dva. Droid je njuškao oko bogato ukrašenog paravana koji je izdvajao jedan mali deo prostorije. Onda, kao da nanjuši neki trag, Mafit skoči iza njega.

— Vraćaj se nazad, ti nevaljalče! povika Boksi i polete za ljubimcem.

Sirina se nasmeši. Bilo je vreme da ih pokupi, Boksija i Mafita, i povede ih da nešto pojedu. Ona pođe iza paravana i nađe jednu prevrnutu stolicu. I ništa više. Boksi i njegov dagit nisu bili tu.

U redu, bez panike, reče ona sebi, mora da su se nekako vratili u kasino. Potrča nazad u glavnu prostoriju. Na podijumu, Sire Uri je pokušavao da nađe neko opravdanje za nedolazak počasnih gostiju, prelazeći na govor o ponovnom rođenju, o neokaljanoj prošlosti, o miru sa svojim dojučerašnjim protivnicima.

Ljudi su pljeskali. Ovde je ludilo, pomisli ona. Gde je Boksi? Gde je Apolo? Zašto toliki Ovijanci, kao u redovima, polako napreduju prema izlazima iz kasina?

Ona skoro potrča ne bi li pronašla nekoga u koga bi mogla da ima poverenja, ali niko ni sličan tome ne ukaza joj se.

Apolo i Starbak nasloniše se na zidove hodnika da dođu do daha.

— Počinjem da verujem da si u pravu, reče Apolo.

— U čemu?

— U tvojim sumnjama. O tome kako nešto ovde nije u redu.

— Ali, šta? U kakvoj su vezi kasino i luksuzne gostinske odaje sa ovim ovde?

— Predlažem da se najpre izgubimo odavde i onda natenane razmislimo o svemu.

Ovijanski glasovi i lavež koji se sada jasno začu, nateraše Apola da se odvoji od zida. On pojuri u pravcu zvukova, dok mu je Starbak trčao za petama. Dagitovo režanje u ovom trenutku bilo je bolje od sistema za navođenje. Zaokrenuvši oko jednog ugla, ugledaše Mafita kako pokušava da ugrize jednu Ovijanku koja je, čini se, bila zbunjena takvim ponašanjem. Ovijanka je bez prestanka pružala ruku prema dagitu, i isto tako je hitro povlačila sebi čim bi droid

iskeženih čeličnih zuba sunuo ka njoj. Iz obližnjeg hodnika iskrsnu Boksi, vičući:

— Mafite! Mafite!

Ovijanka krenu ka dečaku, izvlačeći iz svog pojasa mali nož opakog izgleda. Boksi odskoči unazad kad Ovijanka podiže nož.

— Trči, Boksi! zaurla Apolo.

Dečak potrča prema Apolu. Ovijanka se hitro okrenu. Starbak se pojavi iz polumraka i posla iz svog oružja laserski zrak koji procepi telo Ovijanke i posla ga na zemlju.

— Bežimo odavde, reče Apolo stežući Boksija u naručje.

— Prema liftovima, povika Starbak.

— Mafi! kriknu Boksi. Dagit zakevta i pojuri za njima. Zaustaviše se tek u zasvođenom prolazu koji je vodio do proširenja u hodniku u kome su se nalazila vrata liftova. Apolo virnu iza ugla.

— O, bože, ne! progunđa on i hitro povuče glavu pa se pribi uz zid.

— Šta ste videli? prošapta Starbak.

— Gomilu Silonjana! Okupljaju se tamo. Čini se kao da je cela brigada u pitanju.

— Silonjani! Ali, kako su...

— Mora da su znali put kroz minsko polje. Ili to, ili...

— Ili šta, Apolo?

— Ili je *Galaktika* napadnuta. Prokletstvo, eto čemu služi ova svečanost gore. Da nas priveže za zemlju, dok Silonjani ne unište naše brodove. A otac je gore s jedva nekoliko ljudi. On verovatno...

Mafit Dva poče da laje. Apolo proviri. Nekoliko Silonjana nepoverljivo je bacalo poglede prema prolazu iz koga se čuo lavež. Kad ugledaše Mafita i Apola, jedan oficir izdade naređenje i grupa Silonjana potrča u njihovom pravcu.

— Bežimo! povika Apolo, pa se dadoše u trk. Droid se neko vreme izazivački zadrža na mestu lajući na Silonjane koji su se primicali, a onda se i on dade u bekstvo.

Čaura u koju su smestili Kasiopeju bila je snabdevena trakama koje su joj sada stezale telo. Ovijanci digoše čauru i pođoše s njom iz odaje u kojoj su dotle bili. Kasiopeja poče da oseća nelagodnost.

Osećaj ugodnosti vetrio je. Bila je čvrsto, isuviše čvrsto uvezana. Nije bila u stanju da pomeri ni noge ni ruke. Čitavo telo poče da joj trne. Ona otvori usta da vrisne, ali nikakav zvuk ne pređe joj preko usana.

Stigoše u jednu drugu veliku pećinu. Postavljene po podu i gotovo ga sasvim pokrivajući, nalazile su se bezbrojne čaure koje su crevima bile povezane s jednom mašinerijom u najudaljenijem kraju prostorije. U većini čaura nalazila su se ljudska bića, ali neke od njih bile su pune krvavosivih smesa koje bi, ukoliko se zamisle delovi koji nedostaju, mogle predstavljati ljudska obličja. No i ti oblici su se rastvarali, rastvarali na elementarne sastojke, rastvarali...

Kasiopeji se glas iznenada povrati i ona prodorno vrisnu.

IZ ADAMINOG DNEVNIKA:

Onoga dana kada mu je na njegovoj rodnoj planeti Sagitariju odobreno da se kandiduje za jednu manju političku funkciju, Adar je došao da nas poseti na Kapriki. Bio sam kod kuće na dopustu u to vreme jer beše nastupilo jedno od onih neobičnih zatišja u ratu sa Silonjanima. Ila se uvek radovala Adarovom dolasku (mnogo godina kasnije zamolila me je da ga više nikada ne primim u kuću) i njih dvoje se i tom prilikom udubiše u književne rasprave i, uopšte, u razgovore o kulturi — razgovore koji su im pričinjavali veliko zadovoljstvo. Ja sam se zadovoljavao time da ih slušam i posmatram prve podvige svog dvogodišnjeg sina, Apola. (Atina i Zak rodiće se nekoliko godina kasnije). Imali smo malenog ljubimca tada, mangupčinu dagita čija je osnovna preokupacija u životu bila trčkaranje za ljudskim petama, a Apolo je mnogo voleo da se igra sa njim, proganjajući ga po kući. Voleo je tog dagita i tri godine kasnije teško ga je pogodilo kada je dagit iznenada umro od neke nepoznate bolesti kojoj su te životinje podlegale. Ila i ja smo imali mnogo muke da ga ubedimo da smrt njegovog ljubimca nije njegova krivica.

U svakom slučaju, prilikom te posete Adar je bio neobično raspoložen. Čavrljao je presrećan i prepun optimističnih nada za budućnost. Ne sećam se većine stvari o kojima je govorio, ali bih mogao da kažem da je u osnovi svega što je govorio bila ideja čijoj je realizaciji kasnije pristupio — ideja o okončanju rata. Osećao je da su se stvari oko rata zapetljale zbog korupcije političara na vlasti (bilo mi je drago što nije krivio vojsku, jer bejah upravo primio komandu nad Galaktikom, te sam bio veoma osetljiv na njenu slavu). Glavni cilj morao je biti mir, čini mi se da je tada rekao. Ne sećam se stvarno kako je to tačno rekao, ali ono čega se sećam bili su njegovo

veselje i entuzijazam koji su kao zaraza zahvatili i mene i Ilu. U svakom slučaju, on je bio napola zaljubljen u Ilu, a i ona u njega.

Na dan kada je trebalo da se vrati na svoju planetu da bi učestvovao u izborima, mi ukrstismo ruke uz mnogo budalastih izjava, koje ovde ne želim da beležim, i usklika. Sve čega želim da se sećam bili su njihovi osmesi, njegov i Ilin, i dodir njihovih ruku na mojim. U to vreme je bilo tako normalno da se držimo za ruke i smešimo, tako uobičajeno zbog našeg prijateljstva, da nikome od nas nije padalo na pamet da nam je to poslednje viđenje te vrste. O, bili smo posle toga zajedno bezbroj puta, Ila, ja i Adar, ali je on uvek unosio političku notu u te susrete, što je za sobom povlačilo rađanje osećanja da su naši zajednički susreti u prošlosti samo deo prošlosti koju on više nije nameravao da oživi.

Kad je Adar otišao, Ila me je dugo grlila. Izgledala je tužno. Nikad nisam saznao zbog čega, mada sam je u to vreme mnogo ispitivao zbog toga. Govorila mi je obično da je, eto tako, tužna. Onda se dagit, za kojim je jurio Apolo, zapleo u moje noge, te sam pao na zemlju. I dok se Ila smejala i pomagala mi da ustanem, reče mi da je zaboravila da spremi ručak i upita me hoću li se zadovoljiti ostacima jela od juče. Upitah je zbog čega se smeje i istovremeno rekoh da hoću. Ona mi odgovori da sam izgledao smešno dok sam padao na zemlju, i upita me hoću li da nam pripremi par koktela. Ja je samo ponovo zagrlih. Do dana današnjeg nisam zaboravio dodir njenog tela.

X

ISPLAĆEN DUG

Adama je lično nadzirao odvijanje poslova na Karilonu. Šatlovi s poljoprivrednih dobara podigoše se ka *Galaktici* i drugim brodovima s teretom koji je bio manji od predviđenog. Poslednji zahtevi za isporuku tovara tilijuma Ovijanci su dočekali svojim već očekivanim frazama o tome kako će taj tovar biti poslat čim budu uklonjene smetnje u proizvodnom procesu. Ljutiti Tig tada reče da veliki broj tankera jednostavno stoji na površini Karilona. Radari potvrdiše da su oni puni tilijuma u tečnom stanju. Adama onda naredi svojim pregovaračima da nastave da se ubeđuju sa Ovijancima. Veoma se obradova kad ču da je jednom od tankera dozvoljeno da poleti na *Galaktiku;* lično je prisustvovao njegovom spuštanju na jednu od njenih paluba. Zatim mu jedan oficir podnese izveštaj da su zalihe hrane uspešno ukrcane, te Adama naredi da se svi ljudi koji su radili na poljoprivrednom projektu prebace sa Karilona na brodove. Kada se stočari i poljoprivrednici nađu na brodu, na Karilonu će ostati samo grupa ljudi koja je učestvovala u slavlju u kasinu. Njegov osećaj za vreme opominjao ga je da njih još neko vreme ne poziva natrag. Želeo je da Apola smesta pozove natrag, ali to je, naravno, bilo nemoguće. Ipak, naredi Tigu da proglasi stanje pune pripravnosti, odmah posle pukovnikovog izveštaja da se grupa Ovijanaca u kasinu čudno ponaša.

Atina, koja je preko radara osmatrala planetu, izvesti o neuobičajeno velikom broju letelica i o čudnom povećanju površinskog saobraćaja na Karilonu. Šta se stvarno zbiva, reče ona, veoma je teško odrediti, zbog izuzetnog mraka koji se spustio na

planetu. Čini joj se da je uspela da utvrdi da je bar jedna od uočenih letelica izletela pravo iz zaklona oblaka koji se nadvio nad velikim delom hemisfere planete, koja je sada bila u potpunom mraku. Putanja letelice ukazivala je da je pre oblaka morala proleteti kroz minsko polje.

— Je li to moguće? upita ona oca.

— Da, ako...

— Ako, šta?

— Ako poseduje podatke koji joj omogućavaju bezbedan prolaz kroz minsko polje.

— Ali, ovako velika letelica...

— Jesi li uspela da uočiš njen oblik?

— Bojim se da nisam. Tama i oblak kroz koji je proletela...

— Da, shvatam. Vrlo dobro, Atina.

— Imaš neke sumnje u vezi s tom letelicom, zar ne, oče?

Adama hitro razmisli o tome ima li opasnosti da je uputi u stvar. No, vremena za oklevanje kao da više nije bilo. Njena pronicljivost morala je biti angažovana.

— Mislim da je ta letelica bila transporter trupa.

Prođe jedan kratki trenutak dok su Adamine reči osvajale njenu svest, a onda ona upita:

— Silonjani?

— Verovatno.

Ona se bez reči vrati svom poslu. No, razlika je ipak postojala. Pokreti na površini planete dobili su sada vojno značenje.

Jedan od oficira kraj daljinskih radara okrenu se i izvesti:

— Veliki broj nepoznatih objekata približava nam se ogromnom brzinom. Čini se kao da su se pojavili niotkuda.

— Najverovatnije iza zaštitnog polja, progunđa Adama.

— Molim, gospodine?

— Ništa. Ispitajte objekte da vidite ima li ikakvih oblika života u njima.

— Razumem, gospodine.

Adama skrenu pogled sa oficira na zabrinute oči svoje ćerke. Ona je očigledno čula ono što je promrmljao.

Pre no što je otac opomenuo na opasnost, Atina je upravo umirala od samosažaljenja zbog toga što je bila primorana da ostane na palubi *Galaktike*. Svest joj je bila preplavljena slikama o tome kako se Starbak provodi sa onom „isceliteljkom". Želela je da nije postupila onako kako je postupila kada je odbacila ključ. Da je razmišljala bar malo, odvukla bi Starbaka u gostinske odaje i upotrebila sav svoj šarm da ga navede da zaboravi na tu gemonsku ženu. Nije verovala da se ljudi na duže vreme mogu vezati uz „isceliteljku", i to je donekle umirivalo sve dok se nije setila da Kasiopeja sada više ne može imati takvo zvanje. Ona je, u stvari, bila bivša „isceliteljka", spremna da svoje obrazovanje i te kako dobro iskoristi u novom društvenom sistemu.

No, sada više nije bilo mesta za ljubomoru. Ukoliko su njene sumnje bile ispravne u vezi sa događajima koji su se odvijali ispod i iznad površine Karilona, što će reći da se radilo o novom silonjanskom napadu, sentimentalna osećanja gubila su svaku vrednost. Zašto njen otac nije naredio da se vojnici vrate na brodove, umesto što ih je ostavio u kasinu? Okolnosti su i inače bile protiv njih, a vreme koje će se izgubiti dok se vojnici dignu do brodova u orbiti moglo je biti odlučujuće za pobedu ili poraz. Nije joj bilo jasno očevo oklevanje u ovakvom času, jer nije bila navikla na takvo njegovo ponašanje. S druge strane, nikada ne bi poverovala da će on dati ostavku na položaj predsednika, što je bio čin osobe poremećene psihičke stabilnosti. Ne znači li to da se njen otac lomi zbog spoljnih pritisaka i ne priprema li se to ispod njegove naoko mirne spoljašnosti eksplozija ludila? Ona zatrese glavom da se oslobodi misli čijem postojanju nije želela da posvećuje pažnju.

Ona pozva Tiga, koji sve vreme nije isključivao svoj prijemnik, i zatraži obaveštenja o zbivanju u kasinu.

— Ovijanci se okupljaju u gomilama, javi on. Morali bismo uskoro da krenemo. Kad bismo samo mogli pokrenuti ovu glupu gomilu...

— Kako to?

— Oni prosto gutaju svaku reč koju im Uri baca. Kako samo mogu? Čujte, pojačaću mikrofon da i vi možete da čujete šta taj priča...

Uri je govorio.

„... da iskoristim ovu priliku da u svakom od nas probudim veru u ponovni početak. Da se izbriše svako neprijateljstvo i predrasude prema, svejedno, bivšim prijateljima ili neprijateljima."

Usklik oduševljenja koji se diže gotovo zagluši Atinu. Govor ovog čoveka bio je izvanredan i tu nije moglo biti zamerke. Ali, kako su svi ti ljudi mogli biti tako povodljivi?

— Atina? javi se Tig ponovo.

— Da?

— Javite ocu da ovde neću moći još dugo da držim stvari u svojim rukama.

— Svakako, mada mi nije jasno šta to znači.

— Saznaćete uskoro.

Atinin strah kao da se udvostruči kad se okrete od radara koji joj behu povereni u nadležnost.

U prvi mah, Starbak i Apolo ostaviše daleko za sobom svoje silonjanske progonitelje. Silonjani i nisu bili poznati kao dobri trkači. Na nesreću, posle jednog zavijutka u hodniku koji optrčaše, oni uleteše u hodnik koji nije vodio nikuda dalje. Ćorsokak!

— Kako ćemo sada odavde? upita Starbak.

— Pojma nemam.

— Jesam li u pravu ako kažem da smo, pošto smo omašili pravi put, takođe, nepovratno izgubljeni?

— E pa, uvek sam voleo da znam šta me čeka. Naročito onda kada su okolnosti hiljadu prema jedan protiv mene.

— Ti nikako da prestaneš da meriš život kockarskim aršinom, Starbak.

— E pa, ako grešim onda predlažem da mi vi kažete neki drugi aršin za merenje.

— Ovi Silonjani će nas otkriti svakoga časa. Zar ne misliš da ovo nije vreme za...

— Slažem se. Ali, šta da radimo? Da uletimo među njih i pospemo ih laserskim zracima kao ono onda u minskom polju? A šta je sa Boskijem i tom njegovom mašinicom koja kevće i reži, šta je s...

— Mafi nije mašinica! pobuni se Boksi.

Mafit, možda, takođe oseti da ga vređaju jer poče da laje.

— Mir, ti dagitu! naredi Boksi.

Onda se dagit udalji od njih, potrča nekoliko koraka pa se vrati.

— Šta to radi? upita Starbak.

— Želi da pođemo za njim, reče Boksi.

— Boksi, mislim da sada nije vreme za... poče Apolo, ali pre no što stiže da završi, Boksi mu iskoči iz naručja i potrča natrag uz hodnik.

Apolo i Starbak poleteše za njima. Kad gotovo dohvatiše dečaka, dagit skrenu u jedan mračan prostor u zidu koji je pre ličio na senku, a ne na prolaz. Boksi ulete za njima. Apolo i Starbak izmenjaše poglede. Bliže ispitivanje pokaza da je otvor u koji su uleteli dagit i dečak, u stvari, tunel koji je spajao dva hodnika, sa, kako Starbak i Apolo utvrdiše kad se izvukoše iz njega na drugoj strani, ogromnom pećinom. U početku, Apolo je mislio da se radi samo o još jednom napuštenom rudarskom oknu; bio je čvrsto uveren u to sve dok pažljivije ne zagleda po podu.

— Šta je ovo? upita Starbak..

— Liči mi na povrće, ali...

— Moj bože!

Istovremeno primetiše ljude u čaurama. Starbak kleče pored najbliže i dotače mlitavu ženu koja se u njoj nalazila.

— Mislim... mislim da sam baš sa njom igrao hi-lo prvog dana kad smo stigli u kasino. Njeno ime bilo je... bilo je... zaboravio sam ga.

— Je li živa? upita Apolo.

— Diše. Osećam joj puls. Čekʻ da vidim mogu li. . .

— Šta bi?

— Njeno telo. Kao da je prikovano ovde. Ne, nisam upotrebio pravu reč. Ne samo to. Postalo je deo čaure, tkivo se povezalo sa tkivom čaure. S druge strane je, ona je — Apolo, njen potiljak i ramena, pretvoreni su u materiju, u...

— Ne možemo ostati ovde. Polazi.

— Ali, ova žena? Ostali? Ne možemo ih ostaviti ovde, mi...

— Ali, ne možemo ni da utvrdimo koga vredi spasavati. Poslaćemo medicinsku ekipu ovamo. Imamo baš sada Silonjane za vratom. Polazi. Kreni za Mafitom, on, izgleda, zna kuda ide.

Presekoše pećinu po sredini, pažljivo obilazeći čaure i trudeći se da ne gledaju njihov sadržaj.

Ispred njih, grupa Ovijanaca uđe u pećinu noseći četiri nove čaure. Apolo zgrabi Mafija i sakri se iza najbliže čaure. Starbak i Boksi baciše se na zemlju pored Apola.

— Šta se ovo ovde događa? prošapta Starbak.

— Mislim da otimaju ljude iz kasina i prebacuju ih ovamo dole. To je razlog postojanja kasina, kao i razlog što svima dozvoljavaju da dobijaju i da se goje.

— Ali, zašto? Zašto ih stavljaju u ove čaure i ...

— Nisam siguran. Možda smo mi neka vrsta hrane za Ovijance, možda...

— Hrane? Hoćeš da kažeš da je kasino tovilište? Ovijanci su rasa kanibala?

— Ne, Starbak, nije to...

— Šta hoćeš da kažeš s tim: nije to...

— Kanibali su vrsta koja jede bića svoje rase. Ovijanci ne jedu Ovijance, oni...

— Baš si izabrao vreme da mi ukazuješ na te razlike. Hoćeš reći da nas gore goje, a ovde dole se hrane nama...

— Možda je baš tako. Slušaj, ove prve čaure koje su uneli... Ljudi u njima izgledaju mi poznati.

Starbak virnu na čaure, dok su ih Ovijanci polagali na pod i priključivali creva na njih.

— To su ona trojica koje smo tražili! reče Starbak.

— I mislio sam tako. Čak i odavde gledano, primećuje se da im uniforme ne odgovaraju.

— A onaj četvrti... oh, ne! To je Kasiopeja!

Starbak se diže i potrča pre no što Apolo stiže da ga spreči. Trčao je kao sprinter prema nosačima čaura i pri tom kao prepone preskakao čaure koje su mu se našle na putu. Poslednjim skokom on se baci pravo na Ovijanca koji se upravo spremao da prikopča crevo na čauru u kojoj se nalazila Kasiopeja.

Starbakov juriš kao da pokrenu i Mafita, jer se i dagit zalete za njima. Boksi, naravno polete za njima. Apolo, i dalje prignut u zaklonu čaure, progunđa:

— Prokletstvo!

Onda se uputi za Starbakom puzeći po podu i oko čaura.

Sitol, koju glasnik obavesti o nevolji, potrča u pećinu s čaurama. Lotej, u pratnji visokog silonjanskog špijuna, naiđe s druge strane pećine upravo u času kad ulete u nju.

Jedan od ljudi, mladi Starbak, otimao se stisku dvojice Ovijanaca. Kad se Sitol približi, ona ga ču gde govori:

— Ne možete je pretvoriti u — u hranu!

— Mogu vam reći da u pitanju i nije hrana, u pravom smislu te reči, gospodine, obrati mu se Sitol. Mada je istina da se hranljivi sastojci vaših tela apsorbuju. U stvari, vaša tela rastvaraju se u tečnost kojom se hrane naše bebe u času kad se pojave iz jaja.

Starbaku se smuči.

— Podliji ste od...

Onda vide Silonjanina kako se približava.

— Podliji ste od Silonjana!

Sitol se uopšte ne uzbudi zbog njegove uvrede, već nastavi:

— Uz pomoć ovih čaura u stanju smo da iscedimo sve što je najbolje od vaše rase. A i iz drugih rasa, kad smo već kod toga. Minerale, životne sokove, kosti čiji nam sastojci služe za okoštavanje. U stanju smo čak da izvučemo obaveštenja iz vaših

mozgova, vaše obrazovanje, sve. Može se reći da nijedan vaš delić uludo ne propada.

Silonjanski centurion se oštro nasmeja.

— Skoro je nemoguće poverovati da ljudi mogu biti od neke koristi.

Lavež i kevtanje privukoše Sitolinu pažnju. Ljudsko mladunče je potezalo za uniformu jednog ovijanskog ratnika, dok je njegov odvratni ljubimac napadao i grizao Ovijančeve noge. Kraljica, koju je očigledno zabavljao taj prizor, priđe i svojim dugim rukama odvoji dečaka od vojnika.

— Imam posebne planove s ovim detetom, reče ona ratniku koji je u međuvremenu potegao svoje oružje. On pripada meci. Ali, ukoliko želite, možete uništiti životinju.

Ovijanac hladno uperi oružje u Mafita, koji je sada poskakivao od ljutine. Pritisnuvši jedan od dva obarača, on prostreli dagita usred skoka. Varnice se razleteše iz Mafitovog tela kad pade na zemlju i osta na njoj zgrčen i nepokretan.

— Mafi! Mafi! vrisnu Boksi.

— Šta, ti... prodera se Starbak i silovito napregnuvši telo istrže se iz osmoručnog stiska u kome su ga držali vojnici. Sa Sitoline leve strane, Apolo skoči na noge i prostreli Ovijanca koji je ubio dagita. Starbak se odbaci u svoju levu stranu i otvori vatru. Precizni pogodak raznese Silonjaninov šlem na sve strane. Zatim obojica istovremeno otvoriše vatru na jednog Ovijanca i raznesoše ga na komade. Sitol se očajnički baci prema Lotej da je zaštiti. Lotej je u naručju držala dečaka koji je sada uplašeno plakao i gledao u svog nepomičnog dagita.

Pucnjava iza nje prestade. Osvrnuvši se, kraljica vide da su svi njeni ratnici pobijeni, Starbak i Apolo su im prilazili.

— Ne mičite se s mesta, odvratni insekti! dreknu Starbak.

Sitol se pokrenu porebarce, namerno se postavljajući između svoje kraljice i ljudi koji su prilazili. Ma šta se sada dogodilo, Lotej je morala biti spasena. Ukoliko umre za svoju kraljicu, biće to konačan dokaz Sitoline ljubavi.

— Stani, Starbak! viknu Apolo.

— Nameravam da ih obe ubijem. Nemamo vremena da ih...

— Možeš pri tom ubiti i Boksija!

Apolova opomena kao da otvori oči i Lotej, koja još jače stisnu dečaka koga je držala.

— Razoružaj ih, Sitol! vrisnu Lotej.

Obučena da automatski reaguje na svaku kraljičinu zapovest, Sitol skoči na Starbaka koga njen napad zateče nespremnog, jer nije mislio da će ona pokušati tako nešto dok je drži na nišanu. I pored toga, on opali hitac koji oprlji jednu od njenih levih ruku. U tom času i njen skok se završi i ona ga izbaci iz ravnoteže. Sitol ga smesta dograbi za ruku, u pokušaju da mu prste odvoji od oružja. Njen stisak mu zgrči ruku i primora ga da i nehotice opali. Vrisak koji odjeknu Sitoli za leđima, završi se ropcem. Ona se okrenu, upravo na vreme da vidi kako Lotej pada, glave napola odvojene od vrata, od dejstva slučajnog hica. Sitolin vrisak kao da se nastavi na mestu na kome se Lotejin prekinuo i ona potrča ka svojoj kraljici. Boksi, koji se oseti slobodan čim kraljičine ruke omlitaviše, potrča ka Mafitu. Starbak nanišani Sitoli u glavu.

— Ne, Starbak! povika Apolo. Dosta smo učinili. Oslobodi Kasiopeju!

Čim oslobodi Kasiopeju iz čaure, ona mu pade u zagrljaj, drogirana, napola svesna, ali živa. On je za trenutak čvrsto privi uz sebe, a onda je spusti i požuri da oslobodi tri čoveka u uniformama *Galaktike*. Taman se spremao da počne sa ispitivanjem, kad po njihovim ukočenim pogledima shvati da oni u ovom času neće bitu u stanju da odgovore ni na najjednostavnija pitanja. Mora to ostaviti za kasnije.

U prvi mah, Apolo nije znao šta da učini s Boksijem. Pretpostavljao je da je Mafitovo zgrčeno, nepomično telo podsetilo dečaka na smrt pravog dagita, tamo na Kapriki. S tim što ovoga puta dečaka niko nije sprečio da vidi telo svog ljubimca. Hoće li dete uspeti da ponovo preboli taj gubitak? ili, da li to uopšte mora biti tako? Možda i ne mora.

— Moramo da krenemo, Boksi. Ne možemo ovde ostati.

— Neću da ostavim Mafita.

— Znao sam da ćeš reći tako nešto, ali jesi li ti vojni pitomac ili nisi?

— Da, ali...

— Onda kreći, mladiću. Poneću Mafija, obećavam ti. A sad se miči ili ću te kazniti po vojnim propisima čim se izvučemo odavde.

Boksi, koga uplaši Apolova pretnja i njegov zapovednički glas, skoči na noge. Apolo pažljivo podiže telo dagit-droida. Nekoliko žica, spaljenih i prekinutih ispade iz njegovog tela. Naredivši Boksiju da krene, on se onda okrenu i isto naređenje ponovi Starbaku, Kasiopeji i trojici ljudi u uniformama *Galaktike,* koji se njegovoj naredbi povinovaše kao roboti. Čudnu su četu činili, pomisli Apolo dok su se primicali izlazu iz pećine. Starbak je držao začelje, pokrivajući svojim oružjem Sitol koja je oplakivala svoju kraljicu. On čak i nanišani na nju, ali mu Apolo naredi da se okane toga i prepusti je njenoj tuzi.

Sitol, iako svesna njihovog odlaska, ne učini nikakav pokret da ih spreči. U tome sada nije bilo nikakve svrhe. Lotej je bila mrtva. Kao i prilikom smrti svake ovijanske kraljice, malene bodlje na njenom telu dobile su otužnu, skoro beličastu, žutu boju.

Bez kraljice, Sitol je bila i bez dužnosti. Nije bilo ničega čime je mogla da olakša svoj jad. Starbakov hitac ipak je ranio, ali nije osećala potrebu da učini ma šta u vezi s tim. Osta tako da sedi, dozvoljavajući da joj život istekne iz tela.

Dugo i dugo je tako sedela nagnuta nad mrtvo telo svoje kraljice, mrmljajući ovijanske jadikovke. Nesvest je poštedi, na kraju, daljih patnji, i ona se svali preko tela one koju je volela.

— Počinjem da se prisećam, objavi Starbak posle izvesnog vremena, kad su već bili daleko od pećine s čaurama. Liftovi su tamo.

— Ali i Silonjani, povika Apolo.

— Do đavola!

Odgurnuvši ljude u uniformama uz zid i prisilivši jednog od njih da prihvati Mafitovo telo, Apolo i Starbak dohvatiše se zaklona koji su pružale stene što su virile iz zida u istom času kad Silonjani otvoriše vatru. Starbak i Apolo uzvratiše vatru i dva Silonjanina padoše.

— Imaš li još neko oružje? upita Kasiopeja, koja se puzeći privuče Starbaku. Umem da rukujem laserskim pištoljem. Jedna od mojih mnogih...

Starbak zausti da joj naloži da se vrati, jer je još bila pod dejstvom droge, ali umesto toga, pokazujući joj trojicu uniformisanih ljudi koji su i dalje bili u stanju šoka, reče joj samo:

— Vidi ima li neko od onih vezanih vreća pištolj u svojoj futroli.

Onda se okrete i nastavi da puca prema centurionima, sprečavajući im prilaz do hodnika koji je vodio liftovima. Njegovi i Apolovi hici stalno su obarali nove i nove žrtve, i uskoro se na mestu gde su se Silonjani nalazili oblikova gomila tela koja se nisu micala.

— Do đavola! reče Kasiopeja nesigurno zagledajući pištolj kojim je čas pre toga nišanila niz hodnik. Pa, pištolj nije pravi. Ovi momci nose igračke umesto oružje!

— Ne iznenađuje me to mnogo. Gubimo se odavde. Ova pucnjava sigurno će privući neke nepoželjne uljeze.

Pre no što ostalima dade znak da je prolaz slobodan, Starbak dotače zid koji je bio osvetljen slabom svetlošću, ali svetlošću koja se pojačavala.

— Apolo! reče on. Misliš li isto što i ja?

— Aha! Sa svim ovim tilijumom u svojim nedrima, ova će planeta, ukoliko neko samo potpali varnicu, eksplodirati kao bomba.

— Hm, pa krenimo već jednom odavde. Ovim putem, molim.

— Jesi li siguran?

— Sad nemamo vremena za glasanje. Ovuda.

Usamljeni Silonjanin skoči iza gomile tela svojih poginulih drugova. On stiže da ispali jedan hitac prema Starbaku, ali taj završi u stenama. Starbak reagova još hitrije i smiri Silonjanina jednim preciznim pogotkom.

Zaobilazeći leševe, oni se uputiše jednim kratkim hodnikom koji ih dovede u proširenje u kome su se nalazila vrata liftova.

— Šta sam vam rekao, kapetane? Spaseni smo.

Vrata lifta kojim su Apolo i Starbak stigli ovamo otvoriše se i Bumer, zbunjenog izraza na licu, stupi napolje. On se široko nasmeši kad ugleda Starbaka i Apola.

— Hej, momci! reče on. Šta se dešava? Jeste li vi sredili lift? Svuda sam vas tražio...

U sred reči prekide ga laserski zrak koji stiže iz hodnika s njegove leve strane. Oružje mu se smesta nađe u ruci i on počučnu dok je otvarao vatru na vinovnika tog napada. Bumerova paljba pruži mogućnost Apolu i Starbaku da pod njenom zaštitom prevedu Kasiopeju, Boksija i trojicu ljudi preko brisanog prostora. Kad se potrpaše u lift, Starbak se prodera:

— Ovde smo kao u mišolovci!

— Zar je to važno? uzvrati mu Apolo. Ukoliko se ovaj tilijum ovde zapalio od naše paljbe, svejedno je gde ćemo se nalaziti! Upadaj. Hajde, Bumeru!

Starbak iskoči napolje da svojim oružjem podrži Bumera u povlačenju i pruži mu priliku da stigne do vrata lifta. Bumer ulete u lift, a kad i Starbak uskoči, ispred samih vrata, kao iznikao iz zemlje, stvori se jedan centurion nišaneći svojim oružjem. Vrata lifta zatvoriše se pre no on opali, a čas kasnije metal na njima užari se od dejstva Silonjaninovog hica.

Sirina je u traganju za Boksijem obišla sve uglove dvorane i očajanje već poče da je hvata. Pokuša da u pomoć pozove pukovnika Tiga, ali joj komandantov zamenik, zauzet elektronskom spravicom u svojoj ruci, dade znak da se udalji. Nije znala šta da čini. Kad bi se samo Apolo vratio, pomisli, on bi znao šta treba uraditi.

Uri je, stojeći na podijumu, dotle već uspeo da od gomile izmami nekoliko oduševljenih usklika i u nekoliko navrata prave ovacije.

— I tako vas sve zadužujem da mi se pridružite u mojoj miroljubivoj misiji i zajedno sa mnom priklonite se Silonjanima. Jer, mogu vam reći da će se ova noć pamtiti kao trenutak u kome su postavljeni temelji za izgradnju mira koji će večno trajati. Dajem vam...

Njegov govor bi naglo prekinut pojavom Apola, Starbaka i Bumera, koji iskočiše iz lifta. Apolo okrenu cev svoga oružja prema tavanici i opali. Svi u dvorani okrenuše se ka njemu.

— Neka svi brzo i bez gužve krenu ka izlazima. Ovo je naređenje.

— Ostanite gde ste, povika Uri s podijuma. Ovde ja zapovedam.

Pre no što Apolo stiže da mu odgovori, grupa centuriona pridruži se Ovijancima na izlazima i otvori vatru. Svi smesta potrčaše u neki zaklon.

— Slušajte Apola! prodera se Uri. Činite sve što on kaže! On zapoveda ovde.

Bumer i Starbak počistiše svojom paljbom sve napadače koji su pucali sa jednog ulaza i Uri beše prvi koji kroz vrata prolete napolje. Ostatak Crvene eskadrile izvuče svoje oružje i takođe otvori vatru na napadače. Vriska i jauci uvećaše se kad svetla počeše da se jedno za drugim gase.

Sirina je bauljala oko preturenih stolova i stolica prema mestu na kome je poslednji put videla Apola.

— Boksi! Boksi! povika ona.

Gotovo istovremeno pronađe dečaka iza Apola, koji ga je štitio svojim telom. Ona ga diže u svoje naručje.

— Onuda! povika Apolo. Taj izlaz je sada raščišćen.

On povede Sirinu i Boksija napolje. Kiša, koja je padala, orosi im lica. Zraci sa silonjanskih šlemova prosecali su tamu. Apolo povede Sirinu i Boksija u zaklon iza fontane „groga".

Svud unaokolo, kao i u unutrašnjosti kazina, besnela je bitka.

— Nemamo dovoljno vatrene moći, doviknu Apolo Sirini. Isuviše je igračaka u futrolama tih momaka u uniformama, Plave eskadrile.

— Kakvih igračaka?

Apolo joj reče o Kasiopejinom otkriću dole u hodnicima.

— Ne znam šta je moj otac imao na umu...

Dolazeći preko vrha brda, blizu fontane pojavi se trotomobil sa poručnikom Džolijem u kupoli. Sedeo je za topom. Debeli poručnik otvori vatru i već prvim hicem slisti gomilu Silonjana, koja popada

kao snoplje. Džoli beše otvorio vatru orijentišući se prema zracima što su izbijali iz njihovih šlemova.

Naloživši Sirini da se ne miče s mesta, Apolo otrča do trotomobila u kome je sedeo Džoli. Još dva trotomobila se pojaviše i njihove tobdžije otvoriše vatru na Silonjane i Ovijance.

— Približite se jedni drugima! viknu Apolo, dokopavši se trotomobila i ispevši se na njega.

— Otkud si se, za ime dvanaest svetova, stvorio ovde, Džoli?

— Ovde smo zahvaljujući ljubaznosti komandanta Adame, kapetane.

— Ali, zašto...

— Poslao je trotomobile da vas pokrivaju, za slučaj da izbije neko zlo ovde u kasinu. Veoma pažljivo od vašeg oca, zar ne, kapetane? Takođe nam je naredio da pokupimo momke iz Crvene eskadrile i prebacimo ih na *Galaktiku*. Očekuje neku bitku, reče nam tom prilikom.

— Crvenu? Zašto samo crvenu?

Džoli se nasmeši i otvori vatru, i ovog puta izbacivši iz stroja nekoliko prilika pod šlemovima.

— Plava eskadrila nije ni krenula na zabavu. Izuzev Bumera i Starbaka, koji su imali da izigravaju heroje zajedno s vama na većnikovoj maloj svečanosti. Pretpostavljam da ste vas trojica morali da se pojavite ovde dole, kako se Uri ne bi dosetio da sva vojna lica ne prisustvuju svečanosti.

— E pa, ako Plavi nisu bili na svečanosti, ko su onda ovi u njihovim uniformama?

— Svi koje je komandant mogao da pokupi iz Flote, rastom prikladnih uniformama. Trebali ste samo da vidite momka koji je obukao moju uniformu.

— Mislim da sam ga video, Džoli.

Pucnjava iznenada prestade. Ovijanci behu razbijeni, ali su Silonjani probijali sebi put udaljavajući se od kasina.

— Šta li sada smeraju ovi prokleti Silonjani? upita se Apolo.

— Ne bih mogao tačno da kažem, ali baš pre no što sam krenuo ovamo, uhvatio sam jedan izveštaj koji je govorio o neuobičajenoj vazdušnoj aktivnosti koju su zabeležili radari *Galaktike*. Smatra se da bi to mogli biti silonjanski lovci. Ovi njihovi ljudi ovde dole možda se upravo povlače na svoje brodove.

— Onda je bolje da i mi stignemo do naših, i to prokleto brzo.

Apolo skoči sa trotomobila. Iz glavnog ulaza kuljali su i trčali prema vozilima civili, vojnici i civili u vojnim uniformama. Ono malo pravih vojnika bilo je okupljeno oko Starbaka i Bumera. Apolo im se priključi i najsažetije što je mogao ispriča im što je čuo sad od Džolija.

— Pripadnici Crvene eskadrile moraju otići prvim vozilima. Nije nam više preostalo mnogo vremena. Bumer i Starbak neka okupe civile i odvedu ih do transportera.

— Ali, kapetane, uplete se Starbak, ja takođe, želim da stignem do svog lovca.

— Radi ono što ti je naređeno, momak. Što pre stigneš gore, to ćeš veću mogućnost imati da se malo izvežbaš u gađanju na ono nekoliko preostalih silonjanskih lovaca koje ću sačuvati samo za tebe.

— Grdno vam hvala, kapetane.

Apolo dade znak pripadnicima Crvene eskadrile da krenu za njima do trotomobila. Bumer i Starbak, uz Kasiopejinu pomoć, baciše se na posao da umire uspaničene civile i uvedu neki red u masu. Tig se priključi onima iz Crvene eskadrile. Pridržavao je svoju levu ruku, koja mu je mlitavo visila s ramena.

— Jeste li dobro? upita ga Apolo. Silonjanski hitac?

— Da, ali sam pre toga ja oborio petoricu njihovih.

Sirina ih, s Boksijem pored sebe, sačeka pored trotomobila.

— Odvešće vas do transportera, reče Apolo. Žao mi je...

— Biće nam dobro, reče Sirina. Pođimo.

Atina primeti da je simboličan broj ljudi na komandnom mostu posle uzbune koja je data porastao do punog sastava. Međutim, sada nije imala vremena da se tome čudi.

— Radari daju podatke o životnim oblicima u letelicama, objavi ona posle kraćeg očitavanja podataka. Veliki broj letelica s tročlanom posadom.

— Centurionski jurišni aparati, nema sumnje, reče Adama.

Atina potvrdno klimnu glavom.

— Znači, rešili su da otvore karte. Pozovite sve naše ljude da se vrate s Karilona.

— Evakuacija je već počela, javi se oficir za vezu. Upravo sam dobio izveštaj. Izgleda da je došlo do nekog obračuna dole i plan A je stavljen u dejstvo.

On slušnu još malo.

— Pukovnik Tig javlja da su se pripadnici Crvene eskadrile ukrcali na transportere i da poleću ovamo.

— Odlično.

Atina, zbunjena, pogleda svog oca.

— Znao si da će silonjanski lovci naići ovamo? upita.

— Da. Daj znak za uzbunu.

Zvono za uzbunu odjeknu istog časa, kao da je prst dežurnog oficira visio nad njim, stupivši u dejstvo još pre završetka komande. Iznenada se na ekranima ukaza slika pilotske sobe za odmor — u kojoj su se, kao u košnici, nalazili bezbrojni borci koji su ostavljali za sobom svoje karte, prekidali spavanje i čitanje da bi odgovorili na poziv.

— Oče, vrisnu Atina zapanjeno, odakle su se stvorili svi ti vojnici? Pa to je cela jedna eskadrila. Sigurna sam da toliko pilota nije ostalo na brodu.

— Ipak je ostalo. Nisam smeo da te uputim ranije u stvar. U stvari, nikome to nisam smeo poveriti. Žao mi je, Atina.

Na pistama se upališe svetla koja su označavala da su letelice spremne za uzletanje. Kad se upali i poslednje svetlo. Adama reče:

— Neka krenu onog časa kad sve bude spremno.

— Sad shvatam, reče Atina. Neke pilote si zadržao na *Galaktici*. Čitavu eskadrilu?

— Da.

— Tačno to bih i ja učinila.

Adama joj se nasmeši s ljubavlju.

— Siguran sam u to, reče on.

Zatim se oboje okrenuše masivnom ekranu zvezdanog polja da posmatraju uzletanje borbenih letelica. Lovci koji su se dizali sa paluba *Galaktike* u predborbenoj formaciji pružali su veličanstven prizor, i Adama oseti kako ga ispunjava samopouzdanje. Svaki od lovačkih aparata, kako je i naređeno, uze kurs naviše, kroz minsko polje, stazom koju su prokrčila tri heroja. Jedan od oficira sa komandnog mosta izvesti da su silonjanske snage koje se približavaju daleko nadmoćnije i da su u njihovom sastavu tri pune eskadrile.

— Ali, naši neće imati nikakve šanse, pobuni se Atina.

— Neće dugo biti sami, reče Adama. I drugi će im se, u skladu sa mojim planom, uskoro pridružiti.

— Možda će tada biti prekasno. Gde su već jednom?

— Šatl se približava sletnoj palubi, javi kontrolor.

— Evo, Atina. Stižu. Jesi li sada zadovoljna?

Ali Atina ne obrati pažnju na ono što joj otac reče. Na prvu reč kontrolora, ona se prilepila uz ekran koji je davao sliku hangara u kome su piloti, trčeći prema svojim letelicama, po izlasku iz šatla užurbano navlačili letačke kombinezone.

Kiša je sve jače padala na polja na kojima su stajali transporteri. Bumer i Starbak umirivali su uspaničene ljude i usmeravali ih sa trotomobila, kojima su dovoženi iz pravca kasina, prema stepenicama koje su vodile do letelice spremne za poletanje.

— Nikako mi ne leži da budem dadilja, reče Starbak.

— Slušaj ti, opomenu ga Bumer, sada je svaki posao podjednako važan i zato se ostavi kukanja.

— Ah, ovo kao da mi je sam komandant održao slovo.

Kasiopeja, koja je pomagala ljudima pri silasku sa poslednjeg trotomobila, izvesti da su svi napustili vozila. Po očima joj se videlo da je dejstvo droge prestalo. Starbak se izvika na ono nekoliko

preostalih ljudi koji su, po njegovom mišljenju, presporo išli uz stepenice transportera.

— Bumeru, reče on potom, čim ukotvimo svaki šatl gore na *Galaktici,* idemo smesta do naših lovaca. Hoću i ja malo prave akcije.

Kiša iznenada oslabi, te Starbak na padini obližnjeg brda primeti neku letelicu.

— Šta je ono? upita on, pokazujući na letelicu na zemlji.

Bumer pogleda u označenom pravcu.

— To je jedan od ovijanskih teretnjaka za tilijum. Ne znam zašto nije uzleteo.

— Da li je natovaren?

— E pa, da, morao bi biti. Zašto?

— Ja ću krenuti s njim.

— Ali, taj tovar je smrtonosan. Jedan njihov napad i oduvaće te s neba.

— Divno. Baš tako sam oduvek i želeo da završim. Ti se pobrini za transportere, a ja ću...

— Hoću i ja s tobom.

— Bumere, imaš ti svoj posao. Radi ga, onda.

— Ali, šta ti znaš o upravljanju jednom ovijanskom letelicom?

— Mogu da letim u svemu, Bum-Bume.

— S glavom u oblacima, da, znam da je to tvoj uobičajeni način.

— Zbogom, Bumeru.

Starbak se uputi prema tankeru. Iznenada posta svestan da ga Kasiopeja u stopu prati.

— A kuda ćeš ti? zagrme on.

— Idem s tobom.

— Zbog...

— Mogu ti biti od koristi. Objasniću ti kasnije.

Napetost na komandnom mostu zavlada onoga časa kad Atina objavi:

— Prvo odbrambeno krilo naših snaga upravo je pred sudarom sa neprijateljima.

I dok se na velikom ekranu ukaza taj sektor bojnog polja, Adamu pogodi saznanje o tome koliko jadno mali izgleda broj njihovih letelica na tom krilu u odnosu na pravi zid koji je sačinjavala silonjanska armada.

— Svega mu svetog... zakuka jedan od pilota, a glas mu se preko prijemnika raširi celim mostom i među posmatračima kraj ekrana.

Jedna od vodećih silonjanskih letelica krenu u napad i opali u prolazu kraj jednog planetnog lovca. Lovac primi pun pogodak i razlete se u komadiće. Skoro istovremeno i dva druga lovca zadesi ista sudbina od ruku Silonjana. Grinbinov glas odjeknu komandnim mostom.

— Ima ih previše. Izmičite ispred njih i napadajte sa strane.

Planetni lovci se razleteše, ali je bilo jasno da ih je isuviše malo da bi pričinili neku veću štetu napadačima.

— Gde je Crvena eskadrila? zaurla Grinbin.

Još dva lovca odoše u paramparčad, a to natera Grinbina da se još jednom gnevno oglasi:

— Toliko, za pokušaj da ih udarimo sa strane!

— Pa gde su Crveni? upita Adama.

Onda se glas njegovog sina začu preko zvučnika.

— Spremni za uzletanje.

Svetlosni znaci za slobodno otiskivanje letelica upališe se.

— Je li tvoje krilo spremno, Džoli? reče Apolo.

— Da, gospodine.

— Krećimo.

Apolova Crvena eskadrila u divnom poretku preseče nebo i ulete u prolaz u minskom polju.

— Transporteri pristižu, gospodine, objavi kontrolor. Izveštaji kažu da se i druge letelice dižu s površine Karilona.

— Silonjani?

— Sad su istakli znake raspoznavanja. Naše su.

Preko zvučnika odjeknu Grinbinovo „Jahuuu!" kad primeti nailazak Apolove eskadrile.

U pilotskoj kabini teretnjaka, Kasiopeja natera Starbaka da zine od čuda. Bilo je jasno da vitka „isceliteljka" ima sva znanja u malom prstu, kad je u pitanju tako jednostavna tehnologija kao što je ovijanska. Naprave koje ama baš ništa nisu značile Starbaku, za nju su bile igrarija. Počela je s pomeranjem ručica i pritiskanjem dugmadi još pre no što je i sela na kopilotsko sedište.

— Jesi li bila kad na nekom od ovih teretnjaka, Kasi? upita Starbak.

— Moj otac je pilotirao teretnjacima pa sam nešto naučila, iako mi je retko kad bilo dozvoljeno da ga vidim. A nazoveš li me Kasi još jednom, lično ću se pobrinuti da ovaj teretnjak ode u vazduh.

Zidovi letelice počeše da se tresu svuda oko njih.

— Hoćeš da uzletiš? upita Starbak. Čini se da si...

— Učinila bi to vrlo rado, ali mislim da moram priznati da to ne mogu bez tvoje stručne pomoći.

Starbak se smesti na pilotsko sedište i uveza se sigurnosnim pojasevima, a zatim pokuša da po vibracijama oceni kako se ponaša nepoznata letelica.

— Jesmo li spremni za uzletanje? upita on Kasiopeju.

Ona se nasmeši, podižući uvis jednu obrvu. Posle provere uređaja, odgovori:

— U redu je. Uzleći.

Svoj deo posla Kasiopeja je obavila tako dobro da je teretnjak uzleteo gotovo istovremeno sa transporterima. Ali, teretnjak je bio isuviše spor za njih, a i pretovaren, pa zaostade. Starbak je posmatrao kako se transporteri gube u oblacima, ostavljajući na njihovoj mračnoj površini oštar crveni blesak. Znao je da se to samo njegova mašta poigrava s njim, ali činilo mu se da čuje kako tečni tilijum u svojim ogromnim sudovima pljuska po zidovima u prostoru za teret iza njega. Ali, znao je isto tako, da je dovoljan samo jedan jači potres i biće — zbogom svete. Laknuće mu tek kada se

bude spustio na palubu *Galaktike,* da stručnjacima prepusti dalje staranje o tovaru i prenesu ga do bezbednih skladišta.

— Radar pokazuje približavanje silonjanskih letelica, putanjom koja ide ispod nivoa oblačnog pokrivača, reče Starbak.

— Jesu li transporteri u opasnosti? upita Kasiopeja.

— Ne. Čini se da su umakli na vreme. Ili to, ili Silonjanima uopšte nije stalo do šačice transportera.

— Ali, izgleda da im je veoma stalo do nas.

— Pokušaću da im umaknem. Drži se.

Starbak okrenu teretnjak i upravi ga na sever, iznad kasina i ovijanskog rudnika tilijuma, a ispod silonjanske letelice uočene radarom. Silonjani ne promeniše svoju putanju, ali počeše da se dižu naviše kroz oblake. Starbak pogleda ispod sebe. Grupice Ovijanaca pojavljivale su se ispod zemlje i uspaničeno trčale tamo i ovamo. Taman se pitao šta li je to moglo da ih tako uplaši, kad začu potmulu grmljavinu koja je stizala odozdo. Čula se sasvim dobro i pored buke koju je dizao teretnjak.

— Šta je to? upita Kasiopeja.

— Eksplozija! U rudniku! Nešto je zapalilo tilijum. Moramo da bežimo što brže možemo odavde. Prenisko smo!

Kasiopeja vrisnu.

Starbak je tačno znao šta je nateralo da to učini. Ukoliko potresi podzemne eksplozije zaljuljaju teretnjak, tilijum u njegovim sudovima će... nije želeo ni da misli o tome. Čak je i sama planeta mogla da se raspadne. On ponovo upravi teretnjak prema oblacima. Ukoliko se udalji od Karilona, ukoliko izbegne minsko polje, ukoliko uspešno umakne progoniteljima, ukoliko ne uleti pravo u silonjanske snage, ukoliko mu pođe za rukom da prođe između mogućih napadača do same

Galaktike, ukoliko kako valja spusti teretnjak sa smrtonosnim teretom na palubu svog blagoslovenog matičnog broda — e, ukoliko mu sve to pođe za rukom da izvede, ostalo će biti lako. Sve što bi mu tada preostalo bilo je da se popne u svoju letelicu i krene da se pridruži svojim drugarima u samoubilačkoj borbi protiv Silonjana. Ne brini, reče sam sebi, sve će se to sada nekako srediti.

Druga, još snažnija eksplozija potrese tanker.

— Oh, ne! kriknu Kasiopeja, bacivši pogled kroz pobočni prozor. Starbak je kroz staklo mogao videti odsjaj požara; odmah je shvatio da je nešto dole na površini Karilona, možda i sam rudnik, u plamenu, i da sada možda dolazi do lančane reakcije svuda po površini planete. On upravi teretnjak prema jednom od najmračnijih oblaka. Kad je uletao u njega, prolete kraj jedne silonjanske letelice koja je upravo izlazila iz oblaka. Iako više nije mogao videti ništa izuzev oblaka ma kuda pogledao, mogao je prosto osetiti kako neprijateljska letelica pravi zaokret i lepi mu se za rep.

Apolo upravo preciznim pogotkom rasturi jednu silonjansku letilicu na sastavne delove, kad primeti opasnost što je pretila Džoliju koji mu se nalazio s leve strane.

— Pazi na krilo, Džoli! Dolaze sa svih strana. Oni su...

Pogodak u rep njegove letelice prekide mu rečenicu. Njegov lovac poče da se tetura s jedne na drugu stranu putanje kojom je išao.

— Skiperu, ima ih i previše! vikao je Grinbin.

— Šta hoćeš da kažeš time: i previše! dreknu Džoli. Ovde sam, ipak, zar ne? Pripazi na „tri sata", Skiperu.

Apolo izbeže Silonjaninu oštrim skretanjem ulevo. Odmah zatim, on se okrete u mestu i otvori vatru zahvatajući svog protivnika upravo po sredini njegove letelice, koja se raspade na dva dela, a oba dela počeše da padaju prema Karilonu. Druga silonjanska letelica dolete za njim ne otvarajući vatru, ali Apolo krenu u lučno dizanje koje ga čas kasnije dovede iznad neprijatelja po kome nemilosrdno otvori vatru, cepajući svojim preciznim pogocima trup njegovog aparata po celoj dužini. Istog časa dođe do eksplozije i silonjanska lađa nesta u plamenu.

U daljini je mogao da vidi kako se jedan lovac Plave eskadrile trese pod pogocima osam silonjanskih napadača.

— Ne nadajte se da ćemo još dugo moći da izdržimo, kapetane, javi se Džoli. Mank je upravo poginuo.

— Čini šta možeš.

— Čuda činim, gospodine, ali to nije...

Džoli zastade usred rečenice zbog napada koji na njega izvede jedna silonjanska trojka. Apolo ne stiže da vidi kako je odoleo tom napadu, jer se istog časa suoči sa bar tucetom silonjanskih letelica.

Dežurni komandnog mosta izvesti Adamu da se četiri silonjanske letelice, koje su se prokrijumčarile na površinu Karilona, sada dižu kroz oblake, verovatno zato da bi udarile u leđa eskadrilama sa *Galaktike*. Ma šta da im je bila namera, oni ipak nisu računali sa artiljerijom *Galaktike,* niti sa mogućnostima luksuzne *Zornjače*. Uhvativši silonjanske letelice usred pokušaja da prolete mimo njih oba velika broda otvoriše vatru s daljinskim zracima. Četiri letelice eksplodiraše gotovo istovremeno. Posada na komandnom mostu *Galaktike* uskliknu oduševljeno, kao jedan čovek.

— Još jedna neidentifikovana letelica nam se približava, izvesti Tig. Čini se kao da je... da, to je jedan od ovijanskih teretnjaka za prevoz tilijuma. Da ne spremaju još neki napad? Moglo bi biti nevolje. Da naredim da je unište?

— Ne! vrisnu Atina. To je Starbak. Upravo se javio preko radija. Vozi tovar tilijuma.

— Tovar tilijuma? Ovde? U sred bitke? upita Tig zaprepašćeno.

Adama se nasmeja. Njegov smeh, s obzirom da ga odavno nisu čuli da se tako smeje od srca, učini se veoma čudnim posadi komandnog mosta,

— Eto, to je Starbak. Stavite u pripravnost sletnu palubu. Dobro je pripremite!

Posada komandnog mosta skoči u akciju.

— Oh, ne! vrisnu Atina, bacivši pogled na ekran radara.

Odmah iza teretnjaka jedan silonjanski lovac otkide se od oblaka i pođe pravo na Starbakov brod.

— Ne, ne sme poginuti! povika Atina.

Na drugom kraju ekrana pojavi se jedna druga letelica, koja valjda tek što je uzletela sa *Galaktike*.

— To je Bumer! uzviknu Tig.

Bumerov lovac uze kurs koji ga je morao dovesti do silonjanske letelice pre no što ona dođe u priliku da otvori vatru na Starbaka. Na komandnom mostu *Galaktike* svi jednovremeno zadržaše dah. Upravo u času kada se činilo da će silonjanski lovac otvoriti vatru na teretnjak,

Bumer se postavi između Starbaka i lovca i opali. Sledećeg trenutka, silonjanski lovac bio je gomila otpadaka koji su ličili na trenutne smetnje radarskog ekrana. Još jedno oduševljenje zahvati posadu komandnog mosta.

— Jeste li videli ovo, Tig? upita Adama pokazujući ekran.

Onda pokaza i na veliki ekran gde su silonjanske letelice sve češće gubile dvoboje sa malobrojnijim, ali mnogo pokretljivijim aparatima dveju eskadrila sa *Galaktike*.

— Dobijamo, Tig. Ovaj brod, oh, ne znam kako bih to rekao...

— Vraća se u život, reče Atina prilazeći da stane uz oca.

— Tačno tako. Kao da je *Galaktika* bila bolesna, izmučena neprestanim uzmicanjem pred neprijateljem. Sada se ponovo dokazujemo ...

— Čekajte! reče Tig. Slušajte!

On okrete dugme za pojačanje tona. Bumerov glas, bukvalno, preplavi most.

— Hej, momci, mičite mi se s puta! Da i ja zakačim nešto od vaše zabave.

— Bumeru! javi se Apolo. Gde si dosad?

— Znate vi prokleto dobro gde sam. Izigravao sam dadilju, po *vašem* naređenju.

Na ekranu lepo se videlo kad Bumer posu svojom vatrom trio silonjanskih brodova, koji se razleteše svi u isti čas.

— Bum... bum... bum, štektao je Bumer.

— Hej, Bumeru! javi se Apolo ponovo. Dobro došao kući.

Apolov brod ulete u sektor koji je hvatao ekran. Njegova i Bumerova letelica kao da se dotakoše krilima kad se poravnaše i jurnuše prema novom talasu silonjanskih napadača.

— Hej, momci, povika Džoli. Sad već imamo neke šanse!

— Pa to si morao odavno znati! uzviknu Bumer. Za minut ćemo ovo nebo pretvoriti u more vatre!

Adama se okrete Tigu.

— Džoli je u pravu, reče on. Imamo i više od puke šanse. Jesu li svi naši ljudi ukrcani?

— Kada Starbak stigne ovamo svojim teretnjakom sa gorivom, onda će valjda biti svi. Niko se više ne prijavljuje sa Karilona. A kad smo kod toga, stvari dole stoje veoma loše. Eksplozije.

Tig napravi malu pauzu.

— Bože, nastavi on, dole smo izgubili mnogo ljudi.

Adama klimnu glavom.

— Da, uzvrati on. No, sve što ja o tome mogu da kažem, to je da smo videli i gore stvari. Ipak, nije to ugodno saznanje. Ali, sada mislim da će se sve to preokrenuti. Osećam to. Dotući ćemo ove ljigave... *Galaktika* je oživela, razumeš li, Tig, razumeš li?

Tig pogleda svoga komandanta kao da misli da je ovaj iznenada poludeo, ali, svejedno, potvrdno klimnu glavom.

Na ekranu su svuda po nebu eksplodirale silonjanske letelice, dok su lovci koji su im sejali uništenje uspešno izbegavali sve njihove klopke.

Usredsredivši svoju pažnju na poseban ekran, Atina i Adama spremiše se da posmatraju Starbakovo prizemljenje.

— Polako, momče, mrmljao je Adama.

— Nemoj ga sada razneti, dečko, molim, molim te nemoj sada eksplodirati, šaputala je Atina.

Teretnjak se činio previše veliki, previše nezgrapan za meko prizemljenje, pogotovo u ovim borbenim uslovima.

— Mora uspeti, tata! zaplaka Atina.

— E, tu si u pravu. Jer ako ne uspe, ovaj svemirski brod će dobiti toliku rupu na boku da još dugo, dugo vremena neće biti ni za šta. Pazi, Starbak. Tako. Odlično. Polako, sada.

Jedna omaška, jači udar o palubu *Galaktike i* teretnjak će sigurno eksplodirati. A Starbak je bio čuven po gromovitim sletanjima. U času pre no što brod dodirnu palubu prvi put, Adama i Atina duboko udahnuše vazduh.

— Siđi, momak, prošapta Tig.

Starbak spuštanje izvede tako meko, tako vešto da se učini kao da je teretnjak lak kao perce. Kada se konačno i pažljivo zaustavi, oduševljenje, ovog puta nečujno ali vidljivo na svim licima, ponovo zahvati posadu komandnog mosta. Adama je morao da se nasmeši.

— Precizno izvedeno? upita ga Atina.

— Svega mi, jeste, uzviknu Adama.

Starbak brzo, ali oprezno strča niz stepenice kad zemaljske posade preuzeše brigu o teretnjaku i njegovom tovaru. Atinino oduševljenje naglo splasnu od pogleda na visoku „isceliteljku" koja siđe za Starbakom niz stepenice, veoma zadovoljnog izgleda. Ali njena ljutina izgubi se isto onako brzo kako se i pojavila. Starbak je bar bio živ. A to je bilo najvažnije.

Starbak se umeša u bitku tako što Bumeru odmah vrati dug. Jednu za drugom, uništi četiri silonjanske letelice koje Bumera behu dobro priklještile.

— Je l' neko hoće da mi priđe i dotakne me krilom za sreću? viknu Starbak.

— Starbak... javi se Apolo.

— Ja!

— Na repu su ti!

Starbak pogleda preko ramena. Dve silonjanske letelice prilazile su mu s dve strane.

— Ništa zabrinjavajuće, reče on.

Ali silonjanski laserski torpedo eksplodira neposredno pored njega i lovac mu se zatetura. On ga okrenu ustranu i pokuša da umakne u bočnom luku, ali Silonjani su i dalje bili iza njega.

— Bumeru, reče Apolo. Pomozi mu.

— Opet? U redu, pokušavam.

Bumer se zalete s visine i otvori vatru.

— Ne oklevaj mnogo, Bumeru, reče Starbak.

Još jedna eksplozija uzdrma Starbakov aparat. Bumer uhvati na nišan Silonjanina i osvetoljubivo pritisnu okidač. Silonjanski lovac pršte u hiljadu lepih, malih komadića.

— Dođite, Bumeru, Starbak, viknu Apolo. Da raspalimo po njima u trojci!

Tri lovca oblikovaše trouglastu formaciju sasvim nalik na onu kojom su se poslužili za prodor kroz minsko polje, a onda se zaleteše u gomilu silonjanskih brodova, sejući vatru levo i desno, gore i dole. Praznine se otvoriše u silonjanskim redovima. Serija eksplozija zahvati letelice koje su letele gusto jedna uz drugu. Apola, Starbak i Bumer, ne raskidajući formaciju, izvedoše zaokret i ponovo krenuše u napad.

— Ovo je dug za *Atlantiju,* reče Starbak.

— I za Zaka, dodade Apolo.

I drugi lovci iz Crvene i Plave eskadrile pođoše njihovim primerom, razarajući redove Silonjana. Zid nevolje brzo se pretvarao u plameni eruptivni zid, pomisli Starbak prelećući bojištem i obrušavajući se na sledeću žrtvu.

Na komandnom mostu, izveštaji su stizali tako brzo da ih je bilo teško prihvatiti. Adami nije bilo nimalo lako, u središtu svih tih zbivanja.

— Komandante! Radari pokazuju seriju gigantskih eksplozija na površini Karilona. Čini se kao da polovina planete eksplodira!

Ekran je pokazivao ogromne požare na površini planete. Na drugom se video veći broj eksplozija na nebu iznad rudnika.

— Šta je ovo? upita Adama.

— Nismo sigurni, ali pretpostavljamo da se radi o ostatku silonjanskih snaga koje su nas napale dole. Izgleda da nisu uspeli dovoljno da se udalje pre no što je rudnik eksplodirao.

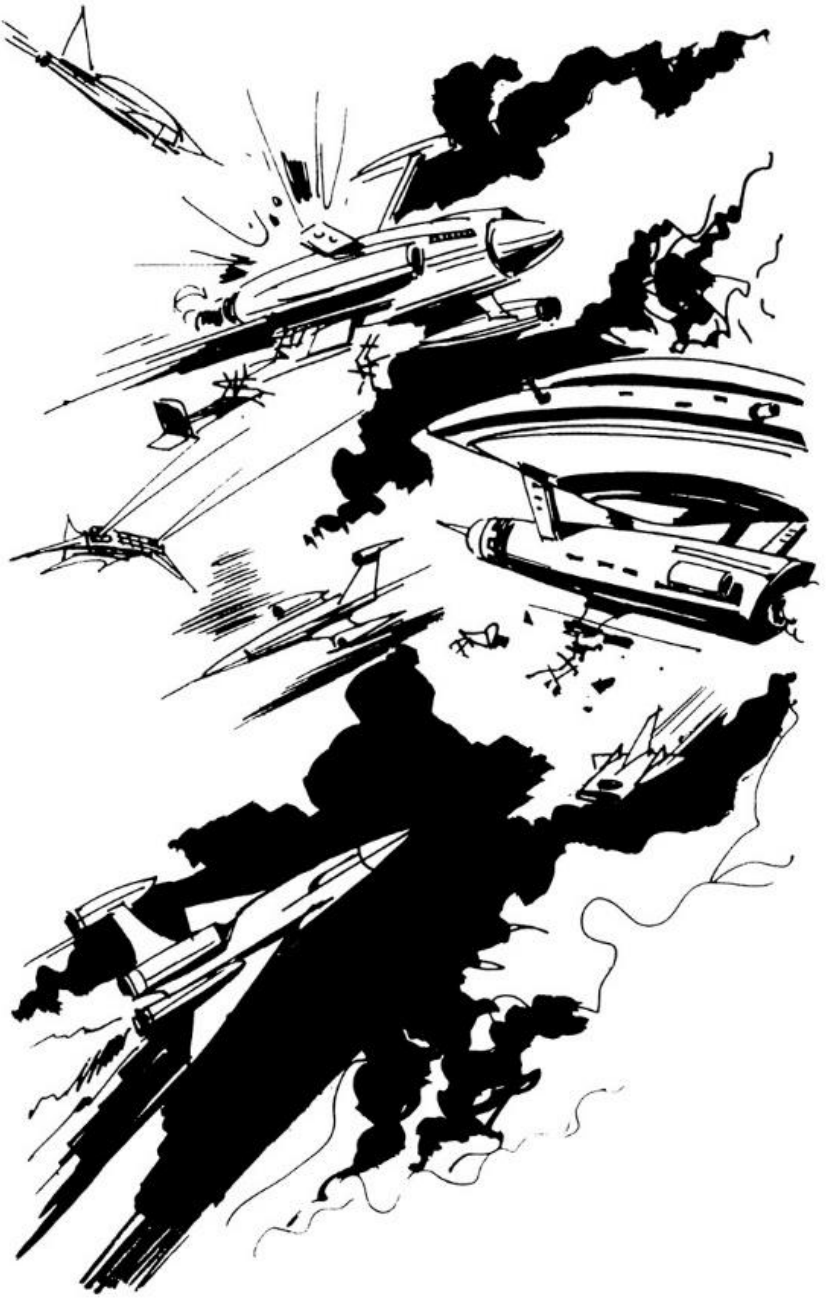

— Komandante, izvesti Tig, silonjanske snage su izgleda u povlačenju, bar za sada. Hoćemo li organizovati poteru? Neki naši piloti ih već samoinicijativno progone.

Adama je žarko želeo da izda naređenje za poteru, ali je bilo i preopasno dozvoliti lovcima da se previše udalje od glavnine flote.

— Ne, reče on. Moramo najpre srediti naše zalihe. Ima još dosta da se uradi.

— Da naredim da se vrate natrag u bazu?

— Ne, bolje da mi krenemo ka njima. Javite *Zornjači* i ostalom brodovlju. Kažite im da svi krećemo kroz prolaz u minskom polju. Moramo umaći iz ove klopke, a onda se pripremiti za hipersvemirski skok. Ne znam sigurno šta se dešava dole na Karilonu, ali ne smemo rizikovati previše — moramo biti daleko pre no što se cela planeta raspadne. Ako se dole stvari pogoršaju još malo i naći ćemo se tačno između čekića i nakovnja — planete koja se raspada i aktiviranog minskog polja.

— Da, gospodine, reče Tig. Odmah ću obavestiti ostale.

Adama se razlete po komandnom mostu, dok su uzimali kurs ka minskom polju. Izdavao je naređenja u vezi s organizovanjem flote, opasnim putem kroz minsko polje i povratkom lovaca u bazu.

Novi problem javi se odmah po prolasku flote kroz minsko polje. Silonjani su se u međuvremenu pregrupisali, okrenuli se i kao novi talas vraćali se ka *Galaktici.*

Adama se okrete Apolu.

— E pa, kapetane, reče on, kakve su naše mogućnosti? Možemo li im se uspešno odupreti, Apolo?

Apolo ubaci podatke u računar koji se nalazio ispod glavnog radara i prouči rezultate koji se pojaviše na ekranu.

— Bojim se da je to nemoguće, gospodine. Još uvek ih je previše. U dužem sukobu, satrli bi nas jednog po jednog. Da nismo upravo prošli kroz borbu, možda bi se nešto još i moglo učiniti, ali ovako...

— U redu, u redu. Ne sviđa mi se ni pomisao o povlačenju iz bitke, posle onoga koje sam poslednji put bio prinuđen da preduzmem. Ne želim još jednu senku na vojnoj slavi *Galaktike.*

— Gospodine, teško da bi ma kakva mrlja mogla pasti na nju, naročito sada kada spasavamo poslednje preživele ljudskog roda.

— Pa, to sam i ja rekao prošli put.

— Izgleda da imaš ružnu naviku da uvek budeš u pravu.

Apolo i Adama nasmešiše se jedan drugome. Preko sinovljevog ramena, Adama vide da se i Atina slaže s rečima svoga brata.

— A, u svakom slučaju, uplete se Starbak, sigurno vam je poznata ona stara: ne povlačimo se, samo napredujemo u drugom pravcu.

— Onda, u redu. Krećemo na hipersvemirski skok.

— Gospodine, nećemo imati vremena, javi se Tig. Silonjani su preblizu. Moramo ih nekako zadržati.

— Crvena eskadrila će se pobrinuti za to, da vam da vremena, reče Apolo, pa pričeka da vidi šta će Adama reći.

Posle kraćeg oklevanja, komandant klimnu glavom.

— U redu, reče on. Ali, *Galaktika* će biti poslednji brod koji će krenuti na skok. Ostatak flote će poći prvi. Apolo, kreni sa svojom eskadrilom u presretanje i zadrži ih neko vreme, a onda se vrati na vreme da kreneš sa nama. Ovo su naređenja.

— Razumem, gospodine!

Apolo potrča ka liftovima i doviknu Starbaku:

— Daj uzbunu Crvenoj!

Starbak pritisnu dugme koje je pozivalo na uzbunu njegovu eskadrilu, mrmljajući:

— E pa, Džoli i Grinbin poludeće od sreće kad čuju ovo!

Na komandnom mostu nasta trenutak zatišja u svim poslovima dok je njegova posada posmatrala kako se piloti hitro primiču svojim letelicama i zauzimaju svoja mesta u njima. Zatim lovački aparati, obnovljenog goriva i stručno obavljenih opravki, krenuše ka lansirnim mestima.

Iznenada, kao ubod noža u svežu ranu, stiže Tigov uzvik:

— O, moj bože!

— Šta se dešava Tig?

— Ovo je strašno. Upravo sam poslao poruku preko tajnog kanala ostatku naše flote, brodovima koje smo ostavili za sobom. Oni su nam poslali ovo.

On mahnu izveštajem Adami pod nosom.

— Napad na njih upravo je počeo. Grupa silonjanskih ratnih brodova opkolila ih je i otvorila vatru.

— Imaju li neke izglede?

— Samo ukoliko izdrže dok mi ne izvedemo svoj skok do njih.

Adama se okrete Starbaku.

— Poručniče!

— Da, gospodine.

— Pripremite Plavu eskadrilu. Želim da budu spremni za borbu istog časa kad mi dovršimo skok.

— Razumem, gospodine.

Starbak mahnu Atini i potrča liftovima. Sledećih nekoliko trenutaka, dok se flota pripremala za skok i dok je Apolova eskadrila sejala smrt u napadačkim redovima i pri tom se i sama osipajući, a Plava eskadrila se posle izvršenih priprema smeštala u gravitacione ležaje kako bi mogla da podnese pritisak do koga je dolazilo pri skoku, na komandnom mostu *Galaktike* vrilo je kao u košnici.

Vremenski proračun pokaza se savršeno tačnim. U času kada se Apolova eskadrila, posle iznenadnog udara koji je nanela neprijatelju, vrati na *Galaktiku,* sve je bilo pripremljeno u svoje ležaje, skok bi obavljen.

Jedan dugi trenutak prođe, a onda se *Galaktika* nađe usred silonjanskog napada na ostatke brodova flote. Starbak i njegova eskadrila umešaše se u borbu gotovo istog časa. Silonjane, majstore za zasede, veoma iznenadi snažna vatra koja se tako iznebuha sruči na njih.

Da je silonjanski „Jedini koji zapoveda" mogao da vidi borbenu živost na *Galaktici,* bio bi iznenađen razlikom koja bi se javila pri poređenju sa onim što se dešavalo oko njega. Čak su i poruke splasnule od časa kada su ljudi počeli da uzvraćaju napad i

pobeđuju. Gubici na silonjanskoj strani bili su tako veliki da se nisu mogli meriti ni sa jednima u svim dosadašnjim porazima koje su kroz istoriju pretrpeli. Pošto je njegov treći mozak imao više vremena nego obično za otkrivanje uzroka svog poraza, tragao je za greškama do duboko u prošlost. Učini mu se da je njegova prva i osnovna greška, uopšte, sukob sa ljudima. I ma koliko se trudio da sagleda značaj poraza, mozak mu se stalno vraćao nevoljama poteklim od ljudske rase.

U univerzumu je vladao red sve dok se ljudi nisu pojavili u njemu. Čak i tada, Silonjani su neko vreme izbegavali stvarne sukobe. Kad su pokušali da ubede ljude da napuste prostore u svemiru koje su uzurpirali, taj pokušaj je propao. Nije bilo drugog izbora do rata. Iako su Silonjani izveli prvi napad, ipak su ljudi bili ti koji su ga stvarno započeli, tvrdoglavo se mešajući u silonjanske interese i odbijajući da predaju svoje planete i vrate se tamo odakle su došli, ma u kom delu svemira se to nalazilo.

Vođa pozva u pomoć sećanja drugih zapovednika pre njega, da bi proučio svaki sukob koji su Silonjani imali sa neprijateljem. Oni su bili kao bolest, ovi ljudi; kad jednom zaraze prostor svojim prisustvom, leka više nema; zaraza se širi sve dok ne proširi svoj uticaj na sve životne oblike. Na taj način, oni su zarazili i Silonjane i sveli ih na ove najniže grane na kojima su se uopšte našli u svojoj istoriji.

Poraz obe grupe silonjanskih snaga od strane neznatnog broja ljudskih lovačkih aparata zaprepastio je vođu, naročito ona uspešna akcija koju su izveli kapetan Apolo i njegovi ljudi kada su u jednom silovitom protivnapadu omogućili hiper-svemirski skok moćnom matičnom brodu i glavnini flote. Neverovatno. Vođa oseti kako ga zahvata bes od pomisli na kapetana Apola koji je, povrh svega, bio i sin komandanta Adame, koga je „Jedini koji zapoveda" mrzeo. I koji je bio pravi i jedini tvorac svih ljudskih pobeda. Ko bi mogao očekivati da će se on vratiti ostatku svoje flote koji je ličio na sve samo ne na flotu, iznenaditi Silonjane koji su se spremili da je unište, i naneti im taj strahoviti poraz o kojem je vođa sada morao duboko da razmisli. Cela vojna operacija mogla je biti savršeno izvedena do kraja, da samo nije bilo ova dva čoveka. Apola i Adame.

Vođina najveća želja upravo sada bila je da svemir oslobodi ova dva čoveka. Najveće zadovoljstvo, opet, bilo bi mu da sam učestvuje u njihovom mučenju.

E pa, još je imao priliku da ubije Apola i Adamu.

Ali ne, bilo je pogrešno imati tako osvetoljubive misli, misli ispunjene mržnjom. To je nedostojno onoga ko poseduje treći mozak. Nije smeo ni da jadikuje nad bezbrojnim porazima, već je smesta trebalo da se baci na pravljenje novih ratnih planova.

Postepeno, ipak ga zahvati saznanje o položaju u kome se našao. Svaki drugi „Jedini koji zapoveda", shvatajući značaj poraza koji je pretrpeo, smesta bi se povukao s položaja i naredio vlastito pogubljenje. To je bila jedina preostala logična stvar koja se mogla učiniti. Njegova smrt trebalo je da bude njegov otkup, pošto su ljudi, u času kada je njihovo uništenje bilo neminovno, uspeli da prežive. Ali, vođa to nije mogao da učini. Ne, on je morao da preživi. To je bilo najvažnije. On je morao da nastavi da progoni Apola i Adamu i ostatak njihove rase i do najudaljenijih delova svemira, ili ma kuda oni krenuli, jer su sada imali obnovljene zalihe hrane i goriva. Svi izveštaji su govorili da su ljudi, posle poraza koji su naneli Silonjanima, sa svojim svemirskim brodovima, sposobnim, do poslednje letelice jer su imali vremena da ih preurede, za hipersvemirski skok, nestali iz onog dela svemira u kome ih je ranije skrivalo zaštitno kamuflažno polje. Sve do ovog časa njihov položaj ostao je nepoznat. Ali, on ih mora otkriti. I ponovo će krenuti za njima. I uništiće ih. Ne može umreti sve dok se ne ostvari to konačno uništenje.

Pade mu na pamet da drugi silonjanski vrhovni zapovednici na njegovom mestu ne bi mnogo razmišljali o odustajanju od daljeg komandovanja. Oni ne bi osećali mržnju, ne bi bili opsednuti željom za osvetom. Zašto se ja onda tako ponašam, upita se. I iznenada shvati smisao odgovora. Toliko je dugo radio protiv ljudi, a da bi to postigao kako valja morao je i da misli kao oni, da je na kraju i sam postao sličan njima. Njegova želja za osvetom bila je čisto ljudska. To je možda i vrhunac poraza, pomisli on. E pa, neka bude. Uništiće ono ljudsko u sebi istog časa kad bude uništio ljude. Adamu će lično ubiti. Za sada je morao da bude strpljiv i da čeka.

Adama podiže svoj srebrni pehar u znak da želi da održi zdravicu. Svud oko stola, koji je bio kružno postavljen usred komandnog mosta, posada, civili i većnici se utišaše. Pre no što progovori, on prelete očima po njima i preko njih po velikom ekranu zvezdanog polja na kome su zvezde ovog dela svemira, činilo se, svetlele jasnije no ma gde na drugom mestu. Oseti se punim optimizma, punim nade.

— Nazdravio bih našim pobedama i ostvarenju našeg cilja, poče on.

— Čujmo, čujmo, reče većnik Anton, koji je sedeo s Adamine desne strane.

— Pozivam vas najpre da minutom ćutanja odamo poštu svim onim ljudima, ženama i deci koji su poginuli u silonjanskom napadu na Dvanaest svetova, kao i svim onim pripadnicima naše sadašnje flote čijem herojstvu treba da zahvalimo što smo sada ovde.

Za vreme minuta ćutanja mnoge glave poviše se u molitvi. Adama zatim nastavi svoju zdravicu.

— Nadam se da će iz ovoga — iz svih ovih tragedija — proisteći nešto dobro. I pored toga, siguran sam da nas čekaju još mnoge izdaje, kao ona grofa Baltara, i mnogi neprijatelji slični Silonjanima.

On pogleda prema Sire Uriju koji, čini se, utonu malo više u svoju stolicu, potajno srećan što ga Adama nije ovoga puta pomenuo na svom spisku zločinaca. Možda je njegova ostavka na većnički položaj ponešto ublažila Adamin gnev prema njemu.

— Želeo bih da iskoristim ovu priliku, nastavi Adama, da i zvanično objavim moje prihvatanje dužnosti na položaju predsednika Veća i da vam se zahvalim što ste me izabrali.

— Nismo te izabrali, umeša se većnik Anton. Samo smo pronašli i iscepali tvoju ostavku.

— Neka je i tako, hvala vam. Sada ćemo krenuti da potražimo mesto na kome ćemo se naseliti i u miru živeti. Mesto u svemiru u kome ćemo ponovo oprobati svoju snagu. Možda ćemo to pronaći na planeti koja se u našoj mitologiji zove Zemlja. Vidim da se sada niko ne mršti kad spomenem Zemlju. Možda ste se uverili da naša mala flota može to postići, može izvesti tu usamljenu misiju u

bekstvu od silonjanske tiranije, može otkriti blistavu planetu Zemlju. Dame i gospodo, da nazdravimo ... nadi!

Svi ispiše, a onda stiže i jelo, mala zakuska spremljena od proizvoda dobijenih izvođenjem poljoprivrednih radova tokom kratkog boravka na Karilonu. Mnogi od prisutnih dođoše do zaključka i javno rekoše da je ovo jednostavno jelo daleko ukusnije od svih đakonija kojima su ih gostili Ovijanci. S tim se složiše i svi ostali, a naročito većnici. Pahe je analizom njihove krvi ustanovio da je Lotej stavljala drogu u hranu, tako da su postojali popustljiviji prema idejama koje bi u normalnom stanju sigurno odbacili.

Sirina, koja je sedela dva sedišta dalje od Adame, nagnu se prema njemu i obrati mu se.

— Vi stvarno verujete da možemo da pronađemo to mesto, Zemlju, komandante?

— Da, verujem. Potpuno shvatam i na šta želite da mi skrenete pažnju vašim novinarskim pitanjem — da krećemo u traganje za snom. Ali, i snovi su ponekad vredni traganja. Duž tog puta, ko zna šta još možemo otkriti, ko zna koliko ćemo još naučiti.

— Nemojte me pogrešno shvatiti, komandante. Ja sam na vašoj strani.

— Veoma cenim to što ste mi rekli. Događalo mi se povremeno da nisam znao ko je tačno uz mene, da sumnjam čak i u one koji su mi najbliži.

Atina umirujuće stavi svoju ruku na očevu. Apolo klimnu glavom.

— Ali, hajde da ne raspravljamo o takvim stvarima za vreme ovakvog veselja. Zabavljajmo se.

— Ja sam sav za to, reče Starbak.

— Da, a kad nisi bio? upita Atina, uz značajan pogled upravljen na Kasiopeju koja je sedela preko puta nje.

— Mir je među nama, reče Kasiopeja.

— Onda se potrudite da tako i ostane.

— E, u to se ne mogu zakleti.

Atina je najpre besno odmeri, a onda prasnu u smeh.

— U redu, reče ona. Onda vas čikam da probate.

— Ista si kao ja, reče Starbak.

— Deset na prema jedan da nisam, uzvrati Atina.

— Hej, Starbak, pozva Bumer s mesta na kome se nalazio, dole, niže za stolom. Kad ćeš mi se konačno odužiti za ono što sam ti spasao život?

— Ali, i ja sam tebi posle toga spasao život.

— Ali, posle sam ja tebi još jednom spasao život.

— Popij nešto, Bum-Bume.

I Starbakova i Bumerova prepirka se nastavi na opšte veselje prisutnih.

Apolo se prignu Sirini i prošapta:

— Ovo je proslava, a ne sprovod. Razveseli se malo.

— Zar se to toliko primećuje?

— Da, primećuje se, a i ne stoji ti lepo kad si neraspoložena.

— Mani se vojne taktike, molim te. Znaš da ti to sa mnom više nije potrebno.

— Žao mi je. Neke navike teško je odagnati.

— Pokušaj.

Apolo se nasmeši. Sirina mu se bledo osmehnu.

— U redu, reče on. Ali, nisi mi objasnila taj tužni izgled, Sirina.

Ona pogleda u svoj tanjir i poče viljuškom šarati po njemu.

— Pa... radi se o Boksiju. Znaš koliko mi znači i, eto, jednostavno ne mogu da se veselim dok je on tako potišten.

— Primetio sam još u hodniku da ne izgleda najbolje. Šta sad ne valja?

— Mafit Dva. Boksi pati što je i njega izgubio.

Apolo se udari dlanom po čelu.

— Zaboravio sam! Kako sam samo mogao? Obećao sam mu da ću...

Sirina ga dotaknu po ramenu.

— Pa nisi ni mogao za ovo vreme da učiniš nešto u vezi s tim.

— Ali, ja jesam nešto učinio. Gde je Vilker? Vilkere! Gde ste?

Daleko sa dna stola, doktor se oglasi povikom i ustade.

— Jeste li doneli? upita Apolo.

— Naravno, uzvrati Vilker. Samo čekam da mi kažete šta da činim.

Vilker diže uvis veliku kožnu torbu.

— Odlično, reče Apolo i okrete se Sirini. Gde je Boksi sada?

— Dovešću. ga.

Sirina se za trenutak izgubi. Kad se vratila, u naručju je nosila dečaka koji se verovatno opirao dolasku. Mali Boksi je još uvek izgledao veoma potišten.

— Hej, pitomče, pozdravi ga Apolo. Šta te tišti?

Dok se obraćao dečaku, on dade znak Vilkeru da im priđe.

— Ništa mi nije. Hoću u moju sobu, reče Boksi.

— Ali, dobio si poziv za našu svečanost u čast pobede, reče Apolo.

— Ne želim ništa da jedem. Nisam gladan.

— U redu. Onda ćemo pustiti Mafija na tvoje mesto.

— Apolo! uzviknu Sirina.

— Doktore Vilker, pokažite mu robu.

— Ovde?

— Baš ovde. Otvorite torbu.

Doktor otvori torbu i Mafit Dva iskoči napolje, pravo na tanjir s jelom na stolu. Otresajući noge od lepljive mase, on skoči odatle pravo u raširene Boksijeve ruke. Dečakovo lice bilo je potpuno izmenjeno; oči su mu blistale od sreće.

— Želiš li nešto da kažeš? upita Apolo Sirinu.

— Šta si uradio?

— Bilo je lako. Najzad, Mafi je droid. Sve što je doktor Vilker morao da učini bilo je da ispravi nekoliko žica, stavi nove komade krzna na oprljena mesta tu i tamo i tako... je li tačno, doktore?

— Pravo da kažem, nije bilo preterano teško.

— Da, a sem toga naš doktor pati i od sve-na-svom-mestu kompleksa. Postarao se da sve bude kao i pre. On je bolji od svih kraljevih ljudi i svih...

— Oh, prestani, Apolo, i pusti da te zagrlim, uzviknu Sirina.

Boksi se, s Mafitom u naručju, ugura između Sirine i Apola pored stola i navali na jelo. Sirina diže čašu da nazdravi Apolu i njene usne oblikovaše reči:

— Hvala ti, ljubavi moja.

Adama se nasmeši srećnoj Sirini. Ona ponovo diže čašu i obrati se komandantu.

— Za Zemlju, reče ona.

KRAJ